
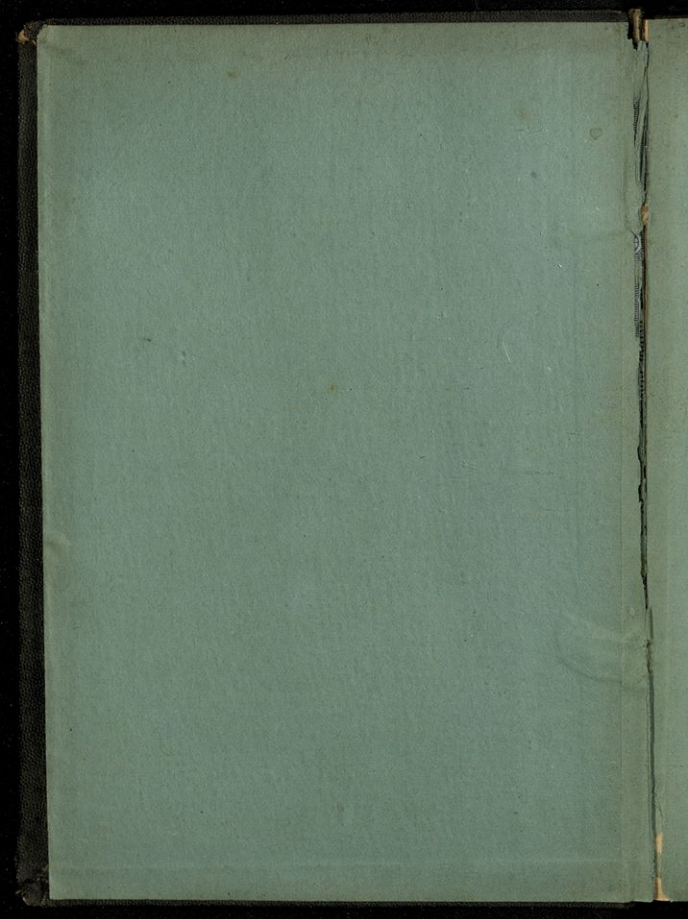
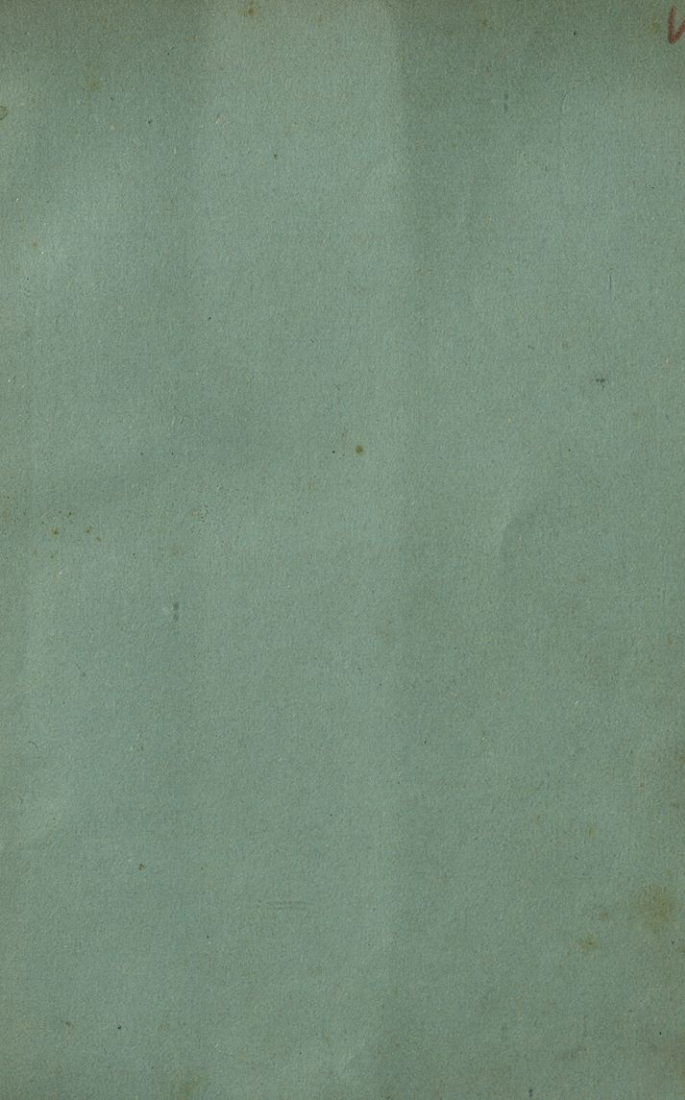

Narodna in univerzitetna knjižnica
▼ Ljubljani

91986

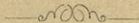

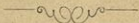

Zbirka zakonov

zadevajočih

posle občinskega področja

——
I. Zvezek.

——
Občinski red
in
občinski volitveni red
z dodatkom

drugih zakonov, tikajočih se poslov občinskega področja in z obrazci

—
Priredil

dr. Ivan Dečko,

odvetnik, dež. poslanec itd.

—
V Celju, 1892

Tiskal in založil Dragotin Hribar.

91986

91986

D(2) 6902/1948

Kazalo.

	Stran
Zakon od 2. maja 1864, št. 5 dež. zak., s katerim se razglaša obč. red in obč. vol. red za vojvodino Štajersko	VII

Občinski red.

I. poglavje. O selskej občini sploh (§§ 1—5)	1
II. poglavje. O občanih (§§ 6—11)	3
III. poglavje. O občinskem zastopu (§§ 12—22)	8
IV. poglavje. O opravljenem področju selske občine (§§ 23—56) <i>a</i>) domače področje	14
<i>b</i>) izročeno področje	20
V. poglavje. O občinskem gospodarstvu in občinskih dokladah (§§ 57—81)	39
VI. poglavje. O združenju posameznih občin zaradi skupnih opravil (§§ 82—83)	53
VII. poglavje. O nadzorstvu v občinah (§§ 84—94).	54

Občinski volitveni red.

I. poglavje. Kako se voli občinski odbor (§§ 1—11)	63
II. poglavje. O pripravah za volitve (§§ 12—31).	77
III. poglavje. O volitvi občinskega starešinstva (§§ 32—40)	88

Dodatek.

I. Zakon od 9. jan. 1870, št. 20, dež. zak., o oblastvih in postopanju v zadevah, javnih nedržavnih cest in potov	93
II. Zakon od 18. sept. 1870. št. 52 dež. zak., s katerim se izdaja cestni policijski red za javne nedržavne ceste	109

	Stran
III. Zakon od 10. dec. 1868, št. 5 dež. zak. iz l. 1869, ki zadeva naredbe za obrambo poljskih pridelkov in sadonosnega drevja pred škodljivimi mrčesi	123
IV. Zakon od 10. dec. 1868, št. 6 dež. zak. iz leta 1869., s katerim se lovenje tičev prepoveduje	131
V. Zakon od 9. jan. 1882, št. 10 dež. zak. v zadevi iztrebljevanja in uničevanja predenice, oseta, češmina in kozje črešnje	139
VI. Zakon od 3. dec. 1863, št. 105 drž. zak., glede urejevanja domovinstva	145
VII. Zakon od 12. marca 1873, št. 19 dež. zak., o javni oskrbi ubogih	175
VIII. Zakon od 23. jun. 1886, št. 29 dež. zak., s katerim se daje gasilni red za vojvodino Štajersko izven deželnega glavnega mesta Gradca	203
IX. Zakon od 22. dec. 1872, št. 46 dež. nak., o razdelitvi šolskih konkurenčnih stroškov	231
X. Zakon od 23. maja 1873, št. 121. drž. zak., kako se sestavljajo imeniki porotnikov	239
XI. Zakon od 5. maja 1882, št. 25 dež. zak., določbe za uredbo gospodarstva pri občinskih in in okrajnih zastopih	251
XII. Zakon od 25. maja 1875, št. 27 dež. zak., zadevajoč iztirjanje tirjatev štajerskega deželnega zaloga zoper občine in okrajne zastope	259
XIII. Zakon od 6. jul. 1876, št. 27 dež. zak., zadevajoč iztirjanje tirjatev okrajev zoper občine.	262
Obrazci	268
Zaznamek zakonov, naredeb in ukazov	343
Zaznamek zaszodeb upr. in drž. sodišča	349
Abecedno kazalo	355

Uvodne besede.

Država zagotavlja tudi slovenskemu jeziku enakopravnost v uradih in v javnem življenju. Do prave praktične veljave pa slovenski jezik še vedno ni mogel priti, ne v uradu, ne v javnem življenju, posebno pri nas na južnem Štajerskem ne. Mnogo so temu krive neugodne politične razmere — Slovenci smo priklenjeni na narodno nam odločno neprijazno večino v deželi nemške narodnosti; mnogo je krivo temu — posebno glede uradov, — da so v vseh državnih službah nastavljeni skoraj edino le nemški uradniki, kateri zapirajo pot slovenskemu jeziku v urade in v javno življenje vže vsled svoje nemške narodnosti in svojega nemškega mišljenja; mnogo pa smo tudi Slovenci sami krivi. Če nasprotniki naši tiščijo naš jezik vun, moramo pa ga mi noter tiščati in povsod zahtevati, da se da slovenskemu jeziku ono mesto, katero mu v slovenskih pokrajinah pristoji po veljavnih zakonih.

Če hočemo, da bodejo uradniki, ki niso naše krvi in našega mišljenja, rabili naš jezik v uradnih poslih, moramo ga rabiti v uradnih poslih pred vsem mi sami. In ravno slednje se ne godi v tolikej meri, kakor bi to moralo biti. Toliko je uradov neodvisnih, katere si narod sam izbira in postavlja, in koliko po nepotrebem še ti „narodni uradi“, če tako smem reči, uradujejo v tujem jeziku! Mislím namreč naše občinske urade. Kako krasno bi bilo, ko bi ti iz naroda samega izišli uradi, uradovali vsi, vse in izključljivo v slovenskem jeziku! To bi kaj izdalo, kajti teh uradov je na tisoče!

Slovensko uradovanje pri občinah sicer napreduje od leta do leta, pa vendar ne tako, kakor bi si želelo narodno srce.

Kje tiči vzrok temu? Mnogo pač v tem, da občinski uradi imajo uzorce za nemško, nimajo njih pa za slovensko uradovanje. Po starem izvoženem tiru je laglje voziti, kakor kreniti na novo pot. Pri tem je za nemško uradovanje mnogo pomočkov, zbirk zakonov, sistematičnih navodov, obrazcev itd., za slovensko uradovanje pa toliko kakor nič.

Če hočemo toraj, da bodo naši narodni župani uradovali slovenski, treba njim dati pomožna sredstva, da njim ne bo treba več pri nemškutarskih zakotnih pisačih iskati pomoči, ali delati po obrabljenih dozdanjih nemških uzorih.

Treba bi bilo, — za slov. Štajersko — slovenskega poslovnika, navoda za uradovanje županov, kakor je n. pr. Globočnikov-Levstikov „Nauk slovenskim županom za Kranjsko“, pa dozdeva se mi, da še bolj treba ročne izdaje zakonov, zadevajočih posle občinskega področja.

Slovenski župan na Štajerskem tava brez vsake opore na zakon v popolni nesamostojnosti. Deželni zakonik izhaja sicer tudi v slov. izdaji. Pa po zakonikih samih ni mogoče poslovati prostemu županu; zakoni, zadevajoči isto snov, raztreseni so po letnikih zakonika desetih, dvajsetih let. Ali hoče vse letnike zakonika prebrskati, da najde to ali ono zakonito določbo? Potem pa, kakov jezik je v teh zakonih!

Ko sem se lotil dela, da priredim zbirko zakonov, zadevajočih posle občinskega področja, uvidel sem kmalo, da je izdaja dež. zakonika v slov. jeziku za to neporabna. Ko sem primerjal slovensko izdajo s prvotnim, nemškim tekstom, uveril sem se, da ne pove slovenska izdaja tega, kar pravi nemški tekst, ali da je tako nerazumljivo povedano, da sem pravi zmisel zakona pogoditi mogel še le iz nemškega izvirnika. Sklenil sem toraj, da vzamem slovensko izdajo deželnega zakonika samo za podlago nameravani zbirki, da pa vsak zakon, verno držoč se izvirnika, pregledam in prepilim paragraf za paragrafom.

Tako — mislim — se bo smel župan opirati na to zbirko, ker to, kar pravi prevod — kolikor smem presojati — je isto, kar pravi nemški izvorni tekst.

Dodal sem v pojasnjenje dvomljivih, prepirnih določb, razsodbe upravnega in državnega sodišča, ter prilično število obrazcev. Tako — upam — bo ta knjižica županom dobro došla, njim olajšala njihov posel, ter odpirala pot slovenskemu jeziku v marsikatero občinsko uradnico, v kateri se še dozdej — čisto po nepotrebem — šopiri tuja, nemška beseda. —

V Celju, meseca novembra 1892.

Dr. Ivan Dečko.

Zakon z dne 2. maja 1864.,

(št. 5. dež. zak.)

s katerim se razglasuje obč. reda in obč. vol. red
za vojvodstvo Štajersko.

S pritrditvo deželnega zbora Moje vojvodine Štajerske, oprt na zakon, ki je bil dan 5. marca 1862. leta št. 18 drž. zak., razglašam priloženi občinski red in k njemu spadajoči red za volitve po občinah, ter ukazujem tako:

Člen I.

Ta občinski red in k njemu spadajoči red za volitve po občinah veže vse tiste občine (sošeske, srenje in komune) Moje vojvodine Štajerske, katere nimajo svojega posebnega občinskega statuta.

Deželna glavna mesta, in vsled prošnje tudi druga važniša mesta in znamenita kopališča dobijo po deželnem zakonu svoj posebni statut [čl. XXII. zak. od 5. marca 1862, št. 18 drž. zak.] Na Štajerskem imajo mesta: Gradec (vsled zakona od 8. decembra 1869, št. 24 dež. zak. in volilni red od 1. marca 1867, št. 15 dež. zak.), Maribor (vsled zak. od 23. dec. 1871, št. 2 dež. zak. iz leta 1872), Celje (vsled zakona od 21. januarija 1867, št. 7 dež. zak.), Ptuj (vsled zakona od 7. marca 1888, št. 6 dež. zak.) svoj posebni statut,

Člen II.

Naredbe prvega, drugega in tretjega poglavja občinskega reda imajo precej obveljati.

Člen III.

Precej je skrbeti, da se po občinskem volitvenem redu in po naredbah tretjega poglavja občinskega reda postavijo novi občinski zastopi.

Člen IV.

Kakor hitro se v kakej občini po zakonu postavi novi zastop, ima precej v njej občinski red, kolikor še ni obveljal po členu II, stopiti v polno veljavo.

Člen V.

Mojemu državnemu ministru naročena je izvršitev tega zakona.

Na Dunaji dne 2. maja meseca 1864.

Franc Jožef l. r.

Nadvojvoda Rainer l. r.   **Schmerling** l. r.

Po najvišjem ukazu:

Baron pl. Ranzonnet l. r.

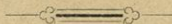
Občinski red

za

Štajersko vojvodstvo,

razglašen z zakonom

od 2. maja 1864, šte. 5 dež. zak.

I. poglavje.

O selskej (krajnej) občini sploh.

O selskej občini.

§ 1.

Sedanje sélske (krajne) občine, sestavljene po občinskem zakonu, danem 17. marca 1849. leta, naj ostanejo tako, kakor so zdaj, dokler se zakonitim potom ne prenaredé.

O združevanji selskih občin.

§ 2.

Dve ali več selskih občin enega političnega okraja smejo se v eno občino združiti tako, da prenehajo kot samosvoje občine, če namestništvo zoper to ne ugovarja iz javnih vzrokov in če deželni odbor privoli; pa treba je, da se poprej dogovori glede posesti in uživanja njihovih lastnin, naprav in zalog (fondov).

Tako združenje občin se pa ne sme zgoditi, če tega nečejo same.

Kako se porablja premoženje združenih občin glej zadej § 66 obč. r.

Ta tukaj deželnemu odboru odkazana pravica prešla je na okrajne zastope vsled zakona od 14. jun. 1866, št. 19 dež. zak., § 57, 1.

O razdruževanju.

§ 3.

Krajna občina sme se po sklepu deželnega zbora, potrjenem od cesarja, razdeliti v dve ali več krajnih občin, ako vsaka teh občin, v katere bi se razdelila občina, ima sama za se sredstva, da izpolnjuje dolžnosti nastajajoče njej iz zakonitega njenega področja. Pred to razdelitvo morajo se skupno premoženje in skupni dolgovi razdeliti popolnoma.

Besede tega § so se tako določile po zakonu od 17. dec. 1874 št. 3 dež. zak. iz leta 1875.

Ta zadeva, h katerej je po obč. redu treba deželnega zakona, je izvzeta iz poslov okrajnega zastopa (§ 58, 4 zakona od 14. jun. 1866, št. 19 dež. zak.)

O prestavljanji občinskih mej.

§ 4.

Ko bi se hotele prestaviti meje kake občine, pa da bi občina vendar ostala še sama svoja, takrat je treba, da namestništvo najpoprej reče, da javni vzroki tega ne branijo, in potem mora deželni odbor privoliti.

Ta zadeva je izvzeta iz poslov okrajnega zastopa (§ 58, 3 zakona od 14. jun. 1866, št. 19 dež. zak.)

Dovoljenje k prestavljanju občinskih mej smejo oblasti podeliti po svojem prostem sprevidu. Upr. sod. 18. febr. 1885, št. 140 (B. 2414).

Podelitev dovoljenja za prestavljanje mej ni odvisno od tega, če ste obe prizadeti občini s tem zadovoljni. Upr. sod. 18. febr. 1885, št. 140 (B. 2414.)

O nepremičnem posestvu v občini.**§ 5.**

Vsako nepremično posestvo mora spadati v kako občino, samo taki dvori, gradovi in poslopja ne, katera so namenjena, da v njih cesar in najviše dvorstvo stanuje ali pa samo začasno prebiva in pa vrta in gaji, kateri k njim pripadajo. (Člen I. zakona, danega 5. marca 1862. leta.)

II. poglavje.**O občanih.****Kako se občani ločijo.****§ 6.**

V vsakej občini so:

1. občani, in
2. tujci.

Občani so ali:

- a) domačinci, ali
- b) občinski deležniki.

O domačincih.

Domačinci so tisti, kateri imajo v občini domovinstvo (domovinsko pravico).

O občinskih deležnikih.

Občinski deležniki so tisti, kateri sicer nimajo domovinstva v občini, toda

- a) imajo v občini kako hišo ali zemljo, ali pa

- b) plačujejo direktni davek od tacega obrta (industrije) ali pridobitka, ki ga imajo na svojo roko v občini, ali
- c) kateri v občini stanujejo, in tam od kakega drugega dohodka davek plačujejo.

O tujcih.

Vsi drugi ljudje v občini so tujci.

Občina mora imeti vse občane natančno zapisane v posebni knjigi, katero sme vsak občan pregledavati.

Besede tega § so se določile tako po zakonu od 24. sept. 1868, št. 19 dež. zak.

O domovinski pravici glej § 9 obč. r.

O meščanih in tržanih.

§ 7.

Po mestih in trgih imenujejo se tisti občani, kateri so dobili dozdej meščanstvo ali tržanstvo, vsled tega, ker imajo v njej kako nepremično posestvo, ali pa, ker jim ga je podelila občina, in tudi tisti, kateri ga dobé še le v prihodnje po enacem poti, meščane ali tržane.

Za podeljeno meščanstvo ali tržanstvo smé občina jemati domovinščino (plačilo), toda nad 20 gld. ne.

Mestne in tržke občine lahko dadé častno meščanstvo ali tržanstvo posebno zasluženim avstrijskim državljanom. Enako smejo tudi selske občine posebno zaslužene avstrijske državljanke izvoliti za častne občane.

§ 7. drugi odstavek obč. reda spremenil je zakon od 24. avg. 1882, št. 35 dež. zak., ki določuje:

§ 1.

Vsaki občini dano je na prosto voljo, da za izrečni sprejem v domovinsko zvezo sklene in pobira pristojbino do 40 gold.

§ 3.

Za pobiranje višjih doklad treba je pa dovoljenja deželnega zbora.

O pravicah in dolžnostih:

a) sploh.

§ 8.

Vsakdo v občini ima pravico:

- a)* da dobi njegova oseba in lastnina, katero ima znotraj občinskih mej, redarstveno (policijsko) varstvo;
- b)* da sme uživati koristi občinskih naprav, kolikor to dopuščajo obstoječe naredbe.

b) občanov posebej.

Občani imajo še tudi pravico:

- a)* da mirno prebivajo v občini;
- b)* da uživajo občinsko posestvo po veljavnih naredbah;
- c)* da smejo voliti in izvoljeni biti po volitvenem redu;

c) občinskih domačincev.

Občinski domačinci imajo vrh tega še pravico, da občina, če obubožajo, zanje skrbi po njihovi potrebi.

Vsi občani so po naredbah tega zakona deležni občinskih dolžnosti in bremen.

Meščanom in tržanom je pridržana pravica do tistih zavodov in naprav, ki so samo zanje napravljene.

Častni meščani, častni tržani in častni občani imajo take pravice, kakoršne imajo meščani, tržani in občinski domačinci, toda brez vseh dolžnosti.

Glede pravice v občini bivati, in zahtevati preskrbljenje v slučaju obubožanja glej zakon od 3. dec. 1863, št. 105 drž. zak.

O domovinstvu.

§ 9.

Domovinstvo je ustanovljeno v zakonu, danem 3. decembra 1863. leta (št. 105 drž. zak.)

O prebivanji v občini.

§ 10.

Tujcem, kateri se o svojem domovinstvu izkažejo, ali kateri vsaj izpričajo, da so storili vse, česar je treba, da dobé takov dokaz, ne smé občina kratiti prebivanja v njenih mejah, dokler oni in njihova družina živé brez madeža, in dokler niso nadležni javnej milodarnosti. (Člen III. zakona, danega 5. marca 1862. leta.)

Če tujec méni, da mu občina dela v tej zadevi kako krivico, poišče lahko pomoči pri političnej okrajnej gosposki.

Vsak popotnik, tako domačin kakor inozemec, je dolžan, da se na zahtevanje izkaže o svoji osebi in o

sredstvih za svoje preživljenje (§ 13 minist. razglasa od 10. maja 1867, št. 80 drž. zak.).

Svobodna selitev oseb in premoženja v državnih mejah ni podvržena nobenim zaprekam. (Čl. 4 drž. tem. zakona od 21. dec. 1867, št. 142.)

Nikdo se ne more (internirati, konfinirati) siliti, da bi bival v kakem določenem kraju ali pokrajini brez posebne zakonite dolžnosti. Ravno tako se ne sme nikdo, izvzemši v zakonu določene slučaje, pregnati iz kakega kraja ali pokrajine (§ 5 zakona od 27. okt. 1862, št. 87 drž. zak. v varstvo osebne prostosti in čl. 8 drž. tem. zakona od 21. dec. 1867, št. 142 drž. zak.)

Domačinec se iz občine ne sme pregnati, tudi če njegovo življenje in obnašanje ni brez madeža. Upr. sod. 19. maja 1882, št. 1085 (B. 1412).

V čl. III. zakona od 5. marca 1862, št. 18 drž. zak. občini dana pravica, koga pregnati, je vsled § 8 obč. reda omejena tako, da občina sme to pravico porabiti le nasproti osebam, ki niso občani. Upr. sod. 6. dec. 1888, št. 3791 (B. 4388).

Občina sme osebi, ki nima v njej domovinske pravice, daljno prebivanje v njenih mejah zarad omadeževanega življenja prepovedati samo tedaj, če se tej osebi more dokazati, da je njeno življenje omadeževano v času, odkar biva v tej občini. Drž. sod. 25. apr. 1878, št. 86.

Tujce sme občina pregnati iz svojega ozemlja ne samo tedaj, če so se zakrivili takih dejanj, ki so prepovedana po kazenski postavi in se kaznujejo s sramotilno kaznijo, ampak vže tudi tedaj, če je javno obnašanje teh tujcev v občini tako, da se sme imenovati kot nečastno, in da daje povod javni graji. Upr. sod. 19. jan. 1888, št. 220 (B. 3885).

Občina nji pristojne pravice, koga pregnati, ne more po županu izvrševati, ampak po občinskem odboru kot njenem sklepajočem organu, in je dopuščen rekurz na politične oblasti. Upr. sod. 11. marca 1883, št. 576 (B. 1695).

§ 11.

Zasóbne (privatne) pravice sploh in zlasti pravice do lastnine in užitka, katere imajo celi razredi ali pa pojedinci občanov, ostajajo nespremenjene.

III. poglavje.

O občinskem zastopu.

O občinskem zastopu.

§ 12.

Občino zastopa v njenih rečeh občinski odbor in občinsko starešinstvo. (Člen VIII. zakona, dne 5. marca 1862. leta).

O številu občinskih odbornikov.

§ 13.

Občinski odbor po tistih občinah, koder je menj, kakor po 100 volilcev, šteje po 9 ali 8 odbornikov; po 9 odbornikov, če so trije, po 8 odbornikov pa, če sta dva volilna razreda; po občinah pa, koder je po 100—300 volilcev, šteje po 12, koder je po 301—600 volilcev, šteje po 18, koder je po 601—1000 volilcev, šteje po 24, koder je več kakor 1000 volilcev, šteje pa po 30 odbornikov.

Za odbornike, katerim bi kaj branilo službo opravljati, ali katerih bi manjkalo, mora biti v vsakej občini toliko namestnikov, da pride na vsaka dva odbornika po en namestnik.

Ako se število namestnikov ne da deliti s številom volilnih razredov, naj se zviša v tisto najbližje število, katero se da tako deliti.

Kako se sestavljajo volitveni razredi glej § 13—15 obč. vol. reda.

O starešinstvu.

§ 14.

V občinskem starešinstvu je župan in vsaj dva občinska svetnika (svetovalca).

Kjer je po opravi in okolnostih treba, sme odbor število občinskih svetnikov primerno pomnožiti. To število pa ne sme preseči tretjine odbornikov.

Starešinci so tudi odborniki, in je njih število všteto v številu odbornikov.

O volitvi.

§ 15.

Obornike in namestnike volijo tisti, kateri imajo v občini volilno pravico.

a) v odbor.

Kdo sme voliti in izvoljen biti, ter kako se voli, to določuje natančnejše občinski volitveni red.

b) v starešinstvo.

§ 16.

Občinski odbor izvoli izmed sebe župana in občinske svetnike.

Natančnejše o tem določuje občinski volitveni red.

Občinski svétniki imajo vrsto po številu glasov, s katerimi so bili izvoljeni.

Če jih je imelo več enoliko glasov, razsodi žreb, kateri bode pred drugim v vrsti. Po tej vrsti namestujejo župana, kadar sam ne bi mogel opravljati službe.

Kdo se sme volitvi odreči.

§ 17.

Vsak občan, kateri sme biti voljen, mora, če je bil redno izvoljen za odbornika ali namestnika ali v starešinstvo, to službo prevzeti.

Pravico, volitev odkloniti, imajo samo:

1. duhovniki;
2. javni učitelji,
3. dvorni, državni in deželni uradniki (činovniki) in služabniki ter tudi uradniki in služabniki javnih zalog, kateri še služijo;
4. vojaki, kateri ne opravljajo djanske službe;
5. osebe, stare nad 60 let;
6. tisti, kateri so v občinskem starešinstvu službo opravljali celo volitveno dobo, ali pa, kateri so bili zaporedoma v odboru dve volitveni dobi za prihodnjo volitveno dobo;
7. tisti, kateri so na telesu tako hromi, da bi jim to branilo službene dolžnosti opravljati, ali kateri večkrat dalje časa hudo boleljajo;
8. tisti, kateri imajo takov posel, ki jih sili, da morajo vsako leto biti dalje časa zunaj občine.

Kdor bi se brez takega izgovora branil izvolitev sprejeti, ali prevzeto službo za nadalje opravljati, plača globo (kazen v denarjih), katero sme občinski zastop do 100 gld. prisoditi.

Globa pride v občinsko blagajno.

Glej § 28 obč. vol. reda.

O volitveneji dobi.

§ 18.

Odborniki, namestniki in starešinci se volijo za tri leta. Najpozneje šest tednov pred koncem tretjega leta mora občinsko starešinstvo razpisati novo volitev. Stari zastopniki ostanejo v službi, dokler novi zastopniki še niso v službo postavljeni.

Odstopniki se zopet lahko volijo, če ni kakega zakonitega zadržka.

Nove volitve se naj ob pravem času razpišejo, tako da more takoj po preteku volitvene dobe nov zastop delovati. Da bi potekla poslovna doba starega zastopa, ni treba čakati. Upr. sod. 17. marca 1887, št. 823 (B. 3447).

O novih volitvah in namestnikih.

§ 19.

Če se županov stol ali kacega občinskega svétnika stol izprazni pred koncem teh treh let, mora odbor najpozneje v 14 dneh za ta čas, kar ga je še do konca volitvene dobe, izvoliti novega župana ali svétnika.

Če se kacega odbornika stol izprazni, pokliče naj župan v odbor tistega namestnika, kateri

je imel največ glasov v tistem volilnem razredu, v katerem je bil odstopnik izvoljen.

Če jih je imelo več po enoliko glasov, razsodi žreb.

Kadar bi se pa izpraznilo toliko odborniških stolov, da število vseh odbornikov kacega volilnega razreda ni dopolnjeno, tudi če se namestniki pokličejo v odbor, mora dotični volilni razred na podlagi zadnjega volitvenega imenika precej obaviti dopolnilno volitev za ta čas, kar ga je še do prihodnje volitve.

Te določbe, kako se ima v odbor poklicati namestnik, veljajo tudi tačas, kadar kateri odbornik zavoljo kacega zadržka dalje časa ne bi mogel službe opravljati.

O obljubi.

§ 20.

Župan in občinski svétniki morajo, kadar nastopajo službo, v roke glavarja okrajne gosposke ali njegovega namestnika vpričo občinskega odbora namesto prisege obljubiti, da bodo cesarju zvesti in pokorni, da se bodo držali zakonov in da bodo vestno izpolnovali svoje dolžnosti.

O plačilu.

§ 21.

Odborniki in namestniki opravljajo službo zastonj.

Občinski sklep določi, ali bodo župan in občinski svétniki dobivali iz občinskih prihodkov kaj plačila, in koliko.

Vsem občinskim zastopnikom gre iz občinske blagajne povračilo za vse gotove stroške, ktere bi jim prizadeli občinski opravki.

Plačilo določeno županu mora se, če niso posebni dnevi za plačilo določeni, izplačevati po razmerju dobe njegove službe. Če je župan posloval po dolžnosti čez postavno dobo, pristoji mu za daljšo dobo primeren delež. Upr. sod. 26. marca 1887 št. 391 (B. 3459).

Če je obč. zastop sklenil, da dobi župan letno plačilo, in se potem brani postaviti ta znesek v proračun, sme deželni odbor na pritožbo županovo zaukazati, da se ta znesek v proračun postavi. Upr. sod. 25. maja 1888, št. 1774 (B. 4126).

O izgubi občinske službe.

§ 22.

Starešinec, odbornik ali namestnik zgubi službo, kadar se prigodi ali zvé kaj tacega, kar bi zaviralo, da po določbah §§ 9 in 11 občinskega volitvenega reda že iz prvega ne bi bil smel biti izvoljen.

Ako starešinec, odbornik ali namestnik pride v preiskavo zavoljo kacega kazni vrednega v §§ 3 in 11 občinskega volitvenega reda imenovanega djanja, ali ako se o njegovem premoženju razglasi konkurs, ali pa, ako se začne poravnavanje z upniki, tedaj ne sme službe opravljati, dokler mu teče kazenska pravda, konkurs ali poravnavanje.

Kako se je vsled postave od 15. nov. 1867, št. 131 drž. zak. spremenil § 22 obč. reda, glej zadej pri § 11 obč. vol. reda.

IV. poglavje.

O opravljenem področju selske občine.

Prvi oddelek.

Kolikošno je to področje.

Kako se deli področje.

§ 23.

Občinsko opravilno področje je dvojno:

a) domače in

b) izročeno. (Člen IV. zakona, danega 5. marca 1862. leta.)

a) v domače področje.

§ 24.

V domače, to je, v tisto področje, v katerem smé občina, držeč se danih državnih in deželnih zakonov, sama za sebe po svojej volji ravnati in gospodariti, spada sploh vse, kar se tiče pred vsem občinskega prida, ter se da v samej občini opraviti in zvršiti ž njeno lastno močjo.

Občina ima pravico, da si zbere eden v deželi navadnih jezikov za svoj uradni jezik, in da zahteva od podrejenih uradov (uradnih oseb) da se v občevanju ž njo poslužujejo tega jezika. Tak sklep pa ne brani osebam, ki niso v kaki občinski službi, da se ne bi smele posluževati v vlogah in dopisih na občino kakega drugega, v tej deželi navadnega jezika. Upr. sod. 15. apr. 1885, št. 1031 (B. 2504).

Zavrnitev dopisa občine, pisanega v drugem deželnem jeziku, od strani kakega urada z zahtevo, naj se priloži prestava, zadržuje krušenje čl. XIX. drž. temeljnega zakona od 21. dec. 1867, št. 142 drž. zak. Drž. sod. 1 8. jan. 1888, št. 5.

Vloga pisana v jeziku v deželi navadnem mora se rešiti v istem jeziku. Drž. sod. 3. julija 1888, št. 111.

Z ukazom od 30. dec. 1891 št. 45.837 zapovedalo je c. kr. finančno ministerstvo v posameznem slučaju (na pritožbo mestne občine pazinjske v Primorju), da morajo c. kr. davkarije pri dopisovanju z občinami se posluževati istega jezika, kateri je v občini uradni jezik.

Naredba nabiranja milodarov za reveže izven občinskih mej ne spada v domače področje občine, ampak v oblast političnih oblasti, in sicer, če reveži prebivajo izven dotičnega okraja, v oblast deželne vlade. (Upr. sod. 17. junija 1880, št. 1373 (B 841.).

Tako spada semkaj zlasti:

1. da slobodno gospodari z občinskim imetkom (premoženjem) in da slobodno ravna z zadevami, ki se tičejo občinske zveze;

Glej § 27 in V. poglavje obč. reda.

2. da skrbi za osebno varnost in za varnost lastnine;

Glej § 8 obč. reda.

3. da skrbi, da se dobro vzdržujejo občinske ceste, poti, prostori in mostovi, da se varno in lahko hodi in vozi po cestah in vodah, in da se polje varuje škode;

O napravi in vzdrževanju nedržavnih javnih cest določuje zakon od 23. jun. 1866, št. 22 dež. zak.:

§ 3.

Občinske ceste in pota so tiste javne ceste in pota, katere, ne da bi bile okrajne ceste, napravljajo zvezo v občini samej, ali pa vežejo občino s sosednimi občinami.

§ 4.

Mostovi in druge umetne zgradbe veljajo za del tiste ceste, v katere črti se nahajajo. Izjemoma z ozi-

rom na to, če so velike važnosti in če stanejo veliko, veljajo lahko za samostojne stavbene objekte, ter se določijo za njih zgradbo posebne določbe.

§ 10.

Na okrajnih cestah se mora sneg, ki zavira promet, proč spraviti navadno brez plačila.

Katere občine ali kateri deli občin ter glede katerih delov ceste so iste dolžne to storiti, se mora za vsako cesto z ozirom na krajevne razmere določiti, in odločuje o tem okrajni odbor, v slučaju pritožbe pa deželni odbor.

§ 11.

Vsaka občina je dolžna potrebne občinske ceste in pota v svojih mejah napraviti in vzdrževati. Za to potrebni denar ali dela spravi si občina po določbah občinskega reda.

§ 14 al. 3.

Občinska cesta vezoča več občin med sebo sme se opustiti samo s privoljenjem okrajnega zastopa.

Glej tudi zakon od 9. jan. 1870, št. 20 dež. zak. o oblastih in o postopanju v zadevah javnih nedržavnih cest in potov (dodatek I.) in zakon od 18. sept. 1870, št. 52 dež. zak. o policijskem redu za javne nedržavne ceste. (Dodatek II.)

O dolžnostih, katere imajo občine glede vzdrževanja državnih prevoznih cest glej Najvišji sklep od 2. julija (dvorn. dekr. od 26. sept. 1835 v proviz. zbirki zakonov za Štajersko (17. zvezek str. 459).

O dolžnostih, ki jih imajo občine glede kidanja snega, glej cesarsko naredbo od 3. januarja 1851, št. 16 drž. zak.

Vsled namestniške naredbe od 14. febr. 1865, št. 6 dež. zak. imajo občine zvrševati zakon v obran poljskih pridelkov, dan dne 30. januarja 1860, št. 28 drž. zak. Zlasti imajo kakor prej c. kr. okrajni uradi, sedaj župani skupaj z dvema svetovalcema preiskovati in kaznovati poljske kvare (§ 54 obč. r.) v izročnem področju. Kazni, katere pri tem prisodijo, odrajtajo se v deželni kulturni zalog.

Tiste globe, katere so se dozdej vplačevale v deželni kulturni fond, imajo se od 1. jan. 1872 naprej odrajtovati občinskemu ubožnemu zakladu one občine, v kateri se je storil prestop. Zak. od 1. avg. 1872 št. 38 dež. zak.

O naredbah v obran poljskih pridelkov in sadnih dreves po mrčesih glej zakon od 10. dec. 1868, št. 5 dež. zak. iz leta 1869, (Dodatek III.) in o prepovedi tičjega lova glej zakon od 10. dec. 1868, št. 6 dež. zak. iz leta 1869, (Dodatek IV.), o propisih za iztrebljevanja in uničevanje predenice, oseta, češmine in kozje čresnje glej zakon od 9. jan. 1882 št. 10 dež. zak. (Dodatek V.)

4. da obavlja redarstvo (policijo) o živilih, da nadzoruje semnje in trge, posebno pa mero in vago;

Za semnje in trge veljajo določbe §§ 62 do 71 obrtn. reda od 20. dec. 1859, št. 227 drž. zak.

Tedenske semnje dovoljevati smejo sedaj okrajna glavarstva. (Min. razglas od 31. dec. 1861, št. 8090 in razglas nam. od 6. aprila 1866, št. 15 dež. zak.)

K preložitvi semnja na kak drug čas treba je privoljenja oblasti, katera je pristojna dotični semenj dovoliti; taka preložitve mora se ob pravem času javno razglasiti. (Dv. dekr. 22. aprila 1782.)

Uradno se pa preloži semenj, če pride na nedeljo ali na zapovedan praznik; tedaj se preloži na naslednji delavnik. (Dv. dekr. 29. maja 1807.)

Vsled zakona od 19. junija 1866, št. 85 drž. zak. imajo pred vsem občine pravico do naprave javnih tehtnic in naprav za tehtanje in premerjenje blaga in premerjenje stopinj žganih tekočin po alkoholometru za druge osebe. To pravico podeli vlada, s pravico, da o tehtanju in premerjenju in o dobljenih rezultatih izdajejo potrdila, imajoča dokazno moč javnih listin. Ako pa občine takih naprav ne napravijo, ali če te od njih napravljene naprave ne zadostujejo prometnim potrebam, sme se pravica podeliti tudi zasebnikom.

Občine pa morajo javne tehtnice in naprave za premerjenje, nahajajoča se v njihovih mejah, strogo nadzorovati, in če opazijo kake nedostatke, jih odpraviti, ako to spada v njihovo oblast, ali pa jih nemudoma naznaniti politični oblasti.

5. da obavlja zdravstveno redarstvo (policijo);
6. da obavlja redarsvo (policijo) o družini in delavcih ter gleda, da se izpolnjuje družinski red;

Glej družinski red za Štajersko od dne 17. febr. 1885, št. 8 dež. zak. in vincarski red od 2. maja 1886, št. 26 dež. zakonika.

Delavske knjižice, kakoršne je uvel obrt. red. od 20. dec. 1859 št. 227 drž. zak. za obrtnijske pomagache, in min. naredba od 25. maja 1866, št. 72 drž. zak. za rudniške delavce, imajo napravljati župani. (Nam. nazn. 6. apr. 1866, št. 15 dež. zak.)

V kolikej meri smejo družinske in delavske knjižice služiti kot potni listi za potovanje v domačih in tujih deželah, določuje min nazn. od 10. maja 1867, št. 80 drž. zak.

7. npravstveno redarstvo (policijo);

Nadzorovanje, da se policijska ura v krčmah izpolnjuje, pripada občinskemu npravstvenemu redarstvu (policiji). Določitev policijske ure pa spada, ker zadržuje omejitev obrti, v oblast obrtnijske gospodske. Upr. sod. 13. apr. 1888, št. 1287 (B. 4044).

Vsled razglasa namestn. od 16. nov. 1864, št. 3 dež. zak. za leto 1865 mora se za dovoljenje za plesno godbo za vsak posamezni slučaj posebej prositi pri županu; slednji izda potem dopustnico. Če se prosi pismeno za dovoljenje, mora se vloga kolkovati s kolkom 1 for.; če se pa ustno prosi, se mora pa dopustnica kolkovati s kolkom 1 for. Nadalje se mora za vsako godbeno dopustnico plačati županu pristojbina 26 $\frac{1}{2}$ novč. koj pri izročitvi dopustnice v občinsko ubožno blagajno.

Na župane, ki izvršujejo policijski red od 28. septembra 1858 (št. 22 dež. vl. list II. oddelek) prešla je

tudi tamkaj c. kr. okrajnim uradom odkazana oblast. Prošnje vložene pri županih za dovoljenje, da smejo gostilne čez policijsko uro biti odprte, oziroma, če se za to ustno prosi, dovolilni listi, morajo se kolkovati s kolkom 1 for.; nadalje se mora kot pristojbina zato, da je gostilna čez policijsko uro odprta, plačati za občinske ubožne namene znesek po 50 novč. v mestih in trgih, in po 35 novč. v ostalih občinah, in če se dovoljenje da za daljšo dobo, za mesec dni 5 for. v mestih in trgih in 3 gold. v drugih občinah. Župan v zvezi z 2 občinskima svetovalcema izvršuje v izročnem področju kazensko oblast po §§ 23 in 24 navedenega policijskega reda; o rekurzih zoper te njihove sodbe razsoja pa (po § 91 obč. reda) c. kr. okrajno glavarstvo.

8. skrb za ubožce in za občinske dobrotne naprave;

Glej §§ 29 in 32 obč. reda in IV. poglavje zakona od 3. dec. 1863, št. 105 drž. zak. (Dodatek VI.) in zakon od 12. marca 1873, št. 19 dež. zak. (Dodatek VII.).

9. da obavlja stavbeno in požarno redarstvo (policijo) in da skrbi, da se izpolnjuje stavbeni red, in da daje redarstveno (policijsko) dovoljenje za stavbe;

Stavbeni red za Štajersko od 9. febr. 1857, št. 5 dež. vl. lista II. oddelek; gasilni red za Štajersko od 23. jun. 1886, št. 29 dež. zak. (Dodatek VIII.).

10. da ima po propisih, ki jih bo določil zakon (postava), govoriti v zadevah srednjih šol, ktere vzdržuje občina, potem v zadevah ljudskih šol, in da skrbi, da se ljudske šole napravljajo, vzdržujejo in zakladajo, kolikor ta dolžnost ne veže šolskih patronov, koder se še taki nahajajo;

Glej zakon od 25. maja 1868, št. 48 drž. zak., s katerim so se določile temeljne določbe o razmerju med šolo in cerkvijo, zakon od 25. maja 1868, št. 49, s katerim

so se uredile medverske razmere državljanov, potem za Štajersko izdan zakon od 17. avgusta 1864, št. 10 dež. zak. o šolskem patronatu, in o plačilu stroškov za prostore za ljudske šole in zakon od 8. febr. 1869, št. 11, dež. zak. o šolskem nadzorstvu, in zakon od 22. dec. 1892, št. 46 dež. zak. o razdeljenju šolskih konkurenčnih stroškov (Dodatek IX.)

Podpiranje zasebne šole od občine velja kot v interesu občine, in je opravičeno tedaj, če na tak način se izogne potrebi, javno ljudsko šolo razširiti. Upr. sod. 12. marca 1884, št. 480 (B. 2053).

11. da skuša prepirajoče se stranke poravnati po zaupnih možeh, izvoljenih izmed občanov;

Glej § 33 obč. reda.

12. da sme zvršiti iz prostih rok dražbo premakljivih reči.

Za (prostovoljno) cenitev in dražbo premakljivih reči smejo se porabiti tudi obč. predstojniki, (župani.) § 270 ces. pat. od 9. avg. 1854, št. 208 drž. zak. Pravico dovoljenje za to dati, ima župan (§ 51. obč. reda).

Iz višjih državnih ozirov smejo se določena opravila krajnega redarstva (policije) v posameznih občinah potom zakona izročiti posebnim cesarskim služabnikom. (Člen V. zakona, danega 5. marca 1862. leta.)

O združenju večih občin za skupno poslovanje glej §§ 82 in 83 obč. reda.

b) v izročeno področje.

§ 25.

Izročeno občinsko področje, to je, koliko so občine dolžne pomagati pri tistih opravilih, ki se tičejo splošne državne uprave, določujejo državni in po njih deželni zakoni. (Člen VI. zakona, danega 5. marca 1862. leta.)

V kolikej meri so občine in njihovi predstojniki dolžni v zadevah zapuščinskih razprav sodelovati, bode se določilo po posebnih propisih. § 31. ces. pat. od 9. avg. 1854, št. 208 drž. zak.

Občinski predstojniki po sedaj veljavnih propisih niso dolžni smrtovnice preskrbljevati. — Upr. sod. od 27. febr. 1884, št. 441 (B 2036).

Glej §§ 53 in 54 obč. reda.

O združenju večih občin za skupno poslovanje glej §§ 82 in 83 obč. r.

Pravica dovoljevati, da se napravijo bolnišnice, pripada državni upravi. Upr. sod. 19. jul. 1882, št. 1448 (B. 1485).

Drugi oddelek.

O področji občinskega odbora.

a) sploh.

§ 26.

Občinski odbor ukrepa v občinskih zadevah in pazi nad svojih ukrepov izvrševanjem. (Člen XII. zakona, danega 5. marca 1862. leta.)

Zvrševalne oblasti pa nima.

b) posebno o tem, kar se tiče občinske lastnine.

§ 27.

Zastran občinskega gospodarstva se odbor posvetuje in sklepa:

1. kadar se ima kaj zgoditi z založnim imetjem (premoženjem) in založnim užitkom (posestvom);
2. kadar se ima določiti, kako naj se uživa založno imetje in užitek (posestvo);

3. kadar se ima narediti proračun o občinskih dohodkih in stroških; on skrbi, da se pokrije primanjkljaj;
4. kadar se potrjuje letni račun;
5. vselej, kadar so na vrsti take reči, ktere ne spadajo k navadnemu gospodarstvu z občinskim imetjem.

Glej V. poglavje obč. reda.

O uradnikih in služabnikih.

§ 28.

Odbor mora starešinstvu dati toliko pomočnikov (osobja), kolikor mu jih je treba za opravljanje domačega in izročenege področja. Ako odbor prevede, da je treba za to posebnih uradnikov (činovnikov) in služabnikov, sklepa, koliko jih bode, koliko bodo imeli plače, kako se bodo nastavljali, devali v pokoj ali iz službe, koliko bodo imeli pokojnine (penzije), in kako se bodo prekrbovali.

Glej § 47 obč. r.

O nastavljanju zapriseženih poljskih čuvajev glej min. naredbo od 30. jan. 1860, št. 28 drž. zak. in razglas nam. od 23. apr. 1867, št. 20 dež. zak. in o nastavljanju zapriseženih logarjev in lovskih čuvarjev §§ 52—57 gozdnega zakona od 3. dec. 1852, št. 250 drž. zak. in min. nar. od 2. jan. 1854, št. 4 drž. zak.

Prosilci za občinske službe nimajo rekurza, ker pristoji občinam pravica, si prosto izbirati svoje uradnike. Deželni odbor tudi ni opravičen, v takih zadevah se uradno umeševati. Upr. sod. 13. apr. 1888, št. 803 (B. 4043).

O občinskih napravah.

§ 29.

Določbe §§ 27 in 28, veljajo tudi za občinske naprave, če ustanova ali pogodba ne ukazuje kaj drugega.

§ 30.

Med opravila občinskega odbora spada tudi:

1. da voli starešinstvo;

Glej obč. volitveni red II. poglavje.

2. da daje domovinstvo (Člen III. zakona, danega 5. marca 1862. leta), po mestih in trgih meščanstvo in tržanstvo ter častno meščanstvo in tržanstvo, po selških občinah pa častno občanstvo.

Glej zakon od 3. dec. 1863, št. 105 drž. zak. O podeljenju pravice častnega meščana, tržana in občana glej § 7. obč. r.

3. da izvršuje občini pristoječo patronstvo ali prezentacijstvo in podeluje ustanove;

4. da daje ženitevske privolitve, ako je takih po zakonu treba k ženitvi.

Politična gosposka razsojuje pritožbe, ki pridejo za to, ker se komu ni dala ženitevska privolitev.

Ženitevske privolitve je za Štajersko odpravil zakon od 20. sept. 1868, št. 16 dež. zak.

O krajni policiji.

§ 31.

U izvrševanju krajne policije sme odbor, kolikor dopušča zakon, dajati ukaze, veljavne za

vso občino, in zapretiti tistemu, kdor bi se jih ne držal, z globo do 10 gld., ali pa, če bi ne mogel plačati, z zaporom do 48 ur. Odbor mora za naredbe in naprave, katerih je treba krajnemu policijstvu, dovoliti potrebne stroške in je odgovoren za vsako zamudo, ktero bi v tem oziru zakrivil.

Glej §§ 52 in 80 obč. r.

Izdajati ukaze, da se imajo gostilne v določenem času zapreti (n. pr. med službo božjo), občinski odbor nima pravice, ker to ne spada med posle krajnega redarstva (policije) in npravstvenega redarstva (policije). Upr. sod. 11. marca 1881, št. 354 (B 1042), in 15. febr. 1889, št. 401 (B 4511).

Spremenjajoč §§ 31, 35, 86 in 91 obč. reda določuje zakon od 1. aprila 1875, št. 24 dež. zak. o instancah pri pritožbah v zadevah krajne policije (redarstva) sledeče:

Člen I.

Pritožbe zoper krajnopolicijske odredbe, katere je občinski odbor zaukazal po § 31 obč. reda, imajo iti na politično okrajno oblast, in ta odločuje zaslišavši občinskega predstojnika.

Člen II.

O pritožbah (rekurzih) proti krajnopolicijskim odredbam županovim odločuje politična okrajna oblast.

Take pritožbe imajo se prvih 14 dni po uradni dostavi vložiti pri županu, da jo predloži politični okrajni oblasti.

V tolmačenje tega zakona izdal je deželni odbor v soglasju s c. kr. namestništvom (naredba od 22. maja 1875, št. 1255 praes. št. 26 dež. zak.) z razglasom od 21. maja 1875, št. 25 dež. zak. poduk, v katerem se natanko določuje, kaj spada v obseg krajnopolicijskih zadev.

Krajnopolicijske zadeve obsegajo:

- a) skrb za osebno varnost in za varnost lastnine (§ 24, 2);

- b) skrb, da se varno in lahko hodi in vozi po cestah in vodah, in da se polje varuje škode (§ 24, 3); dalje cestni redarstveni (policijski) red (zakon od 18. sept. 1875, št. 52 dež. zak.);
- c) skrb, da je dober živež na prodaj, in da se pazi na sejme in trge, posebno nadzorstvo o tehtnicah in merah (§ 24, 4);
- d) skrb za zdravje občanov (§ 24, 5);
- e) da se pazi na posle in delavce, ter da se izpolnjuje družinski in vincarski red (§ 24, 6);
- f) нравstveno redarstvo (policija) (24, 7);
- g) stavbena in požarna policija, in izvrševanje stavbenega reda ter policijske stavbene dovolitve (§ 24, 9);
- h) zvršitev dražbe premakljivih rečij iz proste roke (§ 24, 12).

V vseh teh (a—h) zadevah pritožba ne gre več na deželni odbor, nego na c. kr. okrajno glavarstvo. — Zarad tega se mora v prihodnje prepis vsake take naredbe, ki jo sklene občinski odbor, koj politični okrajni oblasti poslati za njeno porabo.

Vse ostale t. j. redarstvene (krajnopolicijske) zadeve v občinah podržujejo dosedanji red pritoževanja, kakor velevalo obč. red od 2. maja 1864 in posebni dotični zakoni.

Take zadeve so:

1. slobodno gospodarjenje z občinskim imetjem in zadeve, tikajoče se občinske zveze (§ 24, 1);
2. skrb za vzdrževanje občinskih cest, stez, prostorov in mostov (§ 24, 3., zakon od 23. jun. 1866, št. 22 dež. zak. in 9. jan. 1870, št. 20 dež. zak.);
3. skrb za ubožce in za občinske dobrotne naprave (§ 24, 8, in zakon od 12. marca 1873, št. 19 dež. zak.).

V vseh teh (pod 1—3) zadevah podržuje občinski odbor obseg mu pristoječega področja, ter posebno po glasu § 35 obč. reda odločuje o pritožbah proti županovim naredbam, izrečenim v teh zadevah.

Ta zakon pa ni nič spremenil na obstoječih propisih o oskrbovanju izročnega področja v občē in posebno še o zvrševanju kaznovalne pravice (§§ 54 in 91).

O skrbi za ubožce.**§ 32.**

Odbor mora posebno skrb obračati na oskrbljenje ubožcev. Ako za to ne zadostujejo dobrotne naprave, ubožnice in zaloge, ki obstoje za občino, mora odbor preskrbeti, kolikor primanjkuje, in ima potem pravico tudi odločiti, kako in kam naj se obrne.

Glej §§ 29 in 30 obč. reda in IV. poglavje zakona od 3. dec. 1863, št. 105 drž. zak.

Propise za javno skrb za uboge zadržuje zakon od 12. marca 1873, št. 19 dež. zak. (Dodatek VII.).

O poravnavanji.**§ 33.**

Odbor izvoli izmed občanov zaupne može, ki naj skušajo dognati poravnavo med prepirnimi strankami.

Posebnemu državnemu zakonu (postavi) se prepusti, da to napravo bolj na drobno določi.

Izrekanja mnenja.**§ 34.**

Odbor je dolžen povedati svoje mnenje o kaki zadevi, kadar ga politična okrajna gosposka ali pa deželni odbor o tem vpraša.

O pritožbah.**§ 35.**

Odbor razsoja pritožbe zoper starešinske naredbe, ktere se tičejo domačega področja.

Kdaj ima pritožbe zoper starešinske naredbe razsojevati politična okrajna gosposka, kaže § 91.

Glej § 86 obč. reda.

Kako se je določba tega § spremenila, glej zakon od 1. aprila 1875, št. 24 dež. zak. pri § 31 obč. reda.

Ako bi se kdo pritožil proti naredbam ali odločbam županovim, zadevajočim krajnopolicijske reči, ne odločuje več po glasu § 35 obč. reda občinski odbor, nego po členu II. zakona od 1. aprila 1875, št. 24 dež. zak. politična okrajna oblast. (Razglas deželnega odbora od 21. maja 1875, št. 25 dež. zak.)

O nadzorovánju.

§ 36.

Odbor nadzoruje opravila občinskega starešinstva in gospodarstvo občinskih naprav. On ima pravico, postavljati v ta namen posebne zaupnike, kakor tudi za to, da pazijo na občinska podvzetja in da povedo v občinskih zadevah svoje mnenje in stavijo nasvete. Med take zaupnike odbor lahko pokliče tudi neodbornike.

Odbor je dolžan, da da pregledati večkrat med letom blagajnico.

O sejah. — Kako se odbor v seje kliče.

§ 37.

Odbor se zbere, kadar je treba — vsaj pa vsako četrletje po enkrat.

Zbor sklicuje župan, in če je on zadržan, pa njegov namestnik.

Zbor se mora sklicavati s pismenim povabilom in sicer tako, da dobiva vsak odbornik to povabilo vsaj 24 ur pred napovedano sejo. V po-

vabilu morajo se odbornikom naznaniti tudi zadeve, o katerih se bode treba posvetovati.

Zbor, katerega ni sklical župan ali njegov namestnik, je nezakonit in so njegovi sklepi neveljavni.

Ako tretji del odbornikov to zahteva, pa mora župan odbor sklicati.

Če se pri sklicanju odbora ne izpolnijo vse v tem § predpisane določbe, tedaj so sklepi, storjeni pri tej seji neveljavni. Upr. sod. 22. sept. 1882, št. 1799 (B. 1498).

Ne da se v občeh trditi, da je veljava kakega sklepa občinskega zastopa zavisna od tega, da se je njegov predmet prej postavil na dnevni red dotične seje, in da se je to naznanilo obč. zastopnikom pred sejo. Upr. sod. 19. dec. 1883, št. 2547 (B. 1951).

Povabilo k seji se je samo tedaj zakonito zvršilo, če so se vsi odborniki in sicer s posebnim povabilom k seji povabili. Upr. sod. 18. maja 1887, št. 1415 (B. 3538).

V občinah, kjer se govori več jezikov, ima občinski odbor pravico, eden v deželi navadni jezik kot obravnavni jezik določiti. Morajo se pa ob enem storiti o rabi drugih v deželi navadnih jezikov potrebne določbe, katere se vjemajo s čl. 19. državnega temeljnega zakona od 21. dec. 1867, št. 142 drž. zak. Na noben način pa se ne sme prikrajševati vsakemu odborniku pristojna pravica, da se pri odborovih obravnavah po svojej prostej volji poslužuje tega ali onega jezika, ki je v občini priznan kot v deželi navadni jezik. Upr. sod. od 28. febr. 1883, št. 385 (B. 1678).

Kdaj odbor lahko kaj sklene.

§ 38.

Odbor ne more sklepati, če niso bili vsi odborniki sklicani tako, kakor je ukazano, in pa če se niso vsaj dve tretjini odbornikov zbrale v sejo.

To pa ne velja tačas, kadar se odborniki skličejo že v drugič, da bi se posvetovali o ravno tistih zadevah, zaradi katerih so bili vže enkrat klicani, pa jih vendar ne pride zadosti.

Kadar so se odborniki tako v drugič sklicali, mora se v povabilu na to določbo izrečno opozoriti.

K takej vže drugič sklicani seji mora priti vsaj polovica vseh odbornikov; posvetovati se pa sme samo o tistih zadevah, ktere so bile vže na dnevnem redu poprejšnje seje.

Župan mora vsacega odbornika, kateri ne pride v tako, drugič sklicano sejo, če odbor ne spozna, da je opravičeno izostal, kaznovati na globo do 10 gld. Ta globa gre v občinsko blagajno.

Koliko odbornikov mora biti zbranih, kadar se ima voliti občinsko starešinstvo, o tem ima volitveni red natančnejše določbe.

Glej § 35 obč. vol. r.

§ 39.

Kadar ima odbor posvetovanja in sklepe o poslovanju kacega starešince ali odbornika, takrat mora tisti, kateri je zapleten v to reč, sicer v sejo priti, če se to zahteva, da dá potrebna pojasnila; pred glasovanjem mora pa ven oditi.

§ 40.

Vsak starešinec in odbornik mora oditi iz seje, kadar se posvetovanje in sklepanje tiče zasebnih (privatnih) pravic njega samega, njegove

žene ali pa kake osebe, ki je ž njim v rodu ali svaštvu v prvem ali drugem kolénu.

O predsedniku.

§ 41.

V odboru je župan za predsednika, in kadar je on zadržan, njegov namestnik. Pri takej zadevi pa, v katero je zapleteno vse starešinstvo (§ 35), predseduje najstarejši odbornik. Vsaka seja, pri kateri bi se na to ne bi oziralo, je neveljavna.

Predsednik prične sejo in jo sklene; on vodi pogovore in vzdržuje red v zboru.

O glasovanji.

§ 42.

Da sklep obveljá, mora pritrditi nadpolovična večina vseh pričujočih odbornikov.

Predsednik glasuje samo tačas, kadar je na obeh straneh po enoliko glasov, ter odloči s svojim glasom.

Glasuje se z besedo; če pa predsednik to za dobro spozna, pa tudi s tem, da se vstane ali obsedi, ali pa, ako odbor to sklene, še tudi na kak drug način.

Kadar se voli, in kadar se oddajajo službe, takrat se pa glasuje z listki.

Seje so javne.

§ 43.

Odborove seje so javne, vendar pa se sme izjemoma po županovem ali pa trijeh odbornikov

nasvetu skleniti, da je seja tajna; to se pa nikoli ne sme zgoditi v tacih sejah, v katerih pridejo na vrsto občinski računi ali pa proračun občinskih dohodkov in stroškov. (Člen XIV. zakona, danega 5. marca 1862. leta.)

Ako bi se poslušalci predrznili, motiti odborove posvetovanja ali ako bi celo zavirali, da se ne bi moglo po prosti volji sklepati, ima predsednik pravico in dolžnost, da jih najprvo posvari, in če to nič ne pomaga, da ukaže, da morajo ven oditi.

Glej § 62 obč. r.

Primerjaj tudi §§ 76—80 kaz. zak. od 27. maja 1852 o kaznjivosti posilnega motenja zborov.

O zapisniku.

§ 44.

Sklepi naj se zapisujejo v zapisnik, katerega mora podpisati predsednik, dva odbornika in zapisnikar.

Ta zapisnik sme vsak občan pregledati.

Tretji oddelek.

O področji občinskega starešinstva.

V obče.

— § 45.

Občinsko starešinstvo je v občinskih rečeh gospodar in izvrševalec odborovih sklepov. (Člen XII. zakona, danega 5. marca 1862. leta.)

Glej § 26 obč. reda.

Kdo vodi starešinska opravila.

§ 46.

Župan upravlja in nadzoruje vsa starešinska opravila. Občinski svetniki ga morajo pri tem podpirati, in posle, katere jim župan odkaže, opravljati po njegovim povelju in na njegovo odgovornost.

O disciplinarni oblasti.

§ 47.

Občinski služabniki in služabniki občinskih naprav so podrejeni županu; on izvršuje nad njimi disciplinarno oblast.

Celó take služabnike, katerih imenovanje si je odbor sam pridržal, smé začasno odstaviti (suspendirati); popolnoma službo vzeti jim pa smé le odbor.

Glej § 28 obč. r.

O pomočnikih.

§ 48.

Če je zarad lažjega opravljanja poslov krajne policije, ali zarad drugih opravil to potrebno, sme odbor za posamezne dele svoje občine ondi stanujoče take občane, ki smejo voljeni biti, postaviti, da podpirajo župana pri teh opravilih.

Take može predlaga župan, odbor jih pa postavi.

Postavljeni možje se morajo pri svojih opravilih ravnati po županovih naročilih.

Glej § 56 obč. r.

O listinah.

§ 49.

Župan zastopa občino na zunaj in posreduje njena opravila z drugimi. Listine, s katerimi naj občina nasproti tretjim osebam zaveze vzame na se, mora podpisati župan in pa en svetnik.

Če listina zadeva takov posel, h kateremu je treba odborove ali pa še višje privolitve, mora se v listini razvidno storiti, da je ta privolitev dobljena, in sicer s tem, da podpišeta listino, če je bilo treba samo odborove privolitve, še dva druga odbornika, če je pa bilo treba višje privolitve, pa s tem, da deželni odbor listino uradno podpiše.

Če je treba k sklepu kakega posla privoljenja okrajnega zastopa, mora se to privoljenje razvideti iz uradnega podpisa okrajnega odbora (ne deželnega odbora).

Obvezna listina, ki je tako spisana, kakor se za take listine po zakonu zahteva, ima glede tretjih oseb popolno pravno veljavo. Prizadete osebe morajo same spodbijati pri kompetentnem oblastvu sklepe občinskega zastopa, na katere se listina opira, če mislijo, da ti sklepi niso storjeni iz formalnih ali materijelnih ozirrov v zmislu zakona. Upr. sod. 30. dec. 1885, št 3369 (B. 2846).

Občine so zase oproščene od plačila kolkov in pristojbin glede listin in pisem, ki jih izdajajo za javne, njim izročene zadeve; ravno tako pri vlogah, ki jih vlagajo pri oblastvih, katera njih nadzorujejo ali vodijo, in v zadevah, tikajočih se tega nadzorstva ali vodstva. Nasprotno pa morajo občine kolke in pristojbine plačevati ravno tako, kakor zasebne osebe, pri pravnih poslih, listinah in pismih, zadevajočih njihove zasebne razmere ali njihov imetek, ali dohodke in prebitke od tega. Od pogodeb, katere sklene občina, se mora plačevati

pristojbina, če ni oproščenje od plačila pristojbine v zakonu posebej izrečeno.

Od vlog, katere vlagajo zasebniki pri občinskih zastopih, ali pa pri raznih občinskih uradih in javnih zavodih, ali pri uradnih osebah, zastopajočih občino, potem od zapisnikov, napravljenih mesto takih vlog, plačuje se kolek 50 novč. od pole, če ni izrečno rečeno, da so oproščeni, ali da se ima plačati večji ali nižji kolek. Oproščene pa so vloge oziroma zapisniki, zadevajoči privatnopravne razmere med prosilcem in občino ali občinskimi zavodi. (Pristojbinski zakon od 9. febr. 1850, št. 50 drž. zak.)

Vsled zakona od 2. oktobra 1865, št. 108 drž. zak. ni plačevati poštnih pristojbin: od dopisovanja občinskih uradov s c. kr. civilnimi ali vojaškimi oblastvi in uradi, in z organi, ki so tem oblastvom in uradom enaki, ter z njihovimi predstojniki ali izpostavljenimi uradniki, samostojno poslujočimi vojaškimi osebami, pisarnami c. kr. redov in z njihovimi predstojniki, s kontrolno komisijo državnih dolgov, z deželnimi odbori in z organi, ki so tem podrejeni, in sicer sem in tje, potem od dopisovanja med občinskimi uradi med seboj v vseh zadevah, izročnega področja; v zadevah domačega področja pa samo tedaj, če to dopisovanje zadeva reči, pristojne občini po čl. V. točka 2. do 10. zakona od 5. marca 1862 (t. j. § 24, št. 2 do 10 obč. reda za Štajersko). Glej tudi naredbo trgov. min. od 14. aprila 1868, št. 28 drž. zak. glede ekspresnih pisem v domačih deželah.

O izvrševanju občinskih sklepov.

§ 50.

Župan pripravlja za posvetovanje tiste reči, ktere so odboru prihranjene.

On izvršuje odborove, po zakonu dognane sklepe; če je pa sklepom treba višje privolitve, mora poprej to privolitev preskrbeti.

Ko bi pa župan ménil, da kak sklep pre-sega odborovo področje, ali da je v nasprotju z zakoni, ima dolžnost, da ustavi izvrševanje in vpraša politično okrajno oblastvo, katero naj odloči ali se ta sklep sme izvršiti ali ne.

Župan je opravičen sam za se vlagati rekorze, če se gre za izvršitev sklepov občinskega zastopa. Upr. sod. 16. marca 1887 št. 818 (B 3444).

O upravi.

§ 51.

Župan gospodari z občinskim imetkom ter pazi, kako se občinski užitek uživa in oskrbuje; on je oskrbnik občinskim zavodom in nadzoruje tiste, za ktere so postavljeni posebni oskrbniki; on vodi vsa občinska dela in pazi, da se prav izvršujejo; on ukrepa, kar je potrebno v vseh občinskih zadevah, ktere ne pripadajo odborovemu področju; on skrbi za ubožce po obstoječih napravah.

Župan dovoljuje, da se iz prostih rok na dražbi prodajajo premične reči, in skrbi, da se natančno izpolnujejo vsi v tem obziru obstoječi propisi.

Glej V. poglavje obč. reda.

O prostovoljnih dražbah glej opazko pri § 24, št. 12 obč. reda.

O nadzorstvu.

§ 52.

Med najpoglavitnejšimi županovimi dolžnostmi je to, da skrbi za opravila krajnega redarstva (policije) (§ 24), kolikor ta opravila niso po zakonu izročena posebnim cesarskim služabnikom.

Župan ima pri teh opravilih se ravnati po danih zakonih in ukazih.

Dolžnost ga veže, da o pravem času stori in ukaže, česar je za krajno redarstvo (policijstvo) treba. (§ 31).

Ako bi se pa namerilo, kakor n. pr. o kugah, da to, kar sme ukreniti krajno redarstvo (policija), ni zadosti za občo korist, ali ako bi občinske moči bile premajhne, da bi se nevarnost odvrnila, takrat mora župan to neutegoma naznaniti političnemu okrajnemu oblastvu.

Glej § 31 in 80 obč. reda.

Župan sme tudi v zadevah, ki so njemu samemu izročene, provzročiti sklep občinskega odbora. Pa on na tak sklep ni vezan, in take zadeve ne preidejo zarad tega iz njegove oblasti v oblast občinskega zastopa. Upr. sod. 21. jun. 1883, št. 1415 (B. 1807).

O skrbi za opravila izročenega področja.

§ 53.

Župan obavlja posle izročenega občinskega področja.

Te posle ima izvrševati tako, kakor mu zakon ali oblastva ukazujejo.

Kadar je občini popolnoma ali deloma dano na izvoljo, kako naj izvrši kakošen takov posel, takrat se ima župan ravnati po tem, kar sklene odbor. Ako je pa kako opravilo tako silno, da brez nevarnosti ali škode ni mogoče odborovega sklepa čakati, takrat sme župan tudi sam storiti, kar misli, da je prav, vendar mora precej skrbeti, da mu odbor potrdi storjeno delo.

Vlada lahko vse ali vsaj nekoliko opravil izročnega področja opravlja po svojih služabnikih.

Glej § 25 obč. reda.

O tem, kako mora občina sodelovati pri odkupu davka za žganje, glej naredbo fin. min. od 11. aprila 1868, št. 27 drž. zak. in pri zloženju zemljišč, glej zakon od 3. marca in min. naredbo od 7. marca 1868, št. 17 in 18 drž. zak.

Župan mora za to skrbeti, da izve sodišče, če nastane potreba, za maloletne postaviti varuha. (§ 189 obč. drž. zak.)

Kako ima župan poslovati za obrambo poljskih pridelkov in sadnega drevja zoper škodljive mrčese, glej zakon od 10. dec. 1868, št. 5 dež. zak. iz leta 1869 v dodatku III.; glede prepovedi ptiče loviti, glej zakon od 10. dec. 1868, št. 6 dež. zak. de 1869, v dodatku IV.; glede govedoreje, glej zakon od 10. dec. 1868, št. 4 dež. zak. de 1869; glede živinske kuge, glej zakon od 29. jun. 1868, št. 118 drž. zak. in min. nar. od 7. avg. 1868, št. 119.

O sodelovanju županov pri sestavljanju porotniških imenikov glej zakon od 9. marca 1869, št. 33 drž. zak. (Dodatek X.).

Župani imajo dolžnost sestavljati in na pregledu imeti črnovojniške imenike. Glej § 9 zakona od 6. junija 1886 št. 90 drž. zak., in naredbo ministerstva za deželno brambo od 17. avg. 1886 št. 135 drž. zak.

Kdo smé kaznovati.

§ 54.

Če je po zakonih in ukazih, ki se tičejo redarstva (policijstva), spadajočega v domače občinsko področje (§ 24), za kako reč postavljena kazen, in če prestopki teh zakonov in ukazov ne spadajo pod kazenski zakon, ima župan pravico, da skupno z dvema občinskima svetnikoma to kazen prisodi.

Pravica tako kaznovati spada v izročeno področje.

Ne sme se prisoditi druga kazen, kakor le globa (kazen v denarjih) in za slučaj, ko obsojenec ne bi mogel plačati, pa zapor.

§ 55.

V zadevah krajnega redarstva (policijstva) sme župan zapretiti z globo do 10 gld., ali za slučaj, ko obsojenec ne bi mogel plačati, z zaporom do 48 ur, če je take kazni treba za to, da se kaka nujna naredba izpolni. Kako se kaznuje, določuje § 54.

Glej zakon od 1. aprila 1875, št. 24 dež. zak. zgoraj pri § 31. obč. r.

Ne sme se pa spoznati na višjo kazen, kakor jo določujejo zakoni in propisi. Upr. sod. 20. jan. 1881, št. 134 (B. 994).

O odgovornosti župana.

§ 56.

Župan je za svoja službena dejanja odgovoren občini, za dejanja v izročnem področju pa tudi vladi. (Člen XIII. zakona, danega 5. marca 1862. leta.)

Pa ta županova odgovornost ne reši odgovornosti tudi občinskih svetnikov in oseb, postavljenih v zmislu § 48, ako ne opravijo poslov, katere jim je izročil župan, celo ne, ali pa ne tako, kakor bi bilo prav.

O tem, če in v kolikej meri, mora župan občini škodo povrniti, razsojuje končno redno sodišče. Upr.

sod. 3. apr. 1880, št. 588 (B. 741), 24. sept. 1880 št. 1488 (B. 865), 13. okt. 1882, št. 1970 (B. 1526), 8. febr. 1883, št. 320 (B. 1657).

Višji avtonomni uradi pa za to niso zadržani, da spoznajo, da je župan v posameznem slučaju, v katerem se hoče od njega odškodnina zahtevati, ravnal proti svojim dolžnostim. Upr. sod. 22. okt. 1884, št. 2277 (B. 2260), 7. maja 1886, št. 1213 (B. 3047).

Deželni odbor ne more županu naložiti povrnitev škode in zaukazati, da vplača dotični znesek v občinsko blagajno. Upr. sod. 8. febr. 1883, št. 320 (B. 1657).

Če so nastali stroški (komisijski), ker je bilo treba obč. račune pregledati, so ti stroški del škode, katero trpi občina vsled nepravilnega postopanja županovega Povrnitev teh stroškov se ne more od župana iztirjati potom administrativne eksekucije, ampak le potom redne pravde. Upr. sod. 24. septembra 1880, št. 1488 (B. 865) 7. dec. 1888, št. 3031 (B. 4391).

Glej §§ 101—105, 311, 331 in 332 kaz. zak. od 27. maja 1852 o zlorabi uradniške oblasti župana.

V. poglavje.

O občinskem gospodarstvu in občinskih dokladah.

O inventarju.

§ 57.

Vsa premična in nepremična lastnina in vse pravice občine in njenih zavodov, naj se natančno popišejo tako, da bode vse lahko razvidno.

Ta popis sme pregledati vsak občan, kedar hoče.

O prodajanju in delitvah.

§ 58.

Občinski imetek in občinski užitek je lastnina občine kot take, pa ne lastnina njenih

vsakokratnih občanov; zato je prepovedano občinski imetek in občinski užitek oddajati, prodajati in deliti; le izjemoma, če so za to posebni vzroki, sme kaj takega dovoliti deželni zbor po deželnem odboru.

O dovoljenju za prodajo glej § 85 obč. reda.

Glede občinskih gozdov določuje gozdni zakon od 3. dec. 1852, št. 250 drž. zak., da daje dovoljenje, brez katerega se nobena zemlja, kjer stoji gozd, ne sme lesoreji odtegniti, c. kr. okr. glavarstvo po zaslišanju tistih, ki imajo kake pravice do dotičnega gozda (§ 2); na novo posekani deli gozda morajo se najdalje v 5. letih na novo pogozditi (§ 3).

Občinski gozdi se v občeh ne smejo razdeliti. Če bi pa razdelitev v posebnih slučajih bila nujno potrebna, ali če bi kazala take koristi, ki niso v nasprotju z javno skrbjo za ohranjenje gozdov, daje k temu privolitev namestništvo (§ 21).

O gospodarstvu.

§ 59.

Ves imetek občin, ki more dati kak donesek, in vsi njeni zavodi, morajo se tako upravljati, da se dobiva kolikor največ mogoče stanovitnih dohodkov.

Letni prebitki naj se porabijo za potrebe prihodnjega leta, in kolikor ostane čez te potrebe, to naj se dá na obresti in dene k založnemu imetku. Letni prebitek sme se med občane razdeliti samo tedaj, kadar bi za to govorile posebno važne okolnosti; na vsak način pa le, če so se vse občinske potrebščine poravnale brez občinskih doklad, ter če se sme računati, da se bodo tudi prihodnjič poravnale brez doklad (§ 85).

O razdelitvi prebitkov glej § 85 obč. reda.

Občinam dana pravica, da smejo prosto gospodariti s svojim imetkom, pa ni tako razumeti, kakor da bi bile občine neomejeno upravičene, ta imetek ali njega dohodke porabiti za vse mogoče namene, ki niso ravno po zakonu nedopustljivi; ampak ta pravica je omejena na namene, ležeče v področju občine. Upr. sod. 13. maja 1881, št. 749 (B. 1096).

Naročevanje neuradnega časnika ni reč, ki spada v področje občine. Upr. sod. od 23. okt. 1885, št. 2701 (B. 2737) in od 18. nov. 1887, št. 3135 (B. 3769).

Ali so take posebne okolnosti, ki govore za to, naj se letni prebitki razdele med občane, o tem odločujejo višja avtonomna oblastva po svojem prostem sprevidu. Upr. sod. 8. okt. 1877, št. 1166.

Kdo uživa občinski užitek.

§ 60.

Kdo ima in koliko ima pravice do uživanja občinskega užitka, to razodeva dozdanja veljavna navada; toda pri tem velja pravilo, da, če si ni kdo pridobil kake posebne pravice, ne sme noben občan iz občinskega užitka imeti več haska, kakor toliko, kolikor ga potrebuje za svoj dom in svoje posestvo.

Koder in kolikor bi ne imeli take veljavne navade, naj po tej meri, ktera je tu povedana, odbor odloči, kateri bodo in kako bodo uživali občinski užitek.

Odbor sme pa pri tem določiti, da bodo uživalci plačevali vsako leto davščino ali pa namesti nje ali poleg nje prikupščino (enkrat za vselej).

Tisti prihodki iz občinskega užitka, kateri ostajajo potem, ko je vsak uživalec dobil svojo pravico, naj se deno v občinsko blagajno.

Če tudi občani hasnujejo občinska zemljišča vsled od pamtiveka obstoječega običaja, še s tem ni izključena lastnina občine do teh zemljišč, in tako hasnovanje ne stvari nikakor privatnopravne posesti. Upr. sod. 7. decembra 1888, št. 3812 (B. 4390) 7. dec. 1888, št. 3811 (B. 4392).

O upravnem letu.

§ 61.

Občinsko upravno leto se začinja z državnim letom.

t. j. od 1. januarja do 31. decembra.

O proračunu.

§ 62.

Vsako leto naj župan naredi proračun prihodkov in stroškov občine in njenih zavodov za prihodnje upravno leto in občinski odbor naj ga pregleda in popravi, če je treba, in sicer vsaj mesec dni pred začetkom tega leta; takrat pa, kadar je zarad povišanih doklad treba višje privolitve, naj ga pregleda in popravi toliko pred prihodnjim letom, da se ta privolitev lahko dobi o pravem času.

Najdalje v dveh mesecih potem, ko upravno leto izteče, ima župan račun o prihodkih in stroških občine in njenih zavodov predložiti občinskemu odboru, da ga pregleda in potrdi.

Proračuni, kakor tudi letni računi morajo vsaj 14 dni, predno jih vzame odbor v pretres,

pri županu biti javno razpoloženi, da njih občani lahko pregledajo (člen XIV. zakona, danega dne 5. marca 1862 leta); prigovori, katere dajo občani zapisati, morajo se pri pretresanju vzeti v premislek.

Glej § 43 obč. reda.

O gospodarstvu z imetkom.

§ 63.

Pri gospodarstvu z občinskim imetkom se je treba na tanko držati potrjenega proračuna. Ko bi se med letom primerili taki stroški, za katere proračun v svojih predelkih nima nič ali vsaj ne dovolj odločene zaloge, pa se vendar ne dajo odložiti, mora župan sklicati odbor, da o tem sklene.

Le v največej sili, ko brez nevarnosti in škode ni mogoče, da bi poprej iskal odborove privolitve, sme župan izplačati, kar je treba, vendar mora nemudoma skrbeti, da mu odbor to potlej odobri ali potrdi.

Če bi župan potroševal za reči, o katerih se ne more reči, da je treba bilo za nje „nemudoma“ skrbeti, mu lahko občinski odbor odreče odobrenje; župan je potem za te potroške sam odgovoren. Upr. sod. 7. jan. 1888, št. 64 (B. 3864).

§ 64.

Vsi stroški za občinske potrebe naj se opravijo, kolikor je mogoče, s prihodki občinske blagajne.

§ 65.

Če je za kake stroške odmenjen kak poseben imetek, naj se poravnajo ti stroški pred

vsem s prihodki tega imetka. Teh prihodkov ni smeti odtegniti njihovemu namenu in njih kam drugam obrniti.

§ 66.

Če ste se združili dve ali več občin v eno občino tako, da si je pridržala vsaka svojo lastnino, naj se ravna s prihodki teh posebnih lastnin tako, kakor je bilo dogovorjeno pri združenju; ako pa ni bilo nič dogovorjeno, naj se poravnajo s temi prihodki (upravni) stroški, kolikor njih pride na vsako poprejšnjih samosvojih občin.

Glej § 2 in 72 obč. reda.

§ 67.

Stroške, ktere prizadeva posest in uživanje občinskega užitka na davkih in na drugih davščinah in ktere prizadevajo čuvaji in obdelovanje, naj, kolikor se ne dadó plačati iz dohodkov, ki pridejo iz tega užitka v občinsko blagajno (§ 60), plačajo uživalci vsak po razmerju svojega uživanja.

§ 68.

Če kake druge pravice ne ukazujejo kaj drugzega, naj stroške, kateri so, kakor n. pr. stroški za poljske poti, vodotoke itd., na korist le posameznim posestnikom, trpe samo ti posestniki.

O občinskih dokladah.

§ 69.

Da se poravnajo tisti stroški za občinske potrebe, ki nimajo po § 64 svoje odmenjene za-

loge, sme odbor skleniti, da se naložijo občinske doklade.

Te doklade so:

1. doklade k pravim (direktnim) davkom ali k užitnini;
2. tlaka za občinske potrebe;
3. druge priklade in davščine, ki niso doklade k davkom. (Člen XV. zakona, danega dne 5. marca 1862 leta.)

O dokladah.

§ 70.

Po navadi naj se doklade k pravim (direktnim) davkom navržejo na vse davke te vrste, kar jih je v občini predpisanih ter naj se na vse vrste teh davkov razdelé po enakej meri.

§ 71.

Doklad k pravim (direktnim) davkom in občinskih doklad sploh ne plačujejo:

1. dvorni, državni in deželni uradniki in služabniki, uradniki in služabniki javnih zalog (fondov) ter vojaške osebe in njihove vdove in otroci od plače za svojo službo, potem od penzije, provizije, podpore za otroke in od miloščine, če njim je katera teh dana vsled njihove službe.
2. dušni pastirji in javni učitelji od kongrué.

§ 72.

Če § 66. ne obvelja, naj se doklade k pravim (direktnim) davkom razdele po vsi občini po enakej meri.

Stroški za take naprave pa, ktere morejo samo enemu kraju in njegovim prebivalcem biti na korist, kakor n. pr. stroški za srenjske vodnjake in vodotoke, za poulično svečavo, za tlak itd., potem stroški za take službe, ktere so le kacemu posameznemu kraju na prid, kakor so n. pr. stroški za ponočnega čuvaja kacega kraja, smejo se razdeliti samo na tiste prave (direktne) davke, ki se plačujejo od hiš in obrtov, kateri so v tem kraju, in pa na dohodke, ktere imajo ljudje tistega kraja.

Glej § 68 obč. reda.

§ 73.

Doklada k užitnini sme zadevati samo to, kar se v občinskem ozemlju použije, ne pa pridelovanje in trgovinski promet. (Člen XV. zakona danega 5. marca 1862 leto.)

§ 74.

Doklade nad 20 odstotkov (procentov) pravega (direktnega) davka ali nad 15 odstotkov užitnine, smejo se navreči le tedaj, če deželni odbor privoli.

K dokladam nad 60 odstotkov pravega (direktnega) davka ali nad 20 odstotkov užitnine je treba deželnega zakona.

Vsled zakona od 14. jun. 1866, št. 19 dež. zak. (§§ 57 in 58) ima sedaj okrajni zastop privoljevati pobiranje doklad nad 20 in do 60% k pravemu davku in nad 15 do 20% k užitnini; k dokladam nad 60 od-

stotkov pravega davka in nad 20 odstotkov užitnine pa je še vedno treba deželnega zakona. Glej §§ 80 in 85 obč. reda.

§ 75.

Če odbor misli založni imetek ali založni užitek prodati ali razdeliti; ali če misli denar na posodo vzeti; ali če hoče prevzeti zavezo in ako to posojilo ali znesek te zaveze po prištevanju poprejšnjih dolgov, preseže občinske letne prihodke oziroma prihodke občinskih zavodov; ali če misli na davke navreči take doklade, katerim je treba višje privolitve, takrat mora župan najprej sklicati vse občane, imejoče volitveno pravico v zbor, da glasujejo, ali je temu odborovemu nasvetu prositi višje privolitve ali ne.

Občani, imejoči volitveno pravico, morajo pa se sklicati v zbor tako, da je v povabilu označeno, kaj da nasvetuje občinski odbor in mora se pristaviti, da velja glede tistih, kateri v zbor ne pridejo, kakor da so odborovemu nasvetu pri-trdili.

Glasuje se ustno in sicer tako, da se reče ali: „da“, ali: „ne“, in odločuje večina glasov vseh volilcev.

Glasovanje se ima zapisati v zapisnik, ki ga morajo podpisati vsi pričujoči volilci.

Glede tega, ali sme volilec namesto sebe koga družega v tak zbor poslati ali ne, velja v obče tisto, kar govori občinski volitveni red o izvrševanju volitvene pravice po zastopnikih.

Razun tega smejo občani, imejoči volitveno pravico, če so sami zadržani, da ne morejo priti

v zbor, oddati svoj glas po kom drugem, kteremu pa morajo za to dati pooblastilo, narejeno v zakoniti obliki. Tak pooblaščenec mora pa imeti tudi sam volitveno pravico in sme priti glasovati samo namesto enega edinega volilca.

Glej § 4 obč. vol. reda.

Ni potrebno, da bi se sklicanje volilcev v zbor tako izvršilo, da bi se bili volilci individualno pozvali, (da bi se vsakemu poziv posebej dostavil ali okrožnica predložila); marveč sme obliko sklicanja občinska uprava po svojem sprevidu določiti. Upr. sod. 30. nov. 1881, št. 1633 (B. 1222).

§ 76.

Kadar gre za kako novo pridobitev, kako novo podvzetje ali stavbo in tudi kadar gre za plačevanje dolgov ali obresti tacih dolgov, ki se morajo napraviti za take nove pridobitve ali podvzeta, sme odbor doklade k davkom in občinske doklade sploh skleniti le tedaj, če pritrldijo temu vsaj tri četrtine vseh volilcev, ki ob enem plačujejo tudi vsaj tri četrtine vseh v občini predpisanih pravih (direktnih) davkov. O tem pa, kako se občani sklicujejo v zbor in kako morajo glasovati, velja ravno tisto, kar ukazuje § 75.

Glej § 78 obč. reda.

Glasovanje volilcev je potrebno, če se gre za kako novo podvzetje, katerega neposredni namen je pomnoževati občinske dohodke. Upr. sod. 9. aprila 1885, št. 602 (B. 2494).

Zarad zgradbe cest ni treba sklicevati volilcev. Upr. sod. 4. dec. 1885, št. 2953 (B. 2807).

O tlaki.

§ 77.

Po sklepu občinskega odbora sme se za občinske potrebe tlaka (delo z rokami in vožnja) z ukazati.

Tlaka se mora ceniti v denarjih in razdeliti med občane po meri pravih (direktnih) davkov, kakor ukazujejo §§ 70—73.

Na tlako se smejo namesto sebe tudi drugi sposobni namestniki pošiljati, ali pa naj se po ustanovljeni ceni odkupščina plača v občinsko blagajno.

V sili, kadar je treba, da se kako delo naglo in z vkupno močjo stori, mora vsak za delo pripraven človek zastoj na tlako.

Glej § 80 obč. reda.

Ne samo za vzdrževanje občinskih cest, ampak tudi za napravo nove ceste sme se zahtevati tlaka, in sicer vsled sklepa občinskega odbora. Upr. sod. 4. dec. 1885, št. 2953 (B. 2807).

O prikladah in davščinah.

§ 78.

Ko bi se hotele navreči nove priklade in davščine, ki ne spadajo med doklade k pravih (direktnim) davkom ali k užitnini, ali ako bi se hotele uže obstoječe take priklade in davščine zvišati, treba je k temu posebnega deželnega zakona. (Člen XV. zakona, danega dne 5. marca 1862. l.)

Glej §§ 76 in 80 obč. reda.

Nove take priklade in davščine za občinske potrebščine ne more dovoljevati okrajni zastop (§ 58 zakona od 14. jun. 1866, št. 19 dež. zak.).

Glede pasjega davka določuje zakon od 24. avgusta 1882, št. 35 dež. zak.:

§ 2.

Dano je vsaki občini na voljo, da naloži za imetje psov v ozemlju občine vsakoletni davek 4 goldinarjev za vsakega psa.

Vender mora tak občinski sklep potrditi deželni odbor.

§ 3.

Za pobiranje višjih doklad treba je pa dovoljenja deželnega zbora.

O pristojbini za izrecni sprejem v domovinsko zvezo glej spredaj opazko pri § 7 obč. reda.

O pritožbah.

§ 79.

Odborovi sklepi za vsake občinske doklade morajo se javno razglasiti. Kdor meni, da mu tak sklep dela krivico, poda naj zoper to županu svoj opomin v neprestopnem roku štirinajstih dni, računjeno od tistega dné, ko je bil sklep razglašen.

S takimi opomini ravna se naj, če k sklepu občinskega odbora ni treba višje privolitve, tako kakor z vzklicem (§ 86); če je pa tacemu sklepu treba višje privolitve, priložijo se naj opomini k tistej vlogi, s katero se prosi, da bi se sklep potrdil.

§ 80.

Če občinski odbor zahteva, pobirajo doklade k davkom tisti uradniki in tako, kakor davke same.

Zato se morajo doklade k davkom naznani ob pravem času tistim uradnikom, kateri jih bodo pobirali; posebno pa še se morajo naznani doklade k užitnini finančnemu oblastvu, katero je razglasilo, da daje užitnino v zakup. Druga plačila v denarju, ki se imajo po zakonu ali vsled veljavnega občinskega sklepa odrajtovati za občinske potrebe, nadalje globe (denarne kazni), prisojene po §§ 31., 54. in 55., pobira župan sè svojimi služabniki, in če njih občani nečejo plačati, se iztirjajo po eksekuciji, kakoršna velja za iztirjanje zaoostalnih davkov.

Ako oni, ki je dolžan, ne bi hotel opraviti ukazane tlake, naj da župan ob njegovih stroških to delo komu družemu; stroške pa naj izterja tako, kakor druga plačila. Če je odlašati nevarno, smejo se k delu naravnost primorati vsi tisti, ki ga imajo opraviti.

Glede izmerjevanja in pobiranja okrajnih in občinskih doklad določuje zakon od 15. jan. 1873, št. 6 dež. zak.:

Člen I.

Od 1. januarja 1873 naprej smejo se doklade za poravnanje nepokritih stroškov, namenjenih okrajnim in občinskim potrebam, izmerjevati in pobirati le od skupne svote državnih direktnih (pravih) davkov, t. j. od vseh pravih davkov, dodavši jim vse državne priklade.

Člen II.

Za občine, ki nimajo svojega statuta, smejo se občinske doklade pobirati samo po onih organih (uradih), ki pobirajo deželne priklade.

Člen III.

Te doklade smejo se pobirati pa samo tedaj, če okrajni odbor potrdi postavnost teh občinskih doklad; v ta namen mora se okrajnemu odboru dokazati, da so se spolnili v občinskem redu od leta 1864 o tem izdani propisi.

Svoj statut imajo na Štajerskem samo mesta: Gradec, Maribor, Celje in Ptuj.

Po določbah razglasa c. kr. namestništva od 22. avgusta 1865, št. 24 dež. zak. morajo župani zaradi izvedenja razdelitve doklade k davkom naznaniti c. kr. davkarjem doklade, ki jih je za prihodnje upravno leto sklenil občinski odbor in h katerim ni treba višjega privoljenja, najdalje do 15. decembra predtekočega leta. Če se pa sklenejo doklade tako visoke, da je treba privoljenja okrajnega zastopa, oziroma deželnega zakona, mora župan skrbeti, da se predloži proračun ter sklep občinskega odbora, zapisnik o glasovanju volilcev, dokaz, da so se vsi volilci sklicali po propisih § 75 obč. reda k zboru, in certifikat c. kr. davkarije o (v občini) predpisanih davkih (brez priklada) deželnemu odboru, oziroma okrajnemu zastopu do 1. novembra predtekočega leta.

Razglas c. k. namestnika Štajerskega od 5. maja 1875. št. 23 dež. zak. glede pobiranja občinskih doklad k užitnini, katera se pobira po zakupu, določuje:

Po glasu § 80 obč. reda imajo se, ako zahteva občinski odbor, občinske doklade k davkom pobirati po istih organih in z istimi sredstvi, kakor davki sami, ter se morajo v ta namen doklade ob pravem času naznaniti finančnemu oblastvu, katero je razpisalo, da bode oddalo užitnino v zakup.

Da pa bo mogoče, pri pogajanju zaradi zakupa se tudi na občinske doklade ozirati, zaukazuje se v smislu omenjenega § zakona v soglasju s c. kr. finančnim deželnim ravnateljstvom in s štajerskim deželnim odborom,

da imajo župani onih občin, v katerih se imajo doklade k užitnini od vina in mesa pobirati, te občinske doklade, bodisi, da so se določile v domačem področju ali pa z višjo privolitvo, na znanje dati pristojnemu c. kr. finančnemu okrajnemu ravnateljstvu najdalje do 30. septembra predtekočega leta, ker bi se pozneje na taka naznanila mogel ozir jemati samo v slučaju, ako še do tega časa užitnina ni v zakup oddana, ali pa, ako se užitnina ima pobirati neposredno (v lastni režiji).

§ 81.

Posebni zakoni določujejo, kdo in kako ima zlagati in pomagati, kadar se zidajo cerkve. župnijske hiše in učilnice (šole) in kadar se delajo ceste in če se gradi kaj potrebnega pri vodah.

Glej zakon od 28. aprila 1864, št. 7 dež. zak. o poravnanju stroškov za napravo in vzdrževanje katoliških cerkvenih in župnijskih poslopij, in zakon od 7. maja 1874, št. 50 drž. zak. o ureditvi zunanjih pravnih razmer katoliške cerkve.

VI. Poglavje.

O združenju posameznih občin zarad skupnih opravil.

§ 82.

Posameznim občinam istega političnega okraja je na izvoljo dano, če se hočejo med seboj združiti za to, da skupaj opravljajo svoje domače posle (§ 24) in posle, izročene področja (§ 25.) (Člen VII. zakona, danega 5. marca 1862. l.) Dogovor, ki ga naredé občine med seboj o načinu, po katerem hočejo skupne posle opravljati, mora se pa predložiti namestništvu, da ga to potrdi v porazumu z deželnim odborom.

§ 83.

Občine, ktere nimajo toliko, da bi mogle izpolnjevati dolžnosti izročnega področja (§ 25.) morajo se dotlej, dokler tega ne morejo, po posebnem deželnem zakonu zediniti z drugimi občiniami istega političnega okraja za to, da opravljajo ž njimi skupaj omenjene posle. (Člen VII. zakona, danega 5. marca 1862. leta).

V takem slučaju imajo se najprej občine zaslišati in potlej naj se s posebnim deželnim zakonom ustanovi, kako bodo svoje posle skupno opravljale.

Ako se take občine med seboj ne bi mogle pogoditi zastran razdelitve vkupnih stroškov, razsodi o tem deželni odbor; stroški razdele se navadno po meri pravega (direktnega) davka, ki ga plačujejo posamezne občine.

VII. Poglavje.

O nadzorstvu nad občinami.

O nadzorstvu.

§ 84.

Deželni zbor pazi po svojem odboru, da ostane občinam in njihovim zavodm nezmanjššan založni imetek in založni užitek. (Člen XVIII. zakona, danega 5. marca 1862. leta).

Deželni odbor ima za to pravico, da sme občinam vevati, naj mu dado potrebna pojasnila in lahko pošlje tudi na lice mesta celo zaupnike (komisarje), ki pregledajo in poizvedo, česar je

treba. V tej pravici sme deželni odbor tudi sam ukreniti, kar je treba, da se odpravijo napake.

Nadzorovanje občin glede založnega imetka in založnega užitka spada sedaj v področje okrajnih zastopov (§ 57 zak. od 14. jun. 1866, št. 19 dež. zak.).

Glej tudi zakon od 5. maja 1882, št. 25 dež. zak. o določbah za uredbo gospodarstva pri občinskih in okrajnih zastopih (Dodatek XI.).

Če je okrajni odbor, izvršujoč svojo nadzorsko pravico, dal po zvedencu sestaviti zaostale občinske račune, mora stroške, ki so bili s tem zvezani, plačati občina, oziroma, če jih je okrajni odbor za čas sam poravnal, ima jih občina povrniti, sme pa potem eventuelno sama zahtevati povrnitev od krivca. Upr. sod. 9. okt. 1879, št. 1518 (B. 582).

O potrditvah važnih zadev.

§ 85.

Že na družih mestih le-tega zakona (§§ 2., 4., 74. in 82.) so imenovane tiste zadeve, pri katerih mora sklepe občinskega odbora potrditi deželni odbor.

Tega je treba pa še tudi:

1. kadar bi se hotela prodati, zastaviti ali za vselej zadolžiti kaka reč občinskega založnega imetka, občinskega užitka ali občinskih zavodov;

2. kadar bi se med občane delil prebitek (ostanek) od letnih stroškov (§ 58);

3. kadar se denar na posodo jemlje, ali kadar občina hoče prevzeti nase kako zavezo, ako to posojilo ali znesek te zaveze, če se prišteje k poprejšnjim dolgovom, preseže občinske letne dohodke, pri občinskih zavodih pa letne dohodke teh zavodov.

Deželnemu odboru je na izvoljo dano, da, kadar bi se mu zdelo posebno važno, lahko izroči deželnemu zboru na razsodbo vse te reči, kolikor se jih je naštelo tukaj v razdelkih 1—3.

Dovoljenje k dejanjem, navedenim tukaj (1—3) spada sedaj v področje okrajnih zastopov. Občine morajo svoje dotične prošnje predložiti okrajnemu odboru, kateri jih predloži s svojimi predlogi prvej skupščini v odločbo.

Okrajni zastop pa sme zadeve, ki se mu dozdevajo posebno važne, predložiti deželnemu zboru v odločbo (§ 57 zakona od 14. jun. 1866, št. 19 dež. zak.).

Kdo razsoja prizive.

§ 86.

Prizive zoper sklepe občinskega odbora razsoja deželni odbor pri vseh tistih zadevah, katerih ni država izročila občini. (Člen XVIII. zakona danega 5. marca 1862. leta). Priziv mora se v neprestopnem roku štirinajstih dni od tistega dne, ko je bil sklep razglašen ali naznanjen, podati najprej županu, ki ga potem položi pred deželni odbor.

Glej opazko pri § 31 obč. reda.

Okrajni zastopi nimajo pravice o takih prizivih razsojati. (§ 58 zakona od 14. jun. 1866, št. 19 dež. zak.).

Odbornikom, ostalim pri sklepu občinskega odbora v manjšini, se ne more odrekati pravica, da vložijo priziv zoper sklepe obč. odbora v zadevah domačega področja. Upr. sod. 20. maja 1880, št. 880 (B. 778).

Višja avtonomna oblastva so upravičena vsled priziva odločevati tudi v takih zadevah, v katerih je občinski odbor smel sklepati po svojem sprevidu. Upr. sod. 24. jan. 1884, št. 2820 (B. 1998) 11. maja 1888, št. 1250 (B. 4100).

Rekurz, vložen mesto pri županu neposredno pri okrajnem odboru, se nikakor ne sme kot nedopustljiv zavrtni, ampak se mora takoj vrniti stranki, da ga naj poda po propisih županu, ali se pa naj dopošlje županu, da poroča o njem. Upr. sod. 11. maja 1885, št. 1090 (B. VI. 271).

Rekurz je samo tedaj vložen v pravem času, če je v zakonitem roku dospel na predpisano mesto. Če stranka rekurza ne vloži na pravem mestu, zadene njo samo krivda, in mora nasledke te krivde sama trpeti. Upr. sod. 1. maja 1886, št. 1195 (B. 3037).

Določba, da se podaljša rok za rekurz za naslednji delavnik, če bi rok za rekurz potekel v nedeljo ali praznik, ne velja za rekurze na deželni odbor zoper sklepe obč. odbora. Upr. sod. 25. aprila 1888, št. 1285 (B. 4067).

V zadevah, ki ne spadajo v domače področje, občine niso podrejene deželnemu odboru, in se sme iskati višja odločba samo le pri državnem nadzorskem oblastvu. Upr. sod. 8. marca 1882, št. 400 (B. 1333).

Kdo in kdaj vzame starešincem službo.

§ 87.

Starešincem, kateri bi svoje dolžnosti pri poslih domačega področja zelo prestopili ali jih trajno v nemar puščali, sme namestništvo v porazumu z deželnim odborom službo vzeti.

Glej § 24 obč. reda.

V dostavku k § 87 določuje zakon od 12. apr. 1866, št. 12 dež. zak.:

Čl. I. Če župan svoje dolžnosti v poslih domačega področja zanemarja, ima deželni odbor pravico, županu dati potrebne ukaze, in če jih ta ne izpolni, mu naložiti globo do zneska 100 gold., ali pa odrediti komisijone na stroške krivca. Zapale globe iztirja na prošnjo deželnega odbora politično okrajno oblastvo, in se odrajtajo občinskemu ubožnemu zalogu.

Čl. II. Iste pravice ima deželni odbor proti županom, ki so odstopili, za to, da jih prisili, da izroče urad in položijo za čas svojega poslovanja še zaostale občinske račune.

§ 88.

Kadar se občina za katero zasobno (privatno) reč prepira s kako celo vrsto svojih občanov ali s posameznimi občani, in če se ta reč z lepa ne poravna, sme, ker je občinski odbor sam tudi v prepir zapleten, deželni odbor občini uradno postaviti zastopnika, da prepir dožene s pravdo.

Koliko država nadzoruje občine.

§ 89.

Država nadzoruje občine samo toliko, da ne prestopajo svojega področja in da ne ravnajo zoper obstoječe zakone. (Člen XVI. zakona, danega 5. marca 1862. leta). To nadzorstvo opravlja v prvi vrsti politično okrajno oblastvo.

To oblastvo lahko ukaže, da se mu naznanjajo sklepi občinskega odbora in da se mu dajo potrebna pojasnila.

Glej §§ 19, 30, 31 obč. vol. reda.

V ustavi avstrijskim državljanom zajamčene politične pravice pristojajo tudi občinam; za to so tudi te juristične osebe upravičene (legitimirane), vložiti pritožbo na državno sodišče zaradi prekršenja pravice, svoje mnenje svobodno izražati, ali zaradi prekršenja peticijske pravice. (Drž. sod. 18. apr. 1887, št. 51 (H. 393), 18. apr. 1887, št. 52 (H. 394), 19. apr. 1887, št. 53 (H. 395), 19. apr. 1887, št. 54 (H. 396), 19. apr. 1881, št. 53 (397).

Sistiranje (ustavljenje) občinskih sklepov.

§ 90.

Če občinski odbor sklene kaj tacega, kar preseza njegovo področje ali kar nasprotuje obstoječim zakonom, ima politično okrajno oblastvo pravico in dolžnost, da prepove, da bi se taki sklepi izvršili; zoper to prepoved dovoljen je pa rekurz do namestništva.

Izvrševanje te nadzorstvene pravice ni vezano na noben rok; oblastva smejo izvršitev nezakonitih sklepov kedar koli prepovedati. Upr. 26. marca 1887, št. 269 (B. 3458).

O prizivu na okrajna oblastva.

§ 91.

Politično okrajno oblastvo ima tudi razsojati o pritožbah zoper take ukrepe občinskega starešinstva, kateri nasprotujejo obstoječim zakonom ali njih pa napak izvršujejo, toda le, če se ne gre za take sklepe občinskega odbora, zoper ktere se mora po § 86. priziv podati deželnemu odboru. (Člen XVI. zakona, danega dne 5. marca 1862. leta).

V zadevah, ktere je občini izročila država, mora priziv iti vselej do političnega okrajnega oblastva. (Člen XVIII. zakona, danega 5. marca 1862. leta.)

Glej opazko pri § 31 obč. reda.

O prizivu v volitvenih zadevah glej § 16 obč. volitvenega reda.

Politično oblastvo, ne pa občinski odbor in tudi ne deželni odbor, ima razsojati, ali je župan ravnal proti zakonu, če je opustil poklicati v odbor namestnike. Upr. sod. 25. maja 1888, št. 1173 (B. 4127).

§ 92.

Ko občinski odbor ne bi izpolnjeval ali se ustavljal izpolnjevati opravila in dolžnosti, ktere občini nalagajo zakoni, naj politično okrajno oblastvo preskrbi samo, kar se mu zdi potrebno, in sicer, če ta opravila in dolžnosti pripadajo v občinsko domače področje (§ 24. občinskega reda), in če ni nevarno odlašati, po dogovoru z deželnim odborom; če pa pripadajo v izročeno področje, pa tudi brez takega dogovora ob občinskih stroških in na občinsko nevarnost.

Zakon od 11. decembra 1869, št. 5. dež. zak. iz leta 1870.:

Člen I.

Če župan pri izpolnjevanji občinam po veljavnih občnih ali posebnih zakonih naloženih dolžnosti, da morajo v izročnem področji pomagati pri opravih, tika-jočih se javne uprave, zanemarja mu v tem oziru naložene uradne posle, upravičen je okrajni glavar, da opiraje se na dotične zakonite predpise zaukaže županu, kar se mu za izvršitev zakona potrebno zdi, in da mu, če ukaza ne izpolni, naloži redovno kazen do 100 gld. alí pa da zanemarjeno opravilo da na krivčeve stroške opraviti po kakem svojem organu, ali po poslani komisi-ji. Izrečene globe, ktere naj zvršilno iztirja okrajni glavar, teko v občinsko zalogo za uboge.

Kdaj okrajno oblastvo skrbi za občinska opravila.

§ 93.

Če župan v poslih izročnega področja svoje dolžnosti tako prestopi, da se mu opravilo teh poslov ne more brez nevarnosti za javno korist več v rokah pustiti, in če tudi odbor, akoravno se je od njega zahtevalo, potrebne pomoči ne

ukrene, tedaj sme politično okrajno oblastvo ob občinskih stroških postaviti kacega družega človeka, da prevzame ta opravila.

Sodišča nimajo disciplinarne oblasti nad župani, marveč se naj obrnejo, ako se župani branijo sodiščnim prošnjam (rekvizicijam) ustreči, ali če so pri tem mudni, na pristojno politično oblastvo, da naj to na primeren način župana posvari ali kaznuje. Ukaz pravosodnega ministerstva od 22. jan. 1858, št. 23.300.

Glej tudi zakon od 11. dec. 1869, št. 5 iz leta 1870, pri § 92 obč. reda.

O razpustu občinskega zastopa.

§ 94.

Namestništvo ima oblast, da občinski zastop razpusti. Občina sme zoper to sicer vložiti rekurz do državnega ministerstva, ali ta rekurz razpusta ne ustavlja.

Najkesneje v šestih tednih potem, ko se je zastop razpustil, mora biti nova volitev razglašena. (Člen XVI. zakona, danega 5. marca 1862. l.) Namestništvo naj v porazumu z deželnim odborom potrebno ukrene, da se opravljajo posli v času, dokler se izvoli novi občinski zastop.

Na mesto državnega ministerstva stopilo je c. kr. ministerstvo notranjih zadev.

Občinski volitveni red

za

Štajersko vojvodstvo,

razglašen z zakonom

od 2. maja 1864, št. 5 dež. zak.

I. Poglavje.

Kako se voli občinski odbor.

Prvi oddelek.

Kdo ima pravico voliti in kdo izvoljen biti.

Kdo voli.

§ 1.

Pravico voliti imajo:

1. tisti občani, kateri so avstrijski državljani in plačujejo od nepremičnega posestva, od obrta ali prihodka v občini pravi davek;
2. izmed domačincev, naj plačujejo davek ali ne;
  - a) duhovni, kateri opravljajo dušno pastirstvo;
  - b) dvorni, državni in deželni uradniki ter uradniki javnih zalog (fondov);
  - c) častniki (oficirji) in vojaški družniki (stranke) s častniškim naslovom (imenom), ki so za vselej v pokoji, ali ki so službo sicer pustili, toda vojaško čast si pa pridržali;
  - d) vojaški družniki (stranke) brez častniškega naslova, naj bodo v službi ali v pokoji, če ne spadajo k nobenemu vojaškemu krdelu;

- e) odvetniki (advokati), bilježniki (notarji)
in osebe, ki so dobile akademijsko
dostojanstvo;
f) javni učitelji;
3. Častni meščani, častni tržani in častni
občani.

Posameznim občanom, imejočim volilno pravo, se prištevajo tudi domače skupščine (korporacije), ustanove (štiftunge), društva in zavodi, če glede njih velja to, kar je sub 1. tega paragrafa kot pogoj volitvene pravice navedeno.

Pravica, v občinski zastop voliti in izvoljen biti, je politična, po ustavi zajamčena pravica. Drž. sod. 24. apr. 1873, št. 37 (Zb. I. št. 42).

Po čl. 4. državnega tem. zakona od 21. dec. 1867, št. 142 drž. zak. ima pravico, v občinski zastop voliti in voljen biti vsak avstrijski državljan, ki v občini prebiva, in tukaj plačuje davek od hiše ali zemljišča, obrti ali od dohodka.

V izpeljavo te določbe določuje zakon od 24. septembra 1868, št. 19 dež. zak., da imajo sedaj volitveno pravico tudi tisti, ki sicer v občini nimajo domovinske pravice, pa v njej prebivajo, in tamkaj plačujejo davek od dohodkov, ki ne prihajajo od zemljišča ali od obrti. Glej spredaj § 6 obč. reda (stran 4).

Juristične osebe imajo samo tedaj volitveno pravico, če imajo lastnost tuzemstva. Upr. sod. 2. julija 1886, št. 1863 (B. 3140).

Občina kot taka nima volitvene pravice za njeni lastni (občinski) zastop. Upr. sod. 30. dec. 1886, št. 3516 (B. 3324).

Zavodi občinski imajo samo tedaj volitveno pravico, če so sami za-se juristične osebe, ločene od občine. Upr. sod. 19. maja 1886, št. 927 (B. 3066) in od 9. nov. 1887, št. 3029 (B. 3750).

Državljan, ki plačuje v večih občinah davek, ima tudi v večih (v vseh teh) občinah volitveno pravico. Upr. sod. 19. maja 1883, št. 1161 (B. 1769 ad 22).

Glede zneska davka, ki se vpiše v volitveni imenik, je merodajen davkarski predpis. Upr. sod. 7. apr. 1885, št. 338 (B. VI. 267).

Ozirati se je samo na predpisan davek, ki se mora v resnici (efektivno) plačati, ne pa tudi na davek, ki se samo odmeri (idejalni davek). Upr. sod. 10. jan. 1884, št. 35 (B. 1890) 7. apr. 1886, št. 1002 (B. 3000).

Če je volitvena pravica odvisna od davka, vzeti je samo one davke v pošte, katere mora davkoplavevalec v resnici odrajtovati. Zarad tega se ne more posestnikom hiš, prostih najemninskega davka, idejalni davek, ki je samo v evidenci, uštevati pri vpisanju v volitveni zapisnik. Upr. sod. 18. okt. 1883, št. 2375 (B. 1875).

Praktikanti (davkarijski in namestniški konceptni praktikanti) ki so službeno prisego storili, imajo kot uradniki volitveno pravico. Upr. sod. 19. maja 1883, št. 1161 (B. 1769).

Maloletni uradniki imajo pravico izvrševati vse pravice, ki so zvezane z njihovo uradniško lastnostjo — torej tudi volitveno pravico — in so v tem oziru samopravni. Upr. sod. 19. maja 1883, št. 1161 (B. 1769).

„Učiteljem“ kot takim pristoječa volitvena pravica pristoji samo učiteljem možkega spola, ne pa tudi učiteljicam. Upr. sod. 28. dec. 1888, št. 4007/8 (B. 4427).

Učitelji v pokoju nimajo iz naslova svoje službe volitvene pravice. Upr. sod. 31. dec. 1886, št. 3417 (B. 3326).

Uradniki v pokoju ne zgube zarad tega, ker ne plačujejo davka v občini, v kateri prebivajo, volilne pravice v občinski zastop te občine. Upr. sod. 12. nov. 1884, št. 2462 (B. 2286).

Volitvena pravica, ki izvira od plačevanja davkov od zemljišč, ne pristoji takim, ki so le iz privatnopravnega naslova dolžni davke plačevati, kakor n. pr. užitarju, zakupniku itd. Upr. sod. 21. febr. 1889, št. 338.

Kdo ne more voliti.

§ 2.

Služeči častniki in služeči vojaški družniki s častniškim naslovom, potem nižji vojaki ter nižji vojaški družniki (podstranke) so izvzeti od volitvene pravice; vojaki v rezervi pa morejo voliti, dokler niso k vojski poklicani.

To, da spada kakov konvent k redu mendikantov, mu ne odvzeme volitvene pravice. Upr. sod. 19. maja 1883, št. 1161 (B. 1769).

Kdo ne sme voliti.

§ 3.

Kazenski zakon (postava) bo določil, ali se ima v kazenski sodbi ob enem izreči, da obsojenec zgubi tudi pravico voliti in izvoljen biti.

Do tedaj pa so izključeni od volitvene pravice:

- a) osebe, katere so bile obsojene, da so krive hudodelstva;
- b) osebe, ktere so zaradi hudodelstva v preiskavi, dokler preiskava teče;
- c) osebe, ktere so bile obsojene, da so krive prestopka tatvine, goljufije, izneverjenja ali deležnosti kacega teh prestopkov. (§§ 460., 461., 464. kazenskega zakona. Člen IX. zakona, danega 5. marca 1862. leta.)

Vsled državnega zakona od 15. nov. 1867, št. 131 drž. zak., s katerim so se predrugačile nekatere določbe občnega kazenskega zakona od 27. maja 1852, št. 117 drž. zak. in drugih s tem v zvezi stoječih naredb, veljajo sedaj za volitveno pravico sledeča načela:

Od volitvene pravice so izključene:

- a) osebe, zoper katere teče preiskava zaradi hudo delstva, za čas, dokler preiskava traja;
- b) osebe, katere so bile obsojene, da so krive prestopka tatvine, goljufije, izneverjenja ali deležnosti pri katerem teh prestopkov, dokler so v kazni, in pa prva tri leta po dokončani kazni;
- c) osebe, ki so bile obsojene zaradi kakega hudodelstva, ki ni izrečno izvzeto in tukaj bolje spodaj naštetu, v najmenj 5letno ječo, dokler so v kazni in pa prvih 10 let po končani kazni;
- d) osebe, ki so bile obsojene zaradi kakega hudodelstva, ki ni izrečno izvzeto in v naslednjem odstavku naštetu, v kazen ječe krajšo od 5 let, dokler so v kazni, in pa prvih 5 let po končani kazni.

Izvzeta in toraj brez upljiva na volitveno pravico so sledeča hudodelstva:

1. v § 58 *b* in *c* kaz. zak. in členu I. zakona z dne 17. dec. 1862 št. 8 drž. zak. od leta 1863 imenovano hudodelstvo veleizdaje.

2. sokrivost veleizdaje §§ 60 in 61 kaz. zak., ako se ta dejanja ne nanašajo na slučaj § 58 lit *a* kaz. zak. in min. nar. od 27. aprila 1854 št. 107 drž. zak.;

3. motenje javnega miru, §§ 65 in 66 kaz. zak. ako se to hudodelstvo ne nanaša na osebo cesarja, in člen II. zakona z dne 17. dec. 1862 št. 8 drž. zak. od l. 1863;

4. Vstaja in punt (§§ 68, 69 in 73 kaz. zak.) in javno nasilstvo z nevarnim pretenjem ali dejanskim silovitim lotenjem zoper oblastvene osebe v uradskih rečeh (§ 81 kaz. zak.) ako se v njih omenjena hudodelstva opirajo na politične nagibe;

5. javno nasilstvo s silovitim ravnanjem

- a) zoper kak zbor, ki ga je vlada sklicala za pretresovanje javnih zadev, zoper kako sodišče ali kako drugo javno oblastvo (76 kaz. zak.);
- b) zoper zakonito priznane skupščine ali zoper zbore, ki bivajo z udeležbo ali pod nadzorstvom kakega javnega oblastva (§ 78 kaz. zak.) in

c) brezuspešno nagovarjanje, spodbadanje in zapeljevanje h kateremu teh dveh hudodelstev (§ 80 kaz. zak.)

6. Teška telesna poškodba § 143 odstavek 2. in § 157 odstavek 2 kaz. zak.

7. Dvoboj (§§ 158, 163 in 164 kaz. zak.)

8. Podpomoč k hudodelstvom (§§ 212, 214 in 217 kaz. zak.), ako se je hudodelstvo dane podpomoči storilo z ozirom na kako od 1—7 navedenih hudodelstev.

9. Podpomoč s skrivanjem ali drugim olajševanjem vojaškega uhajalca (§ 220 kaz. zak.)

Ako hoče kdo o tem, da mu poprejšnja obsodba ne jemlje več volitvene pravice za občinski zastop, dobiti uradno spričevalo, mu je prosto, prositi izdajo tistega pri onem sodišču, katero je v kazenski zadevi sodilo v prvi stopinji, ali katero je stopilo na mesto tistega; ako se mu od tistega spričevalo odreče, pa pri deželnem nadsodišču in ako mu ga tudi to ne dovoli, pri najvišjem sodnem dvoru. (§ 11 zakona od 15. nov. 1867 šte. 131 drž. zak.)

Kako se izvršuje volitvena pravica.

§ 4.

Redno voli vsak, kdor ima pravico, sam.

Vendar:

1. za nesamopravne osebe volijo njihovi zastopniki; za ženo, ki živi v zakonskej družbi, nje mož; za druge samopravne ženske njihovi pooblaščenci;
2. osebe, ktere so šle z doma po kacij občinskih ali družih javnih opravilih, imajo pravico, postaviti pooblaščenca, da zanje voli;
3. ravno tako smejo taki, kateri imajo v občini nepremično posestvo ali kak obrt,

če sami stanujejo v kakej drugej občini, pooblastiti svojega oskrbnika ali poslovodja, da voli v njihovem imenu.

Zakonita določba, vsled katere sme v zakonski skupnosti živeča soproga svojo volitveno pravico izvrševati samo po soprogu, velja, brez ozira na samo faktično ločitev zakonskih, v vseh slučajih, kjer razdružitve zakonske skupnosti ni dokazana po pismih napravljenih v zakonitej obliki. Upr. sod. 10. jul. 1878 št. 990. (B 301).

Zakon ne pozna dejanske ločitve zakonske skupnosti, ampak samo zakonito ločitev; dokler pa ni dokazano s pismi, napravljenimi v zakonitej obliki, velja o zakonskih, da živita v zakonski skupnosti; volitvena komisija nikakor ni upravičena preiskovati in razsojati, ali razmerje med zakonskima ni več zakonska skupnost. Upr. sod. 6. marca 1889 št. 902.

§ 5.

Za državo, za deželo in za javne zaloge (fonde), če imajo v občini zemljišče, hišo ali obrt, volijo tiste osebe, ktere so postavljene za oskrbnike ali za voditelje tacih zemljišč, hiš ali obrtov.

§ 6.

Za skupščine (korporacije), društva in družbe volijo tiste osebe, ktere jih imajo po zakonu (postavi) ali po družabnih pravilih na zunaj zastopati, ali pa pooblaščenci.

§ 7.

Soposestniki zemljišča, od kterega se plačuje davek, imajo vsi skupaj samo en glas. Česta taka soposestnika v zakonskej družbi živeča

mož in žena, ima mož pravico voliti. Sicer pa smejo taki ali enemu izmed sebe ali pa komu družemu dati pooblastilo, da zanje voli.

Soproga, ki ima kot posestnica v občini ležečega zemljišča volitveno pravico, sme, če stanuje v drugi občini, in sicer v zakonski skupnosti, samo v sporazumljenju z možem (soprogom) dati tretjemu pooblastilo za izvrševanje njene volitvene pravice. Upr. 17. jul. 1880 št. 1314 (B 840).

Če soprog volilke ne more, ker je odsoten v javnih poslih, v njenem imenu izvrševati volitvene pravice, tedaj mora pooblastilo tretjemu dati on, ali pa mora vsaj zraven podpisati. Upr. sod. 19. maja 1883 št. 1162. (B. 1770).

Z zemljiščem, nahajajočim se v sosesesti zakonskih, živčih v zakonski skupnosti, zvezana volitvena pravica pristoji samo možu (soprogu) in sicer tako izključljivo, da pooblaščenje, kakoršno je v drugih slučajih sosesesti dopuščeno, ni veljavno. Upr. 19. okt. 1883 št. 2377 (B 1877).

Pooblastilo, kterega je za maloletnega volilca podpisala mati kot varuhinja, ni treba sopedpisati sovarhu, da je veljavno. Upr. sod. 20. sept. 1882 št. 1471 (B 1495) 19. maja 1883 št. 1162 (B 1770).

Dediči v volitveni imenik vpisanega volilca niso upravičeni voliti. Upr. sod. 6. nov. 1889 št. 3515.

Občina kot juristična oseba nima volitvene pravice pri volitvi njenega lastnega (občinskega) zastopa. Upr. sod. 25. okt. 1877 št. 1411. (B 139).

Trgovinska tvrdka (firma) je samosvoja juristična oseba in ima kot taka zase volitveno pravico. Javni družniki trgovinske tvrdke imajo samostojno volitveno pravico od posebej obdačenega privatnega imetka. Upr. sod. 7. aprila 1886 št. 1002 (B 3000).

Ustanove morajo volitveno pravico ravno tako, kakor javne ali privatne juristične osebe, izvrševati ali po osebah, ki nje navadno zastopajo na zunaj ali pa po pooblaščenih ad hoc, katere pooblastijo ti zastopniki. Upr. sod. 26. febr. 1886 št. 212. (B 2940).

Pri pooblastilih korporacij ima volitvena komisija samo preiskovati, ali imajo pooblastila zunajne zakonite in statutarne pravilnosti. Upr. sod. 31. dec. 1885 št. 3437. (B 2848).

Soposestnik obdačenega zemljišča sme se k volitvi pustiti samo, če predloži pooblastilo ostalih soposestnikov. Upr. sod. 16. okt. 1880 št. 1877 (B 895)

Soposestniki obdačenega zemljišča imajo samo en glas; ni torej dopuščeno, da bi se soposestniki vpisali posebej v volitveni imenik t. j. tako, da bi imel vsak glas za se. — Upr. sod. 1. dec. 1882, št. 2190 (B 1576) 19. maja 1883 št. 1161 (B 1769 ad 4.)

Soposestniki obdačenega zemljišča imajo samo en glas, ter smejo za izvrševanje svoje volilne pravice pooblastiti enega iz svoje sredine, ali pa tudi koga tretjega. Pooblaščenec pa mora imeti pooblastilo od vseh soposestnikov; če le od enega soposestnika nima pooblastila, je oddani glas neveljaven. Upr. sod. 9. okt. 1889, št. 3253.

Soposestniki obdačenega zemljišča imajo skupaj en glas. Če imajo isti soposestniki še z drugimi soposestniki drugo zemljišče, je upravičeno po § 7 vol. reda, da se z istimi še posebej v volitveni imenik vpišejo, ter imajo z istimi še posebej glas. Upr. sod. 12. jul. 1888, št. 1687.

§ 8.

Le avstrijski samopravni državljani, katerim ne brani noben v § 3. naštetih zadržkov, smejo kot pooblaščenec ali zastopnik voliti za koga drugega v njegovem imeni. Pooblaščenec sme samo enega volilca zastopati in se mora izkazati s pooblastilom, narejenim v zakoniti obliki.

Volitvena pooblastila so kolkovanja oproščena. Fin. min. nar. od 15. avg. 1861 št. 83 drž. zak.

Določba, da pooblaščenec sme voliti samo za enega volilca, velja samo o zastopnikih samopravnih volilcev, ne pa tudi za sodiščno postavljene, ali zakonite zastop-

nike kakor varuhe, kuratorje, očete ali soproge; taki smejo zastopati tudi po več volilcev. Upr. od. 9. nov. 1877 št. 1321 (B 149) in 17. jul. 1880 št. 1314 (B 840).

Pooblaščenec samo ne sme od volitvene pravice biti izključen; ni pa potrebno, da bi zares imel sam volitveno pravico. Upr. sod. 31. dec. 1885 št. 3437 (B 2848) 13. maja 1886 šte. 1427 (B 3058), 12. jan. 1888 šte. 94 (B 3871) 8. nov. 1888 št. 3416 (B 4334).

Pooblastilo, dano ustno pred volitveno komisijo, ne velja. Upr. sod. 4. jul. 1884 št. 1547 (B 2198).

Pooblastilo za občino dati sme župan sam za se. Upr. sod. 31. dec. 1885 št. 3437 (B 2848).

Za občino sme voliti župan, ne da bi potreboval pooblaščenje (dovoljenje). Upr. sod. 9. okt. 1885 št. 2392 (B 2711).

Pooblaščenec samosvoje ženske more se izkazati s pismenim pooblastilom. Ustna izjava ženske, da je koga pooblastila mesto nje voliti, ne more nadomestiti (manjkajočega) pismenega pooblastila. Upr. sod. 19. jan. 1882 št. 125 (B 1272).

Da je pooblaščenec, ki pride k volitvi, v resnici „oskrbnik ali poslovodja“, mora, če je dvomljivo, stranka dokazati. Upr. sod. 12. maja 1886 št. 1046 (B 3055).

Pooblastila, ki ga podpiše volilec z imenom, ni treba sopedpisati pričam, in tudi ni treba, da bi se podpisi prič vidimirali. Upr. sod. 31. decembra 1885 št. 3437 (B 2848).

Aktivno služeeče vojaške osebe so sicer po § 2 vol. reda za svojo osebo izvzete od volitvene pravice; nikakor pa niso po § 8 vol. r. izključene, da ne bi smele zastopati kakega volilca. Upr. sod. 6. marca 1889 št. 902.

Kdo se sme voliti.

§ 9.

Za odbornike ali namestnike se smejo voliti samo tisti občani moškega spola, kateri imajo sami pravico voliti in so izpolnili 24 let ter uživajo vse državljanske pravice. (Člen X. zakona, danega 5. marca 1862. leta).

Kdo je izvzet od volivosti.

§ 10.

Voliti se ne morejo:

1. Občinski služabniki, dokler občini zares služijo;
2. ubožci, ki dobivajo podporo, posli, težaki in obrtni pomagači, ki nimajo samostojne obrti.

Kdo je izključen od volivosti?

§ 11.

Voliti se ne smejo, razun tistih, ki so bili v § 3. imenovani, še ti-le:

- a) obsojenci zarad pregreška po lakomnosti ali zoper javno nравnost;
- b) obsojenci zarad prestopka, storjenega iz dobičkarije (lakomnosti), ali zarad kacega druzega prestopka zoper javno nравnost, kar jih je naštetih v §§. 501., 504., 511., 512., 515. in 516. kazenskega zakona;
- c) taki, o katerih imetku (premoženju) je razglašen konkurz ali začeto poravnavanje z upniki, dokler teče konkurz ali poravnavanje, in kadar je to dokončano, če se obsodijo, da so krivi pregreška po § 486. kazenskega zakona;
- d) taki, kateri so se v javnem uradu ali v javnej službi z lakomnostjo tako

pregrešili, da so za to izgubili službo.
(Člen X. zakona, danega 5. marca 1862. leta).

Vsled državnega zakona od 15. nov. 1867 št. 131 drž. zak., s katerim so se predrugačile nekatere določbe občnega kazenskega zakona od 27. maja 1852 št. 117 drž. zak. in drugih s tem v zvezi stoječih naredb veljajo sedaj za volivost (pravico izvoljen biti) sledeča načela:

Izvoliti se ne smejo:

- a) osebe, ki so bile zaradi disciplinarnega pregreška, storjenega iz dobičkarije, iz javne službe odstavljene;
- b) osebe, čez katerih premoženje se je odprl konkurz, ali pa poravnanje, dokler traja konkurzno ali poravnavalno postopanje;
- c) osebe, ki so bile obsojene, da so krive pregreška tatvine, goljufije, izneverjenja ali deležnosti pri katerem teh prestopkov, dokler so v kazni, in prva tri leta po končani kazni;
- d) osebe, ki so v preiskavi zaradi hudodelstva, dokler preiskava teče;
- e) osebe, ki so bile obsojene zaradi kakega hudodelstva, navedenega zgoraj na strani od 1—9, tako dolgo, dokler so v kazni;
- f) osebe, ki so bile obsojene zaradi kakega drugega hudodelstva, (ki ni zapopaden pod e), v najmanj 5letno ječo, dokler so v kazni, in prvih 10 let po končani kazni;
- g) osebe, ki so bile obsojene zaradi kakega drugega hudodelstva, (ki ni zapopadeno pod e), v kazen krajšo od 5 letne ječe, dokler so v kazni in prvih 5 let po končani kazni.

Kedaj zgubi odbornik ali namestnik službo, glej § 22 obč. reda (str. 22.)

Če je uradnik od službe suspendiran, ga to ne zadržuje, da ne bi smel volitvene pravice izvrševati. Upr. sod. 31. dec. 1885 št. 3437 (B 2848).

II. Poglavje.

O pripravah za volitev.

Imenik volilcev.

§ 12.

Za volitev občinskega odbora mora župan vse občane, kateri imajo pravico voliti, zapisati v natančen imenik, in sicer tako, da postavi najprvo tistega, kteremu je v občini največ pravega davka na leto predpisanega, za njim pa naj vse druge zvrsti tako, da sledi vedno občan z nižjim letnim pravim davkom; poleg vsakega imena mora se zapisati znesek njegovega davka. Če dva ali več volilcev plačuje po enako davka, naj se denejo po abecedu v vrsto. Na koncu tega imenika naj se ves letni davek sešteje in znesek zapiše.

Pri sestavi volitvenega imenika mora se ne samo pri volilcih, imejočih volitveno pravico vsled predpisa davkov, ampak tudi pri volilcih, imejočih volitveno pravico vsled osebne kvalifikacije, vpisati njim predpisan davek, ter se mora ta davek v pošttev vzeti pri razdelitvi volitvenih razdelkov po skupnem znesku davkov. Upr. sod. 31. maja 1883 št. 1188 (B 1783).

Davek, ki je predpisan družnikom očite trgovinske družbe od njihovega posebnega premoženja, se ne more prištevati davku trgovinske družbe kot samostojne juristične osebe. Upr. sod. 18. okt. 1883 št. 2374 (B 1874).

Volilci sami se morejo brigati, da se davkarijski predpisi popravijo. Upr. sod. 19. junija 1886 št. 1649. (B 3116).

Kako se delajo volitveni razdelki.

§ 13.

Na podlagi tega imenika narede se volitveni razdelki. Redno se napravijo trije volitveni razdelki.

Dva volitvena razdelka smeta se napraviti le izjemoma in sicer tedaj, kadar bi v kakej občini bilo le malo volilcev in med njimi po davkih malo razločka.

Odločbo o tem ima politično okrajno oblastvo.

Da se napravijo volitveni razdelki, se razdeli znesek vsega v imeniku seštetega davka na tri, oziroma na dva enaka dela.

Volilci, ki po vrsti, kakor njo kaže imenovani imenik, plačujejo prvo tretjino vsega davka, spadajo v prvi razdelek; oni, ki plačujejo drugo tretjino, v drugi, in vsi ostali volilci pa v tretji volitveni razdelek.

Če se napravita samo dva volitvena razdelka, spadajo tisti volilci, kateri po imenovanj vrsti plačujejo polovico vsega davka, v prvi, vsi drugi volilci pa v drugi volitveni razdelek.

Kadar se pri sestavljanju volitvenih razdelkov znesek vsega davka ne dá razdeliti drugače, kakor tako, da se kacega volilca davek mora na dvoje raztrgati, vpiše se tak volilec v tisti volitveni razdelek, kamor pade več njegovega davka.

Dva volitvena razdelka smeta se samo tedaj napraviti, če je v kakej občini le malo volilcev in med njimi po davkih malo razločka. Prvi pogoj se pa ne nahaja, ako je toliko volilcev, da jim je priznано več občinskih odbornikov, kakor znaša njih (odbornikov) najmanjše število. Upr. sod. 18. marca 1886, št. 416 (B 2971).

Zoper odločbo okr. glavarstva o številu volitvenih razdelkov dopuščen je rekurz do c. kr. ministerstva. Upr. sod. 9. maja 1884, št. 965. (2122).

§ 14.

Ko bi prvi volitveni razdelek ne imel vsaj dvakrat toliko volilcev, kolikor mora izvoliti odbornikov in namestnikov, naj se ta volitveni razdelek do tega števila dopolni iz tistih volilcev, kateri so v imeniku (§ 12.) po davkih prvi za njimi.

Davek, kar ga po tej dopolnitvi plačujejo vsi v prvi volitveni razdelek postavljeni davkoplačevalci skupaj, odšteje se od svote vsega davka, in ostanek se razdeli na dve polovici. Tisti volilci, kateri plačujejo prvo polovico tega ostanka, pridejo v drugi, vsi ostali pa v tretji volitveni razdelek. Pri tem se je tudi ravnati po tem, kar § 13. na koncu določuje.

Ako se napravita samo dva volitvena razdelka, spadajo vsi volilci, kolikor jih ostane po dopolnitvi prvega volitvenega razdelka, v drugi razdelek.

§ 15.

Odborniki in namestniki, kolikor jih je treba po § 13. občinskega reda izvoliti, razdele se tako, da jih pride na vsak volitven razdelek po enoliko.

§ 16.

Župan mora pripraviti za vsak volitven razdelek imenik volilcev posebej. Ti imeniki volilcev morajo skoz štiri tedne pred volitvijo biti v občini razgrnjeni vsacemu na pregled, in to se mora v občini razglasiti z oznanili, nabitimi na javnih (očitnih) mestih, ter se mora določiti neprestopni rok osmih dni za ugovor zoper te imenike.

Komisija, ki obstoji iz župana kot prvosednika in iz štirih občinskih zastopnikov, ktere izvoli odbor, razsojuje o ugovorih, ki so se vložili o pravem času, najdalje v treh dneh in popravi precej, kar previdi, da ni bilo prav.

Če se zahtevan popravek ne dovoli, smeti je vložiti priziv do političnega okrajnega oblastva.

Ta priziv se mora v treh dneh po obveščanju, da se je ugovor zavrnil, podati komisiji, ktera ga mora brez odloga predložiti političnemu okrajnemu oblastvu. Odločba okrajnega političnega oblastva velja za dotično volitev, za katero se ravno gre.

Zadnjih osem dni pred volitvijo se imeniki ne smejo nič več prenařejati.

Reklamacije, ki se vložijo v roku, za to po zakonu odločenem zaradi tega, ker se je kedo, ki bi se po obstoječih propisih moral v volitveni imenik vpisati, izpustil, ali da se je kedo v volitveni imenik vpisal, ki tje ne spada; in pa rekurzi, ki se vložijo zoper rešitve takih reklamacij, so kolka proste. (Tar. št. 44, lit. s., pristojb. zak. 9. febr. 1850, št. 50 drž. zak.).

Stadij volitvenih priprav (reklamacijsko postopanje) in pa volitev sama (volitveno postopanje) mora se strogo ločiti. Za oboje teh stadij določen je samostojen pot pritožbe do višjih oblasti. Nepravilnosti in nezakonitosti pri sestavljanju volitvenih imenikov in pri drugih činih, spadajočih k reklamacijskemu postopanju, treba je v tem postopanju in potom administrativnih pritožb, določenih za to v obč. vol. r. ter v roku, določenem za reklamacije, ne pa šele v ugovoru zoper volitveno postopanje po izvršenih volitvah pobijati. Upr. sod. 15. jul. 1880, št. 1263, (B. 837) 9. nov. 1877, št. 1321 (B. 149) 23. dec. 1880, št. 2364 (B. 964) 12. maja 1881, št. 750 (B. 1095) 11. jun. 1881, št. 1025 (B. 1120).

Volitveni imeniki so vsakemu na ogled; če bi se njih pregled dovolil samo „volilcem“ ne pa „vsakemu“, provzroči to, da je cela volitev ničeva. U. sod. 10. okt. 1884, št. 2193 (B. 2247) 8. febr. 1888, št. 446 (B. 3921).

Ne samo v dobi za reklamacije, ampak tudi v ostalem času do volitve in posebno v zadnjih 8. dneh pred volitvo, se ne sme nobenemu volilcu pregled volitvenega imenika zabraniti. Upr. sod. 20. sept. 1883, št. 2180 (1838).

Dan, ob katerem se je oznanilo, da so volitveni imeniki na ogled, se ne ušteva v rok, določen za reklamacije (ugovore zoper volitveni imenik). Upr. sod. 17. dec. 1885, št. 3046 (B. 2830) 25. maja 1887, št. 1510 (B 3550).

Odločbe reklamacijske komisije, s katerimi se je ugovorom ugodilo, je mogoče spodbijati samo potom pritožbe na upravno sodišče, ne pa z rekurzom na politična oblastva. Upr. sod. 8. jan. 1886, št. 71 (B 2859) 16. okt. 1890, št. 3129 (B 5498).

Samo zoper odločbo reklamacijske komisije, s katero se je poprava volitvenega imenika odbila, ne pa tudi zoper odločbo, s katero se je poprava dovolila, je dopuščen priziv na politično oblastvo. Upr. sod. 8. marca 1877, št. 334 (B 51).

Dediči volilca, ki je umrl po preteku reklamacijske dobe, in kateri dediči niso vpisani v volitveni imenik, niso upravičeni voliti. Upr. sod. 14. nov. 1887, št. 2993 (B 3760).

§ 17.

Župan naj oznani volitev vsaj 14 dni, predno se začne, tako, da oznanilo nabije na javnem mestu, ter v njem pové, kje, kateri dan in ob kateri uri se zbere vsak volitveni razdelek, in po koliko občinskih zastopnikov ima vsak izvoliti. Ob enem se to naznani tudi političnemu okrajnemu oblastvu.

V zakonu ni propisano, da bi se moral vsak volilec posebej k volitvi vabiti in se mu volitveni dnevi naznaniti. Upr. sod. 19. maja 1885, št. 1693 (B 2621) 29. dec. 1887, št. 3021 (B 3844).

Če se je število odbornikov in namestnikov, ki se imajo voliti, krivo oznanilo, je oblastvo upravičeno, volitev ovreči. Upr. sod. 6. jun. 1885, št. 1468 (B 2596).

Dan, ob katerem se je razglas volitve afigiral, se ušteva v 14dnevni rok, ker se je volitev uže ta dan razglasila. Dan volitve same se pa ne more uštevati v ta (14dnevni) rok. Upr. sod. 20. dec. 1888, št. 3947. (B 4415)

§ 18.

Politično okrajno oblastvo ima skrbéti, da se vse priprave za volitev storé tako o praveni času, da lahko, ko je potekla volitvena doba, začne novi zastop poslovati.

Glej spredaj § 94. obč. r.

Tretji oddelek.

O samej volitvi.

Volitvena komisija.

§ 19.

Volitev vodi volitvena komisija. V tej so: župan ali kak občinski svètnik za prvosednika, in še drugi štirje, po županu kot zaupni možje poklicani občani, kateri se smejo voliti. Politično okrajno oblastvo smé k volitvi poslati svojega odposlanca, zato, da bo ta pazil, da se ravna po zakonu ter ne moti mir in red.

Glej § 89—94. obč. r.

V volitvenem razglasu mora se natanko naznaniti volitveni prostor. Upr. svet. 16. okt. 1889, št. 2557 (B 4881).

Če se pokliče kedo v volitveno komisijo, ki nima volitvene pravice, stori to, da je cela volitev ničeva. Upr. sod. 28. maja 1886, št. 1548 (B 3082) 30. nov. 1887, št. 3281 (B 3789).

§ 20.

Volitveni razdelki se zbero vsak posebej.

Najprvo voli tretji, za njim drugi, nazadnje pa prvi volitveni razdelek.

Vsak volilec sme voliti vsacega, kdor ima pravico izvoljen biti, naj si bode iz tega ali onega volitvenega razdelka.

Volitev je javna.

§ 21.

Voli se javno. Predno začnó zbrani volilci glasove dajati, naj jih prvosednik volitvene komisije opomni na to, kar §§ 9.—11. tega volitvenega reda govore o lastnostih, ktere so potrebne izvoljencu, naj jim razloži, kako se glasovi dajejo in štejejo, ter naj jih pozove, da voli po svojem prostem prepričanju vsak brez vsakega samopridnega namena tako, kakor se mu po najboljšej vesti in vednosti vidi, da bode za občino najboljše.

Volitev obč. odbora mora se začeti ob uri, določenej v razpisu volitve ter ni treba z začetkom čakati, dokler pride vladni odposlanec. Upr. sod. 19. dec. 1883, št. 2547 (B 1951).

Opomin volilcev (na to kaj §§ 9—11 govore) ni pravilnost, od katere bi zavisno bilo, da so volitve veljavne. Upr. sod. 5. dec. 1884, št. 2737 (B 2315) 9. dec. 1886, št. 3286 (B 3290).

O glasovanju.

§ 22.

Glasovanje vsacega volitvenega razdelka se prične tako, da udje volitvene komisije, kateri imajo v tem volitvenem razdelku volitveno pravico, oddadó prvi svoje glase. Potem kliče eden udov volitvene komisije volilce po vrsti, kakor so zapisani v imeniku volilcev, da oddado svoj glas.

Tisti volilci, kateri pridejo v volitveni zbor potlej, ko so bili že po imenu poklicani, glasujejo še le potem, ko se je že ves imenik volilcev prebral in se morajo zaradi tega zglasiti pri volitveni komisiji.

§ 23.

Vsak volilec, kadar ga pokličejo, da glasuje, imenuje može, za ktere želi, da bodo odborniki ali namestniki, pa samo v tolikem številu, kolikor ima volitveni razdelek, h kateremu spada, voliti odbornikov in namestnikov.

§ 24.

Kdo drugi sme se samo v slučajih §§ 4.—7. dopustiti, da glasuje v imenu volilca; pa tudi takrat mora se zadostno izkazati, da ima za to pravico.

Volitveno pooblastilo mora se izrečno glasiti na izvrševanje volitvene pravice. (Upr. sod. 24. apr. 1884, št. 1104 (B 2142).

Če pride kasneje še eden pooblaščenec (tistega volilca), glas, ki se je vže oddal, ni neveljaven. Upr. sod. 26. sept. 1888, št. 2331 (B 4246).

Sklep volitvene komisije, da se od dveh pooblaščenecv istega volilca, ki imata enaki in glede časa ob enem izdani pooblastili, ne pripusti nobeden k volitvi, ni nezakonit. Upr. sod. 26. apr. 1883, št. 977 (B 1745).

Če se vpis v volitvenem imeniku glasi na „dediče“, mora, če je pooblastilo od ene edine osebe izdano, biti pred volitveno komisijo dokazano, da je izdajatelj edin dedič. Upr. sod. 24. maja 1884, št. 1104 (B 2142).

Od varuhinje same podpisano pooblastilo je veljavno; ni treba, da ga je podpisal tudi sovaruh. Upr. sod. 6. apr. 1887, št. 1014 (B 3479).

§ 25.

Vsak glas se precej vpričo volilca zapiše poleg njegovega imena v predelke za to pripravljene glasovnice.

Ob enem se imenovana imena zapišejo v priglednico tako, da pride pri prvem glasu, ki ga kdo za odbornika ali namestnika dobi, njegovo ime v pripravljeni predelek, in v predelek zraven pride številka 1.; pri družem glasu, ki ga dobi, pride številka 2. itd.

Izid volitve.

§ 26.

Ko so vsi pričujoči volilci volitvenega razdelka svoje glase oddali, oznani prvosednik volitvene komisije, da je glasovanje konec.

Volitvena komisija mora takoj glasove po obéh glasovnicah primerjati, zmote, če bi se take pripetile, popraviti, potem glasovnice podpisati, glasove prešteti in takoj v volitveni sobi nabiti razglas, ki oznani izid volitve.

§ 27.

V vsacem volitvenem razdelku so za odbornike izvoljeni tisti, kateri so med možmi, voljenimi za odbornike, dobili največ glasov, in za namestnike tisti, kateri so med možmi, voljenimi za namestnike, dobili največ glasov.

Ko bi po enoliko glasov dobilo več mož, kakor ima volitveni razdelek odbornikov ali namestnikov izvoliti, rzsodi žreb, kateri izmed njih ostane za odbornika ali namestnika.

§ 28.

Če je volitev zadela takega, ki nema pravice voljen biti, ali, kateri se z zakonitim izgovorom odreče, ali če se izvoljenec, akoravno tacega izgovora nima, vendar brani volitev sprejeti, mora se precej z nova voliti, vender pa to ne odvrne globe, ktera se ima po §. 17. občinskega reda izreči.

§ 29.

Če je kdo že v enem volitvenem razdelku izvoljen za odbornika, mu razdelki, kateri pozneje volijo, ne smejo dati nobenega glasa več.

Če ga pa kdo še vendar voli, mora se mu povedati, da ta njegov glas ne bode štet.

Če pa koga, ki je že izvoljen za namestnika, izvoli pozneje kak volitveni razdelek za odbornika, pride za namestnika na njegovo mesto tisti, kateri je dobil v dotičnem volitvenem razdelku za njim največ glasov.

Razglas volitve.

§ 30.

Kadar je volitev dovršena v vseh volitvenih razdelkih, sklene se tudi volitveni zapisnik ter ga imajo udje volitvene komisije podpisati.

Župan shrani zapisnik in vsa druga volitvena pisma.

Župan razglasi, kako se je iztekla volitev v vseh volitvenih razdelkih, in naznani to tudi političnemu okrajnemu oblastvu.

Slednje mora, če se je izvolil kdo, ki je od volivosti izvzet ali izključen, to volitev kot nezakonito ovreči, pa z opazko, da se zoper to lahko položi pritožba do namestništva.

Ugovori zoper volitev.

§ 31.

Ugovori zoper postopanje pri volitvi naj se v neprestopnem roku osmih dni po končani celi volitvi dadé županu, kateri jih mora predložiti namestništvu. To razsodi o njih v dogovoru z deželnim odborom. Če se pa namestništvo in deželni odbor ne sporazumeta, gre končna razsodba državnemu ministerstvu.

Če v zgoraj omenjenem roku ne pride nič ugovora, ali če se podani ugovori zavrnejo kot neutemeljeni, odredi se volitev občinskega starešinstva.

Na mesto državnega ministerstva stopilo je sedaj ministerstvo notranjih zadev.

Vloge, zadržajoče take ugovore so proste kolka (Tar. št. 44, lit. k. pristojb. zak. od 9. febr. 1850. št. 50 drž. zak.)

Ugovori zoper volitveno postopanje, ki se vložijo neposredno pri okrajnem političnem oblastvu, katere pa to odstopi občinskemu predstojniku, morajo se smatrati za pravilno in pravočasno vložene, če so dospeli k obč. predstojniku v zakonitem roku. Upr. sod. 22. febr. 1883, št. 373 (B 1671).

Rok za ugovor je prekluziven rok, ki se je spolnil samo tedaj, če je vloga pravočasno dospela k oblastvu imenovanem v zakonu (k županu). Upr. sod. 6. febr. 1884, št. 259 (B 2013).

Dostavki k ugovorom, zadržajoči druge (nove) meritočne pritožbe, veljajo za novo samostojno vlogo. Upr. sod. 6. febr. 1884, št. 259 (B 2013).

O ugovorih zoper volitveno postopanje odločuje ali namestništvo v dogovoru z deželnim odborom, ali če se ta dva oblastva ne sporazumeta, ministerstvo notranjih zadev. Zarad tega ni dopuščen rekurz na ministerstvo zoper odločbo, ki jo je namestništvo izdalo v dogovoru z deželnim odborom. Upr. sod. 20. jul. 1880, št. 1380 (B 842).

II. poglavje.

O volitvi občinskega starešinstva.

O zboru k volitvi.

§ 32.

Na poziv dozdanjega župana zberejo se vsi novi odborniki na določen dan in ob določeni uri, da volijo občinsko starešinstvo. Volitev vodi (po letih) najstarejši odbornik.

Tiste odbornike, kateri ali ne pridejo ali pa odidejo, predno je volitev končana, ter se ne morejo veljavno opravičiti, zakaj da jih ni bilo, ali

zakaj da so prehitro odšli, zadene globa, katero odmeri občinski odbor do 20 gld.

Po analogiji § 17 obč. r. se vplača globa v občinsko blagajno.

§ 33.

Glavar političnega okrajnega oblastva smé ali sam priti k volitvi ali pa namesto sebe poslati koga drugega, ki naj pazi, da se bode volilo po zakonu (po postavi).

Zarad tega mora mu dozdanji župan o pravem času naznaniti, kateri dan in katero uro bode volitev.

Kdo se more voliti.

§ 34.

Za starešine morejo biti izvoljeni samo odborniki. Vendar v starešinstvo ne morejo priti ti-le:

1. kateri ne stanujejo v občini;
2. dvorni, državni in deželni uradniki in služabniki ter uradniki in služabniki javnih zalóg (fondov), dokler opravljajo katero teh služeb;
3. duhovni.

V občinsko starešinstvo tudi ne morejo priti taki, kateri so si v rodu ali v svaštvu v prvem in drugem kolenu.

Svaštvo je zveza, ki nastopi med enim zakonskim in med sorodniki drugega zakonskega. § 40 obč. drž. zak.

V kakoršni vrsti in v kakoršnem kolenu je kedo z enim zakonskim v sorodu, v tisti vrsti in v tistem kolenu je z drugim zakonskim v svaštvu. § 41 obč. drž. zak.

O volitvi.

§ 35.

Da je volitev veljavna, mora vsaj tri četrtine vseh odbornikov biti navzočih, in izvoljenec mora dobiti nad polovico glasov vseh pričujočih. Če se število odbornikov ne dá s četverko deliti, morajo priti volit tri četrtine odbornikov pa še eden po vrhu.

Voli se z volilnimi listki. Ko so se pobrali vsi volilni listki, se v njih zapisana imena prečitajo in potem zapišejo v pripravljeno glasovnico.

a) o volitvi župana.

§ 36.

Najprvo se voli župan. Ako bi pri tej volitvi nihče ne dobil nad polovico glasov, voli se še enkrat od kraja, in ko bi tudi zdaj zopet nihče ne imel nad polovico glasov, odredi se ožja volitev.

Pri ožjej volitvi smejo volilci glas dati samo enemu tistih dveh mož, ktera dva sta pri družem glasovanji imela razmerno največ glasov. Če pa jih je pri družem glasovanji po enoliko glasov imelo več kakor samo dva odbornika, tedaj rzsodi žreb, ktera dva prideta v ožjo volitev.

Glas, kateri se pri tretji volitvi dá kacemu odborniku, kateri ni bil vzet v ožjo volitev, je neveljaven.

Če pri ožjej volitvi dobita oba odbornika po enoliko glasov, tedaj rzsodi žreb.

b) o volitvi občinskih svetnikov.

§ 37.

Ko je župan izvoljen, volijo se občinski svetniki.

Za to mora odbor najpoprej po §. 14 občinskega reda odločiti, koliko občinskih svetnikov je treba voliti.

Vsak volilec zapiše toliko imen, kolikor je treba občinskih svetnikov. Imena, kolikor jih je več zapisanih, ne pridejo v poštev.

Tudi pri tej volitvi se je ravnati po §. 36, če morda ta ali uni odbornik ne bi dobil nad polovico glasov.

V ožjo volitev se pa denó samo tisti možje, kateri so pri družem glasovanju dobili največ glasov za tistimi, kateri jih imajo nad polovico. V ožjo volitev naj se vzame dvakrat toliko mož, kolikor še manjka občinskih svetnikov.

§ 38.

Če je kedo za občinskega svetnika izvoljen, ki si je z novim županom v prvem ali v družem kolenu v rodu ali svaštvu, tedaj se mora namesto njega voliti drug svetnik.

Če se za občinske svetnike izvolita dva ali več taci mož, ki so si med seboj tako v rodu ali v svaštvu, kakor omenjeno, velja za izvoljenega tisti, kateri je dobil največ glasov; če jih je pa dobilo več po enoliko glasov, pa tisti, kterega potrdi žreb.

Za druge je treba še enkrat voliti.

Razglas volitve.

§ 39.

O volitvi starešinstva sestavi se zapisnik, katerega podpišejo voditelj te volitve in vsi odborniki ž njim. Zapisnik se shrani z vsemi drugimi volitvenimi pismi vred pri občini.

Imena izvoljenih starešincev razglasi župan javno v občini in jih naznani političnemu okrajnemu oblastvu.

§ 40.

Po predpisih §§. 32—39 se naj postopa tudi tačas, ko bi treba bilo novega svetnika ali župana voliti med volitveno dobo.

Samo da, kadar tako volijo svetnika, župan skliče zbor in vodi volitev, kadar pa volijo župana, skliče in vodi zbor županov namestnik. Tudi brani rod ali svaštvo v službo samo novim izvoljencem, tistih pa, ki uže opravljajo službo, nič ne zadeva.

Kdor pri volitvah za izvrševanje političnih pravic kupuje ali prodaja volitvene glasove, ali na zvijačen način pači glasovanje ali njega izide, zakrivi se, ako se v tem ne dobi kako huje kaznjivo dejanje, pregreška, ter je kaznovati z ostrim zaporom od enega do šestih mesecev. Člen VI. zakona od 17. dec. 1862, št. 8 drž. zak. od leta 1863.

Izraza „kupuje“ ali „prodaja“ nista presojsati po zasebno-pravnih določbah, temveč umeti jih je sploh v navadnem pomenu; tudi to namestuje lahko kupnino, če se za koga plača pijača; kaznjivo dejanje je izvršeno sè sklenjenim kupom; če se je s tem dosegel namen, ali ne, je neodločilno. Rzsodba kas. dvora z dne 5. marca 1887, št. 14.433 ex 1886.

Dodatek.

I.

Zakon od 9. januarja 1870,

štev. 20. dež. zak.

veljaven za vojvodino Štajersko

o oblastvih in o postopanju v zadevah javnih
državnih cest in potov.

S privolitvijo deželnega zbora Moje vojvodine Štajerske ukazujem to-le:

A. O razsvojitvi in o dolžnosti zemljiških posestnikov gledé naprave potov.

Dolžnosti zemljiških posestnikov.

§ 1.

Kolikor se potrebuje zemljišča, da se napravijo, prestavijo, preuredijo in razširijo javni poti, da se napravijo odtočni žlebi (jarki, rovi), mitnice, potem odložišča, sploh za vse naprave, ki so potrebne, da zamore pot kot javni pot služiti občini rabi, ali ktere so potrebne, da se poti napravijo in vzdržujejo v prid občini koristi, morajo ga posestniki in vžitkarji zemljišč in poslopij prepustiti za primerno odškodnino tistemu, ki ima dolžnost pot napraviti in vzdrževati.

Če občina blaginja to zahteva, mora ud države za primerno odškodovanje prepustiti tudi popolno last kake reči. (§ 365 obč. drž. zak.)

Vžitek je pravica, tujo reč, varovaje bitstvo, uživati brez vsakega prikrajšanja. (§ 509 obč. drž. zak.)

§ 1. tega deželnega zakona velja tudi glede osebne služnosti rabe (t. j. pravica, ne oškodovaje bitstva, uživati samo za svojo potrebo. § 504 obč. drž. zak.) in stanovanja. (§ 521 obč. drž. zak.)

§ 2.

Vsak je dolžen pripustiti, da se za napravo in vzdrževanje javnih poti potrebno lomljeno kamenje, prod, pesek, glina itd. — kar je posestnik dokazljivo ne potrebuje sam — jemlje na njegovem kmetijskem in gojzdnem zemljišči ali iz njegovih vod, pa tudi trpeti, da se le-to s prekopavanjem, vrtanjem itd. tamkaj poišče.

Oni, ki mora pot delati, je pa pri tem podvržen nadzorstvu lastnika, in mora plačati primerno odškodnino za to, kar se na reči in na vžitku škode napravi.

Glej § 4. tega zakona.

§ 3.

Tisti, ki ima dolžnost pot napraviti in vzdrževati, je pa tudi dolžen, lastnike ali vžitkarje poslopij in zemljišč, ležečih ob javnih cestah in potih zavarovati zoper vsako škodo, ki bi jim vtegnila dohajati iz potrebnih stavb na cesti, kakor n. pr. mostičev, jarkov (rovov) ob strani cest, podzidanja itd. s tem, da primerno uredi in izdelava take naprave, ali če se tako škoda ne bi dala odvrniti s tem, da njih primerno odškoduje.

Kdor meni, da preti njegovemu poslopiju ali zemljišču iz naprave ob kaki javni cesti ali iz rabe zemljišča za kopanje proda ali dobivanje gradiva itd., nevarnost ali škoda, sme prositi pri političnem okrajnem oblastvu zarad odvrnitve nevarnosti, zarad primerne ureditve in izvedenja

take naprave, ali eventuelno, da se mu škoda povrne.

Glej § 343. obč. drž. zak.

§ 4.

Če je kako zemljišče v prvi vrsti namenjeno za dobivanje v §. 2 omenjenega gradiva in se tega za napravo ceste toliko potrebuje, da se zemljišče vsled tega namena ne more dalje izdatno uživati, sme lastnik tirjati, da tisti, ki ima dolžnost cesto napraviti, prevzame zemljišče in mu zanj plača, kar je v resnici vredno.

§ 5.

Tisti, ki ima pravico do odškodnine, pa ne more zahtevati, da bi se tudi to v prevdarek vzelo, za kar je reč ali vžitek, ki se ima odstopiti, šele vsled naprave ceste na ceni več vredna, ali za kar bi bila vsled tega več vredna, ker se je zarad naprave tega pota povišala cena pri cesti ali blizo cest ležečih zemljišč.

§ 6.

Cestni jarki, prek katerih se stekajo vozni poti v kako cesto, ali peljejo privozne ceste do zemljišč ali poslopij, se morajo — če vzdrževanje ceste to zahteva — na stroške tistih, katerim je dolžnost vzdrževati vozni pot, in oziroma posestnikov dotičnih zemljišč in poslopij, premostiti ali v obliki korita potlakati.

Most ali tlak se napravi po navodilu cestne uprave na način, ki ga bo le-ta določila, in drže se rednega poprečnega profila.

Če je za stekanje takih postranskih poti ali privoznic v katero cesto treba napraviti klančino, mora njo napraviti tisti, ki ima cesto vzdrževati. Kesneje pa mora klančino (Rampe) oni vzdrževati, kateremu je dolžnost, da vzdržuje postranske poti ali privoznice.

§ 7.

Ribnike, jame za kopanje glin ali peska, ki niso najmanj tri sežnje proč od javnih vozni poti, mora — če se spozna, da je to za varnost prometa potrebno — lastnik vsaj na strani, obrnjeni k potu, na svoje stroške ograditi.

Lastniki gozdov, skoz ktere gre javna pot, so dolžni, gozd na obeh straneh pota dva sežnja široko brez vse odškodbe drevja čistiti, če bi se spoznalo, da je to potrebno za vzdrževanje poti v suhem stanju in če se ni bati, da bi vsled posekanja drevja na bregovih se plazovi vlekli ali iz drugih vzrokov večja škoda se pripetila.

Če so pri javnej vozni poti ležeča zemljišča nasajena s sadonosnim drevjem ali z živimi plotovi, morajo, kolikor je treba, lastniki čeznj viseče veje in mladike posekati brez vse odškodbe.

Tam, kjer krajne razmere to zahtevajo, posebno v hribih, ni dovoljeno delati meje in žive plote tako blizo ceste, da bi zavoľjo tega lahko zameti nastajali na cesti.

Polja, ležeča ob cesti, se smejo do dva sežnja od ceste le vštric ceste orati in z brano povlačevati.

Vsled nar. c. kr. namestnika Štajerskega od 26. jan. 1876, št. 294 praes. določila se je oddaljenost 3 sežnjev na 6 metrov; oddaljenost 2 sežnjev pa na 4 metre.

§ 8.

Mlini na veter in vodo, drugi stroji in kolesja, strelišča, apnenice in opekarne, kamenarnice, konjederske jame in druge naprave, ki so v nevarnost za javne poti ali za promet na njih, ali jih znatno nadlegujejo, se smejo napraviti samo primerno daleč od javnih voznihih potov, kakor to zahtevajo krajevne razmere.

Glej § 9. tega zakona in §§ 31—41 obrtn. reda od 20. dec. 1859, št. 227 drž. zak. glede potrebe posebnega dovoljenja za obrtnijo pri posameznih obrtih.

Stavbinske komisije.

§ 9.

H komisijskemu preiskovanju, katero se napravi na stavbinske prošnje, se mora povabiti tudi poslanec okrajnega odbora, če zadeva stavbo zraven ali blizo okrajne ceste, posebno pa stavbe, omenjene v prejšnjem paragrafu.

Gledé oddaljenosti od ceste, ktere se je držati pri novih stavbah, pri prezidbah in prizidbah poslopij, veljajo določbe § 27. stavbinskega reda za Štajersko, dež. vladni list II. del, št. 5 od leta 1857.

Glede stavbinskih navodov glej §§ 144—148 stavbinskega reda za Štajersko od 9. febr. 1857, list deželne vlade II. oddelek, št. 5.

Nove stavbe in spremembe na vže obstoječih poslopijih, stoječih ob prometnih, okrajnih in drugih važnih cestah smejo se dovoljiti le v oddaljenosti najmanj 4 metrov. (§§ 27 in 141 stavb. reda.)

Razsvojitvovanje.

§ 10.

Obraavnava in odločba o tem, ktera zemljišča ali poslopja in v katerem obsegu se imajo ali za

vedno ali pa za čas, dokler stavba trpi, odkupiti ali prepustiti v med časom potrebno rabo, potem odločba o tem, kakošna bremena ima lastnik zemljišč ali poslopij za vedno ali začasno trpeti, pristaja političnemu okrajnemu oblastvu, če se med tistim, ki je dolžen pot napraviti, in lastnikom zemljišča ne more v dobrem dognati pogodba, katera mora tudi določevati, koliko je odškodbe plačati.

Zoper odločbe političnega okrajnega oblastva sme tisti, kteremu le-ta ni po volji, vložiti rekurz na c. kr. namestništvo.

Glej § 18 zakona od 23. jun. 1866, št. 22 dež. zak.

§ 11.

Da se izvrši daljno razsvojitvovanje, mora pristojno sodišče izvršiti sodiščno cenitev zemljišč, ktera se imajo po glasu prejšnjega paragrafa odkupiti, in pravic porabe, katere se morajo pripustiti, ter bremen, ki se morajo trpeti.

Odškodnina, ktero je plačati, se preračuni tako, kakor to veleva občni sodni red.

Vsi dotični udeležniki se naj sodišču imenujejo, da se jim dan cenitve naznani.

§ 12.

Če se tirja več, ali če nastanejo tirjatve med deležniki ali pa med enim deležnikom in tretjimi osebami glede od sodišča določene odškodnine, se mora to pravdnim potom dognati. Pravda, ki nastane glede od sodnije določene odškodnine, ne zavira onemu, ki je dolžen pot napraviti, da ne bi odkupil ali rabil zemljišče, ki se ima odstopiti.

§ 13.

Če ni veljavnega zedinjenja, ne sme tisti, ki je dolžen cesto napraviti, v slučajih paragrafov 1, 2 in 4 začeti zvrševati mu pristojećih pravic, dokler ga ni politično oblastvo uvedlo v posest zemljišča, oziroma pravic, katere bi naj na tem zemljišču rabil.

V posest uvesti se mora na licu mesta precej, ko zadobijo razsvojitvene razsodbe pravno moč in ko so od sodišča odškodnine, ki so plačati, določene, ter ko oni, ki je dolžen cesto napraviti, izkaže, da je odškodnino, ktera se mora plačati, ali strankam, imejočim do nje pravico odrajtal, ali da jo je za stranke pri sodišču položil, ker se plačilo ni moglo zgoditi, ker stranke denarja nočejo sprejeti ali ker to kak drugi pravni vzrok zavira.

B. O oblasti v zadevah delanja potov.

Oblast v obče.

§ 14.

Nadzorska pravica države, oblast deželnega zastopstva in okrajnih zastopstev, potem deželnega odbora in okrajnih odborov gledé naprave in vzdrževanja nedržavnih javnih cest in potov določuje v obče zakon od 23. junija 1866, dež. zak. štev. 22, področje občinskega odbora in župana določuje pa le-ta zakon in občinski red od 2. maja 1864.

Glej §§ 13—19 zakona od 23. jun. 1866, št. 22 dež. zak. in obč. red od 2. maja 1864.

a) Okrajnega odbora.

§ 15.

Oblast okrajnih odborov obsega v rečeh, tikajočih se okrajnih cest, vse občine in one osebe v okraju dolžne cesto delati, ki so po posebnih pravnih imenih (§. 12. zakona od 23. junija 1866, št. 22 dež. zak.) dolžne, vzdrževati posamezne objekte na okrajnih cestah ali kose okrajnih cest; dalje one posestnike zemljišč in poslopij, katerih zemljišča ali poslopja so ob kaki okrajni cesti (§§. 1 do 9).

Okrajni odbor pazi posebno na to, da spolnjujejo občine natanko in primerno, kar imajo po tlaki opravljati (§§. 7 in 10 zakona od 23. junija 1866, št. 22 dež. zak.).

§ 16.

Občine in njihovi župani, oziroma druge osebe, dolžne cesto delati, potem posestniki zemljišč in poslopij (§ 15) so dolžni, natanko izpolnovati ukaze, ktere jim daje okrajni odbor gledé naprave in vzdrževanja okrajnih cest.

Osebe, dolžne ceste delati, ki so po posebnih pravnih imenih dolžne vzdrževati posamezne objekte na okrajnih cestah ali kose okrajnih cest, morajo, če ne stanujejo same v okraju, naznaniti okrajnemu odboru pooblaščenca, ki ima svoje stanovanje v okraju.

§ 17.

Okrajni odbor ima pravico sè svojimi ukazi zvezati zažuganje kazni ter obsoditi občine ali

osebe, dolžne ceste delati, kakor tudi posestnike zemljišč in poslopij, ktere ne ravnaajo po teh ukazih, v globo do 100 goldinarjev, ob enem ima pa tudi pravico, dela, ktera so se odrekla ali ne ob pravem času ali ne v redu storila, dati opraviti na stroške mudljivca.

§ 18.

Prisojene globe teko v okrajno blagajno. Ko je dotična razsodba zadobila pravno moč, iztirja okrajni odbor te globe in poplačane stroške (§. 17.) po predpisih o politični eksekuciji od krivca. Dotični uradi so dolžni, kakšnim, to iztirjatev zadevajočim prošnjam okrajnega odbora nemudoma ustreči.

§ 19.

Da se nadzorovanje zljajša, razdeli okrajni odbor lahko svoj okraj v cestodelne okoliše, in postavi za vsak cestni okoliš cestnega komisarja kot svojega namestnika; ta mora opravljati svojo službo kot častno službo.

Če okrajni odbor izvoli kakega v cestnem okolišu naseljenega zemljiščnega posestnika, je ta dolžen, prevzeti službo cestnega komisarja in jo opravljati vsaj skoz leto dni.

Kdor se brez zakonitega izgovora brani službo prevzeti in opravljati, sme ga okrajni odbor ob soditi v globo do 100 gold., ktera teče v okrajno blagajno.

Okrajni odbor naj izda navodilo o pravicah in dolžnostih cestnega komisarja in ga naznani dotičnim občinam.

§ 20.

Službo cestnega krajnega komisarja smejo odkloniti: Duhovni, javni učitelji, dvorni, državni, deželni uradniki in služabniki ter uradniki in služabniki javnih zalog, potem vojaške osebe, ki so v djanski službi, nadalje taki, ki so stari nad 60 let, ali ki so na telesu tako hromi, da za službo niso sposobni, ali ki so službo že skoz eno leto opravljali, za prihodnja tri leta.

b) Občinskega odbora in župana:

1. V obče.

§ 21.

Občina kot policijsko krajno oblastvo ima pred vsem dolžnost, v svojem ozemlju skrbeti, da se ne ovira promet na javnih cestah in potih. Sosebno ima občina zastran okrajnih cest izpolnovati in izvrševati, kar ji okrajni odbor in oziroma postavljeni cestni komisar posebej naroči in ukaže, potem skrbeti, da se opravi tlaka, ktera ji je po zakonu ali od krajnega zastopstva naložena (§§. 7 in 10 zakona od 23. junija 1866, dež. zak. št. 22).

2. Glede občinskih cest.

§ 22.

Občinske ceste in pota so tiste javne ceste in pota, ktere, ne da bi bile okrajne ceste, napravljajo zvezo v občini samej, ali pa vežejo občino s sosednimi občinami (§ 3, zakona od 23. junija 1866, dež. št. 22).

O tem, ali je pot ali cesta občinska pot ali cesta, mora, če se zahteva ne opira na privatnopravna imena, na pritožbo zoper dotični sklep občinskega odbora razsoditi okrajni odbor, in na daljno pritožbo deželni odbor.

V važnih primerljnejih ima okrajni odbor pravico, ukreniti provizorij, za čas, dokler se pravda odloči.

Pri razsojevanju, ali je pot občinski ali ne, je polagati važnost pred vsem na to, ali je prepirni pot dozdaj služil kot javni pot ali ne. Upr. sod. 2. maja 1890, št. 1450.

To, da je zemljišče v zasebnej lasti, ne zavira, da je pot, ki gre tam čez, javen. Upr. sod. 2. maja 1890, št. 1450.

Pri vprašanju javnosti pota so pravno prizadete le občine, v katerih zvezo služi pot; zarad tega smejo le občine, ne pa posamezne osebe, v varovanje javnega interesa vložiti zoper odrekanje priznanja, da je pot javen, pritožbo na upravno sodišče. Upr. sod. 2. maja 1890, št. 1208.

Občinski odbor je poklican razsojati, ali je javni pot, pešpot, ali vozni pot. Upr. sod. 14. maja 1890, št. 1607.

Za lastnost pota kot občinskega oziroma javnega pota je odločilnega pomena to, da je dejansko namenjen občemu prometu; neodločilno pa je, ali je v javni knjigi vpisan kot javni pot ali ne. Upr. sod. 2. okt. 1890, št. 3025 in od 18. jan. 1890, 1890, št. 201.

Po § 24, št. 3 obč. reda morajo občine in oziroma višji avtonomni organi skrbeti za vzdrževanje občinskih potov; zarad tega imajo ta oblastva v slučajih prepira razsojevati, ali je kako zemljišče odmenjeno služiti javnemu prometu, ter morajo, če treba, tudi skrbeti za to, da se takov javni pot ne odtegne svojemu namenu. Upr. sod. 28. apr. 1892, št. 1391.

Izjema, da o tem, ali je kak pot ali cesta občinski pot, nimajo sklepati občine in v slučaju priziva višja

avtonomna oblastva, tedaj, če se zahteva opira na privatnopravna imena, se more samo na one slučaje raztezati, v katerih občina trdi, da je kak pot (cesta) občinski pot (cesta) opiraje se, ne na § 24, št. 3 obč. reda, oziroma na zakon od 23. jun. 1866, št. 22 dež. zak. (§ 3) in od 9. jan. 1870, št. 20 dež. zak. (§ 22 odstavek 1.), ampak opiraje se na kako privatnopravno ime, zlasti lastnino do (cestnega) zemljišča, ali služnost; nikakor pa se ta izjema ne razteza na one slučaje, v katerih druge stranke zoper občino stavijo kako privatnopravno ime, (n. pr. da so lastniki zemljišča, po katerem gre pot); kajti sodišča imajo razsojati samo o privatnih pravicah, nikdar pa ne o javnopravnem vprašanju, ali pristoji kakemu potu lastnost občinskega pota. Upr. sod. z dne 28. aprila 1892, št. 1391.

Samo po sebi se razume, da se vsled takih odločb, storjenih za vzdrževanje prometa, kake privatne pravice drugih oseb nemorejo uničiti, ampak te pravice pridejo, ko se je eventuelno njih obstanek sodščnim potom dognal, na primeren način (odškodovanje) do veljave. Upr. sod. 28. apr. 1892, št. 1391.

§ 23.

Sklep občinskega zastopa, da se opusti občinska cesta ali občinski pot, če veže le-ta dve občine ali več, je veljaven samo tedaj, če okrajni zastop privoli; to privoljenje se pa sme dati šele po zaslišanji okrajnega odbora, prizadetih občin in ostalih deležnikov. Pritožba zoper podeljeno ali odrečeno privoljenje k opustitvi se obrača na deželni odbor.

Glej § 14 zak. od 23. jun. 1866, št. 22 dež. zak.

c) Okrajnega odbora.

§ 24.

Če občina ne izpolnjuje njej glede naprave in vzdrževanja okrajnih in občinskih cest po za-

konu naloženih dolžnosti, ima okrajni odbor pravico, v važnih in nujnih primerljajih napraviti na stroške krive občine, kar je potrebno, da daljni promet omogoči in zavaruje, ali pa občini zaukazati, žugaje ji z globo od 5 do 100 goldinarjev, da odpravi, kar je napačnega.

Taka globa gre v okrajno blagajno.

Pritožba se obrača tudi v tem slučaju na deželni odbor; pa pritožba ne ovira izvršitev začasnih naredeb.

d) Deželnega odbora.

§ 25.

Deželni odbor razsojuje o prizivih proti sklepom okrajnih zastopov in okrajnih odborov v cestnih zadevah. Posebno ima razsojevati deželni odbor o prizivih zoper sklepe okrajnih zastopov, s katerimi se odreka uvrstitev kake ceste v vrsto okrajnih cest II. razreda ali pa preložitev že obstoječe ceste, ali pa naprava nove take ceste, in sicer v zadnjih dveh slučajih v sporazumu s c. kr. namestništvom ter se mora pri tej razsodbi jemati kot merodajno v poštev važnost dotične ceste za prometne potrebščine dotičnega okraja in sosednih okrajev in občin.

Deželni odbor ima pravico, glede vseh javnih in nedržavnih cest in potov dovoljevati, da se porabijo za napravo železnic, katerih občo korist so priznala pristojna državna upravna oblastva, in sicer zastran okrajnih cest po zaslišanju okrajnih odborov, zastran občinskih cest pa po zaslišanju udeleženih občin.

Besede tega § so se tako določile po zakonu od 10. januarja 1891, št. 18 dež. zak.

§ 26.

Pritožbe in recurzi zoper sklepe, ukaze, odločbe in razsodbe županov in občinskih odborov, okrajnih zastopstev in okrajnih odborov, potem političnih okrajnih oblastev v rečeh, ki zadevajo javne ceste in pote, se morajo — če ni v tem zakonu kaj drugega določeno — v 14 dneh, števisi od dneva uročitve sklepa ali ukaza, odločbe ali razsodbe, napraviti na prvo višjo oblastvo, ali prvo višjo zastopstvo in vložiti pri tistem oblastvu ali organu, zoper čegar naredbo se pritožuje.

Poslednji imajo dolžnost, pritožbo s svojimi opombami vred nemudoma poslati višji oblasti ali višjemu zastopstvu.

§ 27.

Ministru notranjih zadev se zaukazuje, da ta zakon izvrši.

Dunaj, 9. januarja 1870.

Franc Jožef l. r.

Giskra l. r.

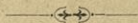
Dodatek

II.

Zakon od 18. septembra 1870,

štev. 52. dež. zak.

s katerim se izdaja cestni policijski red za javne državne ceste, veljaven za vojvodino Štajersko, izvzemši glavno mesto Graško.

S privolitvo deželnega zbora Moje vojvodine Štajerske ukazujem to-le:

I. Določbe za obrambo cest pred poškodovanjem.

§ 1.

Kdor nalašč ali po zanemarjenji zapovedane pazljivosti poškoduje cesto ali k nji spadajoče stvari, kakor so: cestni robi, parapetni in podporni zidovi, odnašaji, ograja, varstveni koli, vodotoki, mostovi, postajni in medpostajni stebri, kažipot, table z napisi krajevnih imen in s svirili, mitniške prečnice, cestarske in mitniške hiše z zraven spadajočimi prepovednimi in tarifnimi deskami, drevoredi na cesti ali zraven ceste, in drevesni stebri i. t. d. se pregreši zoper cestno redarstvo, in se bo kaznoval po § 18. le-tega zakona. Razun tega mora krivec povrniti napravljeno škodo.

§ 2.

Po straneh ceste, po pobočju in cestnih jarkih živino pasti, je prepovedano, in nikdor ne sme tamkaj travine svojevoljno jemati.

§ 3.

Prepovedano je, na kolovoz, na cestni rob, na postranske jarke in moste nanašati gnoj ali

druge smeti, polagati les, stavbno kamenje, pesek, zemljo in sip ali po polji nabrano kamenje; prepovedano je, na kolovoz, na cestne robe in moste napeljevati kapnico in druge tekočine, zmetavati na strehah, ali pred hišami in na dvoriščih ležeči sneg, napeljevati na cesto ali v postranske jarke gnojnico in sploh cesto zožiti, njo zorati, potem odtočne jarke (rove) zajezovati ali zamlajiti (zablatiti); take napake se morajo odpraviti in — če bi bilo treba — prejšno stanje napraviti na stroške krivca.

§ 4.

Drevesa, platanice (hlodi za žago) in druge takšne reči, smejo se, ker to cesto kvari, vlačiti le v onem časi, dokler se da po cesti sanjkati.

§ 5.

Preko mostov, kateri niso popolnoma iz zidovja, naglo voziti, je prepovedano.

§ 6.

Praviloma mora vsak voz coklo imeti.

Za zaviranje koles je rabiti le cokle ali zavornice; poslednje pa morajo biti take, da se kolesa še vedno nekoliko vrtijo.

Zavornih in ledovnih okovov se ne sme nikdar, zavornih lancev pa le takrat posluževati, kadar je cesta poledična (ledena).

Glej § 19. tega zakona.

§ 7.

Platišča na vsih tovornih vozeh, na katerih je tovora več nego 40 centov, morajo biti 4 palce široka, pri takih pa, na katerih je čez 80 centov nakladanih, pa 6 palcev.

Določbe tega paragrafa zadobijo veljavo šele leto dni po razglasenju tega zakona.

Te določbe pa ne veljajo za gospodarstvene vožnje.

Ta zakon razglasil se je 8. nov. 1870, toraj je zadobil veljavo ta § 7. 8. nov. 1871.

Glej § 19. tega zakona.

Vsled nar. c. kr. namestnika Štajerskega od 26. jan. 1876, št. 294 praes. določila se je teža tovora od 40 centov na 2240 kilogramov in od 80 centov na 4480 kilogramov; širokost pa od 4 palcev na 11 cm, od 6 palcev pa na 16 cm.

§ 8.

Pri vsih vrstah vozov morajo šine biti tako napravljene, da njih ploška ni kupčasto, klobasasto povišana in da glave žeblicev in vijakov ne molijo iz njih.

Glej § 19. tega zakona.

II. Določbe za zavarovanje prometa.

§ 9.

Promet na cestah se ne sme zaprečiti niti po dnevno, niti po noči.

Če kakšne prometne ovire nastanejo, morajo se brez odloga odpraviti na stroške krivca.

§ 10.

Nezapreženi vozi se ne smejo na cesti puščati.

Če se pa z avto kake nesreče temu ne more izogniti, se ne sme pustiti avto brez nadzornika in po noči ne brez razsvetljenja.

Pri krčmah smejo avtovi se postavljati le v stran kolovoza, po noči pa vrh tega s potrebnim razsvetljenjem.

§ 11.

Prepovedano je, po cesti voziti z dvema avtoma, ki sta eden za drugega pripeta. Izjema je le takrat, ko se pripne kak avto kot avto blago ali kak samotraž avtoček na tovorni avto, ali če se spneta dva prazna tovarna ali gospodarska avta.

Kjer krajne razmere zahtevajo, smejo krajna oblastva dovoliti še druge izjeme od te prepovedi za določene vrste avtov.

Glej §§ 19. in 25. tega zakona.

§ 12.

Tovorni avtovi se ne smejo nakladati čez devet čevljev na široko. Izjema se pripušča le pri stvarih, ktere se razložiti ne dajo in so tako velike, da jih ni mogoče v tej širokosti naložiti. V takem primeru je pa tovarnikova dolžnost skrbeti, da avtovi ki nasproti dohajajo, zvejo ob pravem času bližanje njegovega avta.

Sedišča na avto ne smejo nikdar biti širja nego je avto ali na njem nakladana reč.

Glej § 19. tega zakona.

Tovorni vozovi se ne smejo nakladati čez 3 m na široko. Nar. c. kr. namestnika Štajerskega od 26. jan. 1876, št. 294. praes.

§ 13.

Če se za vožnjo rabijo sani, mora vprežena živina kraguljce ali zvončke imeti.

§ 14.

Vsi vozovi se izogibljejo, če posebne razmere kaj druzega ne zahtevajo, na levo stran ter gredo po desni naprej, in umikajo se brez upora vozem, kateri jih hočejo prehiteti ali srečajo.

Za okraje, v katerih je navada žrebce vpregati, sme okrajni odbor glede ogibanja izdati drugačni red, kateri se na okrajnih mejah na takih krajih nabije, da ga oni, ki se vozijo, lahko bero.

§ 15.

Vozar ne sme svojega voza pri vožnji zapustiti.

Prepovedano je, dva naprežena voza ali še več v roke dati enemu samemu vozarju.

Glej § 19. tega zakona.

§ 16.

Vozarju je prepovedano na vozu spati.

§ 17.

Pokanje z bičem v selih, kjer stoji hiša tik hiše, je prepovedano brezpogojno; na samotni cesti pa takrat, kadar kak drug voz mimo gre, ali kadar se živina mimo tira.

III. Zvrševanje cestnega redarstvenega (policijskega) reda in kazenskih določb.

§ 18.

Kdor zoper ta cestni redarstveni red ravna, kaznuje se, če ne pripade občnemu kazenskemu zakonu, z globo 1 do 10 goldinarjev avstr. velj., če pa plačati ne more, z zaporom od 6 do 48 ur.

Globo je precej plačati ali zagotoviti.

Izleček iz občnega kazenskega zakona

od 27. maja 1852, št. 117, drž. zak.

Hudobno poškodovanje tuje lastnine.

§ 85. Druge hudobne poškodbe tuje lastnine se imajo za hudodelstvo javnega nasilstva, kadar ali:

a) škoda, ki je nastopila, ali katero je bil storilec nakanil, presega pet in dvajset goldinarjev; ali če, ne glede na velikost škode

b) zamore iz njih nastopiti nevarnost za življenje, zdravje, telesno varnost ljudi, ali v večji meri za tujo lastnino, ali se je

c) hudobna poškodba storila na železnicah, naj se po njih vozi s parno močjo ali brez nje, ali k njim spadajočih napravah, vozilih, strojih, orodju ali drugih za njih vožnjo namenjenih rečeh, ali na parobrodih, parnih strojih, parnih kotlih, vodnih napravah, mostih, pripravah v rudnikih ali sploh v posebno nevarnih okoliščinah.

§ 86. Kazen tega hudodelstva je v primerljeju črke *a)* poprejšnjega paragrafa teška ječa od šest mescev do enega leta; v primerljeju črke *b)* in *c)* pa teška ječa od enega do pet in po velikosti hudobije in nevarnosti tudi do deset let.

Če je pa iz poškodovanja zares nastopila kaka nezgoda za zdravje, telesno varnost, ali v večjem obsegu za lastnino drugih ljudi, naj se kaznujejo krivci s teško

ječo od deset do dvajset let, pri posebnih obtežavah pa na vse žive dni. Ako je pa vsled takošne poškodbe kak človek storil smrt, kar je storilec zamogel naprej videti, bodi smrt njegova kazen.

Poškodbe iz razposajenosti.

§ 317. Kdor nalašč razbije ali kako drugače poškoduje za javno svečavo postavljeno svetilnico, naj se za ta prestopok kaznuje z zaporom od treh dni do enega mesca.

§ 318. Ako kdo iz razposajenosti podere ali poškoduje most, zapornico, jez, ograjo ali držaj, kakoršno si bodi stavbo (zgradbo), s katero so pritrjeni bregovi rek in potokov ali zavarovane strmine pri cestah in potih ali mostih, naj se to kaznuje po meri velike razposajenosti ali napravljene škode kakor prestopok z zaporom od enega do treh mescev.

Ravno tej kazni tudi zapade vsakotero poškodovanje v § 85 črke c) omenjenih reči, če se je zgodilo samo iz razposajenosti, lahkomiselnosti ali zadolžene nemarnosti.

Tatvina, ki bi bila združena s takošno poškodbo, se mora posebej kaznovati.

§ 319. Dalje je potrganje ali nalašč storjeno poškodovanje vseh svarilnih znamenj, ki se postavijo, da bi se kaka nesreča odvrnila, prestopok, ki ga je sploh kaznovati z zaporom od treh dni do treh mescev; če je pa večja hudobija bila vmes, in škoda se zgodila, z ravno tako dolgim hudim zaporom.

Zastavljanje cest ali ulic po noči.

§ 422. Ako so se na javnem trgu, na cesti, ali pred kako hišo ali prodajalnico, po noči, pustili kakoršnikoli vozovi, les ali drugo gradivo, blago, sodi, zaboji, ali sploh kaj takega, na čemur se lahko mimogredoči poškodujejo, gre krivca zavoljo tega prestopka kaznovati v denarjih od desetih do petdesetih goldinarjev, ali z zaporom od treh do štirinajstih dni; pri večkratnem prestopljenju naj se kazen poostri.

§ 423. Ako se to zgodi pri potnih ali pri tovornih vozovih, od katerih so konji pri kaki gostilnici postavljeni v hlev, je vselej kazen prisojevati gostilničarju.

§ 424. Ako pa pri kakem zidanju, pri velikem razpošiljanju blaga o času semnja ali zavoljo drugih posebnih okoliščin nastopi potreba, gradivo, blago ali vozove čez noč pustiti na cestah in trgih, se mora to vsikdar naznaniti varnostnemu oblastvu tistega kraja, in zraven postaviti za svarilno znamenje eno ali dve užgani svetilnici; ako se eno ali drugo ne stori, gre to opuščenje pokoriti, kakor prestopek, z kaznijo določeno v § 422.

§ 425. Ako bi bil v primerljeju poprejšnjih treh paragrafov zares že kdo prišel v škodo, se mora kazen poostriiti, in če je nastopil kak izmed tistih nasledkov, ki jih ima § 335 v mislih, naj se sodi kaznjivo dejanje po istem paragrafu.

Nagla vožnja.

§ 427. Ako se v mestih in drugih močno obljudenih ali mnogo obiskovanih krajih naglo, nepazljivo vozi in jezdi, naj se za ta prestopek kaznuje lastnik voza, ali kdor ga rabi, ako je sam pričujoč in kočijažu nagle vožnje ne prepove, ali če sam tako naglo vozi ali jezdi, za pet in dvajset do sto goldinarjev.

§ 428. Ako kočijaž sam za se, ali vkljub dani prepovedi naglo vozi, kakor tudi, če jezdni hlapec ali konjar v mnogo obiskovanih krajih sam naglo jezdi ali vozi, naj se kočijaž ali hlapec kaznuje z zaporom od treh do štirinajstih dni.

Pri ponovljenem prestopku se mora kazen podvojiti.

Puščanje konj brez nadzorstva.

§ 430. Kočijaž ali hlapec, ki k vozom vprežene, ali tudi razprežene konje pod jasnim dnevom pusti, da nima nikdo skrbi nad njimi, kjer zamorejo z utekom ali kako drugače škodo narediti, je kriv prestopka in se naj kaznuje, če se tudi ni zgodila nikaka škoda, prvokrat z zaporom od enega do osmih dni, pri ponovljenju pa, ali če se je škoda zares pripetila, s pocstrenim zaporom do enega mesca.

Tatvina na mostovih.

§ 175. Po lastnosti ukradeni reči postaja tatvina hudodelstvo:

I. Ne glede na znesek, če se tista stori:

b) na rečeh v § 85 črke c) imenovanih.

Popotovanje z bakljami.

§ 454. Kadar kdo z bakljami potuje ali se vozi, se morajo te pred lesenimi mostovi in pred vasmi ali gojzdi ugasniti pod kaznijo od petdesetih do pet sto gol-dinarjev za vsak tak prestopok. Tega predpisa naj poštarji popotnike, ki so vozijo s pošto, posebno opominjajo.

§ 455. Poštarski in najemni vozniki imajo dolžnost, to popotnikom vselej, kedar do takih krajev pridejo, še enkrat omeniti, in ne iz mesta naprej voziti, dokler ni baklja ugašena, ker sicer postanejo krivi prestopka in se kaznujejo z zaporom od enega do osmih dni, katere je po okoliščinah poostriti.

§ 456. Ako bi kak popotnik poštarskega ali drugega kočijaža s pretenjem ali siloma primoral, naprej voziti, naj le-ta v najbližjem kraju, kjer se mu je nadejati zadostne pomoči, naznani, kar se je prigodilo. Tu je župan dolžen, popotnika kratkoma izprašati, ter njegove povedbe zapisati, in če popotnika ne pozna, zavarovanje kazni tirjati, potem pa mu v nadaljnem popotovanju nobene ovire ne delati, temuč celi dogodek takoj sodišču naznaniti.

§ 457. Ravno tako ima vsaka vas ali selo pravico, popotnika, ki se z užgano bakljo skozi vozi, brez izjeme ustaviti, in takoj oblastvu ovaditi.

§ 19.

V slučajih §§. 6, 7, 8, 11, 12 in 15 sme se zapovedi nasprotna vožnja nadaljevati le do najbližnjega kraja, v katerem se more to, kar je protizakonitega, popraviti.

§ 20.

Oskrbovanje cestnega redarstva (policije) je dolžnost župana tiste občine, skoz katero cesta pelje.

Občina je zato tudi odgovorna za vse poškodbe na cestnih objektih (§ 1), tako, da je dolžna, jih na svoje stroške popraviti; vendar pa lahko tirja, da ji potrošen denar povrne krivec.

§ 21.

Župan ima pravico, da s privolitvo okrajnega odbora izda žugaje s kaznijo, ktera pa ne sme presegati v §. 18. postavljene izmere, posebne cestne redarstvene (policijske) naredbe, če se pokaže, da so take potrebne za posamezne kraje ali za nekaj časa, kakor n. pr. prepoved sploh voziti čez kaki polomljen most, ali veči tovor čez peljati, nego je določena teža.

Glej § 31. obč. reda.

§ 22.

Kdor ravna proti določbam tega cestnega redarstvenega (policijskega) reda ali naredbam izdanim od župana (§ 21), mora se ovaditi najbližnjemu županu in sicer posebno onemu, kateri stanuje na strani, kamor je voz obrnjen, v posebnih slučajih pa tudi pred njega postaviti v ta namen, da se zoper njega kazensko postopa.

Županu je dolžnost, o prestopkih, za ktere izve, tudi če so se zgodili na ozemlju kake druge občine, kratko preiskavši djanske okolščine izreči rzsodbo in jo izvršiti.

Če dotičnik želi, mu je dati o tem pismeno potrdilo.

Pritožbe zoper razsodbe župana se polagajo pred politično okrajno oblastvo.

Kazensko oblast izvršuje župan v izročenem področju (§ 54 obč. reda).

§ 23.

Nadzor in varstvo nad cestami in nad prometom po cestah, potem nad drevoredi, nasajenimi ob cesti, je posebno dolžnost organov cestne uprave, krajne in poljske policije, ter c. kr. žandarmerije.

Kogar le-ti organi ustavijo zaradi prestopka zoper cestno policijo, mora se jim brez pogoja udati, sicer ne pade samo v kazen, ktera je na prestopku postavljena, ampak se pregreši tudi zoper kazenske določbe o uporabi proti uradnim osebam.

Organe cestne uprave ter krajne in poljske policije jemlje na njihovo službeno dolžnost v prisego politično oblastvo.

V službi morajo ti organi znamenje imeti in so pri izvrševanju svoje službe v eni vrsti z javnimi stražniki.

§ 24.

Globa zaradi pregreška zoper le-ta cestni policijski red ali cestno-policijsko naredbo se vplača v ubožno blagajno tiste občine, v kateri se je razsodba napravila.

Končne določbe.

§ 25.

Določbe tega cestnega policijskega reda veljajo za občinske ceste le v tolikej meri, kolikor se na nje obračati da načelo, po katerem je občinske ceste le toliko treba napravljati in vzdržavati, da se po njih lahko vozi z vozovi, ki so v občini navadni.

Občinski odbori toraj smejo skleniti, če okrajni odbor temu pritrди, za občinske ceste, ležeče med občinskimi mejami, ali za eno ali drugo med njimi po okolščinah še druge izjeme od tega cestnega policijskega reda.

V Schönbrunnu, 18. septembra 1870.

Franc Jožef l. r.

Taaffe l. r.

Dodatek

III.

Zakon od 10. decembra 1868,

št. 5. dež. zak. iz l. 1869.

veljaven za vojvodino Štajersko,

ki zadeva naredbe za obrambo poljskih pri-
delkov in sadonosnega drevja pred škodljivimi
mrčesi.

S privoljenjem deželnega zbora Moje vojvodine Štajerske ukazujem tako:

§ 1.

Brž ko se rujavi hrošči v kaki občini prikažejo, se morajo skoz celi čas, dokler so v perutih, posebno pa zjutraj z grmovja in drevja otresovati, pobirati, po primernem načinu pokončati in nadzornikom, ki se naj v vsaki občini postavijo, pokazati; tem nadzornikom je dolžnost, skrbeti, da se hrošči precej na primernem kraji v jamo spravijo ali med gnoj pomešajo.

§ 2.

Na polji je vsaki posestnik dolžan pri preobračanju zemlje za plugom, za motiko, ali za lopato podjede pobirati in precej pokončati dati.

§ 3.

Vsak posestnik, zakupnik (najemnik) ali vžitkar mora drevje in grmovje otresovati, kakor tudi hrošče ali druge v množinah se prikazajoče, pridelkom škodljive mrčese, n. pr. zeljnega belina, njegova jajca in gosenico (zeljnega črva) potem repno gosenico itd. brez plačila pobirati in pokončati na svojem lastnem, oziroma na najetem ali rabljenem kosu zemlje.

Občinski ali okrajni zastop sme pa za odajanje hroščev darila odločiti, ki se imajo potem plačati iz občinske ali okrajne blagajne.

§ 4.

Vsak posestnik, zakupnik (najemnik) ali vžitkar je dolžen vsako leto v spomladi in jeseni svoja sadonosna drevesa očistiti gosenic in goseničnih mešičkov in pri svojem drevju ob pravem času vse opraviti, kar je potrebno in pripravno, zaroditev in pomnožbo škodljivih mrčesov zabraniti.

§ 5.

Le-to dolžnost ima tudi občina zastran drevja, grmovja in mej, ki so na občinskih in od občine obdelovanih zemljiščih ali na straneh javnih potov.

§ 6.

Župan (občinski predstojnik) naj dan, ktere ga se morajo izpeljave predomenjenih določeb povsod začeti, tako naznani, da nikomur ne bo možno se izgovarjati, da mu ni bilo znano.

§ 7.

Župan naj čuva, da se predstoječe naredbe izpolnjujejo, in če ni poljskega čuvaja postavljenega, naj za potrebni čas eno ali več oseb kot nadzornike postavi, kateri se morajo, če je potreba, plačevati iz občinske blagajne.

§ 8.

Posestniki, zakupniki (najemniki) in vžitkarji, kateri opuščajo ali se upirajo spolniti dolž-

nosti, naložene njim po določbah tega zakona ali po ukazih, ki jih je izdal v obsegu tega zakona župan, zapadajo globi od 1 do 10 goldinarjev, ktera se vplača v občinsko blagajno.

Če se dela, ki bi se vsled tega zakona morala storiti, opustijo, mora jih župan verh tega dati opraviti na stroške mudljivcev.

Ako se globa ne more plačati, se sme zapadla globa po §. 54 obč. reda spremeniti v kazni zapora, narastli stroški pa v delanje (tlako) za občinske koristi; pri tem se naj v kraju navadna dnina vzame za delo enega dne.

§ 9.

Župan izda po § 54 obč. reda zoper osebe, katere se imajo po spredaj navedenih paragrafih kaznovati, kazensko rzsodbo po obrazcu A.

Globe in stroške za delo, opravljeno po drugih osebah, iztirja župan po §. 80 obč. reda.

Kazenska rzsodba se mora stranki ali v spisku proti sprejemnem potrdilu vročiti, ali pa v navzočnosti dveh prič v občinski pisarni ustno naznaniti. V tem slučaju naj priči na kazenski rzsodbi potrdite, da se je, in tudi dan, kterege se je naznanila.

§ 10.

Rekurz proti kazenski rzsodbi župana se mora v roku 14. dneh, števí od tistega dneva, ko se je vročila ali naznanila, županu ali pisмено ali ustno podati; župan jo ima političnemu okrajnemu oblastvu v presojo predložiti.

Rekurz nima odloživne moči; zoper dve enaki razsodbi ni daljnega rekurza.

§ 11.

Okrajni odbori imajo dolžnost, čuvati nad tem in se prepričati, da občine v njihovem okraju določbe tega zakona natanko izpolnjujejo. Oni morajo tedaj občine svojega okraja podučevati, po kakšnem najprimernejšem načinu da se dajo pred omenjeni mrčesi uganabljeni, in kaj da imajo župani pri tem ukrepati; spominjajo pa jih naj posebno na to, kako koristen je krt in kako škodljivo je tiče loviti; tudi jih naj vsako leto v spomladi in v jeseni pismeno opomnijo, da ukažejo, kar je po tem zakonu predpisano.

§ 12.

Župane, kateri s tem zakonom jim naloženih dolžnosti ne spolnujejo, ali so pri tem nemarni, naj okrajni odbor, če opomin ne pomaga, obsodi v globo od 5 do 20 goldinarjev, ki se morajo plačati v okrajno blagajno.

Rekurz proti taki kazenski razsodbi se mora obračati do deželnega odbora, in v 14. dneh — števisi od dneva, ktereга se je razsodba vročila — okrajnemu odboru podati.

Tudi ta rekurz nima odloživne moči.

Izrečeno globo mora okrajni načelnik, kakor hitro postane razsodba pravno-močna, po politični izvršbi (eksekuciji) iztirjati, in so dotična oblastva dolžna, njegovo to zadevajočo poprosbo izpolniti.

§ 13.

Mojima ministroma notranjih zadev in poljedelstva je naročeno, ta zakon izvršiti.

V Budimu, 10. decembra 1868.

Franc Jožef I. r.

Giskra I. r.

Potocki I. r.

Priloga A.

Razsodba.

Ker so se v zakonu od 10. decembra 1868. deželni zakon števil. 5, § ..... predpisani ukazi za obrambo poljskih pridelkov in sadonosnega drevja zoper škodljive mrčese primerno, kakor to predpisuje § 6. tega zakona, v občini dne*) ..... oznanili in ker je dokazano, da ..... J. J. .... posestnik v hiši št. .... ni zadostil imenovanemu ukazu, ker je opustil**) ..... razsoja župan, da mora omenjeni posestnik kazen od ..... gld. avst. velj. v občinsko blagajno plačati v 14. dneh, pod ogibom zvršbe (eksekucije).

*) Naj se zapiše dan, kterega se je ukaz na desko nabil ali javno razglasil.

**) Naj se zapiše delo (pobiranje hroščev itd.), ki se je opustilo.

Ob enem odredim, da se bo delo ***) .....
na stroške J. J. ....
opravilo.

Občina..... dne .....

J. J.
župan.

Pečat

***) Naj se zapiše — kakor poprej — delo, ki se
ima opraviti.

Dodatek

IV.

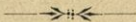
Zakon od 10. decembra 1868

iz leta 1869,

številka 6. dež. zakonik,

veljaven za vojvodino Štajersko,

s katerim se lovenje tičev prepoveduje.

S privoljenjem deželnega zbora Moje vojvodine Štajerske ukazujem tako:

§ 1.

Dokler se ne ukaže kaj drugega, je prepovedano, tiče loviti. Ravno tako je tudi prepovedano, mladiče in jajca jemati in gnezda razdirati.

§ 2.

Ta prepoved ne velja za pernato divjačino, pridržano lovu.

Zakon od 8. junija 1876, št. 22. dež., o lovskem počitku.

§ 1. Pri izvrševanju lova ima se držati sledeči lovski počitek:

I. Za kosmato divjačino.

Za jelene od 15. oktobra do 24. junija;
za košute in jelenčeta od 1. januarja do konca avgusta.;

za divje koze od 15. decembra do konca julija;
za srnjake od 1. februarja do konca maja;
za srne samice in za srnčeta od 1. februarja do konca septembra;

za poljskega in planinskega zajca od 15. januarja do konca avgusta.

II. Za pernato divjačino.

Za fazane od 1. marca do 15. septembra;
za divjega petelina in ruševca od 16. januarja do konca marca.

za teh dveh kokoši celo leto;

za proste, leščarke (rdeče) snežne in skalne jerebice, divje golobe, prepelice in kozice od 1. februarja do konca julija;

za divje gosi in race, za tukulice od 1. marca do konca junija.

§ 2. Dokler traja čas lovskega počitka, prepovedano je, zgoraj omenjeno živad loviti, ubijati ali goniti. Tudi se 14 dni potem, ko je nastopil lovski počitek, in pa ves čas počitka nič od te živadi, ki se ne sme loviti in ubijati (§ 7), ne sme prinašati na prodajo.

Od 1. februarja do 15. avgusta ne sme se loviti z lovskim psom.

Vender je lastnikom lova vsak čas dopuščeno, da dajo veliko divjad iz obdelanih zemljišč izpoditi po psih.

§ 3. Divjad kake koli vrste loviti v zanjke, vničevati in pobirati jajca, negodno divjad pometati iz gnezda, kakor tudi razdirati gnjezda, je prepovedano. Izjemno je lovskega lastniku ali po njem postavljenim pomagačem dovoljeno, pobirati jajca, da se za zlego podlože pitomim kuram, ali pa perjad loviti.

§ 4. Navzoči zakon nima veljave za lov v omejenih zverinjskih in fazanjkih.

Vender je tudi v zmislu §§ 2 in 7 prepovedano prodavati tukaj ubito divjad v času lovskega počitka.

§ 5. Kar je v § 11. lovskega patenta od 28. febr. 1786 določeno glede ukrepov političnih oblastev zaradi pomanjšanja množine zemeljskim pridelkom škodljive divjadi, sme se izvrševati tudi v času lovskega počitka.

§ 6. Kdor §§ 2 in 3 prestopi, se kaznuje z globo od 5 do 25 goldinarjev, ki se more povišati do 200 goldinarjev, ako bi se po opetovanem ali velikem broji ubijane divjadi stanju divjadi znamenita škoda storila.

§ 7. Kdor 14 dni potem, ko nastopi lovski počitek, divjad, glede katere je v tem času lov prepovedan, v celem ali pa na kose razsekano ali tudi pripravljeno prodava, za prodajo okoli nosi, v gostilnicah, štacunah, na trgih ali kakor koli drugače za prodajo razloži ali ponuja, ali pa kdor mešetari pri prodavanji, ima

zraven tega, da se mu vzame divjad, platiti globo omenjeno v § 6.

Ona ista kazen velja za prodajo divjadi, ktera se sploh ne sme ubijati ali loviti, kakor tudi glede jaje in mladih od perjadi in za razdiranje gnjezd.

Ako se divjad ubije v izjemnih slučajih, omenjenih v § 5, ima se prodavec, ali pa kdor prodajo posreduje, izkazati s svedočbo političnega okrajnega oblaštva, da sme prodavati, ker bi ga drugače jednako zadela globa označena v prejšnjem §.

Kdor divjad, privoženo iz krajev, v katerih temu zakonu ni veljave, za časa prepovedanega lova (lovskega počitka) prodava, ima dokazati, da divjad ni ubita proti zakonu.

Brez tega dokaza veljajo tudi glede teh oseb določbe § 6.

§ 8. Globe, izrečene po navzočem zakonu in skupilo za živad, odvzeto v zmislu tega zakona, katero je dotično županstvo v javni dražbi prodalo, tečejo v siromašno zalogo one občine, v kateri se je prestoppek storil.

Ako se globa ne bi mogla izterjati od krivca, nastopi zapor, in sicer za vsakih 5 goldinarjev en dan zapora.

Preiskovanje in kaznovanje pristoji političnim okrajnim oblastvom.

§ 3.

Kdor to prepoved prestopi, kakor tudi, kdor po tem prestopku pridobljene tiče in jajca prodaja, naj se razen tega, da se mu vzame lovsko orodje, vjeti tiči, jajca in oziroma kar je zanje skupil, kaznuje z globo od 1 do 25 goldinarjev avst. velj. ali z zaporom od 12 ur do 5 dni. Šolski učenci se naj kaznujejo po šolskih disciplinarnih predpisih.

Vrh tega se odvzamejo lovsko orodje in vjeti tiči, kateri se pa naj, kar jih je še živih, precej izpustijo; globa in skupilo za odvzete reči pripadata v blagajno tiste občine, v kateri so se reči odvzele, oziroma v kateri se je obsodba izrekla.

§ 4.

Izvrševanje določeb tega zakona je del poljske in tržne policije (redarstva) in spada po § 24, št. 3 in 4 obč. reda od 2. maja 1864 znotraj občinske meje v domačo občinsko področje.

Župan (občinski predstojnik) napravi po § 54 obč. reda zoper osebe, ki po poprejšnem §. 3 globi pripedajo, kazensko razsodbo po obrazcu A.

Kazenska razsodba naj se stranki ali v spisku proti sprejemnem potrdilu vroči, ali pa ustno v navzočnosti dveh prič naznani v občinski pisarni. V tem slučaju naj priči na kazenski razsodbi potrdite, da se je, in dan, kterega se je naznanila.

§ 5.

Zoper to razsodbo občinskega ureda se sme v štirinajstih dneh, števisi od dneva, kterega se je razglasila, vložiti rekurz na politično okrajno oblastvo.

Zoper dve enaki razsodbi pa ni daljnega rekurza.

§ 6.

Učiteljem in katehetom ljudskih šol naj neposredno jim predpostavljena šolska oblast, roko-

delskim mojstrom pa župan posebno naroči, da morajo podučevati mladino, kako občeškodljivo in okrutno (neusmiljeno) je, mladiče jemati in gnezda razdirati, in da je prepovedano tiče loviti, ter kaki nasledki so, če se ta prepoved prelomi.

§ 7.

Okrajni odbori imajo dolžnost, čuvati nad tem in se prepričati, da občine njihovega okraja določbe tega zakona natanko spolnjujejo. Posebno imajo za to skrbeti, da župani ta zakon vsako leto v spomladi in v jeseni v svoji občini na novo oznanijo.

§ 8.

Ministru notranjih reči in ministru poljedelstva je naročeno, ta zakon izvršiti.

V Budimu, 10. decembra 1868.

Franc Jožef I. r.

Giskra I. r.

Potočki I. r.

Priloga A.

Razsodba.

Ker ..... let star, iz
 ..... v ..... ro-
 jen, oženjen (neoženjen), zdaj stanujoč v občini
 ..... priznava, ali: je dokazano po

pričanji zapriseženega občinskega sluga, poljskega
čuvaja, c. kr. žandarja ..... J. J.

..... ali je dokazano po pričanji dveh
prič ..... J. J.

v ..... da se je zakrivil prestopka
zakona od 10. dec. 1868, št. 6, dež. zakon §.....,

po katerem je prepovedan tičji lov, spoznava
župan občine .....

okraja ....., da se imenovani
..... za ta prestopki ima kaz-

novati z globo od ..... gold. avstr. velj. (z za-
porom ur, dni); tudi se mu odvzamejo vsi tiči itd.

in se morajo lovske priprave, postavljene na po-
sestvu ..... v.....

uničiti.

Občina .....

Pečat.

J. J.
župan.

Dodatek

V.

Zakon od 9. januarja 1882,

št. 10. dež. zak.,

veljaven za vojvodino Štajersko,

v zadevi iztrebljevanja in uničevanja prede-
nice, oseta, česmine in kozje črešnje.

Vsled predloga deželnega zbora Moje vojvodine Štajerske zaukazujem tako:

§ 1.

Predenico (*Cuscuta trifolii* Babingt) mora na vsakovrstnih njivah kakor tudi na travnikih (senokošah), pašah, mejah (zvratnikih, zarah) na robih cest, železniških nasipih in drugih zemljiščih, posestnik, oziroma užitkar ali zakupnik tega zemljišča uničevati. Ravno tako so vsi posestniki, oziroma užitkarji ali zakupniki dolžni, da z vsemi sposobnimi sredstvi oset (*Cirsium arvense* L.), česmino (*Berberis vulgaris* L) in kozje črešnje ali drako (*Rhamnus cathartica* L) na mejah in sploh do 100 metrov daleč od meje, kjer raste žito ali pšenica, uničijo.

§ 2.

Ako se na zemljiščih najdejo rastline v § 1 za uničenje zaznamovane, posebno pa predenica v cvetu ali ko dozoruje; dalje ako se oset najde v kupih ali čredoma črez celo polje in sicer v cvetu ali pa ko dozoruje; konečno ako se česmina na mejah ali sploh blizu žitnih polj najde, ima župan ukreniti, da se te škodljive rastline nemudoma odstranijo in v ta namen ima koj posest-

nikom, oziroma užitkarjem ali zakupnikom (oskrbnikom) naložiti, da v zmislu § 1 uničijo v primernem času te rastline, ker bi se drugače to na stroške posestnikov, užitkarjev ali zakupnikov dalo napraviti ter bi se še dalje oni, ki ne bi storili po nalogu, kaznovali z globo do 10 goldinarjev, katero se plača v blagajno za siromake iste občine, ali pa, ako ne bi zmogli globe, z zaporom do 48 ur.

§ 3.

Okrajna politična oblastva morajo paziti, da izpolnjujejo občine njihovega okraja natanko določbe tega zakona.

§ 4.

Kazenska razsodba mora se dostaviti stranki pismeno, in ta ima potrditi sprejem s podpisom prejemnega lista, ali pa se jej razglasi ustno v občinski pisarni pred dvema pričama. V zadnjem slučaju imata priči (svedoka) na pismeni razsodbi potrditi, da se je, in katerega dne se je kazen krivcu naznanila.

§ 5.

Proti kazenski razsodbi županovej sme se pritožiti na politična oblastva in sicer pismeno ali ustno pri županu v 14. dnevih, odkar se je kazenska razsodba stranki ustno ali pismeno razglasila.

Proti dvema jednako glasečima razsodbama ni daljne pritožbe.

§ 6.

Izvršitev tega zakona naročuje se ministru
za kmetijstvo in za notranje zadeve.

V Beču, dne 9. januarja 1882.

Franc Jožef l. r.

Taaffe l. r.

Falkenhayn l. r.

Dodatek

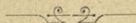
VI.

Zakon od 3. decembra 1863,

št. 105 drž. zak.

glede urejevanja domovinstva,

veljaven za Češko, Dalmacijo, Galicijo s Krakovskim, Avstrijo pod in nad Anižo, Saleburško, Štajersko, Koroško, Kranjsko in Bukovino, Moravsko, Šlezko, Tirolsko, Predarlško, Goriško in Gradiško, Istro in mesto Trst z obmestjem tržaškim.

V izvedenje člena II. zakona od 5. marca 1862 (št. 18 drž. zak.) določujem zastran urejenja domovinskih razmer v kraljestvih in deželah, v katerih velja ta zakon, s privoljenjem obeh zbornic državnega zbora tako:

Po § 11 g. državnega temeljnega zakona od 21. decembra 1867, št. 141 drž. zak. spada zakonodajstvo glede državljanstva in domovinstva v področje državnega zbora.

I. oddelek.

Splošne določbe.

§ 1.

Domovinska pravica v kateri občini daje pravico, v nji mirno (nemoteno) prebivati in če bi obubožal, do preskrbljenja.

Pravico, mirno bivati v občini, imajo občani (t. j. domačinci, občinski deležniki) meščani in tržani, častni meščani, častni tržani in častni občani (§ 8 obč. reda stran 5.).

Vsak državljan sme v vsakem kraju države se vzdrževati in bivati; zemljišča vsake vrste pridobivati in glede njih prosto razpolagati, kakor tudi pod zakonitimi pogoji vsako obrtno stroko izvrševati (člen 6. drž. tem. zakona od 21. dec. 1867, št. 142 drž. zak.)

Nastop obrti ni zavisen od sprejema v zvezo one občine, v kateri se hoče obrtnija opravljati. (§ 7. obrt. reda od 20. dec. 1859, št. 227 drž. zak.).

Glede tujcev glej § 10. obč. reda stran 6.

Glede preskrbljevanja ubogih glej IV. oddelek tega zakona, in zakon od 12. marca 1873, št. 19 dež. zak. (Dodatek VII.)

§ 2.

Samo državljani morejo zadobiti domovinsko pravico v kaki občini.

Vsak državljan ima naj domovinstvo v kateri občini. Domovinstvo pa more imeti samo v eni občini.

Za vse, ki so domačinci v katerem v državnem zboru zastopanem kraljestvu ali deželi, obstoji občno avstrijsko državljanstvo. Zakon določuje, pod katerimi pogoji se avstrijsko državljanstvo pridobi, in zgubi. (Člen 1. drž. tem. zakona od 21. dec. 1867, št. 142 drž. zak.).

Na izločenih grajščinah ne nastane domovinska pravica. (§ 45 tega zakona.)

Grajščine, izločene iz občinske zveze obstojijo samo v Bukovini. Deželni zakon za Bukovino od 14. novembra 1863.

Kdor ni avstrijski državljan, ne more zahtevati, da bi se kot brezdomovinec odkazal v zmyslu § 18. kateri občini; kajti kakor domovinsko pravico more samo pridobiti, kdor ima avstrijsko državljanstvo, tako je avstrijsko državljanstvo tudi pogoj takemu odkazanju brezdomovincev. Upr. sod. 22. maja 1889, št. 1902.

V slučaju, če se podeljuje domovinstvo in državljanstvo človeku, imajočemu domovinstvo v deželah ogrske krone velja v popolnem obsegu načelo, da se samo avstrijskemu državljanu more podeliti domovinska pravica v kaki občini avstrijskih koronovin. Državljanstvo, potrebno za sprejem inozemca v občinsko zvezo kake avstrijske občine, sme se pa ogrskim državljanom podeliti samo proti temu, da poprej dokažejo, da so dosegli izpust iz ogrskega državljanstva. Ta izpust in pa dotično potrebno listino pa dobe samo od kralj. ogrskega ministerstva notranjih zadev. — Izpustna listina izroči se pa ogrskemu državljanu, kateri prosi za njo, za to,

da bi dobil avstrijsko državljanstvo, samo tedaj, če prosilec dokaže, da se mu je podelitev avstrijskega državljanstva in sprejem v občinsko zvezo kake avstrijske občine obljubil. —

Ravno tako pa zahteva tudi ogrska vlada v slučaju sprejema avstrijskega državljanstva v ogrsko državljanstvo izpust iz avstrijskega državljanstva. V takih slučajih se toraj naj ravna po propisih tuur. ukaza od 5. sept. 1868, št. 4131, in imajo okrajna glavarstva, oziroma deželna oblastva samo izreči, da izpustu prosilca iz avstrijskega državljanstva ne stoji nasproti nikaka zavira. (Ukaz min. notr. zad. od 7. dec. 1870, št. 15115 in od 10. jan. 1871, št. 18824.)

Postopanje pri podelitvi državljanstva je sledeče:

1. Da se komu podeli državljanstvo v zmislu §. 30 obč. drž. zak., je dobro npravno obnašanje in zadostna zmožnost se preživeti, neobhodno potrebno. Izkaz kakega potrebnega premoženja, ki bi zadostovalo za vzdrževanje obitelji, je sicer zelo umesten, na vsak način potreben pa ni.

V dokaz npravnega obnašanja in zmožnosti, se preživeti, ne zadostuje spričevalo gospodarja, mojstra, tovarnarja, pri katerem je prosilec v službi, ampak to spričevalo mora občina in oblastvo potrditi.

2. Za državljanstvo se sicer prosi pri političnih oblastvih prve stopinje, katere morajo ukreniti potrebne poizvedbe, dovoljenje samo za sprejem prosilca za avstrijskega državljanstva pa da le politično deželno oblastvo. (Min. nar. od 27. okt. 1859). Konečno obstoji

3. svečanost pri sprejemu za državljanstva v tem, da se nov državljan, brez ozira ali je plemenitega stanu ali ne, pokliče k dotičnemu političnemu oblastvu, da se mu tamkaj jasno razloži pomen podeljene dobrote in z državljanstvom zvezanih prednosti, zagotovi enaka bramba, kakor domačincem, se opomni na sedajne dolžnosti kot pravega državljanstva, in se od njega zahteva, da obljubi njih natanko spolnjevanje s prisego podložnih po priloženem obrazcu; o vsem tem pa se mora sestaviti poseben zapisnik, katerega mora podpisati novi državljan in se mu o tem mora izročiti posebno potrdilo.

P r i s e g a :

Jaz prisegam pri Bogu vsegamogočnem in obljubujem pri moji časti in zvestobi, da bodem od zdaj naprej kot podložnik prevzvišenemu vladarju in gospodu Francu Jožefu I., cesarju Avstrijskemu kot mojemu zakonitemu deželnemu gospodarju in po njem njegovim, iz njegove krvi in roda izhajajočim dedičem zvest, poslušen, in hočem biti in bodem si svest, da se imam po obstoječih zakonih natanko ravnati in razven tega točno izpolnjevati vse dolžnosti zvestega c. kr. avstrijskega podložnika. (Dekr. dvorn. pis. od 30. jan. 1824, št. 2696 (Peitl. zb. zak. zvez. 52).)

Maloletni zadobe državljanstvo po svojih zastopnikih. Od prisege podložnika pa se sme dispencirati, ali pa s prisego čakati, dokler maloletni doseže potrebno starost. (Dv. dekr. od 31. marca 1831, št. 7357).

Pri inozemkah ni treba, da bi storile prisego podložnika. (Dv. dekr. od 30. avg. 1824).

Razven tega je kot pogoj za podeljenje avstrijskega državljanstva potrebno, da dotičnemu kaka tuzemska občina zagotovi, da ga sprejme v občinsko zvezo. (Min. nar. od 19. dec. 1851, št. 26508, in 30. avg. 1850, št. 18515).

Treba je tudi, da se zadobi gotovost, kako se je prosilec obnašal v političnem oziru. Nikdar se ne sme avstrijsko državljanstvo inozemcu podeliti, in priporočati, naj bi se mu podelilo, dokler se ni o njegovem obnašanju v političnem oziru popolnoma natanko poizvedelo in dokazalo, da se v tem oziru sme biti ž njim zadovoljno. (Min. nar. od 31. jul. 1851, št. 3876).

§ 3.

Domovinska pravica se razprostira na ves občinski okoliš.

Če se toraj zedini ena občina z drugo v eno samo občino, ali če se občina razširi s tem, da se ji vdruži kos druge občine, razširja se domovinska pravica, ki je komu pristojala popred samo

v enem delu tako povečane občine, sama po sebi na ves okoliš te povečane občine.

O združevanju selskih občin glej § 2 obč. r., str. 1.

§ 4.

Kedar se občina razdruži v dve občini ali v več občin, ali kedar se kos občine vdruži drugi občini, morajo se tisti, ki imajo v ti občini domovinsko pravico, in pa vsi oni ljudje, katerih domovinstvo se ravna po njihovi domovinski pravici kot domačinci odkazati tisti občini, ktera je v posesti tistega ozemlja, kjer so oni ob razdružbi, oziroma ob vdružbi stanovali, ali, če ne bi ob tem časi več v občini prebivali, kjer so pred svojim odhodom iz nje poslednjič stanovali.

Ako bi se nekteri po teh določbah ne mogli odkazati nikamor, naj se odkažejo po tistem stanovališči, ktero je poslednjič imel v občini oni, po komur se ravna njih domovinska pravica.

Ljudje, pri katerih glede njih domovinske pravice tudi tega ravnala ni, naj politično oblastvo odkaže eni ali drugi dotičnih občin, ako se one same med sabo ne dogovoré.

O razdruževanju selske občine glej § 3 obč. reda, stran 2.

II. oddelek.

Kako se domovinska pravica ustanavlja, spreminja in izgublja.

§ 5.

Domovinska pravica se ustanavlja:

1. Po rojstvu (§ 6);

2. po omožitvi (§ 7);

3. po sprejetju v domovinsko zvezo (§§. 8—9);

4. po zadobljeni javni službi (§ 10);

Nastop kakega obrta ne spreminja nič na domovinski pravici (§ 7. obrt. reda od 20. dec. 1859, št. 227 drž. zak.)

§ 6.

Zakonski otroci dobivajo domovinsko pravico v tisti občini, v kateri ima oče v času njih rojstva domovinsko pravico ali, če bi bil pred umrl, v kateri je imel ob času svoje smrti domovinsko pravico.

Nezakonski otroci imajo domovinsko pravico v tisti občini, v kateri je imela njih mati ob času poroda domovinsko pravico.

Pozakonjeni (legitimirani) otroci, če niso samopravni, dobijo domovinsko pravico v tisti občini, v kateri jo ima njih oče takrat, ko se pozakonijo.

S tem, da se kedo posinovi (vzame za svojega otroka), ali pa prevzame v rejo, se domovinska pravica ne ustanovi.

O zakonskem in nezakonskem rojstvu, o legitimaciji nezakonskih otrok, o posinovljenju in pohčerenju (adoptija) in prevzetju otroka v rejo (oskrbo) glej §§. 137 do 186 obč. drž. zak.

§ 7.

Ženska dobi po omožitvi domovinsko pravico v občini, v kateri jo ima nje zakonski mož.

Inozemka dobi z omožitvo z Avstrijancem avstrijsko državljanstvo. (Dv. dekr. od 23. febr. 1833).

Glej § 11 tega zakona, str. 154.

§ 8.

Domovinska pravica se zadobiva po izrečnem sprejetju v domovinsko zvezo.

Prošnje za tako sprejetje rešuje edino občina in zoper njen sklep ni se moči nikamor pritožiti.

Sprejetje v domovinsko zvezo pa se ne sme niti omejiti samo na nek določen čas, niti zgoditi pod kakimi pogoji, kateri bi kratili zakonite nasledke domovinske pravice.

Vsaka taka omejitev ali vsak tak pogoj je neveljaven in se smatra tako, kakor da ni pristavljen.

Zoper sklep, s katerim se kedo sprejme v občinsko zvezo, ni dovoljen meritoričen rekurz, ravno tako kakor zoper sklep, s katerim so se imenovali častni meščani (tržani, občani). Upr. sod. 4. jul. 1889, št. 2426.

§ 9.

Za to, da se določi kaka pristojbina za izrečni sprejem v domovinsko zvezo, kakor tudi za to, da se takšna pristojbina, kjer bi že bila, poviša, treba je deželnega zakona.

Pristojbina teče v občinsko blagajno.

Zakon od 24. avg. 1882, št. 35 dež. zak. določuje:

§ 1.

Vsaki občini dano je na prosto voljo, da za izrečni sprejem v domovinsko zvezo sklene in pobira pristojbino do 40 gold.

§ 3.

Za pobiranje višjih doklad treba je pa dovoljenja deželnega zbora.

§ 10.

Stalno nameščeni dvorni, državni, deželni uradniki in uradniki javnih zalog (fondov), duhovni in javni učitelji dobivajo z nastopom svoje službe domovinsko pravico v tisti občini, v kateri jim je odkazano stalno uradno bivališče.

Zaprisežen konceptni praktikant dobi domovinsko pravico v oni občini, kamor mu je odkazano iti za redno službovanje. Upr. sod. 24. jan. 1889, št. 215.

Politični konceptni praktikanti štejejo se od dneva, ko so kot taki službeno prisego storili, med stalno nameščene uradnike. Upr. sod. 24. jan. 1889, št. 216.

Notarji se ne morejo smatrati za uradnike v zmislu § 10 dom. zak. (Odl. min. notr. zadev od 14. okt. 1883, št. 14604).

§ 11.

Če se spreminja domovinstvo, gre žena zakonska, ako ni sodno ločena, glede domovinstva za možem in ostaja ji tudi kot vdovi domovinska pravica v tisti občini, ktere domačinec je mož bil ob svoji smrti.

Sodno ločene ali pa razdružene žene obdržujejo domovinsko pravico, katero so imele ob času sodne ločitve ali razdružbe.

Če se izreče, da je zakon neveljaven, prihaja ženska, ki je bila v tem zakonu, nazaj v tiste domovinske razmere, v katerih je bivala do možitve.

§ 12.

Če se spreminja domovinska pravica starišev, gredo zastran taiste zakonski in pozakonjeni

otroci za očetom, nezakonski pa za materjo, ako niso samopravni.

Otrokom pa, kateri so samopravni, ostaja domovinska pravica v tisti občini, v kateri so jo imeli ob času, ko so postali samopravni.

Nezakonski otroci, ki se ob omožitvi svoje matere ne pozakonijo, obdržujejo, četudi ob času te omožitve niso samopravni, domovinsko pravico, katero so imeli do takrat.

§ 13.

Smrt zakonskega očeta ali nezakonske matere ne spreminja domovinske pravice otrok v ničemur.

§ 14.

Vojaške osebe se zastran domovinske pravice, ktera jim gre ta čas, ko stopijo v vojaško službo, in po njih odstopu iz taiste, presoajo po pričujočem zakonu.

§ 15.

Kdor zgubi državljanstvo, zgubi s tem svojo domovinsko pravico.

§ 16.

Ako bi se prigodilo, da bi se kdo, ki je izgubil državljanstvo, vsled državnih pogodb moral zopet prevzeti, ali če bi se povrnil v avstrijansko državo z namenom, da v nji ostane, in se ne dá doseči, da bi ga prevzela ktera druga država, tedaj stopi nazaj v domovinsko pravico, katero je imel, predno je izgubil državljanstvo.

§ 17.

Domovinska pravica v eni občini neha brž, kakor se zadobi domovinska pravica v kaki drugi občini.

Če bi se kdo hotel odreči domovinski pravici, je to brez moči dotle, dokler ni drugej zadobil domovinske pravice.

III. oddelek.

Kako gre ravnati z brezdomovinci.

§ 18.

Brezdomovinci, t. j. osebe, katerih domovinska pravica se začasno ne dá izkazati, odkazujejo se po določbah sledečih paragrafov neki občini, v kateri naj se ž njimi dotle ravná kakor z domačinci, dokler se poizve, kje da jim gre domovinska pravica, ali dokler drugej ne zadobé domovinstva.

Kdor ni avstrijski državlján, ne more zahtevati, da bi se kot brezdomovinec odkazal v zmyslu § 18, kateri občini, kajti kakor domovinsko pravico more samo pridobiti, kdor ima avstrijsko državljanstvo, tako je avstrijsko državljanstvo tudi pogoj takemu odkazanju brezdomovincev. Upr. sod. 22. maja 1889, št. 1902.

§ 19.

Brezdomovince je po sledečem redu odkazovati:

1. tisti občini, v kateri so bili tačas, ko so jih vzeli k vojakom, ali ko so kot prostovoljci stopili v vojaško službo;

Glej §§ 46 in 47 tega zakona.

2. tisti občini, v kateri so, predno je nastalo vprašanje zastran njih domovinske pravice, najdalje, vsaj pa pol leta neprenehoma, ali če bi bili enaki čas v dveh ali več občinah živel, v kateri so poslednjič prebivali ne prisiljeno;

3. tisti občini, v kateri so se rodili; ali pri najdencih, v kateri so bili najdeni; ali če se pri kakem človeku, ki uživa ali je užival preskrbljevanje v kakem javnem najdeniškem zavodu ne vé, kje se je rodil ali kje je najden bil, tisti občini, v kateri je ta zavod;

Odkazanje brezdomovincev, ki so, ali so bili v oskrbi kakega najdeniškega zavoda, tisti občini, v kateri se ta zavod nahaja, se ima zgoditi samo v slučajih, če ni znan kraj, kjer se je dotična oseba rodila ali našla. (Ukaz min. notr. zad. od 30. jun. 1867, št. 9886).

4. tisti občini, v kateri se kdo nahaja takrat, ko je nastalo vprašanje zastran njegove domovinske pravice.

Glej §§ 46 in 47 tega zakona.

§ 20.

Zakonska žena kacega brezdomovinceva naj se odkaže tisti občini, kateri se odkaže nje mož, pa le, če živi z njim vkup.

Nasprotno se pa žena kacega brezdomovinceva, ki ne živi z možem vkup, kakor tudi vdova takošnega naj odkaže po določbah §. 19, če ni že kje zadobila domovinske pravice.

§ 21.

Nesamopravni otroci brezdomovincev naj se odkažejo v tisto občino, v katero se odkaže njih

oče, ali pri nezakonskih in pa tudi pri tacih zakonskih otrocih, katerim je oče umrl, njih mati, pa le, če živé vkup z očetom in oziroma z materjo.

Otroci brezdomovincev, kateri so že samopravni, ali kateri, če tudi niso samopravni, s svojim očetom in oziroma s svojo materjo vkup ne živé, kakor tudi, ki nimajo več ne očeta ne matere, naj se, ako niso že kje domovinstva dosegli, odkažejo po določbah §. 19.

IV. oddelek.

O dolžnosti občine za preskrbljevanje ubogih.

§ 22.

Navzoči zakon ne spreminja nič glede uredb in dolžnosti obstoječih siromašnih in dobrodelnih zavodov in ustanov.

V kolikor bi preskrbljevanje siromakov v občini presegalo dolžnosti in sredstva teh zavodov in ustanov, mora občina svoje domačince, če obubožajo, podpirati.

Deželnemu zakonodavstvu je na prosto voljo dano, da ukrene take naredbe, s katerimi se občinam polajšuje vsled zakona pripadajoča dolžnost, preskrbljevati uboge.

Ubožne zadeve in skrb za občinske dobrotne zavode spadajo v domače občinsko področje (§ 24, št. 8 obč. reda, stran 19).

Zavodi za preskrbljenje ubogih in za dobrodelne namene, ki se zalagajo iz okrajnega imetka, spadajo kot

okrajni zavodi v področje okrajnih zastopov (§ 49. zak. od 14. jun. 1866, št. 19 dež. zak.)

Vsaka zakonito priznana cerkev in verska družba obdrži posest in užitek svojih, za dobrodelne namene odmenjenih zavodov, ustanov in zalog, je pa, kakor vsaka družba, podvržena občim državnim zakonom (člen 15. drž. tem. zak. od 21. dec. 1867, št. 142 drž. zak.).

§ 23.

Ta dolžnost pa veže občino tudi le toliko, kolikor ni tretje osebe dolžne po civilnem pravu ali po drugih zakonih, preskrbeti ubožca.

Če so te osebe zmožne, da izpolnijo svojo dolžnost, naj se, če se branijo njo izpolniti, primorajo po zakonitem potu; med tem pa mora občina prevzeti preskrbljenje siromaka, pod pridržkom pravice, da povračilo stroškov zahteva od tistega, čegar dolžnost je, te stroške trpeti.

Po civilnem pravu mora dajati potreben žitek: zakonski mož, ženi (§§ 91 in 117 obč. drž. zak.) stariši ter ded in babica zakonskim otrokom in vnukom (§§ 139, 141—143, 150, 221 drž. zak.), stariši nezakonskim otrokom (§§ 166—171 obč. drž. zak.), otroci in vnuki starišem ter dedu in babici (§ 154 obč. drž. zak.) vsinovniki vsinovljencem. (§ 183 obč. drž. zak.).

V kolikej meri so dolžni gospodarji zbolelim poslom dajati postrežbo, glej družinski red za Štajersko od dne 17. febr. 1885 št. 8 dež. zak.

Po obrtnijskem redu od 20. dec. 1859, št. 227 drž. zak. (§ 94) ima učenec, živeč v gospodarjevi družini, če zbolí, pravico zahtevati ravno tako pomoč, kakoršno ima dajati gospodar svojim poslom. Če je pri večjih obrtnih podvzetjih z ozirom na veliko število delavcev, ali na naravo njih dela treba posebne skrbi za pomoč za slučaje, da ponesrečijo ali zbolé, je podjetnik dolžen, da, ali s prispevki delavcev ustanovi za to posebno podporno blagajno, ali da pristopi taki vže obstoječi blagajni

(§ 85). Tudi imajo (obratnijske) bratovščine dolžnost, da ustanove in nadzorujejo zavode za podporo udov in vdruženecv v slučaju, da zbole ali pridejo drugače v nadlogo. (§ 114 *d*).

Po občnem gorskem zakonu od 23. maja 1854, št. 146 drž. zak. (§ 214) so dolžni posestniki rudnikov, pri katerih ni po zakonu urejene bratovščinske blagajne, da dajo obolelim ali ponesrečenim delavcem vsaj tako pomoč, kakoršno morajo po občnih zakonih gospodarji dati svojim poslom.

§ 24.

Občina je dolžna preskrbljevati uboge samo toliko, da njim daje potrebno hrano in pa postrežbo, če zbolé.

Pri otrokih obsega preskrbljevanje ubogih tudi skrb za njihovo odgojo.

Pod izrejo je razumeti hrana, obleka, stanovanje in druge potrebe ter potrebni poduk (§ 672 obč. drž. zak.).

§ 25.

Kako naj bodo ubogi preskrbljevani, to določuje občina, držéča se danih zakonov.

Siromak nima pravice, da bi določeval sam, kako naj bi se podpiral.

Glej § 32 obč. r., str. 26., in zakon od 12. marca 1873, št. 19 dež. zak., (§§ 8. in daljni).

§ 26.

Dolžnost preskrbljevanja ubogih nastopi pa za občino tudi samo toliko, kolikor si ubožec sam s svojimi močmi ne more zadobiti potrebnega žitka.

Dela zmožne osebe, ki prosijo za preskrbljenje ubogih, naj se, če ni drugače, siloma primorajo k primernemu delu.

Glej zakon od 31. jan. 1867, št. 10 dež. zak. glede ustanovitve deželne posilne delalnice.

§ 27.

Preskrbljevanje oseb, ki so se po § 19 pod 1 odkazale, morajo, če obubožajo, prevzeti vse občine tistega nabornega okoliša, kateremu so se te osebe na korist vštrevale.

Občinam gre iz deželnih dohodkov povračilo stroškov za preskrbljevanje taciuh ubožnih ljudi, ki so jim bili po §. 19 pod 3 za to odkazani, ker so se narodili v javni porodilnici, stoječi v občinskem ozemlju.

§ 28.

Občina ne sme tudi unanjim siromakom odreči potrebne podpore, katero hipoma potrebujejo, toda pridržano ji je povračilo, katero sme po svoji izbiri zahtevati, ali od občine, v kateri ima siromak domovinstvo, ali pa od tistih, ki so po civilnem pravu ali po družih zakonih za povračilo obvezani.

Glej opombe k § 23 tega zakona str. 159.

Glej opazko k § 23 zgoraj str. 159 in zakon od 12. marca 1873, št. 19 dež. zak. (§§ 18 in sledeče, dodatek VII.).

§ 29.

Pod enakim pridržkom ima občina dolžnost, tujim siromakom, ki v njenem okoliši zbolé, da-

jati dotle postrežbo, dokler se ne morejo brez škode za njihovo ali družih zdravje izpustiti iz postrežbe.

§ 30.

Občina, v kateri je bolnik, naj njegovi domači občini, če je znana, ali če se brez znatne težave dá poizvedeti s tem, da se precej začne popraševanje zastran nje, brez odloga to naznani in je, če bi se to zakesnilo, odgovorna za vso škodo, ktera bi iz tega nastopila.

§ 31.

Ta zakon se ne dotika državnih pogodeb, obstoječih zastran postrežbe zbolelih, in zastran pogreba umrlih tujcev.

V. oddelek.

O domovnicah (domovinskih listih).

§ 32.

Domovnica (domovinski list) je listina, ktera potrjuje, da ima oseba, katerej se daje, domovinsko pravico v občini.

§ 33.

Domovnice izdaje domača občina po obrazcu, priloženem temu zakonu.

Na domovnico je treba pritisniti občinski pečat.

Za izdanje ne sme občina jemati nikake pristojbine.

Kolek za domovnice je:

- a) 15 novč. za posle, pomagače in učence, težake in sploh za osebe, ki žive od zaslužka, kateri ne presega navadne dneve.
- b) 50 novč. za druge osebe. (Naredba od 17. jul. 1857, št. 133 drž. zak.).

§ 34.

Kdor ima domovinsko pravico, temu se domovnica ne sme odreči.

Glej 42 tega zakona (stran 166).

§ 35.

Domovnica je neveljavna, če more občina dokazati, da je prejemnik domovnice imel takrat, ko se mu je izdala, v kateri drugi občini domovinsko pravico.

Domovnice ne veljajo za potne liste. (Min. nar. od 17. jul. 1857, št. 133 drž. zak.).

VI. oddelek.

O pristojnosti (oblasti) in o postopanju v domovinskih zadevah.

§ 36.

Obravnava in odločba v zadevah, ki se tičejo domovinske pravice, gredo pod oblast političnih oblastev, izvzemši v tem zakonu imenovane slučaje.

Glej razsodbo upr. sod. od 21. febr. 1889, št. 720 pri § 41.

§ 37.

Če nastanejo pri teh zadevah prepirna vprašanja civilnega prava, n. pr. glede zakonskega ali nezakonskega rojstva, razsoja o teh vprašanjih sodišče.

§ 38.

Pred sodišče gredo tudi tisti zahtevki povračila, ki jih občine stavijo zastran stroškov za oskrbo proti osebam, katerim nalaga civilno pravo dolžnost preskrbljevanja.

Glej zakon od 12. marca 1873, št. 19 dež. zak. (§§ 57 in 58, dodatek VII.).

§ 39.

O zahtevkih povračila, ktere stavi občina zastran stroškov za oskrbo proti osebam, ki niso po civilnem pravu, ampak po drugih zakonih k temu obvezane, ali pa proti kaki občini, razsojuje se po političnem potu. Celo v slučaju §. 38. mora najpred politično oblastvo določiti znesek izdanih stroškov za oskrbo in se zastran tega v pravdi ne more nič dalje obravnavati.

Konečna odločba o zahtevkih, ki jih stavijo občine zoper katero v državnem zboru zastopano kraljestvo in deželo, pristoji državnemu sodišču, če ti zahtevki niso sposobni, da bi se dognali potom redne pravde. (Člen 3., a) drž. tem. zakona od 21. dec. 1867, št. 143 drž. zak.).

Osnovo državnega sodišča in postopanje pred njim urejuje pa zakon od 18. aprila 1869, št. 44 drž. zak.

Glej razsodbo upr. sod. od 21. febr. 1889, št. 720 pri § 41.

§ 40.

Politično okrajno oblastvo sme, kedar je, bodisi na prošnjo kake stranke ali občine, bodisi uradno, treba razrešiti vprašanje glede pristojnega domovinstva, to vprašanje samo tedaj razsoditi, če se z razsodbo izreče kaka občina njegovega okraja za domovno občino.

Če bi pa to oblastvo menilo, da tisti, za čegar domovinstvo se gre, ima domovinsko pravico v občini, ktera leži v upravnem okoliši drugega političnega okrajnega oblastva, naj se ono obrne na to oblastvo. Če se oblastvi zedinite v svoji razsodbi, naj rešite to zadevo v porazumljenju med seboj.

Če se pa med saboj ne bi mogle sporazumeti, mora se vsa obravnava predložiti višjemu političnemu deželnemu oblastvu (namestništvu), ktero jo razsodi, če ste mu obe oblastvi podrejeni; če bi pa eno teh okrajnih oblastev spadalo k upravnemu okoliši ktereга drugega deželnega namestništva, treba je se sporazumeti s tem namestništvom.

Če se obe deželni namestništvi v razsodbi zedinite, bode se ta razsodba izdala; ako se pa ne zedinite, predloži se zadeva državnemu ministerstvu v odločbo.

Na mesto državnega ministerstva stopilo je c. kr. ministerstvo notranjih zadev.

Glej razsodbo upr. sod. od 21. febr. 1889, št. 720 pri § 41.

§ 41.

Zoper odločbe, katere je v zadevah tega oddelka izreklo politično okrajno oblastvo, dopuščena je pot pritožbe na politično deželno oblastvo.

Zoper dve se enako glaseči razsodbi ni dopuščena pritožba na državno ministerstvo.

Glej opazko pri § 40. tega zakona.

Določba § 41, da zoper dve enaki določbi okrajnega in deželnega oblastva ministerijalni rekurz ni dopuščen, velja samo o odločbah, ki so se izdale v zadevah, o katerih govori VI. oddelek tega zakona. To so pa samo zadeve, ki se tičejo domovinske pravice (§§ 36, 40 in in 42) ter povračila stroškov za oskrbo (§§ 39 in 43.). Upr. sod. 21. febr. 1889, št. 720.

§ 42.

Če se občina brani, komu domovnico dati (§ 34), sme se ta, ako meni, da se mu s tem krivica godi, obrniti na politično okrajno oblastvo, katero bo, če je s pravnoveljavno razsodbo dognano, da pritožniku domovinska pravica v tisti občini gre, primoralo občino, da izda domovnico.

Glej razsodbo upr. sod. od 21. febr. 1889, št. 720 pri § 41.

§ 43.

Nobena občina ne sme, pod odgovornostjo za vso škodo in vse stroške, človeka, čegar domovje je neznan, dvomljivo ali prepirno, predno se mu domovinska pravica po določbah tega zakona za vselej ne določi, v kako drugo občino odgnati, ali, če bi se to bilo vendar le zgodilo, ga tje nazaj odgnati.

Če se je pa občina brez vzroka branila, človeka prevzeti, pa se pozneje razsodi, da je bila dolžna, prevzeti ga, mora ona povrniti vse stroške, ki so nastali vsled takega upiranja.

O dolžnosti povrnitve, kakor tudi o znesku, ki je povrniti, odločujejo politična oblastva.

Zakon od 27. jul. 1871, št. 88 drž. zak. o odgonu določuje:

§ 1. Odgon iz določenega kraja ali okoliša in odkazanje v domovinsko občino, ali pri osebah, katere nimajo domovinske pravice v deželah, za katera velja ta zakon, čez meje teh, sme se iz policijskih ozirov ukreniti samo zoper naslednje osebe:

- a) zoper vlačugarje in druge delomrzne osebe, ki nadlegujejo javno milodarnost,
- b) zoper osebe, ki so brez izkaza in namena, ter ne morejo dokazati, odkod imajo dohodke, ali da imajo obrt,
- c) zoper javne nečistnice, ki uradnemu povelju, naj odpotujejo, ne ubogajo.
- d) zoper kaznence, prišedše iz ječe in iz prisilne delalnice, če so nevarni osebi ali lastnini.

Pri opetovanem odgonu smeti je izreči prepoved, se vrniti.

§ 2. Policijska odprava iz enega ali večih krajev s prepovedjo, se tjekaj kedaj opet ali v določenem času vrniti, sme se vršiti samo zoper osebe, imenovane v § 1., in po določbah tega zakona.

Ima se pa izvršiti tedaj, če so te osebe javnemu interesu, v čegar obran je odprava namenjena (§ 1.), nevarne glavno le onega kraja, iz katerega se hočejo odpraviti.

Odgon ali odprava kake osebe iz njene domovinske občine — ni dovoljen.

Če zadobi odgnana oseba domovinstvo v kakem kraju, stopi odgon iz tega kraja ob svojo moč.

Izven tega se smejo osebe, ki v deželah, za katera velja ta zakon, nimajo domovinstva, in se pokaže, da

je njihovo vzdrževanje tamkaj iz ozirov javnega reda in varnosti nedopustno, odpraviti iz vseh dežel, za katere velja ta zakon, ali iz določenih delov teh dežel.

Slučaje, v katerih se ima na izgnanje iz dežele ali na odpravo spoznati kot kazen, ali poostrenje kazni, določuje kazenski zakon.

Občinam po občinskih zakonih pristoječe pravice, izrekati izgnanje, se ta zakon ne dotika.

§ 5. Rzsodbe na odgon ali odpravo izrekati, so so poklicana kot odgonska oblastva

a) policijska ravnateljstva, in njih izpostavljeni organi; kjer pa takih, ni pa

b) tista državna in komunalna oblastva, katerim so izročeni politični uradni posli prve stopinje.

Izvršiti odgon imajo one občine, ki so postavljene za odgonske postaje.

§ 8. Če misli kako županstvo, da je vzrok za odgon ali odpravo kake v ozemlju občine se vzdržavajoče osebe, mora o vzroku za to, o osebnih razmerah ustavljene osebe, kakor tudi o njenem zagovarjanju glede nji očitanih okolnosti sestaviti zapisnik (konstitut), osebo, če treba, začasno pripreti, in če ni samo opravičeno, rzsodbo izreči, zapisnik s prilogami vred poslati najdalje v 24. urah, od trenutka, ko se je oseba prijela ali priprla, odgonskemu oblastvu v rzsodbo.

Če spozna odgonsko oblastvo, da je treba daljnega poizvedovanja, mora začasno spoznati o priprtju prijete osebe najdalje v 24. urah. Če se prijeta oseba odpusti na proste noge, se naj ravna ž njo po prepisih §§. 28, 29 in 43 dom. zak. od 3. dec. 1863, št. 105 drž. zak.

V slučajih § 1. lit. d. mora uprava kaznilnice ali posilne delalnice pravočasno obvestiti odgonsko oblastvo, da izreče rzsodbo, predno je potekla doba detencije (pridrzanja).

§ 14. Stroški za oskrbo, narasli od trenutka, ko se je prijela kaka oseba zaradi ukrepa odгона, po do tedaj, ko se je izrekla rzsodba in stroški za oskrbo prijetih oseb, zoper katere se odgonska rzsodba ni izrekla, spadajo k stroškom za krajno redarstvo.

Stroške za odgonske prostore, za njih pohištvo, kurjavo in svečavo, in za njih vzdrževanje, potem za nadzorovanje odgnancev in opravljanje odgonskih poslov, trpi odgonska postajska občina.

Z deželnim zakonom pa se sme določiti, če in v kolikej meri se naj ti potroški vrnejo iz konkurenčnega, okrajnega ali deželnega imetka.

§ 15. Vse ostale odgonske stroške, posebno za zdravniško preiskovanje, oskrbo, snaženje in obleko odgnancev, potem za njih transport in spremstvo, kakor tudi za morebitno potrebno podporo oseb, ki imajo prisilni popotni list, če se take osebe v posameznih deželah najdejo, trpijo deželne zaloge teh dežel.

Ti stroški se morajo za odgnance, ki imajo domovinstvo v drugih deželah, ali ki so se po določbah domovinskega zakona tjekaj odkazali, od deželnih fondov teh dežel povrniti; zarad tega se morajo zavoljo zahtevanja povrnitve vse okolnosti glede določbe domovinstva natančno pozvedeti.

Uspeh teh pozvedb se mora dotičnemu deželnemu odboru naznaniti.

Plačila zmožni odgnanci morajo za nje izdane odgonske stroške deželni zalogi njihove domačije povrniti v tolikej meri, kot so se izdali v zmislu tega §.

§ 18. Vsaka občina je odgovorna za tiste stroške, ki so nastali zarad zanemarjenja njej glede odgonstva po zakonu naloženih dolžnosti.

Stroške, nastale vsled zopetnega priganja ubežnega odgnanca, trpi ona občina, katere organe zadene krivda, da je odgnanec ubežal.

Zakon od 15. dec. 1871, št. 1, dež. zak. iz l. 1872. določuje:

§ 3. Če je sumljenec (zadržana oseba) po določbah § 1 državnega zakona od 27. jul. 1871, št. 88 očitno pripraven za odgon, ga sme občinski urad, v čegar okolišju se je prijel (§ 8. državnega zakona), precej odposlati na odgonsko postajsko občino zarad daljnega postopanja.

Stroški, o katerih govori § 14. državnega zakona od 27. jul. 1871, št. 88, se morajo občinam, ki so jih plačale, povrniti iz dotičnih okrajnih blagajnic.

Stroške § 15. državnega zakona od 27. jul. 1871, št. 88 pa povrača peti del tuzemska domovinska občina deželni zalogi.

§ 5. Če posamezne občine ne morejo izpolnjevati dolžnosti krajne policije, katero jim naklada le-ta zakon, sme namestništvo v porazumu z deželnim odborom na predlog dotičnega okrajnega zastopa po upravni poti zaukazati, da več občin skup plačuje stroške za nastavljenje in vzdrževanje vkupnih varnostnih organov.

§ 44.

Preskrbljevanje se ne more tirjati od občine pravnim potom.

Take zahteve zoper občino, v kateri ima siromak neprepirno domovinsko pravico, naj se doženejo po stopnjah, ki jih določuje občinski red.

Glej §§ 35, 86 in 92 obč. r. (stran 26, 56, in 60).

VII. oddelek.

Poraba tega zakona na grajščine, ki so izločene iz občinske zveze.*)

§ 45.

Na izločenih grajščinah ne more domovinska pravica nastati.

§ 46.

Kedar se okolščine, v § 19 omenjene, po katerih se ravna odkazovanje brezdomovincev, primerijo na kaki grajščini, ki ni prišteta nobeni

*) Samo v vojvodini Bukovinski so grajščine, ki so izločene iz občinske zveze.

občini, treba je brezdomovinca, z ozirom na vse za razsodbo važne zadeve, odkazati kateri izmed tistih občin, ki se z mejami dotikajo grajščine in leže v tistem političnem okraji.

§ 47.

Če takošen po poprejšnjem paragrafu odkazan brezdomovinec obuboža, mora stroške za njegovo preskrbljevanje plačevati od občine izločena grajščina.

§ 48.

V drugem bodo določbe, ki jih ima ta zakon zastran občin, po besedah člena I. zakona od 5. marca 1862, št. 18 drž. zak., veljale tudi za izločene grajščine.

VIII. oddelek.

Konečne določbe.

§ 49.

Kakor hitro začne veljati pričujoči zakon, zgubijo glede zadev, ktere isti urejuje, vsi poprejšnji zakoni, ki se ž njim ne vjemajo, svojo moč.

Domovinske pravice pa, ki so po do sedaj veljajočih določbah bile že zadobljene ta dan, ktereга se začne veljavnost tega zakona, bodo obdržale svojo moč dotle, dokler se po določbah tega zakona ne izgubé.

§ 50.

S pričujočim zakonom se ne spreminjajo v ničemur tiste zakonite določbe, ktere zadevajo od domovne vezi nezavisno pravico, prebivati v kateri občini (zakon od 5. marca 1862, drž. zak. št. 18, člen III.), kakor tudi pečati se s kako obrtnijo v nji (§§. 7, 45—48 obrtnijskega reda od 20. decembra 1859, drž. zak. šte. 227).

Državnemu ministru je naročeno, da ta zakon izvrši.

V Schönbrunnu 3. decembra 1863.

Franc Jožef l. r.

Nadvojvoda Rainer l. r.

Schmerling l. r.

Lasser l. r.

Po najvišjem zaukazu:

Baron Ransonnet l. r.

Obrazec.

Dežela .....

Politični okraj .....

Domovnica,

s katero občina J. J. potrjuje, da ima

Ime .....

Značaj, kaj je, ali s čim se peča .....

Leta starosti .....

Stan (samski ali zakonski) .....
v ti občini domovinsko pravico.

..... dne ..... 18.....

Lastnoročni podpis tega,
komur se je domovnica
dala:

Za občino
(Tu stojé pod-
pisi.)

Dodatek

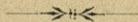
VII.

Zakon od 12. marca 1873,

številka 19. dež. zak.,

veljaven za vojvodino Štajersko razun glavnega mesta
Graškega

o javni oskrbi ubogih (siromakov).

S privoljenjem deželnega zbora Moje vojvodine Štajerske zaukazujem tako:

I. oddelek.

Obča pravila javne oskrbe ubogih.

§ 1.

Javna oskrba ubogih (siromakov) obsega trajno, t. j. stalno oskrbovanje siromakov, ki so zavoljo telesne ali duševne slabosti popolnoma ali deloma nezmožni, se preživeti, in začasno podpiranje v slučajih, določenih v tem zakonu, če, in kolikor niso dolžne po civilnem pravu ali pa po drugih zakonih, jih oskrbovati ali podpirati, tretje osebe, društva ali pa privatni dobrotni zavodi (§§. 23, 26 domovinskega zakona od 3. decembra 1863, števil. 105 drž. zak.).

§ 2.

Javna oskrba siromakov podpira pod pogoji tega zakona le one, kateri se vsled zunanjih, od njihove volje neodvisnih okoliščin nikakor ne morejo sami živiti (hraniti), ali pa v bolezni si sami, in iz svojega in s svojimi močmi sredstva za ozdravljanje in potrebno postrežbo spraviti.

§ 3.

Osebe, ktere so dobivale, čeravno so same dovolj premožne, iz javnih zalog oskrbo ali podporo za siromake, so dolžne povrniti, kar so tako dobile v oskrbo ali za podporo. Ta dolžnost prehaja tudi na dediče.

Ravno tako morajo tisti, ki so dolžni, da vzdržujejo ali podpirajo človeka, ki je pomoči potreben, vrniti javno podporo, ktera se je podelila vsled tega, ker niso spolnili te svoje dolžnosti, ako niso sami siromaki, ali vsaj nezmožni, da bi izpolnjevali to dolžnost.

Pravico, taka povračila tirjati, ima oni zavod za oskrbo ubogih, ali pa ona javna blagajna, ktera je davala podporo.

§ 4.

Kdor uživa javno podporo ubogih, mora po naredbi organov za javno oskrbo ubogih opravljati dela, ki so primerna njegovim močem. Siromaki za delo sposobni smejo se tudi, če ni drugače, siliti k prikladnemu delu (§ 26. dom. zakona).

§ 5.

Organi za javno oskrbo ubogih smejo za siromašnice in druge take pod njihovim nadzorstvom stoječe zavode izdavat i hišni red in disciplinarne kazenske naredbe.

Disciplinarna oblast nad osebami, živečimi v siromašnicah in sličnih zavodih, imajo po glasu hišnega reda organi za javno oskrbo ubogih ali pa za to postavljeni služabniki.

§ 6.

Takim, ki potrebujejo hitre podpore, se ta ne sme odreči s tem, naj se obrnejo zarad podpore na tretje osebe, dolžne za njih skrbeti.

§ 7.

Na privatno dobrodelnost, ktera bi imela najpopred in največ olajševati nevolje siromašnih ljudi, se ne ozira ta zakon, s katerim se urejuje samo javna oskrba ubogih.

II. oddelek.

O javni oskrbi ubogih.

A. V občini.

§ 8.

Vsaka krajna občina ima navadno skrbeti za siromake, ki imajo v njej domovinstvo (§ 1. domovinskega zakona), ter je odgovorna za to, da dobijo njeni siromaki oskrbo, kakoršno zaukazujejo zakoni.

Stroški, kateri nastajajo iz te dolžnosti, imajo se razdeliti med občane po določbah občinskega reda.

Glej §§ 70—73, 77 in 64 obč. reda.

§ 9.

Občina mora onim osebam, ktere imajo pravico (§§. 1. in 2.) do trajne (stalne) oskrbe, podeljevati potreben žitek t. j. za življenje neob-

hodno potrebno hrano, obleko, stanovanje in o bolezni zdravniško pomoč, zdravila in postrežbo, kolikor teh stroškov niso dolžni plačati drugi organi javne oskrbe ubogih.

Oskrba siromaških otrok obsega tudi skrb za njih odgojo.

§ 10.

Kako se imajo siromaki oskrbovati, določuje občina, držeč se obstoječih zakonov (§ 25. dom. zak.).

Navadno se ne daja podpora v gotovem denarju, nego se davajo neposredno one reči, katerih siromaku treba za njegove potrebe.

§ 11.

Siromak nima pravice zahtevati, kaka podpora ravno se mu mora dati (§. 25. dom. zak.).

Potom pravde siromak od občine ne more zahtevati oskrbe, nego mora tako zahtevo zoper občino, v kateri ima brez ugovora domovinstvo, dognati po potu pritožb, določenih v občinskem redu (§ 44. dom. zakona).

§ 12.

V občinah, ktere so vsled občinskega zakona od 17. marca 1849 z drugo občino združene v eno, ali ktere so po §. 2. občinskega zakona od 2. majnika 1864 nastale iz dveh ali več popred samostalnih občin, dopušča se, ako se je dosedaj tako postopalo, ali se je pri združenju

tako izreklo, da vsak tak razdelek občine porablja svoje siromašne zavode, ustanove in zaloge samo za svoje siromake, kakor to določuje odmemba teh zavodov, ustanov in zalog.

Glavno vodstvo in nadzorstvo nad takimi zavodi in zalogami pojedinih razdelkov občine ima pa krajna občina.

§ 13.

V selskih občinah se smejo, ne krateč pravila izrečenega v §. 8. o razdelitvi stroškov za uboge, davati siromaki stanovnikom, imejočim samostojno gospodarstvo, po določenem redu po primernem razmerju v oskrbo, če se občinski odbor za tak način oskrbljevanja ubogih izreče.

Na ta način ne smejo se oskrbovati otroci, dokler ne dovršijo šolske svoje dolžnosti, in v ostalem le taki siromaki, kateri so telesno za to sposobni, ter nimajo kake ostudne ali nalezljive bolezni ali hromote ter niso za druge nevarni.

Občinarji, ktere zadene red te oskrbe ubogih, morajo mu davati primerno hrano in ležišče, za-varovano proti vremenskim neizgodam.

Občinarji, kateri so sami tako ubogi, da tega ne morejo izpolnjevati, imajo se oprostiti od takega oskrbljevanja.

Tudi je vsakemu občinarju na voljo, da namesto tega oskrbovanja plača že zanaprej določeno oskrbnino; v tem slučaju ima pa občina skrbeti, da se siromak oskrbi na drug primeren način.

Siromaki, kateri poredoma pri občinarjih uživajo tako oskrbo, dolžni so, ako se zahteva, v ime te oskrbe opravljati lahka, njihovim močem primerna dela.

Tudi pri tem načinu oskrbljevanja ubogih ne more zadeti breme tega oskrbljevanja samo stanovnike, ki imajo samostalno gospodarstvo, ampak se mora razdeliti na vse davkoplačevalce tako, da morajo oni davkoplačevalci, ki ne jemljejo ubogih v oskrbo in natura, plačevati doneske v razmerju njim predpisanega davka in z ozirom na določeno plačo za hrano in ležišče in na število ubogih. Upr. sod. 15. jun. 1889, št. 2179.

§ 14.

Osebe, sposobne za delo, nimajo pravice do kake javne podpore v ime siromaštva; občina mora takim osebam, le kolikor določuje ta zakon, podeliti v hipu jim neobhodno potrebno pomoč.

§ 15.

Občina mora onim siromašnim bolnikom, katerim po določbah tega zakona ne gre stalna obskrba, podeljevati, na kolikor nimajo domače postrežbe, brezplačno postrežbo in oskrbo, ali pa skrbeti, da to uživajo v javnih zavodih ali pri privatnih ljudeh.

Siromake, imajoče nalezljive, ostudne ali neozdravne bolezni, katerih ne kaže v občini oskrbeti, ali pri katerih bi to bilo celo nevarno za zdravstvene razmere, potem blazne in bebaste ljudi, ki so obče nevarni, mora občina spraviti v primerne privatne ali javne zavode, da se zvrščijo ali pa stalno oskrbijo.

Občina ima povrniti stroške za oskrbo njenih siromakov, ki so spravljani v kako deželno hiralnico, če je siromaka prostovoljno tje kaj izročila, ali pa če politično oblastvo razsodi, da siromaku gre v občini stalna oskrba, da mu pa občina ne more dati oskrbe, kakoršno zahteva človečnost.

§ 16.

Ako se je bati, da bi kdo z lahkomišljeno potrato svojega imetka sebe in svojo obitelj spravil v revščino ter bi vsled tega lahko prišlo, da bi njega in njegovo obitelj morala oskrbovati občina, ima občina pravico, da se temu ubrani s tem, da v smislu §. 273 obč. državljanskega zakona to sodišču naznani.

§ 17.

Občine imajo paziti, da so pri tovarnah, rudnikih in plavžih podpiralnice, bratovske skladišnice i. t. d., kakor je to zapovedano v zakonih, posebno v obrtnijskih in rudniških zakonih, ter da te tudi zares spolnjujejo svoje dolžnosti.

Ako se ne bi ravnalo po tej zakonitej določbi, naj se nemudoma zaišče pomoč pri dotičnem oblastvu.

§ 18.

Občina ima dolžnost, dati tudi tujim siromakom, ako potrebujejo hitre podpore, isto pomoč, kakoršno bi smeli v enakem slučaju zahtevati domači siromaki po določbah tega zakona. (§§ 28 in 29 dom. zak.).

§ 19.

Občina ima domači občini podpiranega tujega siromaka nemudoma glas dati o podeljeni pomoči, ter je odgovorna za vsako škodo, koja bi nastala iz take zamude (§ 30. dom. dom. zak.).

Ako domača občina tujega siromaka ni znana, ali se pa brez večih težkoč ne da zvedeti po takoj začetem pozvedovanju, mora občina to reč koj javiti političnemu oblastvu ter si dati potrditi, da je to zares storila.

§ 20.

Za neizogibne stroške, nastale v slučajih §§. 18 in 19 tega zakona, more občina po svoji volji zahtevati povračilo ali od domače občine ali pa od oseb, katere zadene dolžnost povračila po obč. drž. zak. ali pa po drugih zakonih. (§ 28 dom. zak.).

§ 21.

Ali se povračilo more zahtevati od občin in javnih blagajnic inozemskih, o tem odločujejo dotične državne pogodbe. Ako po teh pogodbah ni povračila, ali ako se je to zahtevalo brez vspeha, ima pomagajoča občina pravico, zahtevati, da se jej stroški nastali po § 18. povrnejo iz štajerske deželne zaloge.

§ 22.

Občine so dolžne, da preskrbijo, kar je za krajno oskrbo ubogih neizogibno potrebno.

Vendar se jim tudi dopušča, da vsled prostovoljnega dogovora izroče podpiranje, delodajanje, in izgojo revnih, ter postrežbo bolnih oseb drugim občinam, društvom, dobrotnim zavodom ali za to sposobnim privatnim osebam, in da za to dajo svoje siromake tudi v druge občine v oskrbo ali postrežbo.

Razun tega slučaja so občine, ki bi bile morale siromaka podpirati, le takrat dolžne povrniti privatni osebi stroške za skazano pomoč, ako je ta bila nujna, da se popred krajnim organom za javno oskrbo siromakov ni moglo javiti, ter ako se je koj v prvih treh dneh odkar se je začelo siromaku dajati pomoči, o tem glas dal županu ali kakemu organu za krajno javno oskrbo siromakov. Povračilo sme se zahtevati le za potroške in za posebni trud.

§ 23.

Občine, ležeče v obsegu enega ter istega okrajnega zastopa, smejo se zjediniti zavoljo skupne oskrbe siromakov. Tak dogovor mora zadržati natanko in določno pogoje, posebno pa kako se imajo skupno oskrbovati siromaki, kako se imajo ravnati s posebnimi, v združenih občinah obstoječimi zavodi za siromake, s siromašnicami, bolnišnicami i. t. d., kako s posebnimi milodarnimi ustanovami (sporočili), kako se imajo pokrivati stroški za skupno oskrbo siromakov, kakšni organi se imajo postaviti za to skupno oskrbo, kako se ti imajo urediti, kakšno oblast imajo dobiti, da zadostujejo svoji nalogi nasproti posa-

meznim občinam in oblastvom, kako ti imajo skrbeti za poravnanje potrebnih potroškov, komu da imajo polagati račune itd.

Dogovor, sklenjen v ta namen (statut), mora se po političnem okrajnem oblastvu predložiti namestništvu, da ga to v porazumu z deželnim odborom odobri. Tako napravljen in odobren dogovor more se samo po enaki poti spremeniti ali razvezati.

Kadar se po zakonitih določbah združijo občine, ima se tudi dognati razdelitev skupne ubožne zaloge in dogovoriti mogočnost združene oskrbe siromakov.

§ 24.

Občina poplača stroške za oskrbo siromakov :

- a) iz dohodkov, prihajajočih od založnega imetka v občini, namenjenega za oskrbo siromakov in iz krajnih milodarnih ustanov;
- b) iz daril in sporočil za ubožne namene;
- c) iz zakonitih prispevkov;
- d) iz prostovoljnih doprineskov.

Ako ne zadostujejo ti dohodki, ima se, kar je več potreb, pokrивati tako, kakor občinski red predpisuje glede pokritja občinskih potrebščin.

§ 25.

Dohodki, imenovani v prejšnjem paragrafu, grejo v blagajno, ktera se ima posebej upravljati; iz te se imajo poplačevati stroški, ktere ima občina za siromake.

Ta ubožna blagajna je krajna ubožna zaloga, ter se mora o njenih dohodkih in stroških vsako leto račun polagati, po propisih občinskega reda.

§ 26.

Kjer se že nahaja javni oskrbi siromakov namenjen založni imetek (zemljišča, hiše, glavnice itd.), ima občina za to skrbeti, da se to ohrani in da daje kolikor največ mogoče koristi. Dohodki iz založnega imetka imajo se porabljevati, kakor govori njih odmemba ali pa pogoji dotične ustanove.

Zneski, ki se darujejo brez izrecnega dodatka, da se razdele takoj, in volila, napravljena s splošnim pristavkom „za siromake“, „za siromašno zalogo“ itd., pri katerih ni niti zapustnik kaj natančneje določil o odmembi in razdelitvi, niti je dediču ali komu prepustil, naj to on določi, pridenejo se po sklepu občine ali založnemu imetku, ali se pa potrošijo za tekoče (vsakdanje) potrebe.

Založni imetek krajne siromašne zaloge ima se na koncu vsakega leta posebej izkazovati ter primerjati sè stanjem prejšnjega leta.

§ 27.

Določbe prejšnjega paragrafa, kolikor se ozi-
rajo na ohranjenje založnega imetka in na potroševanje dohodkov iz njega, veljajo tudi za take v občini obstoječe siromašne zavode (siromašnice in bolnišnice itd.) in ustanove, ki so imetek samo enega dela občine, ali pa ki so odmenjene samo za določeno vrsto prebivalcev.

§ 28.

Založni imetek, odmenjen oskrbi ubogih, sme se prodati, zastaviti ali stalno obremeniti pri občinah sè svojim statutom samo z dovoljenjem deželnega odbora, pri drugih občinah pa samo s privoljenjem okrajnega zastopa. (§ 57 zakona o okrajnih zastopih.)

Občine so dolžne deželnemu odboru, oziroma okrajnemu zastopu vsako leto predložiti računski zaključek krajne ubožne zaloge in posebnih siromašnih zavodov, ter dokazati, da se izpolnjujejo določbe tega zakona.

§ 29.

O župnih siromašnicah in o postopanju ž njihovim imetkom pridejo na svetlo posebne določbe.

§ 30.

Vsled zakona pride k dohodkom krajne ubožne zaloge:

- a) Enodstotna davščina od vsake prostovoljne javne dražbene prodaje premakljivih in nepremakljivih reči.
- b) Denarni zneski in prodajavni predmeti, ktere oblastva v zmyslu kazenskih in drugih zakonov priznajo ubožni zalogi, kakor tudi globe, ktere so se do sedaj plačevale v župno siromašnico ali pa v deželno kulturno zalogo.

§ 31.

V posebnih občinskih pravilih (statutih) kakor tudi po veljavnih občinskih sklepkih smejo se

v zmislu občinskega reda za posamezne dozvole občinskega urada, n. pr. za podeljenje domovinstva in meščanstva itd. kakor tudi pri posebnih slovesnih in drugih dogodkih pristojbine in davščine ustanoviti na korist občinski ubožni zalogi.

Glej § 7 obč. reda.

§ 32.

Občina ima v ime oskrbe siromakov, vendar brez vsakega prisilovanja, tudi gledati, da k temu doprinašajo privatni dobrodelniki.

Posebno se priporoča organom javne oskrbe ubogih, da se marljivo trudijo dobrovoljne doprineske dobiti s tem, da uvedejo podpisovanje in zbirke, ali pa da na drugi primeren način budijo privatno dobrodelnost.

§ 33.

Beračenje se mora zabranjevati. Občina je dolžna, da ukrene izdatne naredbe proti beračenju ter postavi posebne organe za to, da se izvršujejo dotične policijske naredbe.

Ako se domači zalotijo pri beračenju, ima občina poizvedeti o njihovih gmotnih razmerah in o njihovi zmožnosti, si kaj prislužiti, in potem v zmislu tega zakona potrebno ukreniti. S tujimi berači mora občina ravnati, kakor predpisuje ta zakon.

Prepovedano je, dajati ljudem svedočila (izpričevala) o kaki nesreči ali o uboštvu, s katerimi bi beračili hodeč od kraja do kraja.

Prestopek te prepovedi se naj kaznuje z globo od 10 do 100 gold. (§ 3. zakona od 10. maja 1873, št. 108 drž. zak.).

Vsaka občina, na katere tleh biva ali se zaloti oseba za delo sposobna, ki nima ne ob čem živeti, ne dopuščenega prislužka, ima pravico, za mezdo, ali za dano prehrano odkazati jej delo, kakoršna je prikladna njenim sposobnostim. Ako se taka oseba brani, odkazano jej delo storiti, naj bode kaznovana z ostrim zaporom od osmih dnij do enega mesca. (§ 4. zakona od 24. maja 1885, št. 89 drž. zak.).

§ 34.

Občine morajo povrniti vse stroške, ktere so provzročile drugim tuzemskim občinam ali drugim tuzemskim zalogam po opetovanem zanemarjenju svojih dolžnosti, ali pa ker niso izpolnile v poprejšnjem paragrafu izrečenih naredb zoper beračenje.

O zahtevah, za povrnitev takih stroškov, razsojujejo politična oblastva.

Iztirjanje prisojenih povračil izvrši se po propisih politične eksekucije.

B. Po okraji.

§ 35.

Okraj mora za one siromašne bolnike, kteri imajo domovinstvo v eni občini tega okraja ter niso v nobeno javno bolnišnico spravljani, stroške za zdravnika in za pomoč pri porodu, kakor tudi za zdravila plačati ali pa (letno) plačo zato dogovoriti in odrajtati.

Ravno tako ima okraj za tuje bolnike v enakih slučajih zdravila posodno plačati, ter povračilo zahtevati od občine ali okraja, kjer ima bolnik domovinstvo.

Za kuge veljajo posebni propisi.

§ 35 velja ne samo pri bolnikih, ki začasno potrebujejo oskrbo ubogih, ampak tudi pri bolnikih, ki uživajo stalno oskrbo ubogih. Upr. sod. od 2. nov. 1888, št. 3385.

Pod „tujimi bolniki“ so razumeti bolniki, ki nimajo domovinske pravice na Štajerskem; v takih slučajih je tudi zunanja domača občina po določbah § 24 in 29 dom. zak. od 3. dec. 1863, št. 105 drž. zak. dolžna, povrniti stroške za zdravila. Upr. sod. 2. nov. 1888, št. 3385.

Po dekretu dv. pisarne od 21. jan. 1830, št. 25087 (§ 42) plača pri zares ubogih v slučaju kuge erar (država) vse dijete zdravnikom, in še dve tretjini stroškov za zdravila in postrežbe in za kirurgične operacije.

§ 36.

Okrajnim zastopom se priporoča, da ali sami zase, ali pa z drugimi okraji skupaj prevzamejo na okrajni račun gotove dolžnosti, ktere imajo občine za oskrbo siromakov, ter da podpirajo občine v javni oskrbi siromakov, potem da skrbijo z napravo in vzdrževanjem okrajnih zavodov za postrežbo bolnikov, za preskrbljenje ubogih, za delo ubogim, za poboljšanje zanemarjenih mladih ljudij in za pospeševanje drugih dobrodelnih namenov. (§ 49 zakona o okrajnih zastopih).

§ 37.

Okraj plača stroške nastale vsled dolžnosti za oskrbo siromakov:

- a) iz dohodkov iz založnega imetka, odmenjenega za okrajno oskrbo siromakov v obče, ali pa za posamezne oddelke te oskrbe siromakov; in iz dohodkov ustanov, ki so v ta namen na razpolago;

- b) iz daril in sporočil za okrajne ubožne namene;
- c) iz zakonitih prispevkov;
- d) iz prostovoljnih doprineskov.

§ 38.

Iz dohodkov, imenovanih v prejšnjem paragrafu obstoji okrajna zaloga za siromake; ti dohodki porabljajo se, ako njih odmemba izrečno ne govori kaj drugega, za okrajne ubožne namene kot redni, tekoči prejemi; okrajni zastop pa sme skleniti, da se ti dohodki, ali pa neki del izmed njih dodajo založnemu imetku, ali pa da se porabijo za ustanovljenje okrajnih siromašnih zavodov.

Okrajni založni imetek, odmenjen ubožnim namenom, ima se vsako leto izkazati deželnemu odboru.

§ 39.

Okrajni zastopi morajo potrebščine za okrajno oskrbo siromakov, na kolikor za te ni drugih dohodkov (§ 37) ali pa kolikor ti ne zadostujejo, pokrivati z dokladami, kakor druge okrajne stroške, ter morajo okrajnemu odboru na roko davati potrebna sredstva za pokrivanje teh potrebščin.

§ 40.

Oskrba človeka brezdomovince, kateri se občini odkaže le zato, ker je bival v tej občini ob času, ko je bil odbran k vojakom, ali ko je vstopil k istim prostovoljno, gre na račun vseh občin

onega nabornega okraja, čegar številu nabranih vojakov se k vojakom potrjeni brezdomovinec prišteva. (§ 19, 1. in 27. dom. zakona.)

C. Po deželi.

§ 41.

Iz deželne zaloge plačajo se pod pogoji navzočnega zakona (§§. 1. in 2.):

1. Stroški za zdravila in oskrbo onih siromašnih oseb, imejočih v kakšni občini domovinstvo, ktere so bile pod zakonitimi ali zavodnimi (statutaričnimi) pogoji sprejete v javno porodilnico ali norišnico (blaznico).

2. Stroški za javno odgojo najdenecv, kakor to določujejo za to obstoječi propisi.

3. Povrnila stroškov za oskrbo siromašnih oseb, imejočih na Štajerskem domovinstvo, ki uživajo oskrbo v javnih bolnicah, ako povrnilo ni mogoče dobiti ne od oskrbljencev samih, ne od drugih oseb, katere bi bile k temu dolžne po zakonu, po ustanovi ali po pogodbi.

4. Zdravilni in oskrbni stroški za tujce, katere zdravijo v kaki javni deželni bolnici, kakor tudi stroški, ktere je za zdravljenje in oskrbo tujcev imela občina, ako z državo, iz ktere je tujec, obstoji glede postopanja s siromašnimi državljani, vzajemnost, ali pa če se je povrnilo stroškov zahtevalo brez vspeha (§ 21).

5. Tisti stroški za oskrbo siromašnih oseb, ki so v kaki deželni štajerski hiralnici, ako jih občina po § 15. ni dolžna plačati, toraj posebno:

stroški za poslopja in zemljišča in za pohištvo, kakor tudi stroški za upravo teh zavodov sè stroški za zdravnike in zdravili vred, konečno tudi oni stroški za oskrbo v hiralnicah, katerih se občine v posebnih slučajih oprostijo.

6. Stroški za preskrbljenje tistih siromašnih oseb, ktere se kaki občini odkažejo zarad tega, ker so se narodile v kaki javni, v občinskem ozemlju stoječi porodilnici (§ 19., 3. in 27. dom. zakona), ali pa zarad tega, ker so stanovali tukaj ob času, ko je nastalo vprašanje, kje da imajo domovinstvo (§ 19., 4. dom. zak.).

§ 42.

Oskrbni stroški, ktere imajo plačati občine ali okraji javnim bolnicam, deželnim dobrotnim zavodom ali pa deželni zalogi, iz katere so se plačali posojilno, morejo se iztirjati po politični eksekuciji.

§ 43.

Naprava javnih bolnic in drugih javnih dobrotnih zavodov, pogoji o sprejemanju v taiste, kakor tudi o izpuščanju iz njih, kako da se povrnila stroškov računijo in iztirjajo itd., vse to se urejuje po posebnih pravilih (statutih) v zmyslu občnih in deželnih zakonov.

§ 44.

Okraji in dežela smejo povračilo stroškov, katere morajo po tem zakonu trpeti, tirjati od oseb, obvezanih k temu po civilnem pravu ali

posebnih zakonih ravno tako, kakor to velja za občine vsled določb domovinskega zakona.

Tretji razdelek.

Organi za javno oskrbo siromakov.

§ 45.

Župan ima na skrbi ubožne zadeve v občini po obstoječih napravah in zakonih, on izplačuje stroške za oskrbo siromakov iz dotičnih dohodkov, in ako teh ni dosta, iz pripomočkov, določenih mu po občinskem odboru; on ima vodstvo in nadzorstvo pri siromašnicah in pri drugih občinskih zavodih za siromake; on izvršuje policijo za siromake, kakor tudi propise zoper beračenje (§§ 51. in 52. obč. reda).

§ 46.

Kdor prosi za javno ubožno podporo, mora navadno vložiti prošnjo osebno pri županu.

Za bolne ali pa sramežljive siromake sme to oglasiti tudi kakova tretja oseba.

Župan odločuje, je-li se ima odbiti ali pa dovoliti in v zmislu sklepov občinskega odbora (§ 50) koliko, kaj in za koliko časa se dovoli podpora.

§ 47.

Župan sme tistim osebam, ktere so nepokorne njegovim naredbam o načinu oskrbovanja

v občine in posebno o stanovanju v ti ali uni siromašnici, podporo odreči tako dolgo, dokler so nepokorne.

§ 48.

Župan izda onim osebam, ktere so se sprejele v javno bolnico ali v kakšen deželni dobrodelni zavod, ali se pa imajo tjakaj odpraviti, po obstoječih propisih potrebna pisma, poizveduje vse potrebno o osebnih njihovih razmerah, o sorodnikih, ki so obvezani za njihovo oskrbo itd., ter prireja vse potrebno, da se prevzamejo (v oskrbo) osebe, ki so se iz takih zavodov izpustile, ali pa, ki za daljno oskrbo v taistih niso sposobne. On je odgovoren za vsako škodo, ktera bi zadela dotične zaloge vsled tega, ker je on krivo spričevalo dal, ali pa ker je zanemaril dolžnosti, naložene mu po zakonu.

§ 49.

Zoper naredbe županove v ubožnih zadevah ima vsak, ki misli, da se mu je krivica zgodila, pravico pritožbe pri občinskem odboru, v kazenskih ozirih pa pri političnem oblastvu, kakor to določuje občinski red.

§ 50.

Občinski odbor ima dolžnost, da še posebno skrbi za preskrbo siromakov, in za to:

- a) mora imeti zmiraj znanje o stanju in o vzrokih siromaštva v občini in po okolnostih sam skrbeti za pomoč, ali pa, če bi

to presegalo njegovo oblast, staviti pri pristojnem oblastvu svoje predloge za pomoč;

- b) skrbi, da se napravijo in vzdržujejo vsi za oskrbo siromakov v občini potrebni zavodi, ter da se že obstoječi zavodi v redu upravljajo, kakor to zapoveduje občinski red;
- c) določevati, kako se naj siromaki oskrbujejo v občini, davati v ubožnih zadevah za obseg občine veljavne naredbe v smislu tega zakona, ter zagroziti z globo do desetih goldinarjev, ali ako krivec ne bi mogel plačati, z zaporom do 48 ur vsakemu, kdor se po teh naredbah ne bi ravnal;
- d) paziti o tem, da župan ali pa drugi organi, postavljeni za oskrbo siromakov ne zanemarjajo dolžnosti, katere njim predpisuje ta zakon ali pa naredbe občinskega odbora;
- e) na koliko bi se stroški za oskrbo siromakov ne bi mogli pokriti iz tekočih dohodkov ubožne blagajne, ima ob pravem času skrbeti, da se založi primankljaj; zaradi tega se mora o stroških za občinsko oskrbo siromakov posebej proračun napraviti in se mora o njih poseben račun sestavljati;
- f) odločuje o pritožbah, dohajajočih do njega zavoljo naredeb župana ali drugih organov za občinsko oskrbo siromakov, ali pa za voljo tega, ker ti zanemarjajo svoje dolžnosti.

§ 51.

Občinski odbor izvoli, kjer je to potrebno, posebno pa večih občinah, oskrbnike ubogih, kolikor jih treba po okolnostih.

Oskrbniki ubogih imajo nalogo, da neposredno in osebno skrbijo za siromake, se poduče o njih razmerah in potrebah, s tem da njih na domu obiskavajo in privatno pozvedavajo o njih, posebno pri duhovnikih in zdravnikih, da neprenehoma imajo znanje o taistih, ter da prošnje in potrebe ubogih naznanjajo županu ali pa občinskemu odboru ob enem s svojimi predlogi.

Občinski odbor sklepa o tem, ali se naj oskrbniki ubogih pokličejo v seje, pri katerih se obravnava o oskrbi siromakov, in sicer s posvetovalnim glasom. Za opravljanje poslov javne oskrbe siromakov smeti je tudi postaviti posebne komisije; pa tudi, ako je taka postavljena, ostane vendar občina enako odgovorna zastran oskrbe siromakov.

§ 52.

V slučajih § 23. morajo se v dotičnem dogovoru ustanoviti organi, kateri imajo oskrbovati opravila javne oskrbe siromakov, kakor tudi, kako se imajo sestavljati in napravljati ti organi.

Pri tem velja pravilo, da opravila strogo policijske naravi oskrbe siromakov (policijska skrb za varnost in nравnost), priznavanje domovinstva, in izdavanje zastran oskrbe siromakov potrebnih spričeval in listin imajo ostati vsaki pojedini izmed krajnih občin združenih zavoljo

skupne oskrbe siromakov. Vse ostale v tem zakonu županu ali pa odboru naložene dolžnosti, kakor tudi opravila preidejo pa na organe, kateri se imajo vsled dogovora postaviti za javno oskrbo siromakov.

§ 53.

Okrajni odbor ima:

- a) občine okraja, ktere nimajo svojega statuta, nadzorovati glede oskrbe siromakov in z ozirom na njihove dolžnosti, ktere jim nalaga ta zakon, ter deželnemu odboru javiti, ako bi se v tem oziru kaj zanemarjalo;
- b) obstoječe okrajne dobrodelne zavode in bolnice upravljati, dohodke teh zavodov porabljati, kakor to njih namen zahteva in polagati račune o njih;
- c) stroške, ktere okraj doprinaša za oskrbo siromakov, izplačevati in zaračunjevati po ustanovljenem proračunu;
- d) nadzorovati, da občine v redu izvršujejo policijske naredbe zoper beračenje. On sme pred vsem občinam zaukazati, da zoper beračenje postavijo potrebne organe, ter prisiliti izpolnitev tega ukaza z globo do 100 goldinarjev, ali pa ako se vendar ne bi ubogalo, na račun in nevarnost občine, postaviti take organe.

§ 54.

Okrajni zastop ima dovoljevati denarje, potrebne za javno oskrbo siromakov, na kolikor

je glede te obvezan okraj, ter določevati, za kaj in kako se imajo upotrebiti ti denarji.

§ 55.

Deželni odbor odločuje o pritožbah zoper odloke in naredbe občinskega ali okrajnega odbora ali okrajnega zastopa v ubožnih zadevah, nadzoruje občine in okraje, da izpolnujejo svoje dolžnosti glede javne oskrbe siromakov, ter vsakega leta objavljati na podlagi statističnih izkazov nasledke oskrbe siromakov v celi deželi; v ta namen sme zahtevati poročila, vzročiti pozvedovanja, dopošiljati komisije ter, kolikor dopušča ta zakon, odredovati vse, kar se mu zdi prikladno, da primora občine in okraje k vspešni oskrbi siromakov.

Konečno upravlja deželni odbor vse deželne dobrodelne zavode in zaloge, ter ima za te, kakor tudi za vse ostale javne dobrodelne zavode v deželi, ki se zakladajo iz deželnih dohodkov, v zmislu zakona ali sklepov deželnega zbora davati navodila in paziti, da se ta tudi izpolnujejo.

§ 56.

Koliko ima državna uprava pravice do nadzorstva in odločevanja v ubožnih zadevah, kažejo domovinski zakon, občinski red in ta zakon.

§ 57.

O zahtevah povračila, ktero iščejo občine zarad oskrbnih stroškov zoper osebe, ki so dolžne po civilnem pravu preskrbljevati, razsojajo pri-

stojna sodišča. Vendar ima poprej politično oblastvo določiti znesek izdanih oskrbnih stroškov, ter so o tem ne more v pravdi dalje razpravljati (§§ 38, 39 dom. zakona).

§ 58.

O zahtevah povračila, katero iščejo občine zaradi oskrbnih stroškov ne od oseb, ki so po civilnem pravu, nego po kakem drugem zakonu obvezane in zoper občine, imajo odločevati politična oblastva (§ 39 dom. zakona).

IV. oddelek.

Kazni.

§ 59.

Osebe, ktere prosijo podpore za uboge ali tako uživajo, smejo se, ako ta pregrešek ne spada pod občni kazenski zakon, kaznovati z zaporom do 8 dni, in ako bi zopet to storili, do 14 dni:

1. ako podporo javne oskrbe siromakov dobijo z lažmi, ali pa, ker nalašč zamolčijo odločilne okolnosti;

2. ako z nedostojnim obnašanjem žalijo čast, katero so dolžni skazovati županu, oskrbniku ubogih ali tistim, od katerih v imenu komisije za uboge dobivajo milodare, obleko, stanovanje, hrano ali delo; ali

3. ako brez dovoljenja prodajo ali pa, ako nalašč pokvarijo hrano, kurivo, obleko, zdravila ali blago za izdelovanje orodja itd., kar so dobili od javne oskrbe ubogih ali od kakega dobrodelnega zavoda.

§ 60.

Obravnave zavolj v tem zakonu omenjenih kaznivih dejanj, izrekanje in izvršitev razsodbe, spada v področje župana tiste občine, v kateri se je dogodil pregrešek, in sicer v izročnem področji po določbah občinskega reda.

§ 61.

Poduke in daljne naredbe, potrebne za izpeljavo tega zakona bo razglasilo c. kr. namestništvo s privoljenjem deželnega odbora.

Minister notranjih zadev naj izvrši ta zakon.

V Beču 12. marca 1873.

Franc Jožef l. r.

Lasser l. r.

Dodatek

VIII.

Zakon z dne 23. junija 1886,

št. 29. dež. zak.,

s katerim se izdaje

gasilni red za vojvodino Štajersko izven de-
želnega glavnega mesta Gradca.

Na predlog deželnega zbora Moje vojvodine Štajerske ukazujem sledeče:

I. oddelek.

Kako se zabranjujejo požari.

Obče naredbe.

§ 1.

Požarno redarstvo spada v področje občine.

§ 2.

Občinski zastop je dolžen, da izdava določila, ktera nameravajo, da se zaprečijo požari, kolikor najbolj mogoče; posebno ima prepovedovati dejanja nevarna zaradi ognja, ki niso prepovedana že po kazenskem zakonu ali pa po drugih občih določbah.

§ 3.

Župan ima izvrševati požarno policijo, toraj mora posebno paziti, da se izpolnujejo ukazi, izdani od občinskega zastopa in drugi dotični zakoni in ukazi in naznanjati dejanja in opuščevanja nevarna zaradi ognja, prepovedana po ka-

zenskem zakonu, če so se morda zgodila, pristojnemu sodišču.

On ima o pravem času ukreniti vse naredbes in določila, ktera so potrebna v izvrševanje požarne policije, kolikor jih ni odkazanih v sledečih določbah načelniku požarne brambe.

Izvlaček iz občnega kazenskega zakona,

od 27. maja 1852, št. 117 drž. zak.

§ 166. Hudodelstvo zažiga stori, kdor dejanje za-počne, iz katerega ima po njegovem naklepu požar na tuji lastnini vstati, če se tudi ogenj ni vnel ali nobene škode ni napravil.

K a z e n.

§ 167. Kazen je treba odmerjati po naslednjem razločku:

- a) če se je ogenj vnel in je s tem kak človek ob življenje prišel, ko je zažigalec to naprej videti zamogel; ali če je posebna, z namenom pokončavanja združena druhal požar napravila, je kazen smrt;
- b) ako je storilec več kakor enkrat, bodi si eno ali pa razne reči zažigal, in se je ogenj res vnel, če prav samo enkrat; ali
- c) ako se je ogenj vnel, in se je pogorelcu znamenita škoda zgodila; kakor tudi,
- d) če se je storilec zažiganja več kakor enkrat, pa vselej brez uspeha lotil, naj se kaznuje za vse žive dni s težko ječo;
- e) če se je ogenj vnel, pa se mu ni nobena izmed doslej naštetih okoliščin pridružila, je kazen težka ječa od desetih do dvajsetih let;
- f) ako se ogenj sicer ni vnel, pa je bil po noči, ali ali na takem kraju, kjer bi se bil po vnetju lahko razširil, ali v tacih okoliščinah podtaknjen, v katerih je bilo tudi življenje kakega človeka v očitno

nevarnost postavljeno, naj se storilec kaznuje s težko ječo od petih do desetih let;

- g) ako se je dejanje po dnevi in brez posebne nevarnosti storilo, in je podtaknjeni ogenj, ne vnevti se, vgasnil, ali če so ga po vnetju brez škode pogasili, je storilec zapadel težki ječi med enim in petimi leti.

Razsodba kas. dvora: Storilec zapade kazni po § 167 lit. e, če se je ogenj, podtaknjen na za razširjanje ugodnem kraju sicer vnel, vendar pa nič škode storil (z dne 12. marca 1866, št. 17).

„Vnel“ se je ogenj takrat, če se je zanetilo prijelo stvari, katera se hoče zažgati, akoravno se plamen ni pokazal in se tudi nič škode ni zgodilo; določba § 167 lit. b ima večkratna samostojna zažiganja v mislih; ne velja pa tamo, kjer se je eno in isto zažiganje zvršilo tako, da se je zanetilo podtaknilo na večih mestih (z dne 26. avg. 1887, št. 6375).

Pri dejavnem skesanju je zažig kazni prost.

§ 168. Ako se je storilec, podtaknivši ogenj, skesal, ter se je sam in še o pravem času tako prizadejal, da se je vsa škoda ubranila, naj se mu vsakatera kazen prizanese.

O kaznjivosti tistega, ki svojo lastno reč zažge.

§ 169. Kdor zažge iz kakoršnega bodi hudobnega namena svojo lastnino, in s tem tudi tujo lastnino pripravi v nevarnost ognja, je tudi kriv zažiga in kaznovati ga je po izmeri v §. 167 ustanovljeni.

§ 170. Kdor svojo lastnino zažge, brez nevarnosti, da bi se vsled tega tuja lastnina vnela, ni sicer zažiga, vendar pa goljufije kriv, ako s tem dejanjem skuša pravice koga drugega kratiti ali koga v sum pripraviti.

Razsodba kas. dvora: Tukaj označeno hudodelstvo ima svoj posebni učin, kateri se razločuje od goljufije v zmislu §. 197 k. z.; pri tem hudodelstvu zadostuje, da storilec z namenom, koga oškodovati, zažge svojo lastnino; ne vpraša se dalje, ali je res pripravil koga v zмотo in še kaj daljnega storil, da bi dosegel svoj namen (z dne 4. julija 1881, št. 4881).

Predpisi proti nemarnosti glede odvrčanja nevarnosti ognja.

§. 434. Zavoljo velike škode požarov, katera se dostikrat preračunati ne da, je potreba zanemarjenje katerega si bodi izmed predpisov, ki so dani v odvrčanje nevarnosti ognja, za prestopok imeti in kaznovati.

Kazen proti staviteljskim, zidarskim, ali tesarskim mojstrom, kateri delajo zoper posebne rede za gašenje ognja ali za stavbe.

§ 435. Staviteljski, zidarski in tesarski mojster, kateri pri zidanju ali pri preuredbah kaj napravi, kar je v posebno danih redih za gašenje požarov in za zidanje zavaljo nevarnosti ognja prepovedano, je kriv prestopka, in naj se zraven tega, da je dolžan proti redu napravljeni del s svojimi stroški podreti in po predpisu zopet narediti, vprvič z denarno kaznijo od pet in dvajset do dve sto goldinarjev pokori.

Kazen za ponovljeni prestopok.

§ 436. Ako se s takim prestopkom večkrat zakrivi, mu je dvojnato kazen v denarjih naložiti; in v tretjič mu je naprej vsakatero zidanje prepovedati.

Proti podmojstrom in nadglednikom pri kakem zidanju.

§ 437. Podmojster (polir) ali nadglednik pri zidanju, pri katerem se kaj nastavi zoper predpise, dane za odvrčanje požarne nevarnosti, naj se takim predpisom nasprotnemu zidanju ne vda, ker se sicer za ta prestopok z zaporom od treh do štirinajstih dni kaznuje.

Proti tem, ki peči delajo ali postavljajo.

§ 438. Lončar, klanfar (plehar), ali ključavničar, ali kdorkoli peči dela, stori, če proti predpisu za odvrčenje požarne nevarnosti danemu, kako peč postavi ali cev potegne, prestopok, in se kaznuje v denarjih od petih do petindvajsetih goldinarjev. Pri ponovljenem prestopu je treba kazen podvojiti; v tretjič zgubi prestopnik obrtnijo.

Proti pomagačem, kateri za ogenj nevarne peči postavljajo.

§ 439. Pomagač, kateremu se naroči, za ogenj nevarno peč postaviti, ali tako cev potegniti, naj se v to ne vda, ker bi bil sicer za ta prestopok z zaporom od treh do štirinajstih dni kaznovan.

Proti vsakemu, kdor brez ogleda zastran ognja ali brez zidarskega mojstra kaj prenaredi.

§ 440. Kdor brez mojstra stavitelja izbe pod streho napravi, ali sicer kaj zida, ali na dimnikih, kurjavi, ognjiščih, pečeh sam kaj prenaredi, kar se mora po predpisu popred zastran ognja ogledati, stori prestopok, in naj se kazni v denarjih od pet in dvajsetih do dve sto goldinarjev. Ako je kaj zares ognjenevarnega napravil, ga je primorati, da to precej podere in tako nazaj naredi, da ni več nobene nevarnosti ognja.

Kazen zidarskega ali tesarskega pomagača, ki se k temu rabiti da.

§ 441. Zidarski ali tesarski pomagač, ki se k taki pre naredbi rabiti da, naj se za ta prestopok kaznuje z zaporom od treh do štirinajstih dni, in ta zapor je postriti, kadar je bil prestopnik zavoljo tega že enkrat pokaznjen.

Proti dimnikarjem, kateri za ogenj nevarnih reči ne naznanijo.

§ 442. Dimnikar, ki na pečeh, ognjiščih ali kurjavnih napravah ali v dimnikih kaj nevarnega za ogenj najde, ima dolžnost, to svojemu mojstru, ali kjer ni nobenih mojsterstev, kakor tudi če pri drugem čiščenju zopet kaj zastran ognja nevarnega zapazi, naravnost varnostnemu oblastvu naznaniti. Opuščenje tega naznanila je v obeh primerlejih prestopok, ki se z zaporom od enega do osmih dni kaznuje.

Proti dimnikarskim mojstrom, kateri se za naznanila pomagačev ali delavcev nič ne zmenijo.

§ 443. Dimnikarski mojster, kateri na pomagačevo naznanilo reči ni ogledal, ali če je zares nevarnost ognja našel, tega precej hišnemu lastniku ali oskrbniku ni vedeti dal, in če bi ta, kar je potrebnega, ne storil, dalje varnostnemu oblastvu ni naznanil, naj se kaznuje za ta prestopok v denarjih od petih do petdesetih goldinarjev.

Ako ne pogledujejo in se ne prepričajo, če so dimniki prav ometani.

§ 444. Ravno tega prestopka je kriv dimnikarski mojster, kateri po dolžnosti svoje obrtnije, od časa do časa v svojem okraju ne pogleduje ali po drugih pogledovati ne da, ali se dimniki prav čistijo.

Kupčija s strelnim prahom ali smodnikom.

K a z e n.

§ 445. Kupčevalci in kramarji, kateri kupčujejo s strelnim prahom (smodnikom) ali s kakim drugim v § 336, črk *f*) imenovanim za ogenj nevarnim blagom, in v svojih prodajalnicah ali sicer v svoji hiši večjo zalogo tistega imajo, kakor je v posebnih za to danih predpisih dopuščeno, ali kateri dopuščene zaloge tako ne hranijo, kakor je zapovedano, so krivi prestopka, in naj se kaznujejo v prvič z zgubo zaloge, ki je čez mero, ali katera je napak shranjena, in z denarno kaznijo do pet in dvajsetih goldinarjev, drugikrat povrh te zgube s podvojeno kaznijo v denarjih, pri tretjem zalezenju pa z zaporom do enega mesca in z zgubo pravice, s takimi rečmi kupčevati.

Po ministerskem ukazu z dne 20. svečana 1852 št. 47 d. z. ne smejo trgovci v svojih prodajalnicah imeti nikdar več, kakor 4 funte smodnika; drugo zalogo pa morajo zunaj vasi ali mesta dobro in varno hraniti. Prodaja raznesilnih tvarin pa je sploh prepovedana.

Obrtnije, katere imajo v zalogi blago, ki se ga lahko ogenj prime;

§ 446. Tisti kupčevalci in obrtniki, ki imajo zalogo takega blaga kakoršnega bodi plemena, ki se lahko uname, in ga pod streho ali sicer v takih malo varnih krajih hranijo, kateri niso z zidom zavarovani ali prav odločeni, so krivi prestopka, in se po kakovosti blaga in množini zaloge kaznujejo v denarjih od pet in dvajsetih do pet sto goldinarjev.

Seno, slamo ali drva.

§ 447. Kdor zaloge sena, slame in drv v krajih, kjer so za njih hranjenje nalašč napravljene skladivnice

ali hranišča, kam drugam spravi, zapade za ta prestopek kazni, v poprejšnjem paragrafu ustanovljeni.

Posli, ki v peči kurijo.

§ 448. Službine osebe, katerih reč je kuriti v pečeh, in ki v mesteje drva devajo, da bi se jim proti sušila, store prestopek, za katerega jih gre kazniti z zaporom od enega do treh dni; pri večkratnem prestopljenju naj se zapor poostri.

Ako se na ognje-nevarne kraje z golo lučjo gre.

K a z e n

§ 449. Hišnik (dvornik), kočijaž, konjač ali hlevar, dekla, ali kdor koli se dobi z golo lučjo v senici (šupi), v hlevu, v drvarnicah ali kjer se oglje, slama, seno ali druge reči hranijo, katerih se lahko ogenj prime, naj se za ta prestopek kaznuje z zaporom od enega do osmih dni in zapor naj se pri ponovljenem prestopku poostri.

Zoper ravno ta prestopek učencev, pomagačev in drugih služijočih ljudi.

§ 450. Ravno tako je kaznovati učence ali pomagače kupčevalcev in obrtnikov, kakor tudi sploh vse služabnike, kateri v kak magacin ali drugo shrambo upaljivega blaga z golo lučjo gredo.

Proti službinim gospodarjem in imetnikom obrtnij, kateri potrebnih svetilnic ne omislijo, ali sami takošen prestopek store.

§ 451. Ako se v preiskavi pokaže, da službini gospodarji ali obrtniki niso potrebnih svetilnic omislili, so tudi oni prestopka krivi, in naj se kaznijo v denarjih od petih do petdesetih goldinarjev; in če bi službin gospodar, kupčevalec ali obrtnik sam storil kak prestopek v obeh poprejšnjih paragrafih zaznamovan, ga je obsoditi v denarno kazen od pet in dvajset do pet sto goldinarjev.

Zoper kadenje tobaka v ognje-nevarnih krajih.

§ 452. Kdor v hlevu, v skladivnici za seno ali slamo, ali v senici ali sploh v takih krajih, kjer se na-

hajajo unemljive reči, tobak kadi, naj se kaznuje z zaporom od enega dne do enega tedna, in to kazen je po okolščinah tudi poostriti.

Zoper zanemarjenje ognja pod milim nebom ali blizo skednja, kopic ali stogov itd. narejenega.

§ 453. Kdor blizo skednja, stoga ali kopice, sena ali žita, ali blizo polja, na katerem še žetev stoji, ali požeto žito še spravljeno ni, zakuri, v gojzdu narejen ogenj v nemar pusti, ali predno ga do dobrega ugasi, od njega odide, naj se za ta prestopok kaznuje z zaporom od enega dneva do enega tedna in pri večji nevarnosti tudi s poostrenjem.

Zoper popotovanje z bakljami skozi gojzde sela itd.

§ 454. Kadar kdo z bakljami popotuje ali se pelje, se morajo te pred lesenimi mostovi in pred vasmi ali gojzdi pod kaznijo od petdesetih do pet sto goldinarjev za vsak tak prestopok ugasiti. Tega predpisa naj poštarji potnike, ki se s pošto vozijo, posebno opominjajo.

Dolžnost postiljonov in podeželnih voznikov.

§ 455. Poštarski in najemni vozniki imajo dolžnost, to potnikom vselej, kadar do takih krajev pridejo, še enkrat omeniti, in ne iz mesta naprej peljati, dokler ni baklja ugašena, ker sicer postanejo krivi prestopka, in se kaznijo z zaporom od enega do osem dni, kterega je po okolščinah poostriti.

§ 456. Ako bi kak popotnik poštarskega ali drugega kočjaža s pretenjem ali siloma primoral naprej peljati, naj le-ta v najbližjem mestu, kjer se mu je najdjati zadostne pomoči, naznani, kar se je prigodilo. Tu je občinski župan dolžen, popotnika kratkoma izprašati, ter njegove izpovedbe zapisati, in če potnika ne pozna, zavarovanje kazni tirjati, potem mu pa v nadaljnem popotovanju nobene overe ne delati, temuč celi prigodek precej sodišču naznaniti.

Pravica vsakega sela, skozi katero kak potnik z baklami gre.

§ 457. Ravno tako ima vsaka vas ali selo pravico, popotnika, kateri se z užgano bakljo skozi pelje, brez izjeme ustaviti, in precej oblastnji ovaditi.

Kazen skrivanja požara, ko se unema.

§. 458. Kdor požar, ki se unema, prikriti skuša, ali ga, če se pri njem uname, ne naznani, temu je za ta prestopok po različnosti kraja in po večji ali manjši nevarnosti, ki je iz prikrivanja nastopila, denarno kazen od desetih do sto goldinarev prisojevati.

Občne kazenske določbe za druga dejanja, iz katerih se je bati nevarnosti ognja.

§ 459. Razun teh v poprejšnjih paragrafihih sosebno naštetih primerlejev je treba sploh tudi vsa druga dejanja in opuščanja, pri katerih se nevarnost ognja lahko prevideti da, kakor: če se pri goli luči lan ali konoplje tarejo, blizo hiš in skednjev strelja ali umetni ognji zažigajo, če se ne spolnujejo posebno zaukazane opaznosti zastran utrinjanja isker iz lokomotivov na železnih cestah, kadar se železnocestni vlaki skozi vasi ali blizo njih peljejo, pri napravljanju poslopij blizo železnih cest, na katerih se s parno močjo vozi itd. kot prestopke, in po tej meri kaznovati, kakor se bolj ali manj z gori razloženimi primerleji vjemajo.

Požarni ogled.

§ 4.

Občina se mora prepričati po požarnem ogledu, ali se spolnujejo ukazi, izdani po kazenskem zakonu, po političnih naredbah ali predpisih občinskega zastopa tikajočih se dejanj, ali opuščevanj nevarnih zaradi ognja, in predpisi navedeni v §§ 17, 18, 19, 20 in 21 tega zakona.

§ 5.

Požarni ogled se ima vršiti vsako leto najmanj enkrat po komisiji za požarni ogled.

Po tovarnah, nevarnih zaradi ognja, ki so v krajih, kjer stoji hiša tik hiše, se ima vršiti požarni ogled vsako četrletje.

Komisija za požarni ogled je sestavljena:

1. iz odposlanca občinskega zastopa kot vodje komisije,
2. iz dimnikarja, ali kjer tega ni, iz zvedenca v stavbinski stroki,
3. iz odposlanca požarne brambe, če obstoji taka v občini.

§ 6.

Da se odstranijo nedostatki, ktere je našla komisija za požarni ogled z ozirom na požarno policijo, ima zaukazati župan, kar je treba, in če se ne spelnijo ti ukazi o pravem času, ima začeti proti krivcem kazensko postopanje in dati izvršiti ukaze, če je treba, na stroške krivcev.

§ 7.

O požarnem ogledu se naj sestavi zapisnik, ki se hrani pri občini.

Ometanje dimnikov.

§ 8.

Dimnike in cevi morajo ometati dimnikarji.

Kolikokrat naj se ometajo, določuje župan z ozirom na to, kakošni so dimniki in koliko se kuri.

Po zimi naj se ometajo vsaj vsaka dva meseca, po letu pa vsaj enkrat; kjer se pa kuri veliko, posebno po delavnicah in tovarnah, pa večkrat, če treba tudi vsakih osem dni.

Ruski dimniki se smejo tudi izžigati s potrebno pazljivostjo na predlog dimnikarjev z dovoljenjem župana.

Sosedom treba naznaniti, da se bodo dimniki izžigali.

Ponočni čuvaji.

§ 9.

Po okrajih, kjer stoji hiša tik hiše, mora skrbeti občinski zastop za primerno ponočno stražo.

II. oddelek.

O napravah za gašenje.

Dolžnost pomaganja.

§ 10.

Vsakdo mora na poziv župana ali na poziv od tega postavljenih oseb, pod kaznijo določeno v § 49. pomagati osebno brez plače, kolikor je zmožen in če ni v nevarnosti njegovo lastno posestvo, v obsegu krajne občine, da se zaduši požar in mora prepustiti iz tega vzroka posodo in orodje za dobavljanje vode in za gašenje.

§ 11.

Vsaka občina je dolžna, da pomaga sosednim občinam o požarih brez plače.

§ 12.

Posestniki konj imajo po vrsti dati po naredbi župana konje, ki so potrebni, da se za-
prežejo brizgalnice in drugo gasilno orodje.

Gasilni redi.

§ 13.

Občinski zastop ima izdati za vsak kraj občine, v katerem stoji hiša tik hiše in šteje vsaj petdeset hišnih števil, gasilni red, to je tako naredbo, da se primerno razdelijo opravki pri gašenju ognja med posamezne osebe in se za-
brani nered.

Tudi glede vsih drugih krajev mora skrbeti občinski zastop vsaj za to, da se razdele opravki pri gašenju, če nastanejo požari.

Če obstoji v občini prostovoljna požarna bramba, se naj ustanovijo gasilni redi po dogovoru z vodstvom požarne brambe.

Znamenje za sklicevanje.

§ 14.

Občinski zastop ima ukreniti take splošne naredbe, da se razglasi začetek požara čim hitreje po krajni in po sosednih občinah.

Znamenja za sklicevanje o požaru naj se določijo po krajevnih razmerah.

Voda.

§ 15.

Vsakdo je dolžen, da pusti porabiti za gašenje požara vodo, ktera se nahaja pri njegovi

hiši, ali na njegovem posestvu, ter ga sme k temu prisiliti župan tudi s sredstvi, dovoljenimi po zakonih.

§ 16.

Občina ima skrbeti, da se po krajih, kjer stoji hiša tik hiše, nahaja vedno toliko vode, kolikor je treba za gašenje požarov.

Če se ne nahaja dosti vode za gašenje po naravnih vodnjakih, do katerih je napravljen primeren pristop, se mora skrbeti za njo s tem, da se pripravi v vsakem kraju vsaj en zdaten javen vodnjak; po večjih krajih se pa mora napraviti več takih vodnjakov.

Kjer pa ni mogoče napraviti vodnjakov, ker krajevne razmere tega ne pripuščajo, ali pa kjer vodnjaki ne zadostujejo, se morajo napraviti lokve, pokrite kladeze ali kopanje; te morajo se očistiti vsako leto vsaj enkrat.

§ 17.

Na podstrešju (nahišju) vsakega večega poslopja morajo biti po krajih, kjer stoji hiša tik hiše, in po cerkvah in zvonikih celo leto razven o hudem mrazu čebri, napolnjeni z vodo in pokriti s pokrovi. Kjer pa ni mogoče postaviti takih čebrov pod streho, naj se postavijo pokriti poleg hišnih vrat ali na drug primeren kraj.

Gasilno orodje.

§ 18.

Vsaka občina ima nabaviti po krajevnih razmerah vsaj prenosne, ročne ali brizgalnice na kolih.

Kjer je po krajevnih razmerah primerno, naj se deluje na to, da si omisli več manjih občin vrh tega vozno brizgalnico za skupno rabo.

§ 19.

Po občinah s kraji, v katerih so hiše tik hiše in je vsaj petdeset hišnih števil, se mora nahajati večja, tako imenovana vozna brizgalnica in potrebne cevi, vozovi za vodo, lestvice (lojtre), gasilno orodje, svetilnice, baklje itd.

Na novo naj se kupujejo le take gasilne brizgalnice, katerih cilindri merijo vsaj po 10 centimetrov v premeru in katerih ustja in brizgalne cevi imajo normalne vijake (Metzove vijake), upepljene od štajerske okrožne požarne zveze. Pri brizgalnicah starejega dela, katerih cilindri imajo vsaj goraj imenovano mero, morata biti dva sklepa, od katerih ima eden na enem koncu normalno vijakovo vreteno, na drugem pa vretenično matico starejega dela, drugi pa na enem koncu vretenično matico za normalni vijak, na drugem koncu pa vijak starejega dela.

§ 20.

Po krajih, kjer stoji hiša tik hiše, mora imeti vsaka hiša poleg čebrov omenjenih v § 17. gasilne vedre, cele ali zdrgnene in svetilnico s šipami obdano, z žičasto mrežo; število teh določuje občinski odbor, v Mariboru mestni svet, v Celji občinski urad.

Občinski odbor, v Mariboru mestni svet, v Celji občinski urad sme pa zaukazati na predlog

komisije za požarni ogled ali pa tudi brez tega predloga z ozirom na krajevne razmere posestnikom tovarn, plavžev (fužin) in drugih večjih delavnic, naj si omislijo še tudi drugega gasilnega orodja.

§ 21.

Po razprostranih občinah se naj gasilno orodje razdeljuje primerno, po večjih krajih, kjer so hiše tik hiš, se pa naj hranijo v shrambi za brizgalnice, ki naj stoji ob dobrem potu.

§ 22.

Vse orodje naj se drži tako, da je vedno za rabo; da ga nadzoruje, imenuje naj občinski zastop oskrbnika za orodje (orodjara).

Če obstoji požarna bramba, in če voli ta oskrbnika za orodje in ga občinski zastop potrdi, ima mu slednji dati potrebne pomagače.

Požarna bramba.

§ 23.

Naloga požarne brambe je, da z urejenim, skupnim delovanjem varuje ob ognju življenje in posest prebivalcev.

§ 24.

Požarna bramba je:

1. javna, in sicer prostovoljna ali plačana, ali pa
2. zasebna.

Prostovoljna požarna bramba se ustanavlja po prostovoljnem pristopu na podlagi društvenskega zakona.

Plačana požarna bramba spada med služabnike občine in se ustanavlja in vodi kot taka po določenih občinskega reda in po sklepih občinskega zastopa.

Le za javno požarno brambo veljajo vse določbe tega zakona; za zasebne požarne brambe, ktere se ustanavljajo za tovarne itd. izmed oseb, ki delajo po njih, veljata le §§ 34 in 47 tega zakona.

§ 25.

Župan ima razglaševati v vsakem kraji, kjer stoji hiša tik hiše in se šteje vsaj 50 hišnih števil, če še ni prostovoljne straže, vsako leto najmanj enkrat poziv za ustanovljenje požarne brambe, če se pa že nahaja prostovoljna požarna bramba, pa poziv k pristopu.

Pravila požarne brambe, ki se hoče ustanoviti, so podvržena odobrenju po občinskem zastopu. Po občinskem zastopu odobrena pravila, se imajo predložiti po predpisu društvenskega zakona namestništvu.

Volitev načelnika in oskrbnika za orodje, mora potrditi občinski zastop.

§ 26.

Razmero prostovoljnih požarnih bramb k občinam določujejo njena pravila in sledeči dogovori.

§ 27.

Služba prostovoljne požarne brambe se izvršuje kot pravica, podeljena ji od občine.

§ 28.

Načelnik požarne brambe oziroma njegovi namestniki poklicani po pravilih, katerim je izročila občina po odobrenih pravilih ali po posebnem dogovoru samostalno vodstvo gasilnih in rešilnih opravkov, je na pogorišču glede svojih gasilnih in rešilnih poveljev neodvisen; odgovoren je pa zanje županu.

On je dolžen, da uboga posebnim ukazom župana o gasilnih in rešilnih opravkih, kadar pride ta na pogorišče; za nasledke izvršenih takih ukazov pa ni odgovoren.

§ 29.

Če se nahaja v isti občini več javnih požarnih bramb, določuje občinski zastop, kateremu izmed načelnikov požarnih bramb gre na pogorišču odgovorno vodstvo vseh požarnih bramb.

§ 30.

Občinski zastop ima skrbeti, da se odpravijo nedostatki, ki se kažejo pri izvrševanju gasilne službe.

§ 31.

Kolikor prostovoljna požarna bramba ne more plačati stroškov iz lastnega imetka ali iz prostovoljnih doneskov, je dolžna občina, da ji

preskrbi najpotrebnejšo opravo in potrebno orodje za gašenje in za reševanje in da trpi stroške za ohranjevanje tega orodja.

§ 32.

Prostovoljna požarna bramba, kateri je treba denarne pomoči od občine, ima predložiti o pravem času vsako leto proračun za prihodnje in računski sklep za pretečeno leto županstvu v odobrenje.

§ 33.

Udi požarne brambe imajo pravico, da nosijo v službi in izven službe znamenje te svoje lastnosti, kterega druge osebe ne smejo rabiti.

§ 34.

Na pogorišču so tudi vse požarne brambe, ki pridejo od drugod, in drugi pomagalci pod poveljem načelnika krajne požarne brambe.

Kje stoji načelnik požarne brambe na pogorišču, kaže po dnevu rudeča zastava, po noči pa rudeča svetilnica.

III. oddelek.

O naredbah pri in po požaru.

Dolžnost naznanjevanja.

§ 35.

Vsakdo je dolžen, da naznani še tako mal požar brez odlašanja na pristojnem mestu, posebno pa morajo storiti to:

- a) straža za občno varnost in ponočni čuvaji;
- b) posestniki hiš in
- c) stanovalci, v katerih gospodarstvu se kaj uname;
- d) posli oseb, zaznamovanih pod *b* in *c*.

Kazen skrivanja požara, ko se unema.

§. 458. obč. kaz. zakona. Kdor požar, ko se unema, prikriti skuša, ali ga, če se pri njem uname, ne naznani, temu je za ta prestopok po različnosti kraja in po večji ali manjši nevarnosti, ki je iz prikrivanja nastopila, denarno kazen od desetih do sto goldinarjev prisojevati.

Dolžnosti župana.

§ 36.

Župan ima skrbeti v prvi vrsti za sklicevanje požarne brambe in vsih onih, ki so dolžni pomagati, potem ima naznaniti to poveljništvu žandarmerijske postaje, predstojniku političnega oblastva in vojaškemu poveljniku, če se nahaja v kraju ali blizu žandarmerijska postaja, politično oblastvo ali pa vojašk oddelek.

§ 37.

Ko je oskrbel župan naznanila, ktera mora storiti po § 36. tega zakona, mora se podati brez zamude na pogorišče in voditi gasilne in rešilne opravke.

Če pride požarna bramba na pogorišče, ktere načelniku je izročeno od občine vodstvo gasilnih in rešilnih opravkov, mora skrbeti župan posebno, da se ohrani red na pogorišči in se shrani oteto blago.

§ 38.

Ako se je bati, da se razširi požar dalje, mora poklicati župan sosedne občine, oziroma sosedne požarne brambe po hitrih slih, po telegrafu itd. na pomoč.

§ 39.

Segati v zasebno last zaradi gašenja n. pr. s tem, da se kaj razdere ali podere, se sme le v najhujši sili, če ni drugega sredstva, da se zaduši ogenj ali se zabrani razširjevanje požara in še tedaj, izvzemši slučaj največe sile, le na povelje župana.

§ 40.

Ko je pogašen ogenj, ima skrbeti župan, da se pogorišče zadostno straži. Če je prišla požarna bramba na pogorišče, ima župan potrebno ukazati po dogovoru z načelnikom požarne brambe.

Pozvedovanja po požaru.

§ 41.

Po vsakem požaru ima pozvedovati župan, vse eno, ali se je naznanil ogenj pravilno, ali se je zadušil in se je poskusilo ga zatajiti:

- a) o vzroku, zakaj je nastal;
- b) koliko je škode;
- c) ali je kdo kriv;
- d) ali je zanemaril kdo svojo dolžnost;
- e) ali se je dogodilo kaj, kar zahteva ukora ali pomoči, posebno pa, ali so zadostovali gasilni in rešilni opravki.

§ 42.

K takemu poizvedovanju treba poklicati potrebne zvedence in vse one, ki morejo povedati kaj o predmetu poizvedovanja in če je mogoče, tudi prizadeti zavarovalni zavod.

§ 43.

Po tem poizvedovanju ima razsoditi župan, ali se mora dati zavarovancu na njegovo zahtevanje uradno spričevalo, da njega ne zadeva krivda, da se je ogenj vnel, ali da se je razširil. To spričevalo se sme napisati le, če so dokazala poizvedovanja, da zavarovanca ne zadeva niti opuščanje, katero se ima kaznovati po kazenskem zakonu kot hudodelstvo, pregrešek ali prestop, niti kaka druga krivda po §§ 1294 in 1309 obč. drž. zak.

§ 44.

O poizvedovanju po § 41. tega zakona se ima sestaviti zapisnik, ktereга morajo podpisati vsi udeleženci; v njem se ima navesti tudi odškodnina za škodo po požaru, katero je našel morda odposlanec družbe.

Kar se je našlo po poizvedovanju, se mora naznaniti tudi političnemu oblastvu.

§ 45.

Ako se pokaže sum kaznjivega dejanja ali opuščanja, se mora naznaniti to takoj pristojnemu oblastvu.

IV. oddelek.

O stroških za gašenje ognja.

Stroški za gasilne naprave.

§ 46.

Stroške za gasilne naprave imajo trpeti hišni posestniki, kolikor jih posameznike te zadevajo, sicer pa sela, oziroma občine

Če prouzročuje kaka tovarna posebno nevarnost ognja za kak kraj, sme pobirati občinski zastop od lastnika tovarne primeren donesek za stroške, kolikor jih je radi obstanka tovarne trebalo več za pomnožitev gasilnega orodja.

Stroški za vozove.

§ 47.

Za potrebno dovažanje orodja in moštva, za rabo vôz na pogorišču in za vožnjo nazaj je plačevati posestnikom vôz, če zahtevajo, odškodnino iz blagajne one občine, iz ktere so se vzeli vozovi, kolikor ni dolžan trpeti teh stroškov kak zavarovalni zavod. Dotična tirjatev se mora naznaniti v 8 dneh pri županu one občine, ktera je dolžna plačati; ta ima ugotoviti (likvidirati) znesek in plačati ugotovljeni znesek iz občinske blagajne.

Plačujoči občini je pridržana pravica, da sme tirjati povračilo od krivca.

V. oddelek.

O kazenskih določbah, o oblastvih in o ugovorih.

Kazenske določbe.

§ 48.

Dejanja, ki so nevarna radi ognja, ali opuščanja, ki nasprotujejo občnim policijskim zakonom in ukazom ali z ozirom na krajevne razmere od občinskega odbora izdanim predpisom, se kaznujejo, kolikor ne spadajo pod občne kazenske zakone, in kazen za to ni odločena že v prej omenjenih zakonih, ukazih in predpisih z globami do 100 gld. ali, če se ne morejo iztirjati, z zaporom do 20 dni.

§ 49.

Če se gre za to, da se prisili kdo po tem gasilnem redu za kako delo, se more zahtevati to s pretenjem glob do 10 gld., in za slučaj, da plačati ne bi mogel, z zaporom do 48 ur.

Kazen pa ne oproščuje od dolžnosti, delo storiti.

Isti kazni zapadejo tudi one osebe, ktere napravijo na pogorišču kak nered, če ni kaznjivega dejanja, ktero se mora kaznovati ostreje.

§ 50.

Izvrševanje kazenske pravice o prestopkih, omenjenih v §§ 48. in 49 tega zakona pripada, koliko jih ne spada pod občne kazenske zakone,

županu skupno z dvema občinskima svetovalcema, v Mariboru mestnemu svetu, v Celji občinskemu uradu.

§ 51.

Globe stekajo v blagajno za uboge krajne občine.

Ugovori.

§ 52.

Ugovori zoper naredbe in sklepe občinskega zastopa kakor tudi zoper odloke in določbe župana (mestnega sveta Mariborskega, občinskega urada Celjskega) se dopuščajo po določilih občinskega reda za vojvodino Štajersko od 2. maja 1864, dež. zak. št. 5, in zakona dne 1. aprila 1875, dež. zak. št. 24, za mesto Maribor po občinskem redu dne 23. decembra 1871, dež. zak. št. 2, iz leta 1872, za mesto Celje pa po občinskem statutu od dne 21. januarja 1867, dež. zak. št. 7.

Rekurzi zoper kazenske razsodbe se imajo podati na predpostavljeno politično oblastvo, t. j. po mestih Maribor in Celje na c. kr. namestništvo, po vsih drugih občinah pa na c. kr. okrajno glavarstvo.

VI. oddelek.

Konečne določbe.

§ 53.

Župan je dolžen imeti ta gasilni red in predpise, ki jih je izdal občinski zastop za za-

branjenje požarov (§ 2) in gasilne rede, izdane za posamezne kraje (§ 13.) vedno za vsakega na pregled pripravljene in jih mora razglaševati v občini vsako leto dvakrat.

§ 54.

S tem zakonom se razveljavi gasilni red za Štajersko od dne 9. febr. 1857, dež. zak. št. 4.

§ 55.

Mojemu ministru notranjih zadev je naročeno izvrševanje tega zakona.

Na Dunaji dne 23. junija 1886.

Franc Jožef l. r.

Taaffe l. r.

Dodatek

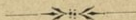
IX.

Zakon od 22. decembra 1872,

številka 46. dež. zak.,

veljaven za vojvodino Štajersko

o razdelitvi šolskih konkurenčnih stroškov.

Š privoljenjem deželnega zbora Moje vojvodine Štajerske zaukazujem tako:

Člen I.

O mejah šolskega okoliša vsake javne narodne šole (§ 9. zakona od 4. februarja 1870, št. 15. dež. zak.) se ima po c. kr. deželnem šolskem svetu napraviti všolovalno pismo. V tem pismu morajo se navesti vse občine, vasi in deli vasi ali hiše, ktere so všolane v šolski okoliš.

Ako bi se predrugačil šolski okoliš, ima se napraviti novo všolovalno pismo.

Deželni odbor, kakor tudi dotični okrajni in krajni šolski svet mora dobiti po en izvod všolovalnega pisma.

Člen II.

V katerem razmerji imajo celotno ali pa deloma všolane občine doprinašati k nepokritim, v letnem proračunu ustanovljenim stroškom krajne šolske zaloge, določuje se v razdelitvenem merilu, ki se za vsako javno narodno šolo po členu III. in IV. ima ustanoviti, pri premenah šolskega okoliša popraviti in ako le ena udeleženih občin zahteva, vsako peto leto obnoviti.

Člen III.

Udeleženi občinam je na voljo, da po medsebojnem dogovoru (§ 37. zakona od 4. februarja 1870, št. 15. dež. zak.) vstanove razdelitveno merilo.

Ako se do konca šestih mesecev, odkar je dobil veljavo ta zakon, ne doseže tak dogovor, ima krajni šolski svet razdelitveno merilo ustanoviti po razmerju neposrednih davkov z vsemi državnimi prikladami šolskega okoliša.

Člen IV.

V ta namen ima krajni šolski svet na šolski okoliš spadajoče neposredne davke, hišno razredovino (hišno najemnino, zemljiški davek, pridobnino in dohodarino) pozvedeti ter v razmerju teh davkov z vsemi državnimi prikladami določiti odstotke, ktere ima k stroškom šolske zaloge doprinesati vsaka vdeleženih občin.

Prepis tega razdelitvenega merila ima se izročiti županu vsake vdeleženih občin; tem pa je dovoljen rekurz na deželni odbor, ki se ima vložiti v 14 dneh.

Po en izvod razdelitvenega merila, vstanovljenega v medsebojnem dogovoru ali pa po pravnoveljavni odločbi, ima se predložiti tudi c. kr. deželnemu šolskemu svetu, deželnemu odboru in okrajnemu šolskemu svetu.

Člen V.

Najkasneje meseca oktobra vsakega leta ima krajni šolski svet, ko je vstanovljen proračun

o dohodkih in stroških krajne šolske zaloge za sledeče leto, med udeležene občine razdeliti, kar bi kazalo primanjkljaja.

V prvi polovici meseca novembra ima krajni šolski svet prinesek, spadajoč na vsako občino, naznanje dati dotičnemu županu z opombo, da je smeti zoper ta prinesek v 14 dneh pritožiti se na deželni odbor.

Člen VI.

Župan mora šolski prinesek, kakor ga je odmeril krajni šolski svet, postaviti v letni proračun, tudi takrat, če je vložil rekurz zoper njega.

Člen VII.

Šolske prineske imajo občine vsakega četrta leta naprej v enakih delih plačevati v krajno šolsko zalogo.

Če se to ne zgodi točno, mora politično oblastvo na zahtev krajnega šolskega sveta zoper občino in na njene stroške sekvestracijo izreči.

Člen VIII.

Če bi krajni šolski svet za nakup zemljišč, za nove stavbe ali za prizidbe sklenil izdatke, in bi za njih poravnanje treba bilo, da bi se doklada ktere občine morala zvišati za več kakor za 60 odstotkov od vsega neposrednega davka z državnimi prikladami vred, tedaj ima občinski odbor pravico, da poplača krajni šolski zalogi na občino spadajoči znesek za takošni nakup za novo stavbo ali prizidbo v največ dvajstih letnih

obrokih; za to pa je dolžen, da plača od obrokov v deželi navadne obresti.

Ako se občina in krajni šolski svet o tem ne pogodita, odloči deželni odbor, v kolikih in kako visokih obrokih in s kakšnimi obrestmi se ima plačati.

Ako občina čez mesec dni zaostane z glavnim ali obrestnim obrokom, ima se izreči politična sekvestracija, kakor v slučaju čl. VII.

Člen IX.

Ako se ena ali več občin posluži nji v členu VIII dovoljene pravice, da plača v obrokih, naj si krajni šolski svet izposodi potrebne denarje, ter ima pravico, da za glavnico in obresti zastavi glavinski imetek in dohodke krajne šolske zaloge. Dotična pisma se pa imajo poprej odobriti po deželnem odboru.

Člen X.

Ako v slučaju člena IX. zaostane krajno-šolska zaloga čez mesec dni s plačilom kakega glavniškega ali obrestnega obroka, mora čež-njo in na njene stroške politično oblastvo izreči za čas zamude sekvestracijo, kadarkoli to zahteva izposojevalec.

O vsaki taki sekvestraciji mora se obvestiti dotični okrajni šolski svet in deželni šolski svet.

Člen XI.

Ta zakon nima veljave v onih mestih, ktera imajo poseben očinski statut.

Člen XII.

Ta zakon naj izvršita Moja ministra za pouk in notranje zadeve.

Gödöllö 22. decembra 1872.

Franc Jožef l. r.

Lasser l. r.

Stremayr l. r.

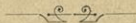
Dodatek

X.

Zakon z dne 23. maja 1873,

št. 121 drž. zak.,

kako se sestavljajo imeniki porotnikov.

S privolitvijo obeh zbornic državnega zbora ukazujem tako:

§ 1.

K porotniški službi je poklicevati samo možé, kateri:

1. so izpolnili 30. leto svoje dobe,
2. znajo brati in pisati;
3. imajo domovinsko pravico v kateri občini kraljevin in dežel, zastopanih v državnem zboru;
4. vsaj že leto dni stanujejo v isti občini, kjer bivajo;
5. ali

a) neposrednega davka brez brez priklada — razen zakonitih izjemnih slučajev (§ 14), — najmanj 10 gld., a v krajih čez 30.000 stanovancev štejočih najmanj 20 gld. na leto plačujejo, ali pa

b) brez ozira na ta davek po svoje stanu so odvetniki, beležniki, profesorji in učitelji visokih in srednjih šol, ali so na kakem tuzemskem vseučilišči dobili doktorstvo.

§ 2.

Nesposoben ali nezmožen biti porotnik je:

1. Komur zavoljo kake slabosti na telesu ali na duhu ni mogoče izpolnjevati porotnikove dolžnosti;

2. kdor nima popolnega uživanja državljan-
skih pravic, zlasti tudi sodno preklican zaprav-
ljivec in tisti, nad imetjem katerega je odprto
konkursno postopanje, dokler se ne dokonča, in
če je trgovec, dokler ne dobi zopet sposobnosti
za pravice v § 246. konkursnega reda z dne
25. decembra 1868 (št. 1. drž. zak. za l. 1869.)
imenovane;

3. kdor se nahaja v kazenskosodnem pre-
iskovanju, pod obtožbo ali v kazni.

§ 3.

Za porotnike se ne smejo klicati:

1. Dejansko služeči državni uradniki razen
profesorjev in učiteljev na visokih in srednjih
šolah;

2. Osebe stoječe armade, vojnega pomorstva
ali deželne brambe, katere so v dejanski službi
ali s čakarino na dopustu, in v § 1, št. 2 zakona
o delokrogu vojnih sodišč z dne 20. maja 1869
(drž. zak. št. 78) imenovane osebe vojne uprave;

3. duhovni zakonito priznanih cerkvá ali
verskih družeb;

4. učitelji ljudske šole;

5. vsi taki, kateri imajo delo pri pošti, že-
leznici, telegrafu in paroplovstvu.

§ 4.

Prosti porotniške službe so:

1. Tisti, ki so že prestopili 60. leto svoje
dobe, za vselej;

2. udje deželnih zborov, državnega zbora in delegacij za časa zborovanja;

3. osebe, ki niso v dejanski službi, pa so podvržene vojni dolžnosti, za ta čas, ko so poklicane v vojaško službo.

4. osebe v službi cesarskega dvora, javni profesorji in učitelji, zdravniki in ranocelniki in tako tudi lekarničarji, ako uradni ali občinski načelnik za-nje potrdi, da so v svojem poklicu neogibno potrebni, za sledeče leto;

5. vsak kdor je prejetemu poklicu v enem porotnem zasedanji kot glavni ali namestni porotnik zadostil, do konca naslednjega koledarskega leta.

§ 5.

Župan naj s pomočjo dveh udov občinskega zastopstva, ktera si sam izvoli, napravi vsako leto o začetku septembra meseca zaznamek vseh tistih oseb, ki jih je po zgornjih določilih moči poklicati za porotnike in ktere niso svoje oprostitve že po § 4, št. 1 izprosile.

Zaznamek obsega po abecednem redu in pod številci zaporedoma tekočimi ime in priimek vpisanih oseb, njih stan ali opravek, stanovališče in davek, kolikor ga ktera plačuje s pristavkom, ktere dežele jezike kdo zna in kterega se največ poslužuje. Pri ljudeh vojni dolžnosti podvrženih (§ 4, št. 3) naj se pristavi opomja, ali se utegnejo in za koliko časa se utegnejo poklicati v vojaško službo. Ta zaznamek je izvorni ali prvotni imenik porotnikov.

§ 6.

Prvotni imenik mora najmanj osem dni v županovi pisarnici razgrnen biti, da ga lahko vsakdo pregleda in to se mora po navadi vsakega kraja očitno razglasiti s podukom, da se smejo vgovori podajati.

Vsakemu dotičniku je na voljo v tem roku zoper to, da je kdo takšen, ki je po zakonu lahko porotnik iz prvotnega imenika izpuščen, ali da je vpisan kdo takšen, kateri po zakonu ne more in ne sme biti, — pri županu pismeno ali pa na zapisnik vgovor podati, ali pa na enak način povedati tudi sam za se vzroke, kateri ga porotniške službe oproščujejo.

§ 7.

Občinska komisija (§ 5) določuje o vseh podanih vgovorih in o pravičnosti navedenih oprostilnih vzrokov. Te odločbe in pritožbe proti njim podane je omeniti v dotičnih prvotnih imenikih; takšna pritožba se mora podati v treh dneh po uradnem naznanilu odločbe. Kadar se je po odločbah občinske komisije razglašeni imenik kako pre naredil, tedaj je treba premene z naznanilom na uradnem sedeži pribitem, objaviti in dotičnikom vedeti dati. Vgovornikom je dati na znanje o tem, kaj se je ukrenilo vsled njihovega vgovora. Takisto se tudi postopa o tem, kadar se kdo sklicuje na vzroke, ki ga oproščujejo.

§ 8.

Popravljen prvotni imenik naj župan brez odloga in zadnji čas do konca septembra pošlje

okrajnemu glavarju ter priloži vse spise, kateri se tičejo podanih ugovorov in prošenj za oprostitev. Okrajni glavar pregleda precej imenik in če zapazi, da se je pri napravi imenika kaj nezakonitega pripetilo, ali da ima na sebi važne nenatančnosti, dá ga županu nazaj v popravo. Če se imenik popravi na to stran, da se izbriše kaka izmed prej vpisanih ali vanj zapiše kaka izmed prej izpuščenih oseb, treba je s popravljenim imenikom ravnati tako kakor s prvič narejenim (§§ 6 in 7).

Popravljeni imenik je zadnji čas do konca oktobra vnovič poslati okrajnemu glavarju.

Ako bi župan precej časa mudil ter prvotnega imenika ne napravil, ne popravil ali ne poslal, ima okrajni glavar pravico, zastalo uradno delo po svojih ljudéh ob občinskem trošku zvršiti dati.

§ 9.

Okrajni glavar naj prvotne imenike svojega uradnega okoliša z vsemi dotičnimi listinami predloži prezidentu sodnega dvora prve stopinje. Pri tem naj izmed mož, kateri so sprejeti v prvotne imenike, imenuje tiste, za ktere se mu zdi, da so po svoji razumnosti, poštenosti, pravico-ljubnosti in značajnosti, in v deželah, kjer se govori po več jezikov, tudi zaradi znanja jezikov posebno pripravni za porotnike.

§ 10.

V tacih krajih, ki imajo svoja lastna občinska ustanovila (statute), naj župan prvotne

imenike pošlje naravnost prezidentu sodnega dvora prve stopinje, ter naj izpolni pri tem nalogo v § 9 okrajnemu glavarju propisano.

§ 11.

Prezident sodnega dvora prve stopinje pokliče komisijo, ktera za okoliš vsakega sodnega dvora zadnji čas meseca novembra sestavi letni imenik.

Komisija sestoji zraven prezidenta ali njegovega namestnika kakor prvosednika iz treh sodnikov, kateri se jemljó izmed svetovalcev sodnega dvora ali iz okrajnih sodnikov tistega okoliša, potem iz treh zaupnih môž.

Prezident določuje ude.

Za zaupne može smejo se jemati samo take osebe, ki niso v državni službi in imajo v okoliši tistega sodnega dvora sposobnost biti porotniki.

Ako zaupni möjje nečejo priti ali se sicer umikajo ter svoje dolžnosti ne izpolnijo, naj prezident sodnega dvora namesto njih brez odloga pokliče druge zaupne möjé.

Komisija določuje po večini glasov. Proti njenim sklepom ni dopuščena pritožba.

§ 12.

Kdaj bode seja, to sporoči prezident o pravem času načelniku političnega deželnega oblastva, kateri vanjo pošlje svojega poslanca.

Le-ta ima samo posvetovalen glas.

§ 13.

Komisija naj pred vsem drugim razsodi o pritožbah (§ 7), ktere so v imenikih omenjene. Ako kdo proti zakonu ni bil v imenik sprejet, dá ga ona vpisati. Na to se loti sestave letnega imenika, ki obstoji iz poglavitnega in iz dopolnilnega imenika.

§ 14.

Letni imeniki se tako sestavljajo, da komisija iz prvotnih imenikov spiše v en imenik (poglavitni imenik) tiste osebe, za ktere meni, da so po § 9 najsposobnejše in najvrednejše biti porotniki; iz tega imenika se jemljó porotniki za prihodnje koledarsko leto.

Takisto ta komisija iz oseb, ktere stanujejo ondi, kjer ima porotni sodni dvor svoj sedež ali v njegovi najbližji okolici, sestavi drug imenik (dopolnilni imenik), iz kterega se jemljó namestni porotniki.

Obseg obeh imenikov naj se z ozirom na število rednih in izvenrednih sejnih dob. ki jih utegne previdoma biti, premeri tako, da se v vsak imenik sprejme za polovico oseb več, nego jih bode po številu pričakovanih porotnih sej potreba.

Ako prvotni imeniki iz vsega okoliša enega sodnega dvora skup ne obsegajo najmanj 800 oseb, ktere so po § 1 poklicane za porotniško službo, naj prezident sodnega dvora prve stopinje, še predno pokliče komisijo za sestavo letnega ime-

nika, pozove okrajne glavarje, da od županov zahtevajo in mu pošljejo dopolnilne prvotne imenike, v ktere je sprejeti tiste v drugem za porotniško službo poklicane osebe, ki na leto vsaj 5 gld. neposrednjega davka brez priklada plačujejo. Enakšen dopolnilni prvotni imenik je zahtevati tudi od županov tistih krajev, kateri imajo svoja občinska ustanovila, ako bi kateri v istem okoliši bil. Ti dopolnilni prvotni imeniki naj se narejajo in popravljajo tako, kakor poglavitni prvotni imeniki, ter služijo kakor ti za podlogo sestavi letnega imenika.

§ 15.

Letni imenik je natisniti in prezidentu sodnega dvora druge stopinje, višjemu državnemu pravdniku, načelniku političnega deželnega oblastva, dalje državnim pravdnikom, okrajnim glavarjem, okrajnim sodnikom in vsem županom v okoliši sodnega dvora priobčiti.

§ 16.

Načelniki dotičnih oblastev in župani imajo dolžnost, kadar med letom zvedó za taka razmerja, vsled katerih kak porotnik iz letnega imenika več ni sposoben (§ 2) za porotniško službo ali se va-njo klicati ne sme (§ 3), in kadar je kak vojni dolžnosti podvržen (§ 4, št. 3) poklican v vojaško službo, to precej naznaniti prezidentu sodnega dvora prve stopinje. Pri njem naj se za svojo izločitev potegnejo tudi v § 4, št. 2 in 4 omenjene osebe, kadar je zakoniti oprostilni vzrok nastopil stoprv po preteku roka za vgovor.

Prezident sodnega dvora prve stopinje razsojuje o potrebi in pravici, koga iz letnega imenika izločiti.

§ 27.

Zvršitev tega zakona je naročena ministroma notranjih zadev in pravosodja.

Dodatek

XI.

Zakon z dne 5. maja 1882,

št. 25. dež. zak.,

veljaven za vojvodino Štajersko,
razun glavnega mesta Gradca, in mest Maribora in Celja,
zadevajoč

določbe za uredbo gospodarstva pri občinskih
in okrajnih zastopih.

S privoljenjem deželnega zbora Moje vojvodine Štajerske, zaukazujem tako:

§ 1.

Župan ima računske sklepe (zaključke) občine in njenih zavodov z izkazom, v kolikem obsegu se je občina poslužila pravice, davke nalagati, in kako so se založni imetek in dohodki občinski porabili, vsakega leta v prvih treh mesecih po konci računskega leta predložiti okrajnemu odboru.

§ 2.

Okrajni odbor ima računske sklepe vseh občin svojega okraja zložiti v okrajni pregled ter jih predložiti skupaj s tem pregledom do 1. junija leta, sledečega za računskim letom, deželnemu odboru.

§ 3.

Deželni odbor ima računske zaključke (sklepe) natančno pregledati; pri tem ima pravico, da zahteva, če najde, da ni vse v redu, naj dotične občine predložijo račune, ter dajo pojasnila in dopolnila, dalje da odredi poizvedbe na licu mesta po odposlanih poverjenikih, in da na pod-

lagi takih izkazov ter morebiti o njih zvršenih poizvedb odredi, kar se mu zdi primerno, da se bodo v prihodnje javni denarji tako porabljali in zaračunjevali, kakor to zahteva njih zakonita odmemba.

§ 4.

Izvrševaje to pravico sme se deželni odbor posluževati le sredstev mu v zakonu dovoljenih proti nezakonitemu postopanju, ter občinske organe podučevati in jim kazati, kako naj v prihodnje postopajo.

§ 5.

Župan je dolžen popis vsega premakljivega in nepremakljivega imetka in vsehkolikih pravic krajne občine, kakor tudi podobčin, ako je takih, najdalje do 1. junija leta 1882. okrajnemu odboru predložiti v stanju, kakor se je kazalo v letnem računskem zaključku za leto 1881.

§ 6.

Okrajni odbor ima predložene popise na tanko pregledati, ter ob enem pozvedovati, ali nima občina še drugih reči, oziroma užitnih pravic, ki so po pravni svoji lastnosti, po odmembi in porabi lastnina občine ali kake podobčine.

§ 7.

Okrajni odbor ima pravico, da zahteva v ta namen od občin pojasnila in opravičenja, ter da tudi na licu mesta da po poslanih poverjenikih pozvedovati.

§ 8.

Okrajni odbor ima občinske popise (inventarje) in izid pozvedeb s svojimi predlogi vred predložiti okrajnemu zastopu v konečno odločevanje.

§ 9.

Okrajni zastop ima izvrševaje nadzorsko svojo pravico o založnem imetku občini izreči, da li zadržujejo popis in delni popis vse, ali zaukazati, da se dopolnijo ter po takem na podlagi poročila, predloženega po okrajnem odboru, določiti:

- a) s katerimi od izkazanih lastninskih ali drugih pravic je občinski odbor po določbah občinskega reda brez prepira upravljal, in ki se imajo vpisati v inventar krajne občine;
- b) kateri dohodki tujih reči so tekli do sedaj v občinsko blagajno, katerih dobivanje torej tudi velja kot pravica občine;
- c) kateri užitki in dohodki so se sedaj uporabljevali za občinske namene samo enega dela občine ali samo ene vasi, tako da po takem spadajo le v popis te podobčine; slednjič
- d) glede katerih lastninskih objektov ali pravic imajo se pravice, ki si jih prisvaja občina — bodi si glede lastnine, bodi si glede uprave — če njih ktera podobčina ali ktera tretja oseba ne da veljati, vendar vpisati v dotični popis, in sicer kot prepirne.

§ 10.

O ukrepu ima okrajni odbor obvestiti občino in po okolnostih tudi one, katerih pravic se ukrep dotika s tem dodatkom, da se smejo v 14 dneh pritožiti na deželni odbor.

§ 11.

Ta določba pa nikakor ne ovira, da tretje osebe proti občinam svoje pravne zahteve uveljavijo pravnim potom.

§ 12.

Z ozirom na pravomočni ali pa vsled pritožbe po deželnem odboru izrečeni ukrep ima župan popise (inventare) popraviti, ter v dveh izvodih predložiti okrajnemu odboru; od teh se ima en izvod hraniti pri okrajnem zastopu, drugi pa, ko se je zapisalo nanj potrdilo, da se je odobril, ima se vrniti občini.

§ 13.

Okrajni odbor ima kratek (poprečni) pregled vseh popisov (inventarjev) občin svojega okoliša predložiti deželnemu odboru.

§ 14.

Župan ima dolžnost, da popise pregleduje, zvršene premembe zaznamva in okrajnemu zastopu naznani v pretres (presojo), odobrenje in upisanje v popis, ki leži pri njem.

§ 15.

Okrajni odbor ima vsako leto v teku prvih pet mesecev po konci računskega leta predložiti pregled svojega gospodarstva deželnemu odboru.

§ 16.

Deželni odbor ima pravico, da župane in okrajne odbore, ki ukaze, dane na temelju tega zakona, ne bi izpolnili, kaznuje z globo do 100 gld., ter da pošlje poverjenike za oskrbo propisanih službenih opravil na stroške krivcev.

Izrečene globe imajo se na prošnjo deželnega odbora iztirjevati po okrajnih političnih oblastvih, ter teko v dotično krajno siromaško zalogo.

§ 17.

Minister notranjih zadev naj izvršuje ta zakon.

Budapest, dne 5. maja 1882.

Franc Jožef I. r.

Taaffe I. r.

Dodatek

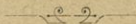
XII.

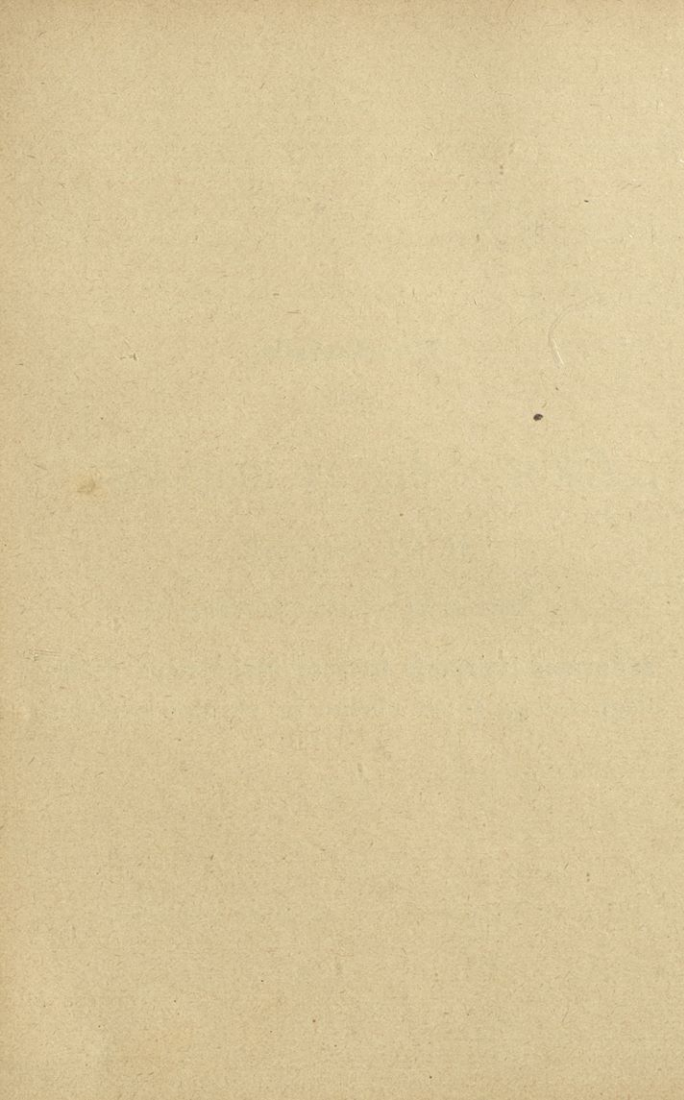
Zakon z dne 25. maja 1875,

št. 27 dež. zak.,

veljaven za vojvodino Štajersko,

zadevajoč iztirjanje tirjatev štajerskega dežel-
nega zaloga zoper občine in okrajne zastope.

S privoljenjem deželnega zbora Moje vojvodine Štajerske zaukazujem tako:

Člen I.

Zoper občine in okraje, ki bi zaostali s kakim plačilom, katerega imajo plačati za javne namene štajerskemu deželnemu zalogu, ali s povračilom iz deželnega imetka njim ali pa za nje izplačane predplače ali posojila, dovoljuje se politična zvršba, ter njo imajo na prošnjo deželnega odbora izvršiti c. kr. oblasti.

Člen II.

Da se take tirjatve (člen I.) iztirjajo, ima deželni odbor pravico v sporazumljenju s c. kr. namestništvom za dolžne občine, ali okraje odrediti ali zvišati doklade s primernim prikladkom k direktnim ali indirektnim davkom, ter zahtevati njih pobiranje za račun deželnega zaloga po organih k temu po zakonih poklicanih. V takih slučajih ni treba višjega privoljenja, katero je drugače za pobiranje takih doklad potrebno.

Člen III.

Ministra notranjih zadev in financij naj izvršita ta zakon.

Schönbrun, dne 25 maja 1875

Franc Jožef I. r.

Lasser I. r.

Pretis I. r.

Dodatek

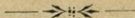
XIII.

Zakon z dne 6. julija 1876,

štev. 27. dež. zak.,

veljaven za vojvodino Štajersko,

**zadevajoč iztirjanje tirjatev okrajev zoper
občine.**

S privoljenjem deželnega zbora Moje vojvodine Štajerske zaukazujem tako:

Člen I.

Zoper občino, ktera zaostaja s kakim plačilom, ki ga ima plačati okraju za javne namene ali pa s povračilom iz okrajnega imetka njej ali zanjo izplačane predplate ali posojila, dovoljuje se politična zvršba, ter jo imajo izvršiti c. kr. oblastva na prošnje okrajnega odbora, stavljene s privoljenjem deželnega odbora.

Člen II.

Da se take tirjatve (čl. I.) iztirjajo, sme po nasvetu okrajnega odbora deželni odbor v sporazumljenju s c. kr. namestništvom za dolžno občino odrediti ali zvišati doklade s primernim prikladkom k direktnim ali indirektnim davkom, ter zahtevati njih pobiranje za račun okraja od organov po zakonu k temu poklicanih. V takih slučajih ni treba višjega privoljenja, katero je drugače za pobiranje takih doklad potrebno.

Člen III.

Ministra notranjih zadev in financij naj izvršita ta zakon.

V Laksenburgu, dne 6. julija 1876.

Franc Jožef I. r.

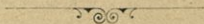
Auersperg I. r.

Pretis I. r.

Obrazci

potrebni pri občinskem uradovanji.

Knjiga matica

občanov v občini .....

Obrazec 1, (6*) str. 4.

His. št. v.	Imena in primki občanov	Kakošno dostojanstvo ali delo imajo	občan je				nima pravice voliti	more biti izvoljen	ne more biti izvoljen	plačuje direkt-nega davka		Opombe
			časten občan	mešan ali tizan	domaćinec	občinski deleznik				gld.	kr.	
1.	Anton Brumen	kmet	—	—	1	—	1	—	50	—	je oženjen z Ano roj. Vrank, otroci Anton, Marija	
2.	Jurij Bode	krojač	—	—	—	1	1	—	5	—	je oženjen z Marijo roj. Petrak brez otrok	
3.	Gašper Meh	hlapec	—	—	—	—	—	1	—	—	služi pri vojaki	
4.	Peter Vajda	c. kr. prof. v Celovcu	1	—	—	—	—	—	—	—	vsled sklepa odborove seje od	

*) Številke v oklepaju pomenijo paragraf, h kateremu spada obrazec.

Obrazec 2., (10) str. 6 in (24/7) 18.

Št. ....

N. pr.

Peter Zajc

v Gabrijah.

Ker ste (se zaradi beračenja vže večkrat prijeli, ker se ne morete skazati, da imate v občini pošten dohodek, in ker je že več pritožb se vložilo zaradi Vašega razsajajočega in nasilnega obnašanja) (ker živite s samično offerco Marijo Jazbec v divjem zakonu, s katero imata že tudi otroka ter s tem svojim življenjem dajeja pohujšanje) (vkljub večkratnemu pozivu si niste spravili dokazov, kje da imate domovinstvo, in ker tudi niste dokazali, da ste storili pri domovinski občini potrebne korake) itd., sklenil je občinski odbor v svoji seji dne ..... v zmislu člena III. zakona od 5. marca 1862 in § 10 obč. reda za Štajersko, da se poženete iz občine.

Zaukazuje se Vam toraj, da zapustite občinsko ozemlje najdalje v ..... dneh.

Zoper ta ukrep smete se pritožiti na sl. c. kr. okrajno glavarstvo v roku 14 dni, računjeno od dneva, ko ste dobili ta ukaz.

Županstvo okolice Celjske, dne 189

(Pečat)

Matevž Glinšek,
župan.

Obrazec 3., (10) str. 6 in (24/7) 18.

(Zunaj)

Slavno
c. kr. okrajno glavarstvo
v Celju.

Županstvo okolice Celjske
predloži

pritožbo Petra Zajca zaradi pre-
gnanja iz občine.

(Znotraj)

Št. ....

Slavno c. kr. okrajno glavarstvo!

V prigibu predloži se pritožba Petra Zajca zoper ukrep občinskega odbora, da se prežene iz občine.

Prosi se, naj sl. c. kr. okrajno glavarstvo pritožbo zavrne iz razlogov navedenih v ukrepu.

Županstvo Celjske okolice, dne 189

Matevž Glinšek,
župan.

(Pečat)

Obraze 4, (10) str. 6 in (24/7) str. 18

(Zunaj)

Slavno
c. kr. okrajno glavarstvo
v .....Županstvo v .....
naznanja
zarad divjega zakona vdovca
I. I. krčmarja v .....
s samično Jero I.

(Znotraj)

Št. ....

Slavno c. kr. okrajno glavarstvo!

Vdovec I. I. živi vže več časa sem v divjem zakonu s samično Jero I., katera je pri njem kot gospodinja v službi. Pred kratkim pa je porodila otroka, čegar očeta se imenuje krčmar I. I. Ker je to življenje v pohujšanje celi občini, zaukazalo se je omenjeni ženski, da mora iz občine oditi. Ta ukaz potrdil je občinski odbor. Ker se I. I. brani žensko iz svoje hiše spraviti, se prosi sl. c. kr. okrajno glavarstvo, da potrebno ukrene, da pohujšljivo razmerje neha, in se Jera I. iz občine odpravi.

Županstvo v ..... dne 189

Župan:
I. I.

(Pečat)

Zapisnik tujcev,

Str. 1. ki se oglašajo pri županstvu v .....

Oglašen redarstveno kot tujec			
Tek. števil.	dne	meseca	leta
	ime in priimek	značaj	rojst. leto
			vere

Str. 2.

Kje je doma in kam pristojen	Izkazal se je z				Legitimacija izdana od	Kje tukaj biva	Kam je od tod odšel in kedaj
	popotn. listom (posom)	izkaznico	del. knjižico	pos. knjižico			

Obrazec 6, (24) str. 14.

Izvestnik zastran kaznjencev

Str. 1. občine .....

Tek. štev.	1	2	3
	Ime, priimek, starost, vera, stan, značaj ali poklic, rojstni kraj, pristojnost, bivališče, imetek in popis osebe kaznovanega	Kako bilo je poprejšnje življenje? Na kakem glasu je bil?	Sodnijsko kaznovan zaradi hudodelstva ali prestopka vsled sodbe
	Ime ..... starost ..... vera ..... stan ..... značaj ali poklic ..... rojstni kraj ..... pristojnost ..... bivališče ..... ime- { imovit ..... tek { manj imovit ..... ubog ..... ima zakonskih otrok ..... njegovi najbližji sorodniki ..... Popis osebe. Velikost ..... života je ..... obraz ..... barva obraza ..... lasje ..... obrvi ..... oči ..... nos ..... usta ..... zobje ..... podbradek ..... govori jezike ..... zna pisati in čitati ..... posebna znamenja ..... nosi oblačilo		

Str. 2.

4		5	6
Pri sodišču ..... bil v zaporu		Kakega telesa, duševnosti, omike in zna- nosti?	Opomba zastran polit. prestopkov
od	do		

Obrazec 7, (24) str. 15.

(Zunaj)

Slavno
c. kr. okrajno glavarstvo
v .....
Županstvo v .....
prosi,
naj se ukrene pobiranje mi-
lodarov za pogorelce v .....

(Znotraj)

Št. ....

Slavno c. kr. okrajno glavarstvo!

Kakor se je temu sl. c. kr. okrajnemu glavarstvu vže s tuuradnim dopisom od 2. t. m. poročalo, pogorela so pri požaru dne 1. t. m. hiša in vsa gospodarska poslopja I. I. in I. I. iz ..... do tal, ter se njima ni moglo nič rešiti, ne od njunih reči, ne od spravljenih pridelkov.

Nastala škoda znašala bo okolu ..... gld., zavarovana pa sta samo za ..... gld.

Ker sta imenovana pogorelca v največji revščini in ker njima brez pomoči ne bo mogoče, si na novo postaviti hiš in gospodarskih poslopij, zato prosi podpisano županstvo, naj ukrene sl. c. kr. okrajno glavarstvo, da se bodo pobirali milodari za njedva v občinah tega okraja.

Županstvo v ..... dne 189

I. I.

župan.

(Pečat)

Opazka: Z ozirom na velikost škode po požaru, ali ujimi, povodnjah itd., sme se prositi, da se ukrene pobiranje milodarov ne samo po občinah istega okraja, ampak po celih kronovinah, in pri posebno velikih nesrečah, od katerih so cele občine ali okraji hudo prizadeti, tudi po celi državi.

Obrazec 8, (24|2) str. 15.

(Zunaj)

Slavno
c. kr. okrajno sodišče

v .....
Županstvo v .....

naznanja,

da je bil Anton Belak ranjen
pri tepežu.

(Znotraj)

Št. ....

Slavno c. kr. okrajno sodišče!

Včeraj je bila v krčmi Franca Mravljaka v .....
godba in ples. Med gosti nastal je konečno pretep, pri
katerem je Anton Belak, pekarski učenec, zadobil znat-
ne rane.

Poizvedelo se je, da so se pretepa udeležili I. I.
iz ..... in I. I. iz .....

Županstvo v ..... dne 189

(Pečat)

I. I.
župan.

Obrazec 9, (24|3) str. 15.

Št. ....

Gospodu Ivanu Borku

v .....

Poljski čuvaj I. I. naznanil je, da je prijel včeraj
dve Vaši kravi, ki ste se pasli brez pastirja, in zašli v
žito Franca Šurka ter tamkaj škode napravile.

To se Vam naznani z opazko, da se ob enem
obvešča Franc Šurek, da naj svojo škodo najdalje v
8 dneh tirja, ker bi se drugače zarubljena živina last-
niku, če pride po njo, vrnila.

Županstvo v ..... dne 189

(Pečat)

I. I.
župan.

18*

Obrazec 10, (24|3) str. 15.

Št. ....

Gospodu Francu Šurku

v .....

Poljski čuvaj I. I. našel je včeraj dve kravi Ivana Borka v Vašem žitu, ter nji je prijel ter zarubil.

To se Vam naznanja z opazko, da morate svojo škodo najdalje v 8 dneh tirjati, ker bi se kravi drugače vrnili lastniku, če pride po nji.

Županstvo v ..... dne 189

(Pečat)

I. I.
župan.

Obrazec 11, (24|3) str. 15.

Zapisnik,

sestavljn pri županstvu v .....

dne 189

Ker je Franc Šurek prijavil odškodnino zavolj škode, napravljene mu v žitu po kravah Ivana Borka, poklicali ste se stranki, naj bi se v dobrem pogodile.

Franc Šurek pravi, da zahteva 2 glđ. odškodnine.

Ivan Borko reče, da mu ta znesek plača.

Na to se zapisnik sklene in podpiše.

Ivan Borko

I. I., župan

Franc Šurek

I. I., obč. odbornik.

Opazka: Če se stranki ne bi pogodile, naj določi župan znesek za škodo, katerega mora lastnik živine v zavarovanje škode položiti, na kar se mu zarubljena živina vrne.

Obrazec 12, (24|3) str. 15.

Zapisnik,

sestavljn pri županstvu v .....

dne 189

v zadevi zarad določitve škode, katero ste napravili kravi I. I. v žitu I. I.

Obrazec 14, (24/6) str. 18.

Zapisnik

o danih delalskih in poselskih knjižicah

občine .....

Stran 1

Tek. št.	Delalska ali poselska knjižica je bila podeljena			Ime in priimek	Rojstno leto, dan in mesec	Stan
	dan	meseca	leta			

Stran 2

Značaj, kaj je ali s čim se pečá	Stanovališče	Hiš. št.	Kateri občini je pristojen in na kateri podlagi	Opazka

Zapisnik

o poslilih in delalcih, kateri so na podlagi službene pogodbe ustopili v službo ali delo pri posestnikih in obrtnikih v občini .....

str. 1.

Kraj in hiš. št. v.	Ime sprejemalca v službo ali na delo	Ime, priimek, starost in vera službu- jočega	Njega obrt ali sicer sposobnosti za delo	Rojstni	
				Domovinski	
				kraj in dežela	

Str. 2.

Od kod došel?	Kakovost, zapisna oblast, dan in številni poverilnega spisa	Dan ustopa v službo ali delo	Letni zaslužek		Dan iz stopa	Kako je bilo z opravi v službi, ka- ko je bilo vedenje	Kedaj in kam odišel
			v de- narjih	v pri- rodnini			
			gl.	kr.			

Obrazec 16, (24|7) str. 18.

Št. ....

Dozvoljenje

Gosp. ....
 v ..... hiš. šte. ....
 dovoljuje se na podlagi ukaza visokega ministerstva
 notranjih zadev od 3. aprila 1855, šte. 62, drž. zak., da
 sme svojo gostilnico .....
 v ..... hiš. šte. .... otvorjeno
 imeti v noči od ..... na .....
 ..... 189 ter v njej slobodno pogostovati goste
 do ..... ure dne 189
 Prejeli smo za to od nj. .... pristojbine ..... gld.
 .... kr., reci: ..... gld.
 .... kr. za domači ubožni zaklad, ter je zabilježili v
 blagajnični dnevnik pod šte. ....
 Županstvo v ..... dne 189
 (Pečat) Župan: .....

Obrazec 17, (24|7) str. 18.

(Zunaj)

Slavno
 c. kr. okrajno glavarstvo
 v .....
 Županstvo v .....
 poroča
 o nerednostih v krčmi, ka-
 varni itd. Janeza Lorbeka.

(Znotraj)

Št. ....

Slavno c. kr. okrajno glavarstvo!
 Krčmar (kavarnar itd.) Janez Lorbek v.....
 se je vže večkrat zasačil, da je imel krčmo odprto čez
 policijsko uro (dopuščal igranje, imel godbo brez dovo-

Obrazec 19. (25) str. 20.

(Zunaj)

Slavno

c. kr. .... sodišče

v .....

Zapisovaje po mrtvih

(Znotraj)

Št. ....

Zapisovanje po mrtvih (Smrtovnica).

1. Krstno ime in priimek zapustnika:
2. Stan in opravilo:
3. Starost:
4. Veroizpovedanje:
5. Ali je bil samec, oženjen ali vdovec:
6. Navadno prebivališče:
7. Dan smrti in kraj smrti:
8. Zapuščen soprog :
9. Krstno ime in priimek, stan, starost in bivališče polnoletnih otrok in polnoletnih potomcev, stopivših na mesto že umrlih otrok:
10. Krstno ime in priimek tistih maloletnih otrok in maloletnih potomcev, stopivših na mesto že umrlih otrok; dalje ali se zanje poteguje postavni zastopnik, ali kdo se za to nasvetuje:
11. Krstno ime in priimek, stan, starost in bivališče bližnjih sorodnikov ali dedičev po oporoki:
12. Ali se nahaja kje oporoka, kodicil, dedna pogodba, darilo ali ženitovanjsko pismo, in kje je tisto:
13. Ali je ranjki bil varh ali oskrbnik, kod in kje so za to imenovalna pisma:
14. Ali je ranjki vodil račune o uradnih denarjih, ali je dobival kaj iz javne blagajne ali sploh iz kakega zavoda, ki je pod javnim varstvom:
15. Ali so med zapuščino stvari, katere je treba posebej naznaniti, in kako se je z njimi razpolagalo:
16. Ali je kaj imetka, in v čem da je, v čegavih rokah je in kaj se je zaradi njega varnosti ukrenilo:

Županstvo v ..... dne 189

(Pečat)

I. I., župan

Obrazec 20, (37) str. 27.

Št. ....

Okrožnica.

Podpisani župan vabi gg. občinske odbornike, da pridejo k odborovi seji, katera bode v nedeljo dne 20. t. m. ob 8. uri dopoldne v občinski pisarni.

Na dnevnem redu je:

- 1) odobrenje zapisnika zadnje odborove seje.
- 2) Dopis c. kr. okrajnega glavarstva od 15. sept. 1892, št. 6530, zarad ukrepov zoper kužne bolezni.
- 3) Posvetovanje in sklepanje o proračunu za prihodnje leto.

Županstvo v ..... dne 16. sept. 1892.

I. I.
župan.

Ime občinskega svetovalca ali odbornika	Potrdilo, kateri dan je to vabilo v pregled prišlo

Obrazec 21, (38) str. 28.

Št. ....

Okrožnica.

Ker k odborovi seji, sklicani na nedeljo dne 20. t. m. ni prišlo za sklepčnost potrebno število odbornikov, vabijo se vsi odborniki na novo k seji, ki bo v sredo dne 23. t. m., in pri kateri se bodo obravnavale samo zadeve, ki so bile vže na dnevnem redu poprejšnje seje in sicer:

(Tu sem se zapiše dnevni red poprejšnje seje.)

Opomni se, da je za sklepčnost te novo sklicane seje zadosti, če pride vsaj polovica odbornikov, in da se bodo kaznovali odborniki, ki ne pridejo k tej seji in pri katerih odbor ne bo spoznal, da so opravičeno izostali, z globo 10 gld.

Županstvo v ..... dne 189

I. I.
župan.

I m e občinskega svetovalca ali odbornika	Potrdilo, kateri dan je to vabilo v pregled prišlo

Obrazec 22, (38) št. 28.

Št. ....

N. pr.
gospod I. I., občinski odbornik

v .....

Ker niste prišli k odborovi seji sklicani vže drugič na 23. t. m., akoravno se Vam je povabilo pokazalo, in ker odbor ni spoznal, da ste opravičeno izostali, kaznujete se z globo 10 gld., katere morate plačati v občinsko blagajno.

Zoper to razsodbo smete se pritožiti na c. kr. okrajno glavarstvo v 14 dneh.

Županstvo v ..... dne 189

(Pečat)

I. I.
župan.

Obrazec 23, (44) str. 31

Zapisnik

sestavljn v seji občinskega odbora v .....
dne 189

Navzoči:

Jurij Jelen, župan; Peter Zakrajšek, Ivan Oblak
itd. odborniki.

Začetek ob 8. uri dopoludne.

Župan naznani, da je zbor sklepčen.

(Opazka. Semkaj dolu se zapišejo razprave in ukrepi
z dostavkom, kaj se je ukrenilo, soglasno, ali kaj z
večino glasov; tudi je zabeležiti, kake drugačne do-
godke, n. pr. če je kdo šel iz zbornice, ker je bil
sam zapleten v kako stvar, ki se je o njej bilo treba
razgovarjati, ali če je koga prvosednik posvaril z
besedami „k redu“ itd.)

Ker nikdo ne stavi kakega daljnega predloga in
se ne oglasi k besedi, sklne župan sejo ob 11. uri in
se zapisnik sklne in podpiše.

	I. I.	I. I.
	župan.	odbornik.
I. I.		I. I.
zapisnikar		odbornik.

Obrazec 24, (51) str. 35.

(Prošnja za prostovoljno dražbo premičnih reči:)

(Kolek Slavno županstvo!
1 gld.)

Podpisani hoče razno pohištvo kakor stole, mize,
postelje, kuhinjsko opravo itd. prodati po prostovoljni
dražbi.

Slavno županstvo se prosi, da dražbo izvrši, če
mogoče jutre dne .....

V ..... dne 189

Janez Kugler.

(Opazka. Če se prošnja da pri županu na zapisnik,
mora se ravno tako pritisniti na zapisnik kolek
po 1 gld.)

Obrazec 25, (51) str. 35.

Št. ....

Oznanilo dražbe.

Županstvo v ..... naznanja s tem, da se bodo dne ..... predpoludne ob 9. uri na prostovoljni dražbi prodajale premične reči Janeza Kuglerja na njegovem domu, kakor: stoli, mize, kuhinjska oprava itd.

Reči se bodo oddale onemu, ki stavi največjo ponudbo; ter mora kupec takoj kupnino v gotovem položiti in izdražbane reči proč spraviti.

Kdor želi kaj kupiti, naj pride toraj ob določeni uri na dom Janeza Kuglerja k dražbi.

Županstvo v ..... dne 189

(Pečat)

I. I.
župan.

Obrazec 26, (51) str. 35

Dražbeni zapisnik

sestavljen po županu v ..... dne ..... v navzočnosti podpisanih.

Na prošnjo Janeza Kuglerja dovolila in odredila se je prostovoljna dražba njegovih premičnih rečij na danes ob 9. uri predpoludne.

Zbranim dražbalcem se naznani, da se bodo reči oddale samo za izklicno ali višjo ceno; da se kupnina mora takoj položiti, izdražbane reči proč spraviti, in da se po dražbi ne sprejme nikaka ponudba.

Na to se začne dražba, kakor sledi:

Tek. štev.	Prodane reči	Izklicna cena		Ime kupca	Skupilo		Plačilo
		gl.	kr.		gl.	kr.	
1.	2 postelji	3	—	Peter Čuk	5	—	Plačal
2.	6 stolov	5	—	Franc Rak	8	50	„
3.	1 zrcalo	2	—	Ant. Čadež	3	—	„
skup . . .					16	50	

Skupilo po 16 gld. 50 kr., po odbitku 1% davščine za ubožno zalogo v ostanku toraj po 16 gld. 33 $\frac{1}{2}$ kr. se izroči takoj navzočemu Janezu Kuglerju, kateri potrди sprejem denarja s svojim podpisom.

Na to se zapisnik sklene in podpiše

I. I.
župan.

Janez Kugler.
I. I.
priča.
I. I.
priča.

Obrazec 27, (51) str. 35.

Zakupni zapisnik.

Županstvo v (Toplicah), danes po opravih na (Obrhi), v (30. dan marcija meseca 1879. leta.

Pričujoči so:

na koncu podpisani možje:

Prošnji Petra Maleja z Obrha se je dovolilo, na drobno v zakup dati svoje četrtinsko zemljišče, ter dajanje v zakup se je postavilo na denašnji dan ob 9. uri

dopoludne, in to tako, da bode vsak kos posebe in vsak na svojem mestu oddajan v zakup. Vse to je bilo v 23. dan tega meseca pred Topliško župljansko cerkvijo oklicano, kakor je tod navada.

Vsak kdor je semkaj prišel, kaj v zakup jemati, naj posluša te uvete:

1. Zemljišče se v zakup daje na drobno, vsak kos posebe, in zakupljeno ostane 5 zaporedoma tekočih let od zdaj naprej.

2. Zakupščina se bode Petru Maleju plačevala vsacega pol leta naprej, o sv. Juriji in o sv. Mihaeli.

3. V zakup se daje po katasterskeji mapi, a Peter Malej ne more biti porok, da bi na tej mapi res bilo vse na tanko prav izmerjeno.

4. Dolžnost je, kadar bode minolo 5 let, da se zemlja svojemu gospodarju zopet vrne vsa tako obdelana, kakor je danes, in prepoveduje se, na tem zemljišču kako drugače ali po novem začenjati kmetovati, hosto nad potrebo sekati in jo prenarajati ali v travnike ali njive, košenino preoravati v polje, orne njive ostavljati (puščati) v celino, da bi se po njih kosila trava itd.

5. Dolžnost se naklada zakupniku, po vinogradih trsje (trte) grobati in pozasajati, koder in kakor bode treba, ter zemlje sploh nikoder ne opuščati.

6. Če zakupniku pridelke vzame toča, slana, povodenj ali kaka drugačna ujima, on zaradi tega ne bode mogel nikoli nič zakupščine utrgavati.

7. Zakupnik treba da tudi plača kolek na zakupni zapisnik, kolikor namreč ga pride nanj.

Tek. štev.	Kacega obdelovanja je ta ali ta kos zemlje: ali je namreč njiva ali travnik itd.	Katero štev. na mapi ima	Po čem je bil izklican		Po čem se je oddal v zakup		Zakupniku ime in priimek*)
			gld.	kr.	gld.	kr.	

*) Vsak zakupnik naj zapisnik podpiše.

Obrazec 28, (54) str. 37.

Št. ....

Poziv.

..... iz .....

Vi ste toženi po ..... iz .....

zaradi tega, ker .....

zatoraj Vas vabimo, da pridete na dan 189

poludne ob ..... uri semkaj k obravnavi.

Županstvo v ..... dne 189

(Pečat) ..... Župan: .....

Obrazec 29, (54) str. 37.

Županstvo .....

Prejemni list.

Opr. štev.	Predmet	Ime stranke, kateri se je iz- ročilo	Dan prejema in podpis stranke

Obrazec 30, (54) str. 37.

(Dekret I.)

Št. ....N. pr.
gospod Janez Bogomil

v .....

Ker k obravnavi, odredjeni zoper Vas zaradi prestopka po cestnem policijskem redu na 5. t. m. predpoludne ob 9. uri niste prišli, pozivljate se s tem na novo in sicer pod globo 5 gld., da pridete jutre 7. t. m. ob 9. uri v občinsko pisarno.

Županstvo v ..... dne 189

(Pečat)

I. I.
župan.

Obrazec 31. (54) str. 37.

(Dekret II.)

Št. ....N. pr.
gospod Janez Bogomil

v .....

Ker vkljub opetovanemu pozivu niste prišli k obravnavi dne 7. t. m. v občinsko pisarno, izreče se, da je zapadla globa 2 gld., katera se Vam je zagrozila, ter njo imate v 3 dneh položiti pod ogibom zvršbe.

Ob enem se pozivljate, da pridete k obravnavi dne 10. t. m. predpoludne ob 9. uri tako gotovo, ker bi Vas morali drugače siloma v občinsko pisarno dati prignati.

Županstvo v ..... dne 189

(Pečat)

I. I.
župan.

(Opazka:) Da se kdo siloma prižene, mora se v zmislu § 9, ces. nar. od 20. aprila 1854, št. 94 drž. zak., zaprositi pri okrajnem glavarstvu.

Obrazec 32, (54) str. 37.
Str. 1.

Kazenski zaznamek.			
spisovan pri občini ..... za kazenske prestopke, spadajoče v področje občine			
I.	II.	III.	VI.
Ime in priimek, starost, stan, obrt ali posel in bivanje obdolženca	Ime in priimek, starost, stan, obrt ali posel in bi- vanje kot tožitelj, poškodovanec ali ovadnik na- stopajočih oseb	IV.	V.
Tek. št.	Prestopek, katerega je bil zatoženec obdolžen	Priznanje ali opravičenje obdolženca	Izpovedba prič in zvedencev

Str. 2.

VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.
Zaznamek onega, kar in vsled česa se to smatra kot dokazano	Zapopadek in datum ob- sodbe s seznamom predpisa, ki se je prestopil	Odkodnina, katerega je bila vsled obsodbe pri- znana.	Obsodba je bila objavljena	Izvršitev obsodbe	Opomba

Obrazec 33, (57) str. 39.

I n -

o premakljivem in nepremakljivem imetku občine

Tek. št.	Občinski imetek	Denarna vrednost				Opomba
		posebej		vkup		
		gld.	kr.	gld.	kr.	
I. Zemljišča.						
1	Občinska hiša v Poljanah št. 20 z vrtom, parc. št. 317 in 318 kat. občine Poljana. vredna	2560	—			
2	Obč. travnik, parc. št. 20, k. o. Poljana	450	—			
3	Šola v Poljanah, zidana l.	3560	—			
	vkup			6570	—	
II. Pravice.						
4	Lov po občini	170	—			
5	Semnji	120	—			
6	Mitnica	98	—			
	vkup			388	—	
III. Glavnica.						
7	Državno dolžno pismo od 1. jan, 1876, št. 312 na 5 odstotkov	300	—			
8	Dolžno pismo Jurija Velkavrha od 26. junija 1871, vknjiženo pri vl. 199 k. o. Poljana, na 5 odstotkov	565	—			
	vkup			865	—	
Orodje in priprava.						
9	Brizgalnica	390	—			
10	Voz za vodo s sodom	25	—			
11	Tri lestvice in drugo gasilno orodje	36	—			
12	Zemljemerni obris (mapa) občine	30	—			
	vkup			481	—	
V. Terjatve.						
13	Pašnine za pašo na občinskem pašniku ima občina še terjati	25	—			
14	Globe, ki še niso vplačane	35	—			
	skup			60	—	
VI. Gotovina.						
15	V bankovcih	275	—			
16	Drobiza	—	65			
	vkup			275	65	
	Vsega imetka			8639	65	

ventar

v začetku in na koncu leta 189...

Tek. št.	Dolgovi	Denarna vrednost				Opomba
		posebej		vkup		
		gld.	kr.	gld.	kr.	
Dolgovi.						
1	Južnoštajerski hranilnici vsled dolžnega pisma od 27. jun. 1886 na 5 odstotkov	500	—			
	vkup			500	—	
	Ako se ti odštejejo od imetka po			8639	65	
	ostane še čistega imetka			8139	65	
Koncem leta.						
I. Imetek.						
1	Zemljišča, nespremenjeno			6570	—	
2	Pravice, „			388	—	
3	Glavnice, „			865	—	
4	Orodje in priprava, nespremenjeno			481	—	
5	Globe, ki še niso vplačane			5	—	
6	Gotovine: a) v bankovcih			460	—	
	b) drobiža			—	27	
	vkup			8769	27	
II. Dolgovi.						
1	Pri Južnoštajerski hranilnici še			300	—	
2	Še ne izplačan zaslužek zidarskemu mojstru Petru Mejaču za prekritje občinske hiše			60	—	
	vkup			360	—	
	Če se ti dolgovi odštejejo od imetka			8769	27	
	ostane koncem leta čistega imetka			8409	27	

V . . . . . dne . . . . .

I. I., župan.

I. I., svetovalec.

I. I., odbornik

Dežela: ..... Okrajni zastop: .....
 Polit. okraj: ..... Županstvo: .....

Račun

Str. 1 o gospodarstvu z imetkom ..... občine v ..... upravnem l. 189.....

Odelek občinskega proračuna in glavne knjige	Število priloge	dnevnik obč. blagajnice	Prejeti se ima			Prejelo se je	je ostalo za tirjati	Odpadlo je	Opazka
			za pretečeno leto	za tekoče leto	vsega vkup				
Dohodki			gld.	kr.	gld.	kr.	gld.	kr.	

Str. 2

Odelek občinskega proračuna in glavne knjige	Število priloge	dnev. obč. blagajnice	Plačati se ima			Izplačalo se je	Na dolgu je ostalo	Odpadlo je	Opazka
			za pretečeno leto	za tekoče leto	vsega vkup				
Izdatki			gld.	kr.	gld.	kr.	gld.	kr.	

Obrazec 37, (75) str. 47.

Št. ....

Oznanilo.

Občinski odbor sklenil je v svoji seji dne ..... 189..., da bode prodal I. I. posestniku v ....., občinsko njivo v Lipju (parcele št. 115 kat. o. Grabe) za 500 glđ. (ali: da bode vzel v pokritje stroškov za napravo mosta čez potok Trnovo posojilo v znesku 2000 glđ. pri Južnoštajerski hranilnici; ali da se bodo pobirale občinske doklade po 21 odstotkov od direktnega davka in po 16 odstotkov od vžitnine itd.)

V zmislu § 75 obč. reda sklicuje toraj podpisano županstvo vse občane, imejoče volitveno pravico, naj pridejo v torek dne ..... t. m. predpoludne ob 9. uri v občinsko pisarno, da glasujejo, ali je temu odborovemu nasvetu prositi višje privolitve ali ne.

Glede onih, ki ne pridejo v zbor, velja, kakor da so odborovemu nasvetu pritrčili.

Županstvo v ..... dne 189

(Pečat)

I. I.
župan.

Javno nabito dne .....

I. I.
občinski sluga.

Obrazec 38, (62) str. 42.

Polit. okraj: ..... Sod. okraj: .....

Proračun

dohodkov in stroškov občine .....
za leto 189...

Opomba.

1. Ker je namenjen ta proračun za rabo večine občin na kmetih, morali so se vzeti vanj raznovrstni naslovi dohodkov in stroškov; razume se toraj samo po

sebi, da bo vpisavala vsaka občina le pri onih točkah preliminiran znesek po sklepu, kateri se tiče dohodkov in stroškov, ki se nahajajo pri njej v resnici. Vse druge točke se puste prazne.

2. Vsakemu zapisanemu znesku, ki ne izkazuje stalne dolžnosti že iz prejšnjih let, ali dohodek oziroma strošek oslanjajoč se na prejšnje občinske sklepe, mora se dodati priloga, iz katere se morejo razvideti natančnejše podrobnosti in občinski sklepi.

Pri stroških za stavbe n. pr. treba priložiti predvarek (proračun) sestavljen po predpisih, pri novo dovoljenih plačah, dninah i. t. d. dotični občinski sklep, pri doneskih pa dotično pismo, ki tirja donesek.

3. Prazne črte so namenjene, da se morejo vvrstiti, to je pripisati na novo drugi slučajno potrebni naslovi, ki spadajo dotičnim razdelom, pa niso že natisnjeni.

4. Zborovi sklepi o potrjenju prevdarka (proračuna) se ne smejo vpisavati v prevdarek (proračun) sam, o teh se mora napisati po § 44 občinskega reda od 2. maja 1864 poseben zapisnik; tudi ni podpisati prevdarka (proračuna) od vseh odbornikov, ampak samo od župana, kateri ga mora sestavljati po § 62 omenjenega zakona, poverjenje odobrenja pa je po § 49 podpisati od župana in dveh odbornikov.

5. Ako bi ne zadostovale sklenjene doklade, neposrednih davkov in državnih doklad, da bi pokrile primanjkljaj, in bi trebalo toraj tudi drugih virov za dohodke, se ima označiti to v točki, natisnjeni na koncu tega proračuna n. pr.:

„Poleg tega se naj bo pobirala po omenjenem zborovem sklepu še doklada po 30 kr. od vsakega hektolitra piva, iztočenega v občini in se naj izprosi v tem oziru dovoljenje visokega deželnega zbora.“

Tek. št.	Predmet dohodkov	Vsota po				Opazka
		predlogu		sklepu		
		gld.	kr.	gld.	kr.	
1	Prebitek prejšnjega leta					
2	najemnina od poslopja					
3	najemnina od zemljišča					
4	dohodki od gozdov					
5	pašnina					
6	drugi dohodki od zemljišč					
7	dohodki od sejmov in tržnin					
8	lovninska najemnina, kjer je prepuščena občini					
9	za sprejem v občinsko do- movino					
10	davek od psov					
11	naklade od najemnine za po- slopja					
12	naklade od piva in žganih pijač					
13	lastne glavnice izposojene					
14	vrnena posojila					
15	obresti od lastnih glavnic					
16	obresti od glavnic vojaških- naklad					
17	povračilo posojil, danih proti vrnitvi					
18	povračilo nepristojnih plačil					
19	dohodki od občinskih rib- njakov in tekočih vod					
20	dohodki od občinskih kam- nišč					
21	dohodki od občinskih jam za pesek					
22	dohodki od vodovodov					
	Prenos					

Tek. št.	Predmet troškov	Vsota po				Opomba
		predlogu		sklepu		
		gld.	kr.	gld.	kr.	
1	primanjkljaj od prejšnjega l.					
2	za kupljenje zemljišča					
3	za obdelovanje zemljišč					
4	za vzdrževanje poslopij					
5	za davke, nadomestke in druge naklade					
6	najemnina za urade in zapore					
7	za plače, plačila za opravke, zaslužke, nagrade i. t. d. in sicer:					
	a) župana					
	b) občinskih svetovalcev					
	c) občinskih uradnikov					
	d) občinskih slug					
	e) nočnih, poljskih in drugih čuvajev					
	f) občinskih poslov					
8	za potne troške					
9	za čiščenje, kurjavo in sve- čavo uradnih prostorov in zaporov					
10	za potrebščine za pisarno in tiskovine					
11	za pohošje					
12	za zakonike in knjige					
13	za oglasila					
14	za poštnino					
15	za občinske in druge volitve					
16	za uradno pisarijo zavolj manjkanja uradnika					
	Prenos					

Tek. št.	Predmet dohodkov	Vsota po				Opomba
		predlogu		sklepu		
		gld.	kr.	gld.	kr.	
	Odnos					
23	dohodki od porabljenih poljedeljskih strojev					
24	dohodki od brodov					
25	dohodki od mitnic na cestah in na mostovih					
26	dohodki od pristanov					
27	dohodki od skladišč in delavnic					
28	dohodki od kopelj					
29	dohodki od vojašnic in drugih prostorov za vojake . .					

Tek. št.	Predmet stroškov	Vsota po				Opomba
		predlogu		sklepu		
		gld.	kr.	gld.	kr.	
	Odnos					
17	za občinske table					
18	za ceste, mostove, vodotoke (jarke) in druge potne stavbe					
19	doplatek iz občinske blagaj- nice k javnemu zakladu za uboge					
20	doneski, in sicer:					
	a) za ljudske šole					
	b) za cerkve					
	c) za farovže in kaplanije . .					
	d) za pokopališča					
	e) za vodne stavbe					
21	za potrebščine za zdravstvo in sicer:					
	a) plače zdravnikom					
	b) plače babicam					
	c) plače oglednikom mrličev					
	d) plače oglednikom živine .					
	e) stavbe za zdravstvo					
	f) za priprave za zdrav- ništvo sploh					
22	za potrebščine policijskega redarstva in sicer:					
	a) za pripravo in popravo zaporov					
	b) stroški pri obhodni straži					
23	Iz upnega ravnanja in sicer:					
	a) za vrnena posojila z obrestmi					
	Prenos					

Tek. št.	Predmet dohodkov	Vsota po				Opomba
		predlogu		sklepu		
		gld.	kr.	gld.	kr.	

Da se pokrije zgoraj naznanjeni primanjkljaj, se ima pobirati po sklepu občinskega odbora dne ..... t. l. .... % občinska doklada od vsih neposrednih državnih davkov in državnih doklad, predpisanih v občini v znesku ..... gld. .... kr.

Tek. št.	Predmet troškov	Vsota po				Opomba
		predlogu		sklepu		
		gld.	kr.	gld.	kr.	
	Odnos					
	<i>b)</i> za predplatke, ki se imajo vrniti					
	<i>c)</i> za dolžne predplatke					
	<i>d)</i> za izplačane tuje denarje					
	<i>e)</i> izposojeni obč. denarji					
24	za prenesen delokrog in sicer:					
	<i>a)</i> za popisovanje ljudstva					
	<i>b)</i> za novačenje					
	<i>c)</i> za priprege					
	<i>d)</i> za vojaško stanovanje					
	<i>e)</i> za gospodarske zadeve					
	<i>f)</i> za živinorejo					
	<i>g)</i> za rokodelske zadeve					
	<i>h)</i> za opravila v sodiščnih zadevah					
	<i>i)</i> za opravila v zadevah okrajnega glavarstva					
	<i>j)</i> za opravila v davkarskih zadevah					
	<i>k)</i> za odgonske potrebe					
25	za druge posebno nenavadne stroške					
	Odbivši					
	od					
	ostane prebitka					
	ostane primanjkljaja					

Županstvo v ..... dne 189

I I.
župan.

Obrazec 39, (62) str. 42.

Št. ....

Oznanilo.

V zmyslu § 62 obč. r. se s tem javno naznanja, da je letni račun (proračun) za leto 189..., predno ga bo vzel občinski odbor v pretres, skoz 14 dni od spodaj rečenega dneva naprej pri županu javno razpoložen, da ga občani lahko pregledajo in v tem roku svoje prigovore zoper njega ali dajo na zapisnik, ali njih pa pri županu pismeno vložte.

Županstvo v ..... dne 189

(Pečat)

I. I.
župan.

Javno nabito dne .....

I. I.
obč. sluga.

Obrazec 40, (69) str. 44.

Št. ....

Oznanilo.

Podpisano županstvo naznanja, da je občinski odbor v svoji seji dne ..... 189... sklenil, da se bode pobirala doklada v visokosti ..... procentov k direktnemu davku, in ..... procentov k vžitnini.

Vsakdo, kdor misli, da se mu s tem sklepom dela krivica, sme vložiti pri podpisanem županstvu priziv zoper ta sklep v roku 14 dni.

Županstvo v ..... dne 189

I. I.,
župan.

Javno nabito dne .....

I. I.
obč. sluga.

Obrazec 41, (62) str. 42.

Politični okraj: ..... Okrajni zastop: .....

Proračun

dohodkov in troškov javnega zaklada za uboge v
občini ..... za leto 189.....

Opomba.

1. Ker je namenjen ta proračun, da kaže samo dohodke in troške za ubožne namene, se ne smejo izkazovati v njem nikakoršne potrebščine, ki se ne tičejo ubožnih zadev.

2. Če pokrivajo dohodki od znotraj zapisanih naslovov vse troške popolnoma in ostaja vendar še presežek, se ta ne izroči občinski blagajnici, ampak se pridržuje izključljivo za zaklad za uboge in se prepíše toraj v dnevnik (Journal) prihodnjega leta kot prva točka dohodkov. Če bi se pa troški po omenjenem potu ne pokrili popolnoma, mora dodati občinska blagajnica primanjkljaj kot donesek in se mora dodati v tem slučaju ta le proračun občinskemu proračunu k dotičnemu donesku.

3. Vpisovanje vsot dohodkov in troškov samih ne zadostuje, ampak vsak vpisan znesek, od ktereга so znane merodajne okolnosti, mora biti izkazan s prilogo, iz katere se razvidi potrebno pojasnilo in natančneje podrobnosti. Tako bo treba priložiti n. pr. znesku dohodkov pod št. 2 zapisek zemljišč danih v najem in cena najemn, znesku troškov pod šte. 4 pa izkaz in ceno posameznih stvari, katerih je trebalo nabaviti.

4. Zborovi sklepi o potrjenju pravdarka (proračuna) se ne smejo vpisavati v prevdarek (proračun) sam; o teh se mora napisati po § 44 občinskega reda od 2. maja 1864 poseben zapisnik; tudi ni podpisati prevdarek (proračun) od vseh odbornikov, ampak samo od župana, kateri ga mora sestavljati po § 62 omenjenega reda, poverjenje odobrenja pa je po § 49 podpisati od župana in od dveh odbornikov.

Tek. št.	Predmet	Vsota po				Opazka
		predlogu		sklepu		
		gld.	kr.	gld.	kr.	
	Dohodki					
1	ostanek od prejšnjega leta . .					
2	dobiček od posestev in najemnine					
3	obresti od glavnice					
4	odstotki od prostovoljnih javnih dražb					
5	pristojbine za godbo in druga privoljenja					
6	globe vsakovrstne					
7	darila, volila (legati) in dedščine					
8	prostovoljni doneski in zbirke očinske naklade za uboge . .					
9	odkup za oskrbovanje ubogih vložnikov					
10	vrneni predplatki					
11	slučajni dohodki					
12	Vsota					
	primerjavši troške					
	ostane presežek					

Obrazec 42, (75) str. 47.

Zapisnik.

sestavljen v občini ..... dne ..... 189.....
 pri zboru občanov, imejočih volitveno pravico glede
 sklepa občinskega odbora, da bode prodal I. I. posest-
 niku v ..... občinsko njivo v Lipju, parcele
 št. 115, k. o. Grabe za 500 gld. (ali, da bode vzel v po-
 kritje stroškov za napravo mosta čez potok Trnovo
 posojilo v znesku 2000 gld. pri Južnoštajerski hranil-
 nici; ali da se bodo pobirale občinske doklade po 21 od-
 stotkov od direktnega davka in 16 odstotkov od vžit-
 nine.)

Ker se je pravočasno javno nabilo oznanilo, s ka-
 terim so se občani, imejoči volitveno pravico povabili k
 današnjemu zboru, (in so se isti še posebej povabili s
 posebno okrožnico, katere pregled so s svojim podpisom
 potrdili), razloži župan zbranim občanom na kratko, za
 kaj se gre, njim prečita zapisnik dotične odborove seje,
 ter jih pozove da glasujejo, ustno, in sicer samo tako,
 da rečejo „da“, ali „ne“.

Tok. št.	Ime občana	glasoval je z		Opazka
		da	ne	
1	Gabrijel Turek	da	—	
2	Jože Baš	da	—	
3	Franc Borko	—	ne	
4	Gaspar Godec	da	—	
5	Jakob Petelin	da	—	
6	Marija Plahuta	da	—	je volila po svojem poob- laščenju Juriju Pospehu, čegar pooblastilo se pride- ne temu zapisniku
7	Peter Rakelj i. t. d.	da	—	

Ker drugi občani niso prišli k zboru, sklene
 se zapisnik in podpiše.

I. I., zapisnikar.

I. I., župan.

I. I., odbornik.

I. I., odbornik.

Obrazec 43, (77) str. 49.

Št. ....

Okrožnica.

Občinski odbor je v svoji seji dne .....
189... sklenil, da se bo občinska cesta, ki gre od
..... proti ..... popravila po tlaki.

Preračunilo se je, da bo za popravilo te ceste
treba 100 voz proda in 200 težakov, kar se preračuni
v denar po navadni ceni 1 voz proda 1 gld. in en težak
50 kr., tako, da celi znesek, ki se mora na davkopla-
čevalce po razmerju davka razdeliti, znaša 200 gld.

Vsi davkoplačevalci se toraj s tem pozivljajo, da
opravijo ali tlako po razdelitvi, priloženi tej okrožnici,
ali da se izjavijo, da hočejo raje na njih spadajoč zne-
sek v denarju odrajtati. V slednjem slučaju morajo de-
nar odrajtati v občinsko blagajno najdalje do 10. t. m.

Župansto v ..... dne ..... 189....

I. I.

župan.

(Opazka: Okrožnici se mora priložiti imenik davko-
plačevalcev, koliko ima kateri tlake storiti in kedaj;
imenik, naj ima še poseben razpredelek, v katerega
zapiše in se podpiše, kdor hoče mesto tlake odraj-
tovati denar.)

Obrazec 44, (8) str. 73.

(Kolka prosto) **Pooblastilo,**

s katerim dam jaz, Marija Premšak, posestnica v Škofli
vesi pravico posp. Rudolfu Stožirju iz Trnovelj, da naj
pri volitvi za občinski odbor v Škofli vesi na dne 25.
maja t. l. namesto mene voli občinske odbornike in nji-
hove namestnike v tistem številu, kakor jih zakon do-
ločuje.

V Škofli vesi dne 24. maja 1892.

Marija Premšak l. r.
Peter Rezar l. r., priča
Jože Pilih l. r., priča

Obrazec 45, (8) str. 73.

(Kolka prosto) **Pooblastilo,**

(ženske, ki ne zna pisati)

s katerim dam jaz, Terezija Kožuh, posestnica v Ivenci, občina Višnja ves, pravico gosp. Jožefu Lipušu, posestniku v Višnji vesi, da naj pri volitvi za občinski odbor v Višnji vesi na dne 5. marca t. l. namesto mene voli občinske odbornike in njihove namestnike v tistem številu, kakor jih zakon določuje.

V Ivenci dne 3. marca 1892.

+ Terezija Kožuh
po Janezu Čepel-nu, imenopiscu
in priči.
Franc Mastnak, priča.

Obrazec 46, (12) str. 77.

Dežela .....

Polit. okraj .....

Imenik

občanov, kateri imajo po §§ 1. in 12. občinskega volitvenega reda pravico, voliti v občini ..... da se naredé volilni razdelki v smislu § 13. občinskega volitvenega reda.

Tek. št.	Ime in priimek	Stan	Stano- vanje	Hiš. št.	Koliko plačuje davka na leto		Opomba
					gld.	kr.	
<hr/> vkup . .							

Obrazec 49, (17) str. 81.

Št. ....

Oznanilo.

Županstvo občine ..... naznanja s tem, da se bo vršila volitev občinskega odbora za občino ..... v četrtek in petek dne 20. in 21. maja t. l. v občinski pisarni, in sicer voli III. razdelek v četrtek dne 20. maja t. l., v jutro od 8. ure naprej, II. in I. razdelek pa v petek, in sicer II. razdelek v jutro od 8. ure naprej, I. razdelek pa popoldne od 3. ure naprej.

Vsak razdelek ima voliti po 4 odbornike in po 2 namestnika.

Volilci se vabijo, da pridejo v obilem številu k volitvi.

Županstvo v ..... dne 5. maja 189.....
(Pečat) I. I., župan.

Javno nabito dne 5. maja 189....

I. I.,
obč. sluga.

Obrazec 50, (16) str. 79.

Št. ....

Oznanilo.

Vsled predpisa § 16 občinskega volitvenega reda z dne 2. maja 1864 se s tem naznanja, da je zavoljo izvolitve občinskih upravnikov v občini ..... postavljen imenik volilcev v tej občini in sicer v hiši števil. .... gosp. .... po dom. .... v vsakemu na ogled.

Vsakdo, ki misli zoper ta imenik volilcev ugovarjati, naj so ti ugovori že obrnjeni zoper vzprejetje kake osebe v imenik volilcev v obče ali v imenik kakega razdelka ali zoper izpuščenje kake osebe iz imenika volilcev v obče, ali iz imenika kakega razdelka,

mora svoje ugovore v 8 dneh po spodaj postavljenem dnevu pri ..... vložiti, ker se na pozneje vložene ugovore ne bode več oziralo.

Županstvo v ..... dne ..... 189...

(Pečat)

l. l., župan.

Javno nabito dne .....

I. I.,
obč. sluga.

Obrazec 51, (25) str. 85.

Glasovnica

..... volilnega razdelka občinske volitve v .....

Tek. št.	Ime in priimek volilca	Voli sam ali po svojem pooblaščenici	Ime in priimek za odbornike nasvetovanih mož	Ime in priimek za namestnike nasvetovanih mož	Opomba

Obrazec 52, (II. pogl.) str. 88.

Zapisnik,

o volitvi občinskega starešinstva v občini .....
sestavljen dne ..... 189.....

Ker se zoper volitev občinskega odbora, izvršeno po glasu zapisnika od ..... 189.... ni ugovarjalo, (ali: ker je visoko c. kr. namestništvo z odločbo od ..... 189.... zoper volitev občinskega odbora, izvršeno po glasu zapisnika od ..... 189.... vložene ugovore zavrnilo kot neutemeljene,) je povabil dozdani župan ..... vse novo voljene odbornike s $\frac{1}{2}$ priloženim povabilom v izvolitev občinskega starešinstva, za danes in tudi naznanil c. kr. okrajnemu glavavstvu o volitvi po potrdilu $\frac{1}{2}$.

K volitvi prišli so odborniki .....

torej je po § 35 obč. vol. r. potrebno število odbornikov navzočih.

Volitev vodi I. I. kot po letih najstarejši odbornik ter prečita §§ 34—39 obč. vol. r.

Na to se preide k volivi z volilnimi listki.

Oddalo se je pri volitvi župana ..... glasov, od katerih je dobil .....

Tedaj je ..... s ..... glasi za župana izvoljen.

Za tem se prestopi na volitev občinskih svetovalcev.

Glasov se je ..... oddalo in dobil je teh .....

Toraj je izvoljen za I. svetovalca I. I.
za II. svetovalca I. I.

S tem je volitev dovršena, zapisnik se sklene in podpiše od vseh navzočih.

Nasprotni list (Priglednica)

..... vol. razdelka za volitev odbornikov in namestnikov v občini .....

Ime in priimek za odbornike nasveto- vanih mož	Število glasov	Ime in priimek za namestnike nasveto- vanih mož	Število glasov

Obrazec 54, (35 in 36) str. 90.

Zaznamovanje glasov

o volitvi župana v občini .....

Imena odbornikov volilcev	Ime voljenega župana	Število glasov	Opomba

V občini ..... dne 189

I. I., c. kr. okr. glavar (če je bil navzoč). I. I., kot voditelj volitve.

Zaznamovanje glasov

o izvolitvi občinskih svetovalcev v občini .....

Štev.	Imena odbornikov volilcev	Imena izvoljenih občinskih svetovalcev	Število glasov	Opomba
<p>V občini .....</p> <p>I. I., c. kr. okr. glavar. .... dne ..... 189.....</p> <p style="text-align: right;">I. I., kot voditelj volitve.</p>				

Obrazec 56, (35 in 37) str. 90.

Nasprotni list (Priglednica)

pri volitvi župana in obč. svetovalcev v .....

Ime in priimek za občinske sveto- valce priporočenih	Število glasov
Ime in priimek za občinske sveto- valce priporočenih	Število glasov

Obrazec 57, (9) str. 113.

Št. ....

N. pr.

Janez Vrečko, krčmar

v .....

Vložilo se je že več pritožb, da pred Vašo krčmo postajajo vozovi na cesti, tako da peš ljudje že skoraj mimo ne morejo.

Naročuje se Vam toraj, da skrbite, da se cesta v bodoče ne bo zapirala, ker bi se drugače moralo zoper Vas po obstoječih popisih ravnati.

Županstvo v ..... dne ..... 189.....

(Pečat)

I. I.,
župan.

Obrazec 58, (9) str. 113.

Št. ....

N. pr.

Tomaz Hica, posestnik

v .....

Občinski redar je naznanil, da ste pri stavbi Vaše hiše stavbinsko gradivo tako po cesti zložili, da vozovi le težko mimo pridejo.

Zaukazuje se Vam toraj, da vse po cesti zdevane reči vgenete takoj (v ..... urah, ali v ..... dnevih), ker bi se to drugače storilo na Vaše stroške, in bi se Vi kaznovali zaradi neubogljivosti in prestopka cestnega policijskega reda.

Županstvo v ..... dne ..... 189.....

(Pečat)

I. I.,
župan.

Obrazec 59, (17) str. 115.

Št. ....

Vsled žandarjeve ovadbe od ..... 189.....
izreče se zoper Miha Kapuna v ..... na-
slednja

razsodba:

Po ovadbi žandarskega vodje I. I. v....., katero je storil sklicujoč se na svojo službeno prisego, je dokazano, da je voznik Miha Kapun, ko se je vozil skozi vas ..... s pokanjem z bičem storil prestopek § 17. cestnega policijskega reda od 18. septembra 1870 št. 52 dež. zak.

Kaznuje se toraj v zmislu § 18 istega zakona s kaznijo 5 gld. za ubožno blagajno, oziroma če ne bi mogel plačati, z zaporom 24 ur.

Zoper to razsodbo dopuščena je pritožba na politično okrajno oblastvo v 14 dneh.

Županstvo v ..... dne ..... 189 .....

(Pečat)

I. I.,
župan.

I. I., obč. svetovalec.

I. I., obč. svetovalec.

Obrazec 60, (17) str. 115.

(Opazka:) Če obsojenec biva v tuji občini, določljive se razsodba z naslednjim dopisom:)

Št. ....

Slavno županstvo

v .....

Prosi se, da slavno županstvo priloženo razsodbo $\frac{1}{2}$ vroči vozarju Mihi Kapunu v ..... proti pordilu na dostavnem listu $\frac{1}{2}$, ter potem dostavni list, in če globo položi, tudi položeni znesek semkaj določljive, če pa ne bi mogel plačati, in če reče, da se ne bo pordil, ali če je rok za pritožbo potekel, ne da bi se bila pritožba vložila, pa kazen zavora zoper njega izvršiti.

Županstvo v ..... dne ..... 189 .....

(Pečat)

I. I.
župan.

Obrazec 61, (17) str. 115.

Št. ....

N. pr.

Miha Kapun

v .....

Ker je tuuradna razsodba od ..... 189...
št ....., s katero ste bili obsojeni zarad prestopka § 17
cestnega policijskega reda na 24 ur zapora, stopila v
pravno moč (ker niste o pravem času vložili pritožbe,
ali ker je okrajno glavarstvo Vašo pritožbo zavrnilo)
imate prisojeno Vam kazen zapora 24 ur nastopiti in
se za to v občinski pisarni oglasiti do dne .....
189... tako gotovo, ker bi Vas drugače bilo siloma do-
gnati.

Županstvo v ..... dne 189

(župan)

I. I.,
župan.

Obrazec 62, (17) str. 115.

Št. ....

N. pr.

občinski redar Peter Kodela

v .....

Ker Miha Kapun ni prostovoljno nastopil mu s
tuuradno razsodbo od ..... 189... št. ....
pravomočno prisojene kazni zapora 24 ur, zaukaže se
Vam, da ga imate nemudoma zarad odsluženja zapora
semkaj privedi, in če bi se branil, to takoj semkaj
poročati.

Županstvo v ..... dne 189

(Pečat)

I. I.
župan.

Obrazec 63, (17) str. 115.

(Zunaj)

Slavno
c. kr. okrajno glavarstvo
v .....
Županstvo v .....
prosi,
da se Miha Kapun siloma
prižene v zapor.

(Znotraj)

Št. ....

Slavno c. kr. okrajno glavarstvo!

S tuuradno razsodbo od 189
št. .... zaradi prestopka § 17. cestnega policijskega
reda na 24 ur pravomočno obsojeni Miha Kapun ni na
poziv hotel prostovoljno kazni nastopiti, ter se je občin-
skemu redarju, ki ga je imel v zapor dognati, siloma
brnil.

Priloživši kazenske akte $\frac{1}{4}$ prosi se toraj, naj slav.
c. kr. okrajno glavarstvo ukrene, da se Miha Kapun po
žandarjih privede v zapor.

Županstvo v ..... dne 189

(Pečat)

I. I.
župan.

Obrazec 64, (17) str. 115.

Št. ....

N. pr.
občinski sluga I. I.

v .....

Ker Miha Kapun mu s tuuradno razsodbo od
..... št. .... pravomočno prisojene globe
5 gld. ni vplačal, zaukazuje se Vam, da izvršite rubež
njegovih premičnih reči: Vi imate toraj toliko premičnih

reči Mihe Kapuna zarubiti in popisati, da bode zadostovalo za globo in zvršilne stroške, ter zarubljene reči dati po cenilcu ceniti, in o tem v 8 dneh poročati.

Županstvo v ..... dne 189

(Pečat)

I. I.
župan.

Obrazec 65, (21) str. 120.

Št. ....

Oznanilo.

Vsled velike vode je most čez Ložnico v ..... poškodovan, tako da se ne more brez nevarnosti čez voziti.

Zarad tega se s privolitvijo okrajnega odbora, dokler se kaj družega ne bode ukrenilo, vstavi voznja čez ta most v zmislu § 21. cestnega policijskega reda pod kaznijo 10 goldinarjev, kar se s tem javno oznanja.

Županstvo v ..... dne 189

(Pečat)

I. I.
župan.

Obrazec 66, (2) str. 148.

Št. ....

N. pr.
gospod I. I., trgovec

v Celju

Vsled Vaše prošnje sklenil je občinski odbor okolice Celjske, v svoji seji dne ..... 189..., da Vas sprejme v občinsko zvezo okolice Celjske, kakor hitro zadobite izpust iz ogrskega državljanstva, in se Vam podeli avstrijsko državljanstvo.

Županstvo v ..... dne 189

(Pečat)

I. I., obč. svetovalec.

I. I.,
župan.
I. I., obč. odbornik

Obrazec 67, (8) str. 153.

(Prošnja za sprejem v domovinsko zvezo.)

(Znotraj)

(2 gold. kolek)

Slavni občinski odbor!

A Po izkazu domovnice pod A doma sem v Dolini; vendar pa sem štiri leta neprestano tukaj v Svetini, in tudi namerjavam, da bom v tej občini stalno prebival.

B Kakor kaže pridobninski list B, izučil sem se tu mizarstva.

C Priloženi izpisek iz zemljiške knjige C priča, da sem posestnik hiše št. 30. Tudi sem sedaj v najboljših letih, in svoje rokodeljstvo marljivo opravljam.

D S spričevalom o nravnosti D, dokazujem, da sem v vsakem oziru pošten in miroljuben.

Vsled tega prosim :

Slavni občinski odbor naj me sprejme v domovinsko zvezo te občine.

V Svetini, dne ..... 189....

Anton Slavec.

(Zunaj)

Slavni
občinski odbor

v Svetini

Anton Slavec, mizar v Svetini

prosi

za sprejem v domovinsko zvezo tukajšnje občine.

S prilogami A—D v izvorniku.

Obrazec 69, (8) str. 168.

Zapisnik

sestavljen pri županstvu v ..... dne .....

Predmet:

Občinski redar prižene tujega človeka, katerega je zasačil pri beračenju in zaradi tega prijel (tujo deklino, katera se je na večer z možmi okolu vlačila; dečka, katerega je v noči zadel brez prenočišča, in kateri se ni mogel izkazati, kedo da je in kaj da hoče) itd.

Sumljenec (sumljenka), se opomni, naj govori resnico, ter pravi o svoji osebi sledeče:

Jaz se imenujem Gaspar Lovec, star sem 46 let, rojen v ..... ter imam tam tudi domovinsko pravico, sem samičen, težak, in sem izgubil potni list. Ker dela ne morem dobiti, prisiljen sem bil, da sem prosil.

Dozdaj bil sem samo enkrat zaradi beračenja prijet in posvarjen, ter zaradi tatvine sadja kaznovan.

Po prebranju: res.

Podpis:

Gaspar Lovec.

I. I., župan.

I. I., obč. tajnik.

Obrazec 70, (8) str. 168.

(Zunaj)

Slavno
c. kr. okrajno glavarstvo
v .....

Županstvo v .....

poročja

glede pri beračenju zasačenega Gasparja Lovca.

(Znotraj)

Št. ....

Slavno c. kr. okrajno glavarstvo!

Glasom zapisnika pod ./. zasačil se je Gaspar Lovec v občini ..... pri beračenju.

Ker je ta Gaspar Lovec, ki je baje domačin v ....., kakor se je poizvedelo, bil že večkrat prijet zaradi beračenja in ker ni imel nobenih izkazov, in ker tukaj nima nikakega dohodka, zato se predlaga, naj se odpravi in odžene v domovinsko občino.

Županstvo v ..... dne ..... 189.....

(Pečat)

I. I.
župan.

Obrazec 71, (8) str. 168.

(Zunaj)

Slavno
c. kr. okrajno glavarstvo
v .....

Županstvo v .....
poroča,

da se je Peter Kožuh, imajoč odkazan pot, od tega oddaljil.

(Znotraj)

Št. ....

Slavno c. kr. okrajno glavarstvo!

Tukajšnji občinski redar prijel je danes Petra Kožuha iz ....., ker je mislil, da nima izkaza.

Ko se je sumljenec preiskal, našlo se je, da ima Peter Kožuh od tega slavnega c. kr. okr. glavarstva, prisilni popotni list, s katerim se mu je zaukazalo, da se mora podati čez ..... naravnost v domovinsko občino I.

Ker se je toraj Peter Kožuh oddaljil od odkazane-
nega mu pota, ukrene se ob enem, da se Peter Kožuh
temu slavnemu c. kr. okr. glavarstvu privede

Županstvo v ..... dne ..... 189.....

(Pečat)

I. I.,
župan.

Obrazec 72, (16) str. 183.

(Zunaj)

Slavno
c. kr. okrajno sodišče
v .....

Županstvo v .....

naznanja,

da I. I., posestnik v .....
lahkomišljeno trati svoj
imetek.

(Znotraj)

Št. ....

Slavno c. kr. okrajno sodišče!

I. I., posestnik v ..... začel je lahko-
mišljeno tratiti svoj imetek, s tem, da cele dneve in
noči po krčmah pijančuje in druge pive napaja, nepre-
mišljeno in kvarljivo dolgove dela, in pod nič svoje reči
prodaja. O tem vedo izpovedati njegovi sosedi I. I. itd.

Ker se je bati, da bo sebe in svojo obitelj spravil
v revščino, prosi se, naj slavno c. kr. okrajno sodišče
potrebno ukrene, da se postavi za I. I. zavoljo zaprav-
ljivosti kurator.

Županstvo v ..... dne ..... 189.....

I. I.
župan.

Obrazec 73, (19) str. 184.

Št. ....

Slavno županstvo

v .....

Težak I. I., ki ima v ..... domovinsko pravico, je padel in si nogo zlomil, tako da ne more delati in je brez zaslужka. Podpisana občina daje mu toraj za čas podpore na dan po 30 nove.

O tem se obvešča sl. županstvo v ..... s prošnjo, naj potrdi sprejem tega dopisa, in ukrene potrebno zarad njegove daljne oskrbe.

Županstvo v ..... dne ..... 189.....

(Pečat)

I. I.
župan.

Obrazec 74, (44) str. 225.

(Zunaj)

Slavno
c. kr. okrajno glavarstvo

v .....

Županstvo v .....

naznanja,

da je požar vničil dne .....
Janezu Gaberšek u v .....
gospodarska poslopja.

(Znotraj)

Št. ....

Slavno c. kr. okrajno glavarstvo!

Danes v jutro nastal je požar pri Janezu Gaberšek u, ki je upepelil njegova gospodarska poslopja. Hišo ponesrečenca in poslopja sosedov se je pa posrečilo ubraniti. Rešiti ni bilo moči nič od spravljenega blaga.

Kako je ogenj nastal, se ni moglo nič gotovega poizvedeti. Škode ima pogorelec do 800 gld., pa je bil zavarovan pri Slaviji za 600 gld.

Pri tem požaru pokazalo se je, da sedanje gasilne priprave domače požarne brambe nikakor ne zadostujejo, ampak, da bo treba omisliti novo večjo brizgalnico.

O tem se obvešča slavno c. kr. okrajno glavarstvo z opazko, da je k požaru prišla žandarska patrolja iz .....

Županstvo v ..... dne ..... 189 .....

(Pečat)

I. I.,
župan.

Obrazec 75, (5) str. 243.

Dežela: .....

Okrož. sodišče: .....

Okr. glav.: .....

Sodiščni okraj: .....

Prvotni porotniški imenik

občine ..... za leto 189 .....

Stran 1

Tek. št.	Ime in priimek potem hišno ime v abecednem redu	Stan in posel	Stano- vanje	Davek		Govori slo- vensko, nemško, ve- činoma pa
				gld.	kr.	

Str. 2.

Opazka za k vojaštvu spada- joče glede njih pozvanja	Razsodba občinske komisije (§ 7., za- kona od 23. maja, 1873, št. 121).	Razsodba o pri- tožbah zoper to	Opazka gosp. okrajnega gla- varja

Zapisnik,

sestavljjen povodom požarnega oglada v občini .....

Hiš. št. v.	Ime lastnika	V kakem stanu so				Število in v kakem stanu so				Opombe in ukrepi		
		poslopja	kuhinja in stopnice	dimnik	brizgalnice	lestvice za gasenje	požarni ha-kelj	vedrice	čebri		laterne	
1	Janez Črevar	v do-brem	kuhinja v do-brem, stopnice za dile bo treba po-praviti	v redu	—	1 dobra	1 dober	5; 2 dobre, 3 slabe	1 dober	1 dobra	1 dobra	Stopnice za dile bo lastnik v 14 dneh popravil.
2	Peter Kos	v do-brem	v do-brem	ni ome-ten	—	1 dobra	1 dober	4 dobre	—	1 brez šip	1 brez šip	Zaukazalo se je, da se mora takoj dimnik omesti in laterna popraviti

Županstvo v ..... dne

I. I., župan.

I. I., dimnikar.

I. I., občinski odbornik in požarni ogleda.

I. I., načelnik požarne brambe.

I. I., zidarski mojster.

Obrazec 77, (1) str. 253.

Sod. okraj: .....

I z -

Del	Predmet	Prelimi- nirano		Izdano	
		gld.	kr.	gld.	kr.
	Dohodki				
I.	Presežek prejšnjega leta				
	Dohodki od zemljišč in hiš, in sicer:				
II.	a) najemnina od zemljišča				
	b) pašnina				
	c) dohodki od gozdov				
	d) najemnina od poslopij				
	Pravice, in sicer:				
III.	a) dohodki od sejmov				
	b) lovnina				
	c) dohodki od občinskih kamnišč				
	d) dohodki od cestnih in most- nih mitnic				
	Obresti, in sicer:				
IV.	a) od naloženih glavnice				
	b) za obligacije vojnega posojila				
	Druge naklade, in sicer:				
	a) pristojbine za sprejem v ob- čino				
V.	b) zemljiški davki				
	c) naklade od piva in opojnih pijač				
	d) naklade od davka za poslopja in od najemnin				
	Vplačane naklade na davke in sicer:				
VI.	a) k neposr. davkom gl. po %				
	b) k užit. davkom gl. po %				
	Prenos				

Občina: .....

k a z

Del	Predmet	Prelimi- nirano		Izdano	
		gld.	kr.	gld.	kr.
	Stroški				
I.	Primanjkljaj od prejšnjega leta .				
	Za posestva:				
II.	a) za vzdržavanje in gospodarstvo				
	b) za davke in nadomestke itd.				
	c) za plačilo dimnikarju				
	d) za vzdržavanje in popravo poslopij				
	Gospodarski stroški, in sicer:				
III.	a) plačilo županu				
	b) plačilo uradnikom				
	c) plačilo služabnikom in čuvajem				
	d) potni stroški za odbornike .				
	e) najemnina, čiščenje, kurjava, razsvetljava uradnih prostorov				
	f) pisalna potrebščina, tiskovine				
	g) zakoniki in knjige				
	h) poštnina				
	i) razglasi				
	k) občinske in druge volitve . .				
	Stroški za ceste, in sicer:				
IV.	a) za nove ceste				
	b) za stare ceste				
	c) za mostove in vodovode . . .				
	d) za kažipote				
	e) za cestno orodje				
	f) za jame za pesek				
V.	Za oskrbo ubožcev (doplatek iz občinske blagajnice)				
	Prenos				

Del	Predmet	Prelimi- nirano		Izdano	
		gld.	kr.	gld.	kr.
VII,	Upno ravnanje, in sicer:				
	a) dobljeni predplatki				
	b) najeta posojila				
	c) vrnena posojla				
	d) tuji denarji				
	e) povračila za neopravičena plačila				
VIII	Slučajni dohodki				
	Vsota dohodkov				

Del	Predmet	Prelimi- nirano		Izdano	
		gld.	kr.	gld.	kr.
VI.	Konkurenčni doneski:				
	a) za ljudske šole, in sicer do- nesek za šolo				
	b) za cerkve				
	c) za župnije in kaplanije				
	d) za pokopališča				
VII.	e) za stavbe na vodah				
	Za zdravstvene potrebščine:				
	a) plačilo zdravniku				
	b) plačilo babici				
	c) plačilo živinozdravniku				
VIII.	d) plačilo ogledniku mrličev . . .				
	e) plačilo ogledniku živine				
IX.	Za policijske potrebščine:				
	a) naprava in vzdržavanje ječ . .				
X.	b) stroški za obhodno stražo . .				
	Upno gospodarstvo:				
	a) za vrnena posojila in obresti				
	b) za posojila, ki se imajo povrniti				
	c) za izplačane tuje denarje . .				
XI.	d) za naložene lastne denarje . .				
	Za prenešeni delokrog:				
	a) za popisovanje ljudstva				
	b) za vojaški nabor				
	c) za predprego				
	d) za nastanjevanje vojakov . . .				
	e) za deželne kulturne namene				
	f) za živinorejo				
	g) za obrtnijske namene				
	h) za opravke v sod. zadevah . .				
	i) za opravke v polit. zadevah . .				
k) za opravke v davk. zadevah . .					
l) za odgonske potrebščine					
Za druge stroške, to je, za take, kterih ni bilo mogoče uvrstiti v ktereга drugih delov, in sicer:					
	Vsota stroškov				

Obrazec 78.

Opravljeni zapisnik

občine .....

1	2	3	4	5	6	7	8
Oprav. št.	Dan dohoda	od kod do- šlo (dan, število)	Predmet vložka	Opravljena na, kratak zapadek	Dan rešitve	Dan in ka- ko se je odposlalo	Vložni se- znamek

Obrazec 79.

Ubožno spričevalo.

S tem potrjuje podpisani župni urad,*) da .....

spadajoč v občino .....
okraja ..... nima nikakega premo-
ženja in da tudi njegov dnevni zaslužek ne presega na-
vadne dnevne mezde, vsled česar mu je popolnoma ne-
mogoče, da bi plačal zahtevane sodne stroške ter kolke
in pristojbine v pravdi zoper .....
zarad .....

Župni urad ..... dne ..... 189.....

Občinski urad ..... dne ..... 189.....

*) Ubožno spričevalo mora dati župnik, v čegar župniji uboga stranka prebiva. (§ 2 dekr. dv. pis. od 26. jul. 1840, št. 457 zb. j. z.)

Obrazec 80, (1) str. 253.

Sod. okraj: .....

Občina: .....

Izkaz

o stanju imetka javnega zaklada za uboge v občini
 in o njegovih dohodkih in stroških koncem leta 189.....

Del	Predmet	Posebej		Skupaj	
		gld.	kr.	gld.	kr.
	I. Glavinski imetek.				
	Prosti imetek				
I.	1. V posestvih				
	2. Glavnice v javnih zalogih. . .				
	3. V hranilnici v				
	4. Pri zasebnikih				
	i. t. d.				
II.	1. Ustanove, imenno				
	Skupaj				

(Opomba. Če bi se od zadnjega izkaza kaj premenilo,
 naj se piše vzrok na priličnem kraju.)

Del	Predmet	Posebej		Skupaj	
		gld.	kr.	gld.	kr.
	II. Dohodki				
I.	Ostanek iz prejšnjega leta				
II.	a) dobiček od posestev in najemnine				
	b) obresti od glavnice				
III.	Odstotki od prostovoljnih javnih dražb				
IV.	Pristojbine za godbo in druga privoljenja				
V.	a) Globe od okr. glavarstva				
	b) Globe od okrajnega sodišča . . .				
	c) Globe od drugih gosposk				
VI.	Darila, volila (legati), dedščine . .				
VII.	Prostovoljni doneski, zbirke itd.				
VIII.	Doplatki iz občinske blagajnice.				
IX.	Občinske naloge za uboge				
	a) Odkup za oskrbovanje ubogih vložnikov				
X.	b) Vrnjeni predplatki				
XI.	Slučajni dohodki, in sicer:				
	Skupaj				

Del	Predmet	Posebej		Skupaj	
		gld.	kr.	gld.	kr.
	II. Stroški.				
I.	Blagajnični primanjkljaj od prejšnjega leta				
	a) za vzdrževanje poslopij				
II.	b) Za omišljene inventarne pridobave				
	c) Za hišne potrebe				
	d) Za davke				
III.	a) Za podporo ubogim v denarjih in za obleko				
	b) Stroški za bolnišnice in hiralnice				
	Za posojene podpore:				
IV.	a) Za domače uboge				
	b) Za tuje uboge				
	c) Drugi predplatki				
V.	Slučajni stroški				
	Skupaj				
	Bilanca				
	Dohodki				
	Stroški				
	Ostanek				
	Primanjkljaj				

Županstvo v . . . . . dne . . . . .

189

I. I.
župan.
22

Znašajoč imposto od godbe	Št.	gld. kr.
Občina		
— 25		
— 50		
— 75		
1. —	plača imposto od	
1 25	godbe za plesno god-	
1 50	bo dne	
1 75	za ..... godc	
2 —	dne 18	
2 25		
2 50		
2 75		
3 —		

DEŽELNI IMPOSTO OD GODBE

Imposto od godbe je plačal	za	znesek	gld. kr.
	god- cev	gld. kr.	
1 —	—	25	
2 —	—	50	
5 —	—	75	
4 1	1	—	
5 1	1	25	
6 1	1	50	
7 1	1	75	
8 2	2	—	
9 2	2	25	
10 2	2	50	
11 2	2	75	
12 3	3	—	

Št. ....

Godčevsko dopustilo. *)

Gosp.

dopuščeno je, v dan
meseca .....

leta ..... imeti plesno
godbo z ..... gode
do ure ..... polnoč
Plačal je
na impostu
za godbe. . . gl. kr.
za licenco . . . " . . .
Županstvo v .....
dne 18
I. I., župan.

*) V naslednjem so propisi o deželnem impostu od godbe.

O deželnem impostu od godbe.

Z najvišjim recesom od 26. okt. 1748, točka 16, 1. maja 1751, ter 30. junija 1853, prepustil se je impost od godbe deželi, s tem, da sme, če hoče in kjer hoče ta impost pobirati.

V zmislju recesa od 26. oktobra 1748, razglasuje se s patentom od 23. junija 1780, da se mora plačati tako pri ženitvah, kakor zarokah, gostijah in krstih, o semanjih dnevih, žegnanjih, ravno tako ob žetvah, pustu, potem pri letnem shodu rokodelskih zadrug (cehov), v gostilnah, krčmah in drugih (javnih) hišah in javnih prostorih, kjer se napravi ples z imenitnim ali navadnim godbenim orodjem, in pri čem so godci, in kakove koli vrste so, in s kakoršnim koli godbenim orodjem za ples igrajo — majhen in utrpen imposto. („dass ..... sowohl bey Hochzeiten, als Versprechen, Ehr- und Kindermahlen, als bey Kirchtägen, desgleichen bey Ausspielen, Schnid-, Lösungs- und Faschingszeiten, dann bey den sogenannten Jahrstägen der Handwerkszunftten in denen Wirts-Schank- u. anderen Häusern auch öffentlichen Plätzen, allwo einiger Tanz unter vornehmen oder geringeren musikalischen Instrumenten, oder bey was immer Musikanten und Spielleuten gehalten werden, wie die immer geschehen, oder was für geringe Instrumenten, womit zum Tanzen aufgespielt wird, es seyn mögen, durchaus nichts ausgenommen, ein gering- und leidentliches Imposto bezahlet ..... werden solle.)

Vsak gostilničar, naj si ima gostilno, krčmo ali pivarnico kot lastnik, vžitkar ali zakupnik mora, če hoče pri godbenih inštrumentih kakoršnega koli imena, prirediti ples, ali pa dovoliti drugim, da ga prirede, če je eno ali drugo od njegove proste volje odvisno, na tak način (imposto) plačati (točka 2).

Če bi pa se kdo podstopil, da bi pri shodih, ženitvah in pojedinah ali pa katerih drugih omenjenih ali neomenjenih prilikah, ne da bi imel dopustilo, priredil ples, ali pa takega prirediti dopustil, se naj vsakokrat prisili, da položi 10 tolarjev globe, od katere se izroči denuncijantu, čegar ime se ima zamolčati, tretjina (točka 6). —

Županstva imaja izdajati godčevska dopustila za plesno godbo, ter (od 1. januarja 1881 naprej) pobirati deželni imposto od godbe, v katero svrho dobivajo od deželne blagajne iuksta-golice. (Razgl. dež. odb. 16. okt. 1880, št. 10581.)

Deželni davek za plesno godbo mora po dotičnih obstoječih naredbah pri vseh shodih v javnih ali privatnih prostorih, če je s temi shodi spojena plesna godba, brez razločka na porabljeno godbo in godčevska instrumenta, plačati tisti, ki plesno godbo priredi. (Razgl. dež. odbora od 15. oktobra 1864. št. 9119.)

Vsakdo, ki je dolžan, da plača imposto za godbo, mora se poprej oglasiti pri županu svoje občine za dovoljenje (licenco), da sme prirediti plesno godbo, ter določeni imposto od godbe županu odrajtati. (§ 3, razgl. dež. odb. 15. okt. 1864, št. 9119.)

Deželni davek za godbo ima se v onih slučajih, v katerih se v zmislu najvišjih recesov (naredeb) od 26. okt. 1748 in 30. jun. 1753 sploh ima plačevati, plačati za vsakega godca po mestih in trgih 50 kr., zunaj teh občin (tedaj na kmetih) 25 kr. (Sklep dež. zbora od 6. jul. 1880, razglašen z naredbo nam. od 1. okt. 1880, št. 17, dež. zak.)

Nedopustno je, da se izda dopustilo za plesne godbe koj za več nočij; dopuščeno je sicer, da se z eno vlogo prosi dovoljenja za plesno godbo v večih nočeh; pa z enim dopustilom sme se dovoliti samo ena plesna godba za eno noč. (Razgl. dež. odbora od 4. oktobra 1882 št. 17842.)

Za pobiranje, zaračunanje in shrambo davščine na impostu od godbe, dobi občina 10 odstotkov na impostu od godbe vplačanega denarja. (§ 5, razgl. dež. odbora od 15. okt. 1864, št. 9119.)

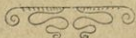
Mestni soveti, mestni in občinski uradi, kateri imajo izdajati dopustila (licence) za plesne godbe, dobivajo vedno za to potrebna dopustila, — imajoča zarad pregledovanja tekoče številke, — pri predstojništvu deželnih pomožnih uradov v Gradci v deželni hiši brezplačno.

Prejeta dopustila se morajo hranjevati pod jamstvom župana, izdajati natanko po številkah, ker pridejo pod knjigovodsko pregledovanje, in ni dopuščeno, da bi občine med seboj si dopustila izposojevale.

Na impostu od godbe nabrani zneski morajo se po odbitih 10 odstotkih, katere dobi občina kot nagrado za pobiranje, zanesljivo vsakega pol leta in to vsakokrat meseca januarja in julija odrajtovati dotični c. kr. davkarji za deželni zaklad s posebnim zaznamkom in s priloženimi levostranskimi izrezki jukst od porabljenih obrazcev.

Glede vsled zakona predpisanega odrajtovanja kolkov in pristojbin za licenco se s tem razglasom nič ne spreminja: zarad tega se mora kolek po 1 gld. takoj pri izdavanju dopustila prilepiti na označenem mestu listka; v slučajih, če se ni pismeno prosilo, ali se ni sestavil zapisnik o prošnji, mora se daljni kolek po 1 gld. prilepiti na juksti, in sicer poleg natisnene številke in potem prepisati. (Razgl. dež. odb. od 23. junija 1887. št. 38 dež. zak.)

Če se prosi pismeno za dovoljenje za plesno godbo, mora se na vlogo pritisniti kolek za 1 gld. Ako se pa ustno prosi, mora se pa kolek po 1 gld. pritisniti na juksto, ter prepisati. (Razgl. dež. odb. od 4. maja 1881, št. 11 dež. zak.)

Zaznamek

v tem zvezku natisnenih oziroma navedenih zakonov,
naredeb in ukazov.

1782.

Dv. dekr. 22. aprila str. 17.

1807.

Dv. dekr. 29. maja str. 17.

1811.

obč. drž. zak. (ces. pat. 1.
junija, št. 946. zb. just. z.):

§. 40, str. 89.

§§ 91, 143, 150, str. 159.

§ 137, str. 152.

§ 154, str. 159.

§ 186, str. 152.

§ 189, str. 37.

§ 221, str. 159.

§ 273, str. 183.

§§ 365, 504, 509, 521. str.
95.

§ 672, str. 160.

§§ 1294, 1309, str. 225.

1824.

Dv. dekr. 30. januarja,
št. 2696 (Peitl. zb. z. zvez.
52) str. 150.

Dv. dekr. 30. avg., str. 150.

1830.

Dekr. dv. pis. 21. januarja,
št. 25087, § 42 str. 191.

1831.

Dv. dekr. 31. marca, št. v.
7357. str. 150.

1833.

Dv. dekr. 23. februvarja, str.
152.

1835.

Dv. dekr. 26. septembra,
(V proviz. zb. zak. za Šta-
jersko zv. 17., 459) str. 16.

1849.

Zakon od 17. marca, str. 1.

1850.

Zak. 9. februvarja, št. 50.
drž. zak. str. 34, 80, 88.

Min. nar. 30. avgusta, št. 18515, str. 150.

1851.

Ces. nar. 3. januarja, št. 16, drž. zak. str. 16.

Min. nar. 31. julija, št. 3876, str. 150.

Min. nar. 19. decembra, št. 26.508 str. 150.

1852.

Min. ukaz, 20. februvarja, št. 47. drž. zak. str. 210.

obč. kaz. zak. 27. maja, št. 117, drž. zak., str. 68.:

§§ 76—80, str. 31.

§§ 85, 86, str. 116.

§§ 101—105, str. 39.

§§ 166, 167, str. 206.

§§ 168, 169, 170, str. 207.

§ 175, str. 119.

§ 311, str. 39.

§§ 317, 318, 319, 322, str. 117.

§§ 331, 332, str. 39.

§§ 423, 424, 425, 427, 428, 430, str. 118.

§ 434, str. 207.

§§ 435, 436, 437, 438, 439, str. 208.

§§ 440, 441, 442, 443, str. 209.

§§ 444, 445, 446, 447, str. 210.

§§ 448, 449, 450, 451, 452, str. 211.

§ 453, str. 212.

§§ 454, 455, 456, str. 119, 212.

§ 457, str. 119, 213.

§ 458, str. 213, 223.

§ 459, str. 213.

§§ 486, 501, 504, 511, 512, 515, 516, str. 75.

zak. 3. decembra, št. 250. drž. zak.:

§§ 52—57, str. 22.

§§ 2, 3, 21, str. 40.

1854.

Minist. nar. 2. januarja, št. 4, drž. zak., str. 22.

Min. nar. 27. aprila, št. 107, drž. zak., str. 69.

Zak. 23. maja, št. 146. drž. zak., § 214, str. 160.

Ces. pat. 9. avgusta, št. 208, drž. zak.:

§ 31, str. 21.

§ 270, str. 20.

1857.

Zak. 9. februvarja, št. 4. dež. zak. str. 229.

zakon od 9. februvarja, št. 5, dež. vl. list. str. 19.

§§ 27, 141, 144—148, str. 99.

Min. nar. 17. julija, št. 133, drž. zak. str. 163.

1858.

Ukaz. prav. min. 22. januarja, št. 23.300 str. 61.

Nam. nar. 28. septembra, št. 22, dež. vl. list, str. 18.

1859.

Min. nar. 27. oktobra, str. 149.

zak. 20. decembra, št. 227.

drž. zak.:

§ 7, str. 147, 152, 172.

§§ 31—41, str. 99.

§§ 45—48, str. 172.

§§ 62—71, str. 17.

§ 85, str. 160.

§ 94, str. 159.

§ 114, d. str. 160.

1860.

Min nar. 30. januarja, št. 28, drž. zak. str. 16, 21.

1861.

Nar. fin. min. 15. avgusta, št. 83, drž. zak. str. 73.

Min. razgl. 31. decembra, št. 8090, str. 17.

1862.

zak. 5. marca, št. 10, drž. zak.:

čl. I. str. 3.

čl. III. str. 7, 23, 172.

čl. IV. str. 14.

čl. V. str. 20, 34.

čl. VI. str. 20.

čl. VII. str. 53, 54.

čl. VIII. str. 8.

čl. IX. str. 68.

čl. X. str. 74, 78.

čl. XII. str. 21, 31.

čl. XIII. str. 38.

čl. XIV. str. 31, 43.

čl. XV. str. 45, 46, 49.

čl. XVI. str. 58, 59, 61.

čl. XVIII. str. 54, 56, 59.

zak. 27. oktobra, št. 87, drž.

zak. § 5, str. 7.

zak. 27. decembra, št. 8.

drž. zak. iz leta 1863.:

čl. I. str. 69.

čl. VI. str. 92.

1863.

zakon od 2. maja, št. 5.

dež. zak. (obč. red.) str. 1.

zak. od 2. maja, št. 5.

dež. zak. (obč. vol. red.)

str. 63.

zakon 14. novembra, za Bukovino, str. 148.

zak. od 3. decembra, št. 105, drž. zak. str. 6, 19, 23, 26, 145, 168, 177.

1864.

zakon 28. aprila, št. 7, dež. zak. str. 53.

zak. 17. avgusta, št. 10, dež. zak. str. 20.

Namest. razgl., 16. novembra, št. 3, dež. zak., za leto 1865. str. 18.

1865.

Namest nar. 14. februvarja, št. 6, dež. zak. str. 16.

Namest. razgl. 5. avgusta, št. 23, dež. zak. str. 52.

Namest. razgl. 22. avgusta, št. 24, dež. zak. str. 52.

zak. 2. oktobra, št. 108, drž. zak. str. 24.

1866.

Minist. razgl. 6. aprila, št. 15, dež. zak. str. 17, 18.

zak. od 12. aprila, št. 12, dež. zak. str. 57.

Zakon 14. junija, šte. 19.
dež. zak.:

§ 49. str. 159.

§ 57, str. 1, 46, 55, 56.

§ 58. str. 2, 46, 50, 56.

Zakon 19. junija, šte. 85.
drž. zak. str. 17.

Zakon 23. junija, šte. 22.
dež. zak.:

§§ 3, 4, str. 15.

§§ 10, 11, 14, al. 3, str. 16.

§ 18, str. 100, 101, 102, 104,
106.

§ 24. al. 3, str. 25.

1867.

Zak. 21. januarja, šte. 7.
dež. zak. str. 228.

Zak. 31. januarja, šte. 10.
dež. zak. str. 161.

Namest. razgl. 23. aprila,
št. 20. dež. zak. str. 22.

Minist. nazn. 10. maja, št. 80.
dež. zak. str. 18.

§ 13. str. 7.

Ukaz. minist. n. zad. 30.
junija, št. 9886. str. 157.

Zakon 15. novembra, šte. 131.
drž. zak. str. 13, 68, 76.

§ 11. str. 70.

Zak. 21. decembra, šte. 141.
drž. zak. § 11. str. 147.

Zak. 21. decembra, šte. 142.
drž. zak.:

čl. I. str. 148.

čl. IV, VIII. str. 7, 66.

čl. VI. str. 147.

čl. XV. str. 159.

Zak. 21. decembra šte. 143.

drž. zak. čl. 3, a, str. 164.

1868.

Zakon 3. marca, šte. 17.
drž. zak. str. 37.

Minist. nar. 7. marca, št. 18.
drž. zak. str. 37.

Nar. fin. minist. 11. aprila,
št. 27. drž. zak. str. 37.

Nar. trg. minist. 14. aprila,
št. 28. drž. zak. str. 34.

Zakon 25. maja, šte. 48.
drž. zak. str. 19.

Zakon 25. maja, šte. 49.
drž. zak. str. 19.

Zak. 29. junija, šte. 118.
drž. zak. str. 37.

Minist. nar. 7. avgusta. št. 119.
drž. zak. str. 37.

Zak. 20. septembra, šte. 16.
dež. zak. str. 23.

Zakon od 24. septembra,
št. 19. str. 4, 66.

Zak. 10. decembra, šte. 4.
drž. zak. iz leta 1869.
str. 37.

Zakon od 10. decembra,
št. 5. dež. zak. iz leta 1869,
str. 17, 37, 123.

Zakon od 10. decembra,
št. 6. dež. zak. iz leta
1869. str. 17, 37, 131.

Zakon od 10. decembra,
št. 6. dež. zak. iz leta
1869. str. 17, 37, 131.

Zakon od 10. decembra,
št. 6. dež. zak. iz leta
1869. str. 17, 37, 131.

Zakon 8. februarja, šte. 11.
dež. zak. str. 20.

Zakon 9. marca, šte. 33.
drž. zak. str. 37.

Zakon 18. aprila, šte. 44,
drž. zak. str. 164.

- Zakon 11. decembra, št. 5. dež. zak. iz leta 1870. str. 60, 61.
- 1870.**
 Zak. 9. januarja, št. 20. dež. zak. str. 16, 25, 93.
 Zakon 4. februarja, št. 15. dež. zak.: § 9, str. 233. § 37, str. 234.
 Zakon 18. septembra, št. 52. dež. zak. str. 16, 25, 109.
 Ukaz min. n. zad. 7. decembra, št. 15.115, str. 149.
- 1871.**
 Ukaz. m. notr. zad. 10. januarja, št. 18824, str. 149.
 Zak. 27. julija, št. 88. drž. zak.: §§ 1, 2, str. 167.
 §§ 5, 8, 14, str. 168.
 §§ 15, 18, str. 169.
 Zak. 15. decembra, št. 1. dež. zak. iz l. 1872. § 3, str. 169, § 5, str. 170.
 Zak. 23. decembra, št. 2. dež. zak. iz leta 1872. str. 228.
- 1872.**
 Zak. 1. avgusta, št. 38. dež. zak. str. 17.
 Zak. 22. decembra, št. 46. dež. zak. str. 20, 231.
- 1873.**
 Zakon 15. januarja, št. 6. dež. zak. str. 51.
 Zakon 12. marca, št. 19. dež. zak. str. 19, 25, 26, 148, 160, 161, 164, 175.
 Zakon 10. maja, št. 108. drž. z. § 3, str. 189.
- 1874.**
 Zakon 7. maja, št. 50. drž. zak. str. 53.
 Zakon 17. decembra, št. 3. dež. zak. iz leta 1875. str. 2.
- 1875.**
 Zak. 1. aprila, št. 24. str. 24, 27, 38, 228.
 Razgl. dežel. odb. 21. maja, št. 25. dež. zak. str. 24, 27.
 Nam. nar. 22. maja, (št. 1255 praes.) št. 26. dež. zak. str. 24.
- 1876.**
 Nam. nar. 26. januarja, št. 294 praes. (št. 6. dež. zak.) str. 98, 113, 115.
 Zakon 8. junija, št. 22. dež. zak., str. 133.
- 1882.**
 Zak. 9. januarja št. 10. dež. zak. str. 17, 139.
 Zakon 24. avgusta, št. 35, dež. zak. §§ 1, 3, str. 5, 153, §§ 2, 3, str. 50.
- 1883.**
 Odl. min. n. zad. 14. oktobra št. 14604, str. 154.

1885.

Zak. 17. februvarja, št. 8.
dež. zak. str. 18, 159.

Zak. 24. maja, št. 89. drž.
zak. § 4, str. 190.

1886.

Zakon 2. maja, šte. 26.
dež. zak. str. 18.

Zakon 6. junija, št. 90. drž.
zak. § 9. str. 37.

Zakon 23. junija, šte. 29.

dež. zak. str. 19. 203.

Nar. minist. za dež. br. 17.
avgusta, št. 135, drž. zak.
str. 37.

1891.

Zak. 10. januarja, šte. 18.
dež. zak. str. 108.

Ukaz. fin. minist. 30. de-
cembra, šte. 45837. str.
15.

Zaznamek

razsodeb upravnega in državnega sodišča ter kasacijskega dvora, navedenih v tem zvezku.

1866.

Kas. sod. 12. marca, št. 17.
str. 207.

1873.

Drž. sod. 24. aprila, št. 37.
(Zb. 1. št. 42), str. 66.

1877.

Upr. 8. marca, šte. 334.
(B 51), str. 81.

Upr. 8. oktobra, šte. 1166,
str. 41.

Uprav. 25. oktobra, šte. 1411,
(B 139), str. 72.

Uprav. 9. novembra, šte. 1321
(B 149), str. 74, 80.

1878.

Drž. sod. 25. aprila, št. 86,
str. 7.

Upr. sod. 10. julija, št. 990,
(B 301), str. 71.

1879.

Upr. sod. 9. oktobra, šte. 1518,
(B 582), str. 55.

1880.

Uprav. sod. 3. aprila, šte. 588,
(B 741), str. 39.

Uprav. sod. 20. maja, št. 880,
(B 778), str. 56

Uprav. sod. 17. junija, št. 1373,
(B 841), str. 15.

Uprav. sod. 2. julija, št. 1380,
(B 842) str. 88.

Uprav. sod. 15. julija, št. 1263,
(B 837), str. 80.

Uprav. sod. 17. julija, št. 1314
(B 840), str. 72, 74.

Uprav. sod. 24. septembra, št. 1488,
(B 865), str. 39.

Uprav. sod. 16. oktobra, št. 1877,
(B 895), str. 73.

Uprav. sod. 23. decembra, št. 2364.
(B 964), str. 80.

1881.

- Uprav. sod. 20. januarja,
št. 134, (B 994), str. 38.
Uprav. sod. 11. marca, št.
354, (B 1042), str. 24.
Drž. sod. 19. aprila, št.
53. (H 397) str. 58.
Upr. sod. 12. maja, št.
750, (B 1095) str. 80.
Upr. sod. 13. maja, št.
749, (B 1096), str. 41.
Upr. sod. 11. junija, št.
1025, (B 1120), str. 80.
Kas. dvor. 4. julija, št.
4881, str. 207.
Upr. sod. 30. novembra,
št. 1633, (B 1222), str. 48.

1882.

- Uprav. sod. 19. januarja,
št. 125, (B 1272), str. 74.
Uprav. sod. 8. marca, št.
400, (B 1333), str. 57.
Uprav. sod. 19. maja, št.
1085, (B 1412), str. 7.
Uprav. sodišč. 19. maja,
št. 1161, (B 1659, ad 4),
str. 73.
Uprav. sod. 19. julija, št.
1448, (B 1485), str. 21.
Uprav. sod. 20. septembra,
št. 1471, (B 1495), str. 72.
Uprav. sod. 22. septembra,
št. 1799, (B 1498) str. 28.
Uprav. sod. 13. oktobra,
št. 1970, (B 1526), str. 39.
Uprav. sod. 1. decembra,
št. 2190, (B 1576), str. 73.

1883.

- Upr. sod. 8. februvarja, št.
320, (B 1657), str. 39.
Upr. sod. 22. februvarja, št.
373, (B 1671), str. 88.
Upr. sod. 28. februvarja,
št. 385, (B. 1678), str. 28.
Upr. sod. 11. marca, št.
576, (B 1695), str. 7.
Upr. sod. 26. aprila, št.
977, (B 1745), str. 85.
Uprav. sod. 19. maja, št.
1161 (B 1769 ad 22), str.
67, 68.
Uprav. sod. 19. maja, št.
1162, (B 1770), str. 72
Uprav. sod. 31. maja, št.
1188, (B 1783), str. 77.
Uprav. sod. 21. junija, št.
1415, (B 1807), str. 36.
Uprav. sod. 20. septembra,
št. 2180, (B 1838), str. 81.
Uprav. sod. 18. oktobra,
št. 2375, (B 1875), str. 67.
Uprav. sod. 18. oktobra,
št. 2377, (B 1874), str. 77.
Uprav. sod. 19. oktobra,
št. 2377, (B 1877), str. 72.
Uprav. sod. 19. decembra,
šteev. 2547, (B 1951), str.
28, 83.
- 1884.**
- Uprav. sod. 10. januarja,
št. 35, (B 1890), str. 67.
Uprav. sod. 24. januarja,
št. 2820, (B 1998), str. 56.
Uprav. sod. 6. februvarja,
št. 259, (B 2013), str. 88.

Uprav. sod. 27. februvarja,
št. 441, (B 2036), str. 21.

Uprav. sod. 12. marca, št.
480, (B 2053), str. 20.

Uprav. sod. 9. maja, štev.
965, (B 2122), str. 78.

Uprav. sod. 24. maja, št.
1104, (B 2142), str. 84, 85.

Uprav. sod. 9. oktobra, št.
2392, (B 2711), str. 74.

Uprav. sod. 10. oktobra,
št. 2193, (B 2247), str. 81.

Uprav. sod. 22. oktobra,
št. 2277, (B 2260), str. 39.

Uprav. sod. 12. novembra,
št. 2462, (B 2286), str. 67.

Uprav. sod. 5. decembra,
št. 2737, (B 2315), str. 83.

1885.

Uprav. sod. 18. februvarja,
št. 140, (B 2414) str. 2.

Uprav. sod. 7. aprila, št.
338, (B VI. 267), str. 67.

Uprav. sod. 9. aprila, št.
602, (B 2494), str. 48.

Uprav. sod. 15. aprila, št.
1031, (B 2504), str. 14.

Uprav. sod. 11. maja, št.
1090, (B VI. 271), str. 57.

Uprav. sod. 19. maja, št.
1693, (B 2621), str. 82.

Uprav. sod. 6. junija, št.
1468, (B 2596), str. 82.

Uprav. sod. 23. oktobra,
št. 2701, (B 2737), str. 41.

Uprav. sod. 4. decembra,
štev. 2953, (B 2807), str.

48, 49.

Uprav. sod. 17. decembra,
št. 3046, (B 2830), str. 81.

Uprav. sod. 30. decembra,
št. 3369, (B 2846) str. 33.

Uprav. sod. 31. decembra,
štev. 3437, (2848), str. 73,

74, 76.

1886.

Uprav. sod. 8. januarja,
št. 71, (B 2859), str. 81.

Uprav. sod. 26. februvarja,
št. 212, (B 2940), str. 72.

Uprav. sod. 18. marca, št.
416, (B 2971), str. 78.

Uprav. sod. 7. aprila, št.
1002, (B 3000), str. 67. 72.

Uprav. sod. 1. maja, štev.
1195, (B 3037), str. 57.

Uprav. sod. 7. maja, štev.
1213, (B 3047), str. 39.

Uprav. sod. 12. maja, št.
1046, (B 3055), str. 74.

Uprav. sod. 13. maja, št.
1427, (B 3058), str. 74.

Uprav. sod. 19. maja, št.
927, (B 3066), str. 66.

Uprav. sod. 28. maja, št.
1548, (B 3082), str. 83.

Uprav. sod. 19. junija, št.
1649, (B 3116), str. 77.

Uprav. sod. 2. julija, št.
1863, (B 3140), str. 66.

Uprav. sod. 9. decembra,
3286, (B 3290), str. 83.

Uprav. sod. 30. decembra,
št. 3516, (B 3324), str. 66.

Uprav. sod. 31. decembra,
št. 3417, (B 3326), str. 67.

1887.

- Kas. dvor. 5. marca, štev. 14.433, ex 1886, str. 92.
 Uprav. sod. 16. marca, št. 818, (B 3444), str. 35.
 Uprav. sod. 17. marca, št. 823, (B 3447), str. 11.
 Uprav. sod. 26. marca, št. 269, (B 3458), str. 59.
 Uprav. sod. 26. marca, št. 391, (B 3459), str. 13.
 Uprav. sod. 6. aprila, št. 1014, (B 3479), str. 85.
 Držav. sod. 18. aprila, št. 51, (H 393), str. 58.
 Držav. sod. 18. aprila, št. 52, (H 394), str. 58.
 Držav. sod. 19. aprila, št. 53, (H 395), str. 58.
 Držav. sod. 19. aprila, št. 54, (H 396), str. 58.
 Uprav. sod. 18. maja, št. 1415, (B 3538), str. 28.
 Uprav. sod. 25. maja, št. 1510, (B 3550), str. 81.
 Kasac. dvor. 26. avgusta, št. 6375, str. 207.
 Uprav. sodišč. 9. novembra, štev. 3029, (B 3750), str. 66.
 Uprav. sodišč. 14. novembra, štev. 2993, (B 3760), str. 81.
 Uprav. sod. 18. novembra, št. 3135, (B 3769), str. 41.
 Uprav. sod. 30. novembra, št. 3281, (B 3789), str. 83.
 Uprav. sod. 29. decembra, št. 3021, (B 3844), str. 82.

1888.

- Uprav. sod. 7. januarja, št. 64, (B 3864), str. 43.
 Uprav. sod. 12. januarja, št. 94, (B 3871), str. 74.
 Držav. sod. 18. januarja, št. 5. str. 14.
 Uprav. sod. 19. januarja, št. 220, (B 3885), str. 7.
 Uprav. sod. 8. februvarja, št. 446, (B 3921), str. 81.
 Uprav. sod. 13. aprila, št. 803, (B 4043) str. 22.
 Uprav. sod. 13. aprila, št. 1287, (B 4044), str. 18.
 Uprav. sod. 25. aprila, št. 1285, (B 4067), str. 57.
 Uprav. sod. 11. maja, št. 1250, (B 4100), str. 56.
 Uprav. sod. 25. maja, št. 1173, (B 4127), str. 59.
 Uprav. sod. 25. maja, št. 1774, (B 4126), str. 13.
 Držav. sod. 3. julija, štev. 111, str. 15.
 Uprav. sod. 12. julija, št. 1687, str. 73.
 Uprav. sod. 26. septembra, štev. 2331, (B 4246), str. 84.
 Uprav. sod. 2. novembra, št. 3385, str. 191.
 Uprav. sod. 8. novembra, št. 3416, (B 4334), str. 74.
 Uprav. sod. 6. decembra, št. 3791, (B 4388), str. 7.
 Uprav. sod. 7. december, št. 3031, (B 4391), str. 39.
 Uprav. sod. 7. decembra,

št. 3811, (B 4392), str. 42.
 Uprav. sod. 7. decembra,
 št. 3812, (B 4390), str. 42.
 Uprav. sod. 20. decembra,
 št. 3947, (B 4415), str. 82.
 Uprav. sod. 28. decembra,
 št. 4007/8, (B 4427), str. 67.

1889.

Uprav. sod. 24. januarja,
 št. 215, str. 154.
 Uprav. sod. 24. januarja,
 št. 216, str. 154.
 Uprav. sod. 15. februarja,
 št. 401, (B 4511), str. 24.
 Uprav. sod. 21. februarja,
 štev. 720, str. 163, 164,
 165, 166.
 Uprav. sod. 21. februarja,
 št. 338, str. 67.
 Uprav. sod. 6. marca, št.
 902, str. 71, 74.
 Uprav. sod. 22. maja, št.
 1902, str. 148, 156.
 Uprav. sod. 15. junija, št.
 2179, str. 182.

Uprav. sod. 4. julija, št.
 2426, str. 153.
 Upr. sod. 9. oktobra, št.
 3253, str. 73.
 Upr. sod. 16. oktobra, št.
 2557, (B 4881), str. 82.
 Uprav. sod. 6. novembra,
 št. 3515, str. 72.

1890.

Uprav. sod. 18. januarja,
 št. 201, str. 105.
 Uprav. sod. 2. maja, štev.
 1208, str. 105.
 Uprav. sod. 2. maja, štev.
 1450, str. 105.
 Uprav. sod, 14. maja, št.
 1607, str. 105.
 Upr. sod. 2. oktobra, št.
 3025, str. 105.
 Upr. sod. 16. oktobra, št.
 3129, (B 5498), str. 81.

1892.

Upr. sod. 28. aprila, štev.
 1391, str. 105, 106.

Abecedno kazalo.

- A**dministrativna eksekucija, 39.
advokati, 66.
akademično dostojanstvo, 66.
alkoholometer, 17.
armada, v stoječe osebe, 242.
avtonomna oblast, 41, 56, 106.
avtonomni uradi, 39, 105.
Belin zeljni, 125.
beračenje, 189, 199.
bilježniki, 66.
blagajna občinska, 11, 27, 29, 39, 42, 43, 44, 89, 103, 126, 127, 153.
— okrajna, 103, 107, 126, 128.
— podporna, 159.
— ubožna, 121, 187.
bolehni, hudo, 10.
bolnice javne, 194, 196.
bolnišnice, 21.
božja služba, 24.
bramba deželna, 242.
— požarna, 206, 216, 219.
bratovščine obrtnijske, 160.
bregovi, 117.
breme občinsko, 6.
brezdomovinci, 148, 156, 170, 171.
brizgalnice, 216; 217.
Cenitev, sodiščna zemljišč, 100.
cerkev, 53, 159.
cesar, 3, 69.
cesarski dvor, 243.
cesta, 49, 53, 96, 97, 99, 101, 102, 105, 108, 111, 112.
— občinska, 15.
— nedržavna javna, 15.
— skrb za, 25.
cestni objekt, 120.
cestni policijski red, 109, 116.
cokla, 112.
Čakati na odborov sklep ni treba, 36.
časnik neuradni, 41.
častniki, 65, 68.
častni meščani, občani, tržani, 6, 66, 147, 153.
častno meščanstvo, tržanstvo, 4, 23.
četrtnine, tri vseh volilc. 48.

- češmina, 17, 139, 141.
 činovniki, 22.
 črešnje kozje, 17, 139 141.
 čuvaji, 40, 46.
 — poljski, 126.
 — ponočni, 215.
 — zapriseženi, 22.
Davki, 4, 44, 45, 51, 52, 65, 66, 67, 77, 78, 79, 234, 241, 261, 265.
 davki direktni, 4, 45.
 — odkup, od d. 37.
 davščino plačati, 41, 49.
 dedič, 72, 81.
 dejansko silovito lotenje, 69.
 del tretji odbornikov, 28.
 delavec, 25.
 delegacija, 243.
 deležnik občinski, 147.
 deležnost kacega prestopka, 68, 69, 76.
 delitve, 39.
 denar na posodo vzeti, 47, 55.
 dežela, 71.
 deželna posilna delalnica, 161.
 deželni kulturni zalog, 16.
 deželni odbor, 1, 13, 16, 26, 33, 39, 40, 46, 50, 52, 53, 54, 55, 56, 58, 59, 61, 87, 88, 105, 106, 107, 170, 200, 233, 234, 236, 254, 255, 257.
 — zbor, 2, 46, 49, 50, 51, 153, 243.
 dimnikar, 209.
 disciplinarna oblast, 32.
 disciplinarni pregrešek, 76.
 divjačina pernata, 133.
 dnevi volitveni, 82.
 dnevni red, 29.
 dobičkarija, 76.
 dobitek, 33.
 dobrodelnost privatna, 189.
 dobrotne naprave, 19, 26.
 dohodki, 66, 255.
 — občinski, 39, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 50, 51, 52.
 dolgovi skupni, 2.
 — občinski, 47, 48.
 dolžnost, 5, 6.
 domačin, 3, 65, 156, 167.
 domačinski deležnik, 3.
 domovinska pravica, 147, 149, 152—156, 162, 163, 165, 166.
 domovinske razmere, 147.
 domovinščina, 4.
 domovinstvo, 3, 6, 23, 145, 148, 161.
 domovnica, 162, 163, 166.
 dopisi občini, 14.
 dopust, 242.
 dopustnica za godbo, 18.
 dostavki, 88.
 dovoljenje, da smejo gostilne biti čez policijsko uro odprte, 19.
 dražba premakljivih reči, 20, 25, 35.
 drugič v istih zadevah sklicani odborniki, 29.
 društva, 66, 71.
 družba verska, 159, 242.
 družinski red, 18, 25.
 družnik javni, 72.

- družnik vojaški, 65, 68.
 državaj, 117.
 država, 58, 71.
 državljan, 65, 67, 73, 147, 148, 156.
 državljanstvo, 148, 149, 155.
 državni ministerij, 61.
 državni pravdnik, 248.
 — zbor, 147, 243.
 državno sodišče, 165.
 — nadzorsko oblastvo, 57.
 duhovni, 10, 104, 154, 242.
 dvoboj, 70
 dvor, 3.
 dvorstvo, 3.
Eksekucija, 51.
 — politična, 103.
 — ekspresno pismo, 34.
Finančno oblastvo, 51, 52.
 — deželno ravnateljstvo, 52.
 — okrajno ravnateljstvo, 53.
 fond javni, 45.
 formalni oziri, 23.
Gaji, 3.
 gasilni red, 203, 216,
 gasilno orodje, 217.
 glas predsednikov, 30.
 glasovanje, 29, 30, 47, 52, 84, 91.
 glasovnica, 90.
 glavar okrajni, 12, 39, 60, 245, 248.
 glavarstvo okrajno, 17, 19, 25, 40, 78, 149.
 glina, 96, 98.
 globa, 11, 24, 29, 38, 51, 57, 86, 89, 103, 107, 116, 121, 127, 134, 135, 188, 197, 227, 257.
 gnoj nanašati, 111.
 gnojšnico napeljavati, 112.
 godba plesna, 18.
 golufija, 68, 69, 76.
 gosenice, 125.
 gospodar, 31.
 gospodarstvo občinsko, 21, 25, 27, 40, 45, 55.
 gosposka okrajna, 5, 12.
 gostilna, 19, 24.
 gozd, 40, 98.
 grad, 3,
 graja javna, 7.
 grajščina, 148, 170.
Hasek iz občinskega imetja, 41.
 hiša, 3, 46, 66, 67, 71.
 — mitniška, 111.
 hišna razredovina, 234.
 hromi na telesu, 10, 104.
 hrošči rujavi, 125.
 hudobnopoškodovanje, 116.
 hudodelstva krivi, 68, 69, 76.
Jajca jemati prepovedano, 133.
 jama, 98.
 jarek cestni, 97.
 javni mir, 69.
 ječa, 69.
 jezik obravnavni, 28.
 — uradni, 14.
 — reč, 28.
Imenik črnovojniški, 37.
 — porotnikov, 37, 243, 244, 246, 247.
 — volilcev, 77, 79.

- volitveni, 12, 67, 72, 81, 84, 85.
- imetek, 33, 39, 40, 43, 75.
- založni, 47, 54, 55, 187, 188, 254.
- imetje občinsko, 15, 25.
- založno, 21.
- industrija, 4.
- inozemec, 6, 148.
- inozemska 150, 152.
- internirati, 7.
- juristične osebe, 66.
- izgovor zakoniti, 86.
- izguba občinske službe, 13.
- izid volitve, 85.
- izkazati se, 6.
- izključen od volilne pravice, 68.
- od volivosti, 75.
- izneverenje, 69, 76.
- izpust iz ogerskega državljanstva, 148.
- iztrebljevanje in uničevanje predenice, oseta, češmi-ne in kozje črešnje, 17.
- izrekanje mnenja, 26.
- izvoljen biti, 5.
- izvrševalec, 31.
- izvrševanje, 7, 34, 35.
- izvzet od volivosti, 75.
- K**amenje, 96.
- kamenarnica, 99.
- kamenje stavbeno, 112.
- kapnico napeljati, 112.
- kazen, 13, 37, 38, 60, 69, 76, 102, 118, 119, 201, 208, 209, 242.
- kazenske določbe, 227.
- kaznenci, 167.
- kaznjivost motenja zborov, 31.
- kaznovati, 37.
- kažipotni, 111.
- klančina, 98.
- knjiga javna, 105.
- knjiga za zapisovanje tujcev, 4.
- kolek, 34, 163.
- mora občina plačati, 33.
- oproščen, 33, 34, 73, 80, 88.
- kolesje, 99.
- koli, 111.
- kolovoz, 111, 114.
- komisar cestni, 103, 104.
- komisija občinska, 244.
- reklamacijska, 81.
- stavbinska, 99.
- volitvena, 83, 84, 85, 71, 73, 74, 80, 82, 87.
- za opravljanje poslov javne oskrbe sirom., 198.
- za požarni ogled, 214.
- kompetentno oblastvo, 33.
- konceptni praktikant, 154.
- konfinirati, 7.
- kongrua, 45.
- konji brez nadzorstva, 118.
- konkurs, 13, 75, 76, 242.
- korist obča, 36.
- korporacije, 71, 73.
- krajna občina, 1, 2.
- krajni šolski svet, 234, 235.
- kratiti prebivanje, 6.
- krčma, 18.
- krivico delati, 6, 50.
- krušenje, čl. 19, drž. tem. zak., 14.

- kuga, 36, 37, 190.
 kurator, 74.
 kvara poljska, 16.
Lakomnost, 75.
 lanci zavorni, 112.
 lastnina posebna, 44.
 lastnost občinska se mora
   popisati, 39.
 — uradniška, 67.
 letni imen. (porotnikov) 247.
 leto upravno, 42.
 les, 112.
 lesareja, 40.
 list potni, 18.
 listina javna, 17, 33.
 ločitev zakona, 71.
 logarji in lovski čuvaji, 22.
 lončar, 208.
 lov tičev, 17, 131.
 lovski počitek, 133.
Madež, 6, 7.
 maloletni, 37, 72, 150.
 mati, 72, 152, 158.
 meje državne, 7.
 mendikanti, 68.
 mera, 17, 25.
 merilo razdelitveno, 233,
   334.
 meso, užitnina za, 53.
 mesto javno, 81.
 meščani, 4, 66, 147.
 meščanstvo, 4, 23.
 milodarnost, 6.
 ministerstvo, 78, 87, 88.
 — državno, 165, 166.
 mladiče (tičev) jemati pre-
   povedano, 133.
 mladike posekati, 98.
 mlini, 99.
 mnenje povedati, 26, 27.
 mojster zidarski, 208.
 most, 97, 111, 170, 120.
 — občinski, 15, 25.
 motenje javnega miru, 69.
 motiti mir, 82.
 mož, 70.
 — zaupni, 20, 26.
 mrčesi, 17, 37, 125, 128.
Načelnik požarne brambe,
   221, 222.
 nadomestovanje župana, 10.
 nadsodišče, 70.
 nadzorovanje, 27, 103.
 nadzorovati, 18, 33.
 nadzorstvo, 33, 35, 54.
 nagla vožnja, 118.
 nagovarjanje k hudodel-
   stvu, 70.
 najdenci, 157.
 najemniški davek, 67.
 namestnik, 47, 74, 76, 77,
   81, 84, 86.
 — kako se ima v odbor
   poklicati, 12.
 — odbornikov, 11, 12, 51, 89.
 — število, 9.
 — zgubi službo, 13.
 — županov, 27, 30, 92.
 namestništvo, 1, 2, 24, 40,
   52, 53, 57, 59, 61, 87, 88,
   100, 165, 261.
 naprava občinska, 23, 25, 27.
 naredbe starešinske, 26, 27.
 naročilo županovo, 32.
 nasilstvo javno, 69, 116.
 nasprotje z zakoni, 35.
 nastop službe, 12.
 navadni jezik v deželi, 28.

- naznaniti polit. oblastvu, 36.
 — sodišču, 57,
 — volitev, 81.
 nečastno obnašanje, 7.
 nečistnice javne, 167.
 neodbornik, 27.
 nepremično posestvo, 3.
 nesamopravni, 70, 157.
 nespremenjene ostanejo
 pravice, 8.
 nevarno pretenje, 69.
 nevarnost, 36.
 — za življenje, 116.
 nezakonski otrok, 152, 155,
 158.
 nezaprežni vozi, 114.
 notarji, 154.
 pravnost, javna, 75.
 pravstvena policija, 18.
Občani, 3, 47, 65, 66, 82,
 147.
 občan sme zapisnik pre-
 gledati, 31.
 občina, 1, 14, 53, 54, 55,
 102, 148, 150, 151, 156,
 157, 159, 161, 162.
 občinske naprave, 23.
 — dobrotne naprave, 25.
 občinski deležnik, 3.
 — odbor, 21, 24, 60, 65, 77,
 104, 105, 108, 196—198.
 — zastop, 8, 34, 205, 243.
 občinsko imetje, 15.
 — starešinstvo, 8, 27.
 oblast politična, 147.
 oblastvo, 36, 227.
 oblika zakonita, 47.
 obljuba, 12.
 obnašanje javno, 7.
 obramba ceste, 111.
 obranpoljskih pridelkov, 17.
 obravnava odborova, 28.
 obrt, 4, 46, 65, 66, 70, 71,
 147.
 obrtni pomagači, 75.
 obrtnijska gosposka, 18.
 obtožba, 242.
 obseg področja, 25.
 obsojenec, 38, 68, 75.
 obubožati, 5.
 oče, 74, 152, 155.
 odbor, 9, 27—30, 33, 41, 42,
 48, 49, 51, 52, 59, 99.
 odbornik, 8, 9, 11, 12, 13,
 27, 28, 29, 33, 76, 78, 79,
 82, 84, 86, 88, 90,
 — zgubi službo, 13.
 — najstarejši predseduje, 30.
 odgon, 167.
 odgovornost, 32, 38,
 — krajnega odbora, 24.
 — županova, 32, 43.
 odkup davka, 37.
 odkupščina, 49.
 odločba, 81.
 odločba županova, 27.
 odposlanec vladni, 83.
 odreči volitvi, 10.
 odstaviti služabnike, 32.
 odstopniki se smejo vo-
 lit, 11.
 odškodnina, 39, 95, 97, 100,
 101.
 odvetnik, 241.
 ograditi se morajo jame, 98.
 ograja, 117.
 okrajni odbor, 102, 103, 107,
 108, 115, 120, 122, 128,

- 137, 199. 254, 257,
 — zastop, 1, 16, 33, 35, 52.
 55, 60, 106, 126, 191. 255.
 — založni imetek, 192.
 okrajno glavarstvo, 17, 19,
 25.
 okrožnica, 48.
 ometanje dimnikov, 214.
 omožitev, 152.
 opekarna, 99.
 opravilno področje, 14.
 opravila starešinska, 32.
 opustiti občinske ceste, 106.
 orodje lovsko, 135, 136,
 oset, 17, 139, 141.
 oskrbnik, 35, 71, 74.
 — ubogih, 198.
 — oskrbnino plačati, 181.
 otroci, 45, 152, 155.
 ovire prometne, 113.
 ovreči volitev, 82.
 oznanila z nova nabiti, 81.
Paroplovstvo, 242,
 pasji davek, 50.
 patronat šolski, 19, 20.
 patronstvo, 23.
 pečat občinski, 162.
 penzija, 45.
 pesek, 96, 98.
 plačevanje dolgov, 48.
 plačilo, 12, 16.
 platišča, 113.
 plazovi, 98.
 plot živi, 98.
 podelitev državljanstva, 149
 podjede pobirati, 125.
 področje, 21, 26, 35, 38, 53,
 54, 57, 58, 59, 60.
 — domače, 14, 27, 57, 158.
 — izročeno, 14, 19, 22.
 — občinskega odbora, 101,
 — opravilno, 14, 25.
 — starešinstva, 31, 35.
 37, 41,
 podpiralnica, 183.
 podpomoč k hudodelstvu,
 70.
 podpora javna, 178, 180.
 podvzetje novo, 48.
 — občinsko, 27.
 pogodba, 23, 33.
 pogreb umrlih tujcev, 162.
 pojasnilo dati, 29, 58.
 pokanje z bičem, 115.
 pokojnina, 22.
 policija krajna, 25, 32.
 — požarna, 25.
 policijska ura, 19.
 policijsko oblastvo, 104.
 — ravnateljstvo, 168.
 politična oblast, 24, 25.
 politične pravice, 58, 66.
 politični nagibi, 69.
 politično oblastvo, 183, 235,
 — deželno oblastvo, 166,
 246.
 — okrajno oblastvo, 26, 27,
 57, 58, 59, 60, 61, 78, 80,
 81, 82, 88, 89, 100, 101,
 108, 121, 127, 136, 165,
 166.
 polje, 15, 25, 98
 poljska kvara, 16.
 polovica glasov, 90, 91.
 — odbornikov, zadostuje
 29.
 pomagač zidarski, 209.

- pomnožitev števila občin-
 skih svetnikov, 9.
 pomočniki 32.
 pomorstvo vojno, 242.
 pooblastilo, 48, 72, 73, 74,
 84.
 pooblaščenec, 48, 71—74,
 84, 85, 102
 popotnik, 6.
 porodilnica, javna, 93, 161.
 porotnik biti, 241.
 porotniška služba, 24.
 poravnavanje, 13, 24, 26,
 75, 76.
 posel, 10, 25, 33, 36, 53, 54
 posest, 101.
 posestnik, 125, 126.
 posestnik konj, 216.
 posestvo nepremično, 65.
 posinoviti se, 152.
 poslopje, 99, 102.
 — cesarsko, 3.
 poslovanje odbornikovo, 29.
 — vodja, 71, 74.
 poslušalci, 31.
 posojilo, 55.
 postavnost, 52.
 posvariti poslušalce, 31.
 posvetovanje, 31, 34.
 poškodba iz razposajenosti,
 117.
 — telesna, 70.
 pošta, 242.
 pot, 95, 96, 97, 98, 101, 105,
 106, 107, 108, 117.
 — občinski, 15.
 — poljski, 44.
 potrata lahkomišljena, 183.
 potrdilo, 17.
 potrditev, 55.
 potrditi storjeno delo, 36.
 povabila pismena, 27—29.
 povračilo (povrnitev) stro-
 škov, 13, 55.
 povelje, 32.
 povišane doklade, 42.
 poziv, 88.
 pozvedovanje po požaru,
 224, 225.
 požari, 205.
 požarni ogled, 213, 214.
 praktikanti, 67.
 pravica, 5.
 — do lastnine in užitka,
 8, 41.
 — domovinska, 3, 66, 147,
 148, 150, 152—155, 241.
 — odbora, občinskega, 27.
 — pregnati koga, 7.
 — volitvena, 47, 77, 84.
 — zasobna, 8, 29.
 pravda, 100.
 — kazenska, 13.
 prebitek, 33, 55.
 prebivališče, začasno cesar-
 jevo, 3.
 prebivanje v občini, 6.
 prebivati mirno, 147.
 predenica, 17, 139, 141.
 predsednik, 29.
 predstojnik občinski, 20,
 21, 24.
 — kedaj glasuje, 30.
 pregnati iz ozemlja, 7.
 preglednica, 85.
 pregrešek, 75, 92.
 preiskava, 13, 68, 69.
 preiskovanje, 242.

- prekršenje pravic, 58.
 preložitev semnja, 17.
 premerenje stopin žganih tekočin, 17.
 premoženje, 2, 7, 75.
 prenehanje občine kot sama svoja, 1.
 prepir zasobne občine z občani, 58.
 prepoved tičjega lova, 17, 37.
 prepustiti v rabo, 100.
 prezentacijstvo, 23.
 president sodnega dvora, 245, 246.
 preskrbljevanje ubozih, 148, 158.
 prestavljenje občin. mej, 2.
 prezidbe, 99.
 priča, 74.
 prid občinski, 14.
 pridelki, 37.
 pridelovanje, 46.
 pridobitek, 4.
 pridobitev, 48.
 prihodki, 42, 65.
 priklade, 49.
 prikrajševati pravice odbornikov, 28.
 primankljaj, 22.
 priprave za volitve, 77.
 prisega, 12, 67, 149, 150.
 pristojbina, 5, 33, 34, 50, 153, 162.
 pristojnost, 163.
 pritožba, 13, 16, 23—27, 50, 81, 87, 88, 105—108, 142, 196, 197, 247.
 privatna dobrodelnost, 179.
 privolitev dež. odb. 1, 2.
 — občinskega odbora, 33, 34, 42, 43.
 — višja, 47, 52.
 privoljenje, 106.
 privoznice, 98.
 Priziv, 56, 59, 80, 81, 107.
 Prod, 96.
 Prodajanje, 39.
 Profesorji, 241, 242.
 Promet zaprečiti, 113.
 Proračun, 13, 22, 31, 42, 43, 52, 220.
 prost porotniške službe, 242.
 prostor, skrb za, 25.
 prostovoljci, 156.
 prošnja, 61, 99, 103.
 provizorij, 105.
 punt, 69.
Račun letni, 22.
 — občinski, 31.
 računski sklep, 222.
 razdelitev prebitka, 40, 41.
 — stroškov, 54.
 razdelki volitveni, 77—79, 81, 83, 84, 86, 87.
 razdruževanje, 2, 151.
 razglas volitve, 82, 87, 92.
 razpisati se mora nova volitev, 11.
 razpust občinskega zastopa, 61.
 razredi volilni, 8, 29.
 razsodbarazsvojitvena, 101.
 — županova, 121.
 razsvojitev, 95.
 razsvojitvovanje, 99, 100.
 red gasilni, 19.
 — pri seji, 30.

- red stavbeni, 19.
 redarstvo, 17, 18, 20, 24,
 35, 36, 38.
 — požarno, 205.
 reklamacija, 80, 81.
 rekurz, 7, 19, 35, 57, 59, 61,
 78, 80, 81, 88, 100, 108,
 127, 128, 136, 153, 166,
 228, 234, 235.
 reveži, 15.
 rezerva (vojaki), 68.
 ribnik, 98.
 rob cestni, 111.
 rod, 30, 89, 92.
 rojstvo, 151.
 rok neprestopni, 50, 56,
 79, 87.
 — zakoniti, 57, 88, 244.
 — za reklamacijo, 81,
 rudniki, 183.
 Sadonosno drevje, 98, 126.
 samopraven, 67, 70, 73.
 samostojen stavbeni objekt,
 16.
 sani, 115.
 sedišče na vozeh, 114.
 seje javne, 30.
 seje odborove, 27, 30.
 — tajne, 31.
 sekvestracija izreči, 235,
 236.
 selitev slobodna, 7.
 selske občine semeni, 17,
 25.
 seno, 210.
 sila, 49.
 silovito ravnanje, 69.
 sistiranje občinskih skle-
 pov, 59.
 sklep neveljaven, 28.
 — občinski, 12, 31, 33—36,
 48, 50, 58, 59, 153.
 — obvelja, 30.
 sklepanje, 29.
 sklepajoči organi, 7.
 sklicanje volilcev, 48.
 skrb za ubožce, 19, 24.
 skupščina, 66, 71.
 slama, 210.
 služba javna, 76, 152.
 — prevzeti, 10, 32, 37.
 služnost, 106.
 smeti 112.
 smodnik, 210.
 smrtovnice, 21.
 sneg 112.
 — proč spraviti, 16.
 sodišče, 38, 69, 264.
 — pristojno, 106, 201, 206.
 sodišču naznaniti, 57.
 — upravno, 81.
 sodnik, 246, 248.
 sokrivost, 69.
 sopoestnik, 71, 73.
 soprog, 72, 76.
 soproga, 72.
 sovaruh, 85.
 sprejem v dom. zvezo, 50.
 sprevid prosti, 2.
 sramotilna kazni, 7.
 sredstvo, 2, 7.
 starešinci, 9, 11, 13, 29, 57,
 89.
 starešinske naredbe, 26.
 starešinstvo, 9, 31.
 starost nad 60 let, 10.
 statut občinski, 52.

- stavba, 19, 48, 99, 100, 117.
stavbeno redarstvo, 19, 25
Tatvina, 68, 69, 117.
tehnice javne, 17, 25.
telegraf, 242.
težaki, 75.
tičeloviti prepovedano, 133.
tlak, 97.
tlaka, 45, 46, 49, 51, 101,
104.
tovarna, 183.
tovorne vozove nakladati,
114.
tretjina odbornikov, 28.
trgi, 17, 25.
trgovska družba, 77.
trgovski promet, 46.
tržani, 4, 66, 147.
tržanstvo, 4, 23.
tujci, 3, 6.
tuzemstvo, 66.
tvrdka trgovinska, 72.
Ubogi, preskrbljevanje za,
158, 177.
— skrb za, 19, 24, 25, 26, 35.
ubožci, 75.
ubožnice, 36.
učenci, 135.
učitelji javni, 10, 66, 67,
104, 154.
— ljudskih šol, 242.
— v pokoju, 67.
— srednjih in višjih šol,
241, 242.
učiteljice, 67.
ugovor, 79, 80, 87, 88, 227.
ukaz, 23, 36.
upniki, 13.
uprave državne, 20, 21.
upravno sodišče, 105.
urad, 103.
— javni, 75.
— občinski, 34.
uradniki, 10, 22, 45, 51, 65,
67, 76, 89, 104, 154.
— v pokoju, 67.
uradni podpis, 33.
uradna oseba, 34.
— preložitvev semnja, 17.
ustanove, 23, 66.
užitek občinski, 35, 39, 40,
41, 42, 44.
— založni, 21, 47, 54, 55.
užitnina, 45, 46, 49, 51—53.
uživalci, 41, 42, 44.
uživanje, 5.
Vabiti k volitvi, 82.
vaga, 19.
varnost lastnine, 15, 24.
— osebna, 15, 25.
varstvo redarstveno, 5.
varuh, 37, 74.
varuhinja, 72, 85.
vdova, 45, 154.
vdruži se občina, 151.
večina nadpolovična, 30.
veje posekati, 98.
veleizdaja, 69.
vgovor podati, 244.
vino, užitnina za, 53.
vlačugarji, 167.
vlada, 37, 38, 69.
— deželna, 15.
vloga, 14, 33, 34, 50, 88.
voda, vozenje po, 15, 25.
— zidanje po, 53.
vodnjak javen, 217.
vodotok, 40, 46, 111.

- vodstvo, 33.
 vojak, 10, 156.
 vojaške osebe, 45, 74, 104, 155.
 volitev, 9, 61, 81.
 volilka, 72.
 volilni razredi, 9.
 volilna pravica, 9, 66—68.
 voliti, 5, 65, 68.
 — se sme, 74, 82, 89.
 — se ne sme, 75, 86.
 volitvene pravice, 47, 70, 72.
 volitveni red, 5, 9.
 volitvene zadeve, 59.
 voz tovorni, 113.
 vozar, 115.
 voziti naglo, 112.
 vrsta občinskih svetnikov, 10.
 vrt, 3.
 vstaja, 69.
 vzklic, 50.
 vzrok javni, 1.
 vžitek, 97.
 vžitkar, 96.
Zadeve javne, 33.
 — posvetovanja, 28, 29.
 — občinske, 21.
 zadržek, 11, 12.
 zaklad občinski ubožni, 17.
 zakonska družba, 70.
 zakonski otrok, 152.
 zakonska skupnost, 71.
 zalog javni, 1, 61, 71, 89, 104.
 zalog občinski ubožni, 57.
 zapisnik, 31, 34, 47, 52.
 — volitveni, 67, 87, 149, 225.
 zapisnikar, 31,
 zapor, 34, 38, 116, 117, 118.
 zapravljivec, 242.
 zapreke slobodne selitve, 7.
 zapuščinske razprave, 21.
 zasebnik, 34.
 zasobne pravice, 8.
 — razmere, 33.
 zastavljanje cest po noči, 117.
 zastop novi, 82.
 — občinski, 8, 11, 36, 61, 66.
 — okrajni, 16, 46, 50, 159.
 zastopnik, 11, 13, 47, 73, 80, 81.
 zastopnika postaviti, 58.
 zaupniki, 24, 27.
 zaupni možje, 20, 26, 82, 246.
 zavarovanje prometa, 113.
 zaveza, 33.
 zavezo prevzeti, 47, 58.
 zaviranje koles, 112.
 zavod, 66.
 — dobrodelni, 158.
 — javni, 34.
 — najdeniški, 157.
 — občinski, 35, 40, 42, 47, 55.
 zavrnitev dopisa, 14.
 zaznamek, 243.
 zbor, 27, 28, 30, 47, 69.
 zdravstveno redarstvo, 18.
 združene občine, 44.
 združevanje selskih občin, 1, 53.
 zedinjenje, 101.
 zemlja, 3.
 zemljišče, 66, 71, 95.

- zemljišče vživati, 97, 99, 102, 105, 126, 147.
 zemljiščni posestniki, 95.
 zgradba cest, 48.
 zidovi, 111.
 zjediniti zavoljo skupne oskrbe siromakov, 185.
 zloraba uradniške oblasti, 3.
 zloženje zemljišč, 37.
 znamenje za sklicevanje, 216,
 zveza občinska, 15, 25, 148.
 zveza domovinska, 153.
 zvržba politična, 261.
- Žena**, 70, 157.
 — kakega odbornika, 30.
 železnica, 107, 242.
 ženitevaska privolitev, 23.
 žganje, 37.
 živež na prodaj, 25.
 živino pasti, 111.
 žreb razsodi, 10, 86, 90.
 žrebce vprezati, 115.
 župan, 7, 9, 12, 18, 19, 20, 27, 28, 30, 32—39, 42, 43, 47, 50—53, 56—60, 74, 77, 79—82, 87—91, 92, 101, 102, 104, 108, 120, 126, 127, 136, 195, 223, 243, 254.

Pokrate.

- Ces. nar. = cesarska naredba.
 ces. pat. = cesarski patent,
 čl. = člen,
 dekr. dv. pisarne = dekret dvorne pisarne.
 dež. odb. = deželni odbor,
 dež. vl. = deželna vlada,
 dež. zak. = deželni zakonik,
 dom. zak. = domovinski zakon,
 drž. sod. = državno sodišče,
 drž. tem. zak. = državni temeljni zakon,
 drž. zak. = državni zakonik,
 dv. dekr. = dvorni dekret,
 fin. min. nar. = finančnega ministerstva naredba,
 kas. dvor. = kasacijski dvor,
 kaz. zak. = kazenski zakon,
 k. o. = katastralna občina,
 min. nar. = ministerska naredba,
 min. notr. zad. = ministerstvo notranjih zadev,
 nam. nazn. = namestniško naznanilo,
 obč. drž. zak. = občni državljanski zakonik,
 obč. r. = občinski red,
 obč. vol. r. = občinski volitveni red,
 obrtn. red. = obrtnijski red,
 odl. = odločba,
 razgl. = razglas,
 sl. = slavni,
 stavb. red. = stavbinski red,
 št. = številka,

tar. št. = tarifa številka. zb. = zbirka,
 upr. sod. = upravno so- zb. j. z. = zbirka justičnih
 dišče, zakonov.
 vl. = vloga,

Tiskovni pogreški.

Na strani	vrsta	naj stoji	mesto
17.	7.	pred škodljivimi merčesi,	po mrčesih.
20.	5.	1872,	1892.
25.	4.	1870,	1875.
37.	19.	drž. zak.,	(po št. 119).
82.	zadnja	Upr. sod.,	Upr. svet.
Na strani	vrsta	naj stoji	mesto
84.	5. spodaj	24. maja,	24. aprila.
88.		III. poglavje,	II. poglavje.
93.	zadnja	nedržavnih,	državnih,
98.	2. spodaj	št. 6. dež. zak.	(po bes. ,praes.').
109.	2. spodaj	nedržavne	državne
113.	13.	št. 6. dež. zak.	(po bes. ,praes.').
115.	4.	št. 6. dež. zak.	(po bes. ,praes.').

NARODNA IN UNIVERZITETNA
KNJIŽNICA

00000423783

